Fahr-i Kâinât Efendimiz -Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem-in Vilâdet-i Seniyyesine Mahal Olan Rabî'ulevvel Ayınızı ve Mevlid-i Şerif Gecenizi Tebrik Eder, Tüm Ümmet-i Muhammed İçin Rahmete Vesile Olmasını Niyaz Ederiz.

Lâlegül

Aylık, İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Yıl: 1
Sayı 11

Ocak 2014
Fiyatı: 8 TL

RASÛLÜLLÂH -SALLÂLLÂHU ALEYHİ VE SELLEM- EFENDİMİZİN MEVLİD AYI RAMAZAN-I ŞERİFTEN, MEVLİD GECESİ DE KADİR GECESİNDEN DAHA DEĞERLİDİR. ZİRA O OLMASAYDI HİÇBİRİ OLMAYACAKTI...

Ravza-ı Mutahharâ'nın Bâb-ı Şerîfi

...net Mahmut Ünlü — ALLÂH-U TE 'ÂLÂ'NIN RIZASI, RASÛLÜLLÂH -SALLÂLLÂHU ALEYHİ VE SELLEM-'İN HÂTIRI VE ASHÂB-I KİRÂMIN ŞEFAATİ İÇİN SAHABEDEN BİR KISMINI SEVMEDİĞİNİ SÖYLEYEN HAYRETTİN KARAMAN'A YAPMIŞ OLDUĞUMUZ BU REDDİYEYİ OKUYUN VE HERKESE ULAŞTIRIN! —4-10—

- Üç Yüz Yirmi Bin Belanın Nâzil Olacağı Safer'in Son Çarşambası Olan 31 Aralık Gecesinde ve 1 Ocak Gününde Bir Senelik Belalardan Korunmak İçin Kılınacak Namazlar ve Okunacak Dualar —90-95—

— 7 Kere Okunduğunda Rasûlüllâh —Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem—'in ve Dört Halîfenin Rûhâniyetinin Okuyan Kişinin Yanında Hazır Bulunacağı Cevheretül'l-Kemâl Salât-ü Selamı —99-103—

İBN-İ TEYMİYYE'NİN EHL-İ SÜNNET'E MUHALİF OLAN İTİKADİ GÖRÜŞLERİ
AHMET AÇIKGÖZ

(YAŞAR NURİ'NİN FİKİRLERİNİ ONDAN ÖNCE HAYRETTİN KARAMAN VE BEKİR TOPALOĞLU SAVUNUYORMUŞ)
AĞAÇ MEYVESİYLE, HOCA TALEBESİYLE ANLAŞILIR
Ali EREN

MEVLİD GECESİ
MEHMET TALU

ALLAH'IN İLK YARATTIĞI NUR
MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

EDİTÖRDEN

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

Evvelkilerin ve sonrakilerin en keremlisi, insanlığın iftihar tablosu, varlık sebebimiz, biricik örneğimiz sevgili peygamberimiz Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in şerefli doğumunu bir defa daha idrak ediyoruz.

Hicrî aylardan Rebiulevvel ayının on ikinci gecesine tevâfuk eden 12 Ocak 2014 Pazar Gününü, 13 Ocak 2014 Pazartesi Gününe bağlayan gece **Mevlid Gecesi**dir.

Bazı âlimler; **"aylar içinde en kıymetli olanı Rebiulevvel ayıdır"** demişlerdir. Bunun üzerine kendilerine sorulmuş:

Peki içinde bin aydan hayırlı olan Kadir gecesinin bulunduğu, kendisinde Kur'an indiği

Ramazan Ayı'ndan da mı kıymetli?

Evet! Ondan da kıymetli. Zira Ramazan Ayı'nın ve Kadir Gecesi'nin kıymeti nerden

biliniyor?

Çünkü hakkında âyet-i kerime ve hadis-i şerifler mevcut.

O âyetler kim vasıtasıyla bize bildirildi?

Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* vasıtasıyla.

Peki, O hangi ayda dünyayı teşrif etti?

Rebiulevvel ayında...

Demek Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* gelmese, doğmasa bunları

bilemeyecektik. Ne Ramazan Ayı'ndan haberimiz olacaktı, ne de Kadir Gecesi'nden...

İşte bu manadan dolayı bazı ulemâ Rebiulevvel ayı için en kıymetli ay demişlerdir.

Rivayet edilir ki:

Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* dünyayı teşrif ettiğinde, Ebu Leheb'in cariyesi Süveybe Hatun koşarak müjde getirdi:

Müjdeler olsun! Kardeşin Abdullah'ın bir oğlu oldu.

Ebu Leheb bir yeğeni olduğu müjdesini duyunca, sevincinden cariyesini azad etti.

Ama Efendimiz büyüyüp tebliğ ve davete başlayınca, ilk karşı gelen de kendisi oldu. Tabi Ebû Leheb öldükten sonra, bir gece Abbas *(Radıyallahü Anh)* onu rüyasında gördü ve sordu:

Durumun nedir, ne haldesin? Ebu Leheb dedi ki:

Çok sıkıntı ve azap içindeyim. Fakat pazartesi günleri işaret ve baş parmağım

arasından sulanarak azabım hafifletiliyor.

Ebû Leheb gibi hakkında "Tebbet Sûresi" nazil olan bir kimse bile, Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in doğumuna sevindiği için azabı hafifletiliyorsa, ya Ona inanarak, severek doğumuyla sevinç duyan ve o geceyi ihya eden kimseler azab olunur mu?..

Nurların nûru, gönüllerin cilası yegane şefaatçimiz olan Efendimiz*(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'e muhabbetinden dolayı, bu günlerde her kim sevinç ve sürur duyar, bunu da izhar ederse, o kimsenin sene boyunca bela ve sıkıntılardan emin olacağını büyükler beyan etmişlerdi.

Kıymetli Lâlegül Dergisi Okurları!

İçinde bulunduğumuz şu Rebiulevvel ayında, Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in doğumu vesilesiyle her birerlerimiz dilimizin döndüğünce Güllerin Efendisinden bahsedelim. O'nun hayatından, ahlâkından, kulluğundan, cihadından söz edip gündem yapalım. Öyle biraraya geldiğimiz zaman maldan-mülkten, toptan-poptan bahsedip, ne dünyamıza ne de ahiretimize yaramayacak olan lüzumsuz lakırdılar edeceğimize, yegane örneğimiz Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'i anlatalım. Zira denilmiştir ki:

"Men ehabbe şey'en, eksere zikrehû/**Kim bir şeyi çok severse, Ondan çok bahseder.**"

Şimdiden tüm okurlarımızın Mevlid Kandilini tebrik ediyor, Efendimiz*(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in şefaatini kazanmaya vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum...

Fî Emanillah!

Lâlegül

Aylık, İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Yıl: 1 Sayı 11 Ocak 2014 Fiyatı: 8 TL

Lalegül Dergisi Adına
İmtiyaz Sahibi
Tuana Basın Yayın

Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

Genel Müdür
Gürsel YILDIZ

Yayın Türü
Yerel, Sürekli, Aylık

Basım Yeri
Türmatsan
Davutpaşa Cad. 2. Matbaacılar Sit. ZC25
Topkapı/İSTANBUL
Tel:0212 444 11 30 · Fax: 0212 674 70 16

Yurtiçi Abonelik Bedeli (Yıllık)
95 TL
Yurtdışı Abonelik Bedeli (Yıllık)
90 Euro

Abonelik İçin Banka Hesap Bilgileri
Gürsel Yıldız Adına
Albaraka: TL HESABI
İBAN: TR14-0020-3000- 0064-8648-0000-09

Albaraka Türk Euro Hesabı
İBAN: TR57-0020-3000-0064-8648-0000-11

Gürsel Yıldız- Posta Çeki Hesap Numarası
105 907 20

Temsilci İrtibat
444 34 68

Abone Dağıtım
Tuana Basın Yayın
Tel: 444 34 68

Adres
Tuana Basın Yayın
Çınar Mah. Osman Gazi Cad. No: 50/A
Bağcılar / İSTANBUL
Tel: 444 34 68

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

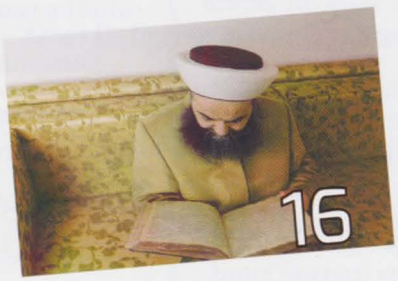

54 FARZIN DÖRDÜNCÜSÜ
NAMAZ KILMAK -3-
AHMET MAHMUT ÜNLÜ

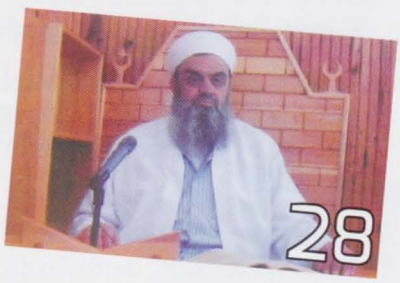

İSLAMA "EVET" AMA İSLAMİ KURALLARA "HAYIR" DİYENLERİN ÇELİŞKİSİ
RESÜL BÖLÜKBAŞ

04 HAYRETTİN KARAMAN'IN ŞİRK VE BİDAT İÇERİKLİ GÖRÜŞLERİNE REDDİYELER
AHMET MAHMUT ÜNLÜ

31 SÜNNET
HADİS-İ ŞERİFLER

41 EDEBİYYÂT
ŞİİRLERDEN SEÇMELER

48 BİR SAHÂBÎYİ TANIYALIM
HAZRET-İ ÖMER-EL-FÂRUK (3) (Radıyallâhu Anh)

51 MENÂKIB
KISSADAN HİSSELER

57 HIKEMİYYÂT
HİKMETLİ SÖZLER

67 SIHHAT-Ü ÂFİYET
SAĞLIKLI HAYAT

76 İBN TEYMİYYE'NİN İTİKADİ GÖRÜŞLERİ
AHMET AÇIKGÖZ

86 AİLEDE MUTLULUK, TOPLUMDA HUZUR
M.ŞEVKET GÖKŞAN

90 DUALAR VE ZİKİRLER
AHMET MAHMUT ÜNLÜ

İÇİNDEKİLER

MEVLİD GECESİ
MEHMET TALU

AĞAÇ MEYVESİYLE,
HOCA TALEBESİYLE ANLAŞILIR
ALİ EREN

BİR ALİMİ ANALIM
ERZURUM'UN SON DEVİRDE YETİŞTİRDİĞİ BÜYÜK VELİ HACI SÂLİH EFENDİ (5)
(Kuddise Sirruhû) 1898-2.2.1991

EHL-İ SÜNNET'E GÖRE MÜTEŞABİH
AYET VE HADİS-İ ŞERİFLER
HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

ALLAH'IN İLK YARATTIĞI ŞEY
O'NUN NÛR'UDUR
MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

YENİ EĞİTİM SİSTEMİNE TAVSİYELER
ALİ ULVİ UZUNLAR

ÖLDÜKTEN SONRA DİRİLMEK
PROF. DR. VOLKAN TUZCU

FİTNEDEN KORUNMAK
ADEM ŞENER

YORGUN MUSUN?
YOKSA TÜKENMİŞ MİSİN?
MEHTAP KAYAOĞLU

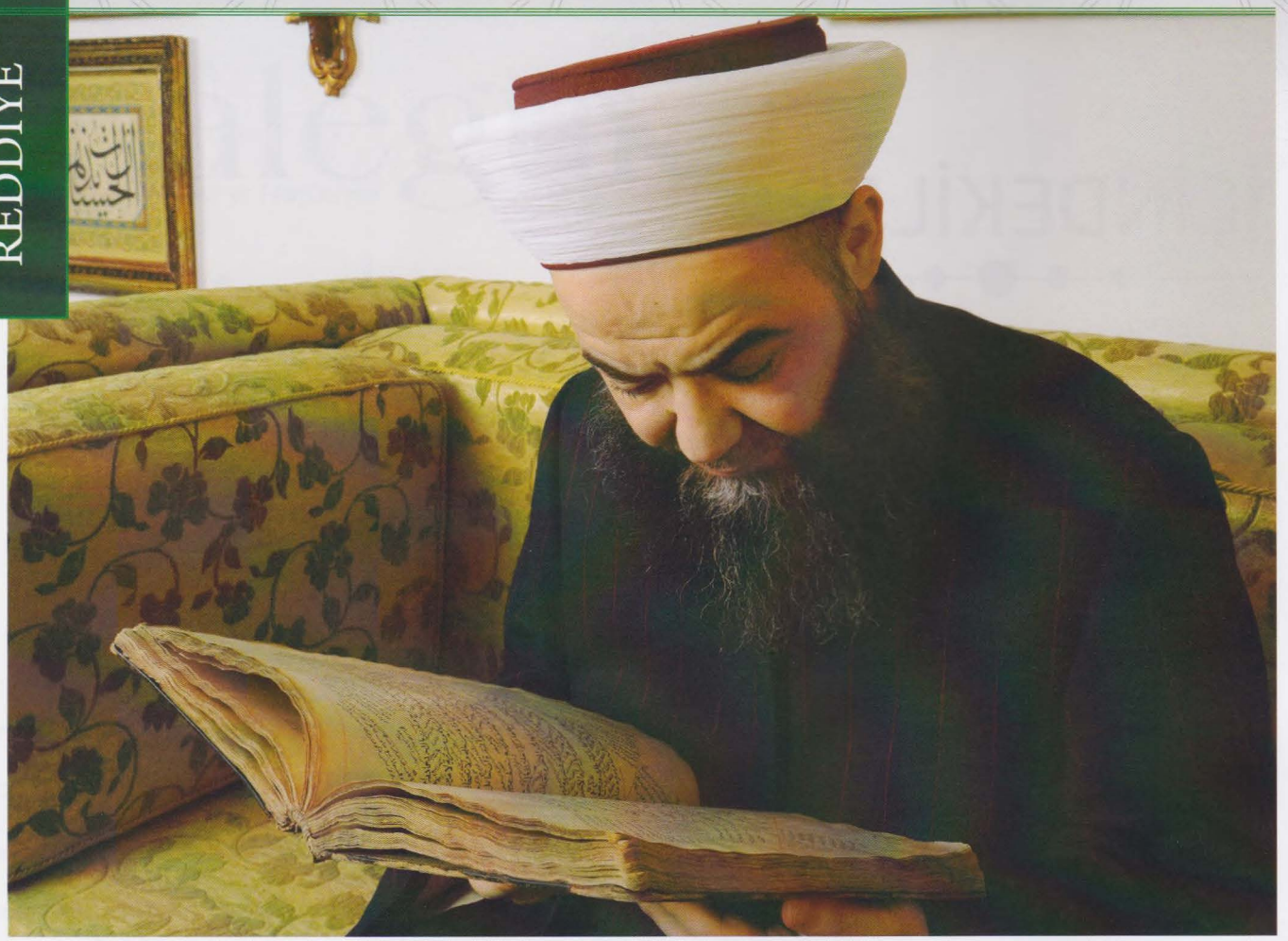

HAYRETTİN KARAMAN'IN ŞİRK VE BİDAT İÇERİKLİ GÖRÜŞLERİNE REDDİYELER

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

Allâh-u Te'âlâ'nın Rızası, Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in Hâtırı ve Ashâb-ı Kirâmın Şefaati İçin Herkese Ulaştırınız!

1) Hayrettin Karaman Yahudi Hristiyanların Cennete Gireceği Görüşünden Dönmüş Müdür?

21.11.2013 Tarihli Yeni Şafak gazetesinde çıkan yazısında **H. Karaman** şahsımı dedikoduculukla nitelemiş ve "polemik değil diyalog" kitabında kendisine atfen zikredilen şirk içerikli sözleri kendisinin söylemediğini zikretmiştir.

Şimdi bu konuyu ele alacak olursak:

Türkiye'de bir kitap basılıp aşağıda zikredilecek sözler o kitapta bir kişiye atfedilir ve bu sözleri hakkında kendisine yazılı ve sözlü reddiyeler yapılır ama o kişi bunları tekzip etmez ve bu kadar ağır ifadeleri kendisine yalan yere (!) isnad eden kişileri mahkemeye vermez ise bu kitaptan alıntı yapıp, sayfa numarası vererek reddiyeler yapan kişi nasıl dedikoducu olarak nitelenebilir?!

Bu görüşler fıkhın teferruatından değildir ki ihmâl edilebilsin. Bunlar Âmentü'nün esaslarını ehl-i kitap hakkında ikiye indiren şirk içerikli sözlerdir ve çok âlim (!) olmayan vasat kişiler tarafından Abant toplantısında uydurulacak cinsten de değildir. Şimdi o sözleri tekrar okuyalım:

"Şimdi bir adam hem Ehli Kitab olur hem de kâfir olmayabilir mi? Evet, bu mümkün. Bunun delili, işte o 62. âyettir. Bu âyete göre Allâh'a şirksiz inanan, âhirete iman eden kâfir değildir...

Peygamberimiz "Yahudi mutlaka Müslüman olsun!" demiyor, "Hristiyan mutlaka Müslüman olsun!" demiyor.

Diyor ki: "Yahudiler ve Hristiyanlar tek Allâh'a inansınlar, ahirete inansınlar ve kendi kitaplarında da bulunan iyiliklere göre yaşasınlar (yani bizim amel-i salih dediğimiz şeyler); beni de sahtekârlıkla, yalancılıkla itham etmesinler. Getirdiğim kitabı da şuradan buradan çalıntı olduğunu söylemesinler." Dolayısıyla "Bu takdirde onlar da cennete giderler" demiş oluyor. (polemik değil diyalog, sh:35,41)

Bu sözler göğü yere indirecek ve insanı dinden çıkaracak nitelikte ağır sözlerdir.

﴿كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ﴾

"Ağızlarından çıkan kelime ne büyük oldu."
(Kehf Sûresi:5'den)

Bu Konuda Bazı Mülâhazalar:

a) Şimdi dünkü yazısında **H.Karaman** ilk başta "Ben bu sözleri söylemedim" diyor.

Diyelim ki söylememiş, biz bu hususta birçok televizyon kanalında reddiyeler yaptık, 75 sayfalık reddiye yazdık, artık kendisi gibi okur yazar birisinin bir kitapta kendisine böyle sözler atfedildiğini duymamış olması nasıl düşünülebilir?!

Eğer duyduysa da tekzip yazmadı ise onun bu sükûtu ikrar yerine geçmez mi?! Ayrıca kendisi: "Nakil yaptığınız kitap benim kalemimden çıkan bir kitap değildir, bir konuşmamı çözüp basmışlardır, böyle yayınlarda yanlış anlamaya müsait cümleler, kopukluklar, eksiklikler olur dedim" diyor.

Ey insaflı okuyucular! Konuyu size havâle ediyorum. **H. Karaman** geride zikredilen cümlelerin kendi konuşmasının çözümü olduğunu kabul ediyor ve arada kopukluk olabilir diye özür beyan ediyor. İyi düşünecek olursak geride zikredilen cümlelerde hiçbir kesiklik eseri görülüyor mu?! Ne kadar net ve kesin ifadeler olduğu ortada değil mi?!

Kaldı ki bu noktada onun diğer bir sözü devreye giriyor. Onu da ikinci mülâhazada ele alalım:

b) Bakın kendisi dünkü yazısında yine laf ebeliği yaparak ne diyor:

"Benim 'katılmadan sözlerini naklettiğim' bazı alimlerin ayetlere dayanarak, ayetleri kendi anlayışlarınca yorumlayarak dedikleri şudur: 'Bir Yahudi veya Hristiyan Allah'ın bir, ahiretin hak olduğuna iman eder, amel-i salih işler ve son peygamber Muhammed Mustafa'dan haberdar oldukları takdirde onun da peygamber olduğuna iman ederlerse ahirette kurtuluşa erebilirler. Böyle iman eden ve diyen kimseler resmi Yahudilik ve Hristiyanlığı terk etmiş ve 'Hanîf' olmuşlardır.'

Bu anlayışa katılmamak, tenkit etmek bilenlerin hakkıdır; ama sözü eksik nakletmek, insanları töhmet altında bırakmak Müslümanın ve ahlak sahibi kimselerin yapabileceği bir şey değildir." (Yeni Şafak 21.11.2013)

Görüldüğü üzere; kendisi bu yazısında Mason **Abduh** gibi reformistlere ait şirk içerikli bu görüşü naklettiğini fakat buna katılmadığını söylüyor. Şimdi size soruyorum; bir insan göğü yere indirecek derecede büyük mesuliyet içeren bir sözü nakledip de altına bir şerh düşmezse ve katılmadığını beyan etmezse naklettiği bu görüşün kendi görüşü olmadığını nasıl anlayabiliriz?!

Bu kişi milletten onun niyetini okuyan birer müneccim olmalarını mı bekliyor?! Oysa "polemik değil diyalog" kitabında da, kendisinin de telif heyeti üyesi olduğu Diyanet Vakfı'ndan çıkarılan tefsirde de bu görüşü iptal eden hiçbir şerh bulunmuyor. İnsanları dinden çıkaracak bir görüşü nakledeceksin, sonra onu reddeden bir açıklama getirmeyeceksin, ardından kendisini sîğaya çeken bir Molla Kāsım çıkınca kolayca sıyrılma yolunu seçerek: "Ben katılmadığım görüşleri nakletmiştim" diyeceksin.

Bu iş bu kadar kolay mıdır?! Nice insanlar bu yüzden yoldan çıkmıştır. Bunun vebâlini dünya âhiret kim yüklenecektir?! Tevbe kapısı açıktır ama alimlerin bu konulardaki tevbeleri cahillerinkine benzemez.

Nitekim **Allâh-u Te'âlâ** âyetlerini tahrif eden ehl-i kitabın tevbesi hakkında:

﴿إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ﴾

"Ancak o kimseler ki tevbe etmişlerdir, (yaptıkları bozgunculuğu) **düzeltmişlerdir ve** (kâfirlik damgasını üzerlerinden tamamen silip, iyilikte örnek olmak için, hatalarından tevbe ettiklerini insanlara) **açıklamışlardır, artık işte sana! Onlar ki, Ben öylelerinin tevbelerini kabul ederim"** *(Bakara Sûresi:160'dan)* buyuruyor.

Hal böyle iken **H. Karaman**'ın ifsad ettiği noktayı ıslah edip etmediği ve gizlediği hakikatleri beyan edip etmediği hususlarını ilgililerin takdirine bırakıyorum.

Şu da gözden kaçmamalıdır ki, **Karaman** emsâli şahsiyetlerin dediği gibi **Peygamberimiz** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in doğruluğuna inanmak cennete girmek için yeterli değildir. Bilakis kişi evvelce müntesibi olduğu dinden uzak olduğunu ifade edip tamamen İslam dinine girmeden Müslüman sayılmaz, Müslüman olmadıkça da cennet yüzü göremez.

Dolayısıyla: "Peygamberin doğruluğuna inanmak" gibi yaldızlı laflara kanılmamalı, kişiden mutlaka: "Ben evvelce müntesibi olduğum dini bıraktım, İslam dinine dahil oldum" şeklinde beyan ve ikrar istenmelidir. Ehl-i Sünnet ulemâsının cümlesi bu konuda hem fikirdir, kitapları bu izahlar ile dolu bulunmaktadır.

2) Muâviye *(Radıyallâhu Anh)*a Sövmemek Ehl-i Sünnet Mensûbu Olmak İçin Yeterli Midir?

H. Karaman 21.11.2013 Tarihli yazısında: *"Muâviye'yi sevemem ama peygamber sövmeyin buyurduğu için sövmem"* diyor.

Ehl-i Sünnet mensûbu bir âlim olarak geçinen birine müteşşeyi'lerin ağzı ile konuşmak hiç yakışıyor mu?!

Evet, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

«لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي.»

"Ashâbıma sövmeyin" buyuruyor ama peşi sıra bunun sebebini açıklarken:

«فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ.»

"Sizin biriniz Uhud Dağı kadar altın infâk etse, onların verdiği bir ölçeğe, hatta yarım ölçeğe dahi ulaşamaz" *(Buhârî, Menâkıb:5, no:3470, 3/1343)* buyurarak onların hakareti hak etmediklerini, aksine diğer tüm Müslümanlardan üstün olduklarını beyan ediyor.

Yine böylece **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* sahabeyi sevmemizi emrediyor. Yani sövmemek yetmiyor sevmek icap ediyor. Nitekim **İbni Abbâs** *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَحِبُّوا اللهَ لِمَا يَغْذُوكُمْ مِنْ نِعَمِهِ، وَأَحِبُّونِي لِحُبِّ اللهِ، وَأَحِبُّوا أَصْحَابِي لِحُبِّي.»

"Sizi nimetleriyle yedirip içirdiği için Allâh'ı sevin, Allâh'ı sevdiğiniz için (O'nun hatırına) **beni sevin, benim sevgim** (hatırı) **için de sahâbemi sevin"** buyuruyor. *(Tirmizî, Menâkıb:32, no:3789, 5/664)*

Diğer bir hadîs-i şerîflerinde konuyu daha da ileri götürerek onları sevmeyi kendisini sevmenin alâmeti, onları sevmemeyi ise kendisini sevmemenin delili sayıyor. Nitekim **Abdullâh ibni Muğaffel** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen:

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اَللهَ اَللهَ فِي أَصْحَابِي، اَللهَ اَللهَ فِي أَصْحَابِي، لَا تَتَّخِذُوهُمْ غَرَضًا بَعْدِي، فَمَنْ أَحَبَّهُمْ فَبِحُبِّي أَحَبَّهُمْ، وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَبِبُغْضِي أَبْغَضَهُمْ، وَمَنْ آذَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي، وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللهَ، وَمَنْ آذَى اللهَ فَيُوشِكُ أَنْ يَأْخُذَهُ.»

"Ashâbım hakkında Allâh'tan sakının Allâh'tan. Ashâbım hakkında Allâh'tan sakının Allâh'tan. Benim ardımdan onları tenkit oklarınıza hedef yapmayın. Onları seven beni sevdiği için onları sevmiştir.

Onlara sevmeyen beni sevmediği için onları sevmemiştir.

Onlara eziyet eden elbette bana eziyet etmiştir. Bana eziyet eden de muhakkak Allâh'a eziyet etmiştir. Allâh'a eziyet edeni Allâh'ın yakalaması yakındır" *(Tirmizî, Menâkıb:59, no:3862, 5/696; Ahmed ibni Hanbel, no:20578, 34/185; İbni Hibbân, es-Sahîh, no:7256, 16/244)* hadîs-i şerîfinde bu husus açıkça görülüyor.

H. Karaman'a sormalı: Bu hadîs-i şerîfler karşısında hâlâ nasıl sahabeden biri hakkında, hem de aşağıda zikredileceği üzere hakkında birçok fazilet rivayeti vârid olan, kendisinin ***"Buhârî-Müslim"*** gibi birçok sahih kaynakta hadîs-i şerîf rivayeti bulunan ve rivayetlerinden müctehidlerin fıkhî hükümler çıkarttığı önemli bir sahabî hakkında: *"Ben onu sevemem"* ifadesini nasıl kullanabiliyor?! Bu tercih hakkını kendisinde nasıl bulabiliyor?!

Bu durumda mutlaka **Hazreti Muâviye** *(Radıyallâhu Anh)*a *"Kâfir"* diyerek sahabî olduğunu inkâr etmesi gerekiyor, yok eğer Müslüman olduğunu ve sahabeden olduğunu kabul ediyorsa bu hadîs-i şerîfler onu bağlıyor ve azap ile yakalanacağına dair kendisini tehdit ediyor.

Geride de bildirdiğimiz gibi **Hazreti Muâviye** *(Radıyallâhu Anh)* sahabe arasında fazileti hakkında hadîs-i şerîfler vârid olan biridir ki bu hadîs-i şerîflerin Emevîler tarafından uydurulduğunu söylemek, kitaplarında uydurma hadislere yer vermeme şartını iltizâm etmiş bulunan ve "Kur'ân mahluktur" dememek için hapislere, kırbaçlara katlanan yeni yönetimden korkmayan **Ahmed ibni Hanbel** ve **Tirmizî** *(Rahimehumellâh)* gibi zatlara iftira niteliği taşır. Bu zatların kitaplarında bulunan bazı hadîs-i şerîflerde onun faziletine dair özel hadîs-i şerîfler yer almaktadır.

Nitekim **Abdurrahmân ibni Ebî 'Umeyra** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ أَبِي عُمَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا.»

"Ey Allâh! Onu hidayete ermiş ve hidayete ulaştıran biri eyle." **(Tirmizî, Menâkıb:48, no:3842, 5/687)** diye Muaviye *(Radıyallâhu Anh)*a dua buyurmuştur.

'Irbâz ibni Sâriye *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen diğer bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* Muaviye *(Radıyallâhu Anh)* hakkında:

عَنِ الْعِرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اَللّٰهُمَّ عَلِّمْ مُعَاوِيَةَ الْكِتَابَ وَالْحِسَابَ وَقِهِ الْعَذَابَ.»

"Yâ Rabbi! Muâviye'ye kitabı ve hesabı öğret ve onu azaptan koru." *(Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:17192, 4/127)* diye duada bulunmuştur.

Artık **H. Karaman**'ı ve ona tâbi olanları **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i sevmemek, ona eziyet etmek, dolayısıyla **Allâh-u Te'âlâ**'yı sevmemek gibi vartalara düşmekten **Allâh** için sakındırıyoruz.

Burada bütün bu hadîs-i şerîfleri göz ardı etsek bile Hadîd Sûresi'nin:

﴿لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولٰئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَ اللهُ الْحُسْنٰى﴾

"İçinizden Mekke fethinden önce infak ve cihat edenler (diğerleri ile) **eşit olamaz. İşte onlar daha sonra infak ve cihat edenlerden derece bakımından daha büyüktürler. Gerçi Allâh (sahâbe-i kirâmın) hepsine de o en güzel (mükâfat olan cennet)i söz vermiştir"** **(Hadîd Sûresi:10'dan)** âyet-i kerîmesini göz önünde bulundurduğumuzda, sahâbeden olduğunu kabul ettiğine göre bu âyet-i kerîmenin sarih vaadiyle cennet sözü almış birini **H. Karaman** gibiler sevse ne yazar, sevmese ne zarar!

Bu kafalar **Muâviye** *(Radıyallâhu Anh)* gibi zatlara "Radıyallâhu Anh" denmesine bile tahammül edemiyorlar. Şimdi iyi düşünelim. **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ﴾

"Muhâcirler ve Ensar'dan (iki kıbleye doğru namaz kılma faziletine erişme hususunda, Akabe beyatları, Bedir ve Beyatü'r-Rıdvân gibi önemli hadiselere iştirakte) öne geçen o ilkler, bir de o kimseler ki (başlıca iman ve taat olmak üzere, tüm güzel hasletlere sahip olmak gibi bir) ihsan ile onları hakkıyla izlemiştirler, Allâh (o tâbiîn tabakasından ve kıyamete kadar) onlar(ın izini süren kullar)dan razı olmuş (amellerini beğenerek ibadetlerini kabul buyurmuş)tur, onlar da O'ndan (aldıkları mükâfatlara) razı olmuşlardır" *(Tevbe Sûresi: 100'den)* âyet-i kerîmesinde kendileri hakkında "Radıyallâhu Anhüm (Allâh onlardan razı olmuştur)" buyurduğu kimselere biz nasıl "Sen razı oldun ama razı olmamalıydın" dercesine itiraz edeceğiz?!

Burada biri çıkıp "Ama **Muâviye** muhâcir ve ensârın öncekilerinden değildir. Bu âyet-i kerîme de diğerleri hakkında ise 'İhsan üzere onlara tâbi olanlar' kavl-i şerîfi ile ihsan (güzel amel işleme) şartı getirilmiştir. **Muâviye**'de ise ihsan vasfı bulunmamaktadır" derse, biz ona cevaben deriz ki:

"**Muâviye** *(Radıyallâhu Anh)* elbette ihsan vasfına sahiptir. Bunun delili geride kaynakları belirtilen hadîs-i şerîflerde zikredildiği üzere **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in onun hakkında yaptığı dualardır.

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

«كُلُّ نَبِيٍّ مُجَابٌ.»

'Her peygamberin duası makbuldür' *(Hâkim, el-Müstedrek, no:3940, 2/571; İbni Hibbân, es-Sahîh, no:5749, 13/60)* buyurmuşken, kendisine: «عِشْ قَرْنًا.»

'Bir asır yaşa' *('Aynî, 'Umdetü'l-kārî, 20/266; İbnü'l-Esîr, en-Nihâye, 4/81)* diye dua ettiği çocuk bir asır yaşamışken, «لَا تَتَّجِعِينَ بَطْنَكِ أَبَدًا.»

'Bundan sonra ebediyyen karnın ağrımaz' *(Hâkim, el-Müstedrek, no:6912, 4/70; Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr, no:230, 25/89)* duasına mazhar olan **Ümmü Eymen** *(Radıyallâhu Anhâ)* ölene kadar karın ağrısı çekmemişken ve bu konuda daha nice örnekler varken Rasûlüllah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in kendisinin hidayete erdirilmiş olmaktan öte, hidayete erdirici olması için duacı olduğu **Muâviye** *(Radıyallâhu Anh)*ın ihsan vasfına hâiz olmadığı nasıl söylenebilir?!

Bu dualara mazhar olan bir zat ihsan vasfına mutlaka sahip olduğuna göre elbette ki **Allâh-u Te'âlâ**'nın bu âyet-i kerîmede müjdelediği ilahi rızaya."

Artık **Allâh-u Te'âlâ**'nın kendilerinden razı olduğuna dair haklarında uydurma bir rivayet dahi bulunmayan bu adamlar **Allâh-u Te'âlâ**'nın kendilerinden razı olduğunu âyet-i kerîmesiyle açıkladığı bu zatlara rıza duası okumasalar kim kaybeder?!

Burada şunu da ifade etmeden geçemeyeceğim ki biz bazı konuları ispat sadedinde birçok âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf serdederken ve tahriclerini tafsilatla zikrederken "En Son Haber" gibi fuzulî sitelerde "Hocaların hocası" diye takdim edilen bir zâtın, yazısının tamamı içerisinde sadece bir yerde kaynak göstermesi, onda da hadis tahriclerini hakkıyla yapmayıp twittercılar gibi "Müslim, Ebû Dâvûd" demesi takma lakabına hiç yakışmamıştır.

Ayrıca fuzulî sitenin haber başlığında **Karaman**'ın bize tarih dersi verdiği konu edilmiştir. Halbuki biz din dersi vermeye çalışmaktayız. Zira kabirde ve mahşerde tarihten değil dinden sorulacağız.

3) İmâm-ı Rabbânî Sempozyumunda Konuşmacı Yapılan H. Karaman İmâm-ı Rabbânî Hazretleri'nin Sahabe Hakkındaki Görüşlerini Hiç Mi Duymamıştır?

a) 1. cildin, 80. mektubunda **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** şöyle buyuruyor:

"Ashâb-ı kirâma dil uzatmak gerçekte Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e dil uzatmaktır. Ashâb-ı kirâma saygı göstermeyen, Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* e iman etmemiştir. Çünkü onların kötü olduğunu varsaymak , onların arkadaşı olan (Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in de kötü olduğunu kabullenmek sonucunu doğurur ki, bu denli çirkin bir itikattan **Allâh-u Te'âlâ**'ya sığınırız.

Bu arada Kur'ân ve hadisler yoluyla bize ulaşan şeriat hükümleri ancak sahâbe-i kirâm vasıtasıyla bize ulaşmıştır. Şayet sahabe ayıplanırsa onların yapmış olduğu nakillerin de ayıplı ve kusurlu olması gerekir. Bu nakil işi de sahabenin bir kısmına has değildir.

Bilakis sahâbenin hepsi adalette, doğrulukta ve tebliğ işinde eşi
kirâmdan bir tanesine dahi dil uzatmak, dine ta'n etmek demektir ki bu türlü kötü bir duruma düşmekten **Allâh-u Te'âlâ**'ya sığınırız.

(Özellikle Hazreti Muâviye gibi birçok sahih kaynakta hadisleri rivayet edilen bir sahâbîye ta'n etmenin en gibi sonuçlar doğuracağı iyi düşünülmelidir.) ... ...

Dinin temel kurallarına göre sahâbenin hepsine tâbi olmak vaciptir. Çünkü dînî asıllarda sahabe arasında ihtilaf yoktur. Sahabenin ihtilafı yalnızca ayrıntılardadır. Sahâbenin bazısına dil uzatan kişi, onların tümüne tâbi olmaktan mahrumdur.

Şeriatı bize ulaştıran, ashâbın tümüdür. Çünkü ashâbın hepsi adalet sahibidir ve her biri bize şeriattan bir şey ulaştırmıştır. Aynı şekilde Kur'ân-ı Kerîm de her birinden bir veya daha fazla âyet alınarak toplanmıştır. O halde onların bazısını inkâr etmek, Kur'ân-ı Kerîm'i ulaştıranları inkâr etmek demektir. Böyle olunca sahabeden bazılarının adalet ve güvenilirlik vasfını inkâr eden kimsenin şeriatın bütün hükümlerini yerine getirmesi mümkün olmaz. Bu durumda felah ve kurtuluş nasıl mümkün olabilir?!"

b) 1. cildin, 120. mektubunda ise **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** şöyle buyuruyor:

"Görmüyor musunuz? Sahâbe-i kiram, Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ile sohbetleri sebebiyle peygamberler dışında herkesten üstün oldular. Kendilerinin dışında olanlar ister **Üveys el-Karanî** *(Radıyallâhu Anh)* olsun, isterse **Ömer ibni Abdilaziz** *(Radıyallâhu Anh)* olsun (hepsi de sahabeden aşağı derecededir). Halbuki bu zatlar en üst derecelere kadar ulaşmışlar ve bu sohbetin dışında tüm kemâlâtın zirvesine ermişlerdir, ama yine de sahabe mertebesine ulaşamamışlardır. ... ...

Şüphesiz bu sohbet (Rasulullah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ile beraber olmak) sebebiyle **Muâviye** *(Radıyallâhu Anh)*ın hatası bunların sevabından daha hayırlı, **Amr ibni Âs** *(Radıyallâhu Anh)*ın yanılması da bunların bilinçli yaptıkları iyi işlerden daha üstün olmuştur.

Çünkü Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i görmek, vahye şahit olmak ve mucizelere tanıklık etmek gibi faziletlere ermek suretiyle bu yüce insanların imanı, şuhûdî (görmeye dayalı) olmuştur. Onların dışındakilerde ise, diğer tüm kemâlâtın asılları olan bu üstünlükler bir araya gelmemiştir."

c) 1. cild, 207. mektubunda da İmâm-ı Rabbânî Hazretleri şöyle buyuruyor:

"Allâh'ın hiçbir velî kulu, hatta gayet ulvî derecesine rağmen **Üveys el- Karanî Hazretleri** bile, sahâbe-i kiram efendilerimizden mertebesi en aşağıda olanın (Hazreti Vahşî'nin)derecesine dahi erişemez. Çünkü o (Veysel Karani)beşerin en hayırlısının sohbetinde bulunamamıştır.

(Ehl-i Sünnet'in imamlarından olan) **Abdullâh ibni Mübârek** *(Radıyallâhu Anh)*a: '**Muâviye** mi, yoksa **Ömer ibni Abdilaziz** mi daha hayırlıdır?' diye sorulduğunda, o: 'Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ile beraberken **Muâviye**'nin atının burnuna giren toz bile, **Ömer ibni Abdilaziz**'den kat kat daha üstündür' demiştir."

d) 1. cild, 251. mektubunda **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** bu konuda şöyle buyuruyor:

"Mevâkıf şârihinin **Âmidî** *(Rahimehullâh)*dan nakline göre; Cemel ve Sıffîn vakalarında **Hazreti Ali**'nin karşısına çıkanlar hata üzereydiler, hak **Hazreti Ali** tarafındaydı. Lakin bu hata ictihada dayalı olduğu için muhaliflerin tenkid edilmesini gerektirmez ve onlara sorumluluk yüklemez."

İmâm-ı Rabbâni Hazretleri'nin bu beyanı ve nakli **Hazreti Muâviye** ve etrafı hakkında ictihadda hata kavramını bildirmiş olup **Amr ibni'l-Âs** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur: :

عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ، وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ.»

"İctihad makamında olan bir hâkim verdiği bir kararda isabetli olursa, kendisi için iki ecir vardır. Hata ederse bir ecir alır" *(Buhârî, İ'tisâm:21, no:6919, 6/2676)* hadîs-i şerîfi de onlara azap şöyle dursun, aksine bir ecir tespit etmiştir.

Merhum **Ahmed Davutoğlu** hocasının beyanı vechile: "**İmâm-ı Âzam** gibi müctehidleri beğenmeyip kendilerinde ictihad hakkı gören **H. Karaman**" gibilerin sahâbe-i kirâma, hem de rastgele bir sahâbî değil **Talha** ve **Zübeyr** gibi cennetle müjdelenmiş zevât-ı kirâmın da aralarında bulunduğu 10.000 kişilik sahabe cemaatine ictihad hakkı tanımamaları insafla ve adaletle bağdaşır cinsten değildir.

Ayrıca yine **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin nakli vechile; burada hak sahibi olan **Hazreti Ali** *(Radıyallahu Anh)* **Efendimiz**:

«إِخْوَانُنَا بَغَوْا عَلَيْنَا، وَلَيْسُوا بِكَفَرَةٍ وَلَا فَسَقَةٍ لِمَا لَهُمْ مِنَ التَّأْوِيلِ.»

"Kardeşlerimiz bize karşı azgınlık etmişlerdir. Lakin kendilerinin (ictihada dayalı) **tevilleri bulunduğu için kâfir de değillerdir, fâsık da değillerdir"** *(İmâm-ı Rabbânî, el-Mektûbât, mektup no:266, 1/277)*buyurarak onlara ictihad hakkı verirken, **Hayrettin Karaman** gibiler kraldan fazla kralcılık yaparak **Âişe** *(Radıyallâhu Anhâ)* validemizin de aralarında bulunduğu binlerce sahâbenin ictihad hakkını harâmîler gibi gasp etmeye çalışmaktadırlar.

Son olarak; **Mahmud Efendi Hazretleri**'nin kendilerine telefon açarak:

"Bu Ahmed'i dinleyin, Ehl-i Sünnet dışı yazı yazan kişilere gazetenizde söz hakkı vermeyin" ikazında bulunduğu Yeni Şafak erbâbından ve iyi niyetle **İmâm-ı Rabbânî** sempozyumu tertip eden fakat dünkü yazısında yine **İmâm-ı Rabbânî** ekolüne muhalefetini izhâr eden **H. Karaman** gibi bir şahsı, o sempozyumda konuşmacı yaparak toplantıya gölge düşüren Hüdâyî Vakfı ashâbından **Allâh** rızası için bu konularda hassas olmalarını rica ediyor, sahabe hakkında kötü konuşulduğu zaman en azından kendi yakınları aleyhinde konuşulduğu vakit gösterecekleri hassasiyeti göstermelerini temenni ediyorum.

Yazımızın sonunda bu yazıyı kaleme almamız vesilesiyle bizlerin, okuyup okutmanız bereketiyle de sizlerin, **Câbir** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen:

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا لَعَنَ آخِرُ هٰذِهِ الْأُمَّةِ أَوَّلَهَا فَمَنْ كَتَمَ حَدِيثًا فَقَدْ كَتَمَ مَا أَنْزَلَ اللهُ.»

"Bu ümmetin sonra gelenleri önce geçenlerine lanet (ve hakaret) **ettiği zaman** (sahâbemin faziletleri hakkında bildiği) **bir hadîsi gizleyen kişi Allâh'ın indirdiklerini gizlemiş olur"** (**İbni Mâce**, *Îmân:24,* **no:263,** *1/97*) hadîs-i şerîfinin tehdidinden, dolayısıyla da:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ﴾

"Şüphesiz o kimseler ki (Muhammed *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in doğruluğu ve ona inanılması gerektiği hususunda) **indirmiş olduğumuz o açık delilleri ve hidayeti, Biz onu o kitapta insanlara açıkladıktan sonra gizlemektedirler.**

İşte onlar (öyle kötü kimselerdir ki), **şüphesiz Allâh da onlara lanet etmektedir, tüm lanet edebilenler de onları lanetlemektedir"** *(Bakara Sûresi:159)* âyet-i kerîmesinde ifade buyrulduğu vechile; lanet edenlerin lanetinden cümlemizin kurtulmasını **Cenâb-ı Mevlâ**'dan niyaz ediyoruz. Âmîn!

CÜBBELİ AHMET HOCA EFENDİ'NİN ERZURUM'DA KABİR ZİYARETLERİ

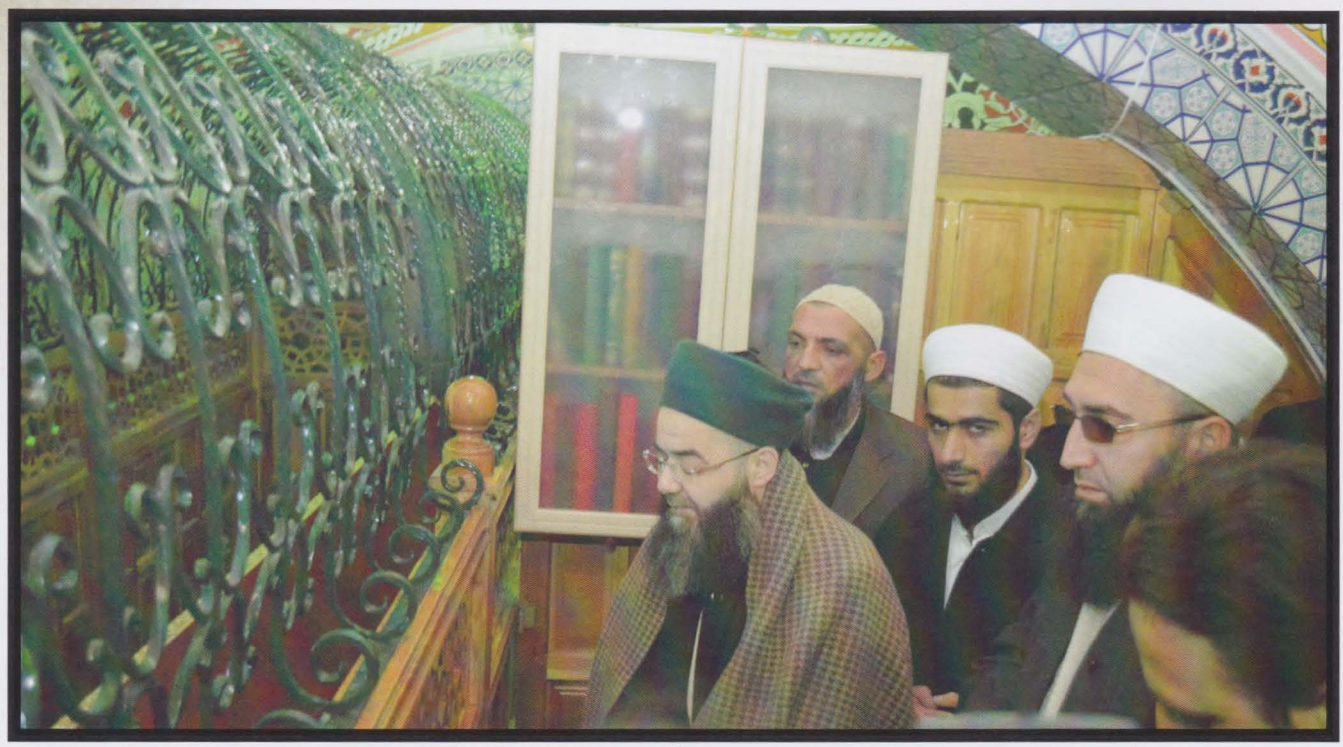

Abdurrahman Gazi (Radıyallahu Anh);**Miladi 638'de HazretiÖmer** (Radıyallahu Anh) **döneminde Iyaz.b.Ğanem** (Radıyallahu Anh) **komutasında Rum diyarını fethetmek için gelen orduda bulunuyordu ve bu gazada şehit oldu. Daha sonra Erzurum'un Fethi Hazreti Osman** (Radıyallahu Anh) **zamanında Habib.b.Mesleme Hazretlerine nasip oldu.**

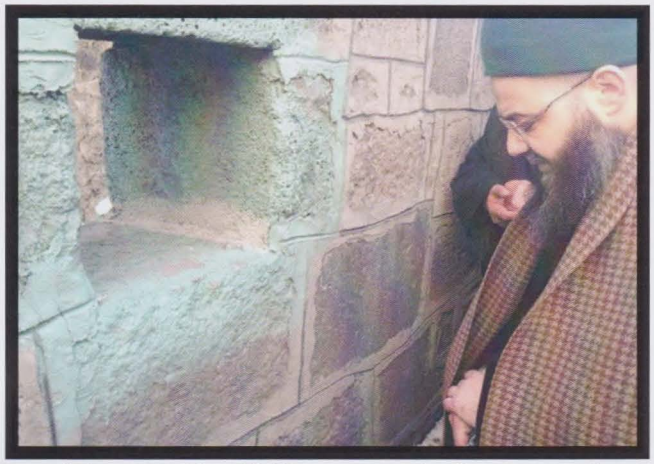

Sahâbe-i Kiram'dan oldukları rivayet edilen iki zatı ziyaret ki Erzurum işgallerinde kabr-i şeriflerin şahideleri kırıldığı için isimleri bilinmemektedir. Ancak etraflarında ayetel kürsi yazılı olmasını büyükler sahabe mezarlarına alamet olarak kabul etmişlerdir.

Eshâb-ı Kiram'dan olduğu rivâyet edilen Ebu'l Fettah Enesî Hazretleri'nin kabr-i şerifini ziyâret.

(Not: Üç cuma sabahı gusül abdesti alınıp dünya kelâmı konuşmadan bu kabr-i şerifi ziyâret edip bu zâtın yüzü suyu hürmetine Allah-u Teala'dan muradını isteyen,daha sonra tekrar dünya kelâmı konuşmayarak evine dönüp ondan sonra Cuma namazına çıkan kimsenin hayırlı murâdına ereceği rivâyet edilmiştir.)

Hâlid-i Bağdâdî Hazretlerinin Halîfesi Olan Abdullah-i Mekkî Hazretlerinin Halifesi Şeyh Osman el-Hâlidî Hazretlerini Ziyaret.

Bu zat Büyük Şeyh Efendimiz olan Mustafa İsmet Garîbullah (Kuddise Sirruhu) Hazretleri ve onun Risale-i Kudsiyye'sinde bahsettiği arkadaşı Süleyman-ı Kırîmî (Kuddise Sirruhu) Hazretleri ile birlikte Mekke'de Ebû Kubeys tepesinde bulunan Abdullah el-Mekkî (Kuddise Sirruhu) Hazretlerinin tekkesinde yetişmiştir.

Sonra Abdullah-ı Mekkî tarafından Erzurum Halifesi tayin edilmiştir. Dolayısı ile Erzurum'a Nakşî tarîkatının Hâlidî kolunu getiren ilk zat olma ünvanına sahiptir. Kabr-i şerifi Esat Paşa Camiinin son cemaat yerinin sol köşesinde bulunmaktadır. Onun halifesi olan Şeyh Attar (Kuddise Sirruhu) ile onun halifesi Süleymaniyeli Muhammed Baba (Kuddise Sirruhu) Hazretlerinin kabr-i şerifleri aynı cami-i şerifin haziresinde bulunmaktadır. Hacı Salih Efendi Hazretleri Muhammed Baba Hazretleriyle sağlığında tanıştığı için oraya gömülmesini vasiyet etmiş, bu vasiyeti yerine getirilerek o bahçeye defnedilmiş fakat sonra köylüleri olan Çöğenderliler tarafından 5,5 ay sonra kabrinden gizlice alınarak şuanda medfun bulunduğu çöğender köyüne nakledilmiştir.

Birinci Kabr-i Şerif Alvarlı Efe Hazretleri'nin Babası Şeyh Hüseyin Efendi Hazretlerine, İkinci Kabr-i Şerif Alvarlı Muhammed Lutfi Efe Hazretlerine, Üçüncü Kabr-i Şerif İse Alvarlı Efe'nin Mahdumu ve Halifesi Seyfettin Efendi Hazretlerine Aittir.

Hacı Salih Efendi (Kuddise Sirrûhu) Hazretlerinin Çöğender Köyünde Bulunan Kabr-i Şerifini Ziyâret..

Abdullah el-Mekkî Hazretlerinin Halifesi Olan Şeyh Osman el-Hâlidî Hazretleri'nin Halifesi Muhammed Baba Hazretleri'nin Esad Paşa Cami-i Şerifi Haziresinde Bulunan Kabr-i Şerifi

MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'NİN ŞEYHİ ALİ HAYDAR EFENDİ HAZRETLERİ ALVARLI MUHAMMED LUTFİ EFE HAZRETLERİNİ ÇOK SEVERDİ

Aslen Ahıska Türklerinden olan Ali Haydar Efendi, 1894 yılında Erzurum'a gidip Bakırcı medresesinde kalmış, Efe Hazretleri'nin babası Hâce Hüseyin Efendi'den de ders almıştı. Hoca-zâdesi olması itibariyle Efe Hazretleri'ne karşı ayrı bir yakınlık duymakta idi. Aynı şekilde Efe Hazretleri'nin de Ali Haydar Efendi'ye hususi muhabbeti vardı. Efe Hazretleri 1949 ve 1950 yılında, hacca giderken, İstanbulm'a uğrayıp kaldığı günlerde Ali Haydar Efendi'yi muhakkak ziyaret ederdi.

1955 yılında Efe Hazretleri'nin ma'nevi evlatlarından, o zaman Erzurum Kandili'de astsu bay olarak görev yapan Hacı Mehmet Tekin Bey'in, resmi bir görev için İstanbul'a gitmesi gerekiyordu. Gitmeden önce Efe Hazretleri'ni ziyaret etti. Hem izin istedi, hem de bir emri olup olmadığını sordu.

Efe Hazretleri, "Oğul İstanbul Fatih'te Çarşamba denilen bir semt vardır. Orada İsmail Ağa Camii'ne gidersin. Bir vakit namaz kılarsın. Namazdan sonra cemaatten münasip bir kimseye, "Beni Ali Haydar Efendi Hazretleri'ne götürür müsün?" dersin. Seni alır götürürler. Benim selamımı, hurmetlerimi arzeder, mübarek ellerinden, ayaklarından öpersin. Eğer şu ihtiyar, hasta vücudumun yola tahammülü olsa, ben de, seninle beraber gelir, o zatın elini öper duasını alırım." buyurdu.

Mehmet Tekin Bey, Efe Hazretleri'nin emirlerini harfiyen yerine getirdi. Fatih Carşamba'daki İsmail Ağa Camii'nde ikindi namazını kıldı. Cemaatten biri onu Ali Haydar Efendi'nin bulunduğu İsmet Efendi Tekkesi'ne götürdü. Onlar da ikindi namazını kılmış namaz sonrası ikindi hatm-i haceganı yapmaktaydılar. Mehmet Bey, kapı aralığında bulduğu bir yere oturdu; hatmeye iştirak etti. Hatme bittikten sonra Ali Haydar Efendi başını kaldırıp birini arar gibi cemaate göz gezdirdi. Kapı aralığında oturan Mehmet Bey'e eliyle işaret ederek, "Seni Kapı aralığında oturan. Gel yanıma" buyurdu. Mehmet Bey, yerinden kalkıp Ali Haydar Efendi'nin önünde diz çöktü, el öptü. Yine kalkıp yerine gitmek isterken Efendi Hazretleri onun elinden tutup kendine çekti. "Oğul senden güzel bir rayiha geliyor, sen hangi bağın gülüsün?" dedi.

Mehmet Bey alçak sesle "Acizane Efe Hazretleri'nin bendesiyim, efendim." diye cevap verdi. Ali Haydar Efendi'nin kulakları biraz ağır işittiği için Mehmet Bey'in ne dediğini işitmedi. Yanındakiler bir kağıda yazıp gösterdiler. Ali Haydar Efendi kağıtta Efe Hazretleri'nin adını görünce ayağa kalkmak ister gibi toparlandı. Mehmet Bey'i bağrına bası. "Oğul Öyle bir zata ende olmuşsun ki, eğer şu ihtiyar hasta vücudumun tahammül edeceğini bilsem, o zatın ziyaretine gider, elini öper, duasını alırım. Bak! bu yanımdakiler şahittir. Hocazadem Efe Hazretleri'nin mektuplarını kefenimin arasına koymalarını vasiyet etttim. O mektupları vesile kılıp Cenab-ı Hak'tan mağfiret dileceğim." buyurdu.

Aradan bir sene geçti Efe Hazretleri 12 Mart 1956'da vefat etti. Sarıların Hacı Ömer Efendi (Boybeyi) aldığı acı haeri erkenden Dülgerzade Camii İmamı Kurra Haccı Tevfik Efendi'ye ulaştırdı. Hacı Tevfik Efendi, Efe Hazretleri'ne mensuptu. Yıllar önce bir rüya görmüştü. Mübarek yüzü ay gibi parlak nürani bir zatın huzurundaydı. O zatın cemalini seyrediyordu. Bir muhabbet alemine dalmıştı. İnanılmaz feyz kaplamıştı bütün ruhunu. Daha fazla tahammül edemeyip o zatın boynuna sarıldı. O da Hacı Tevfik Efendi'yi bağrına bastı. Ona ders tarif etti. Uzun zaman rüyasında gördüğü bu mübarek zatı merak etti durdu Tevfik Efendi. Acaba bu zat kimdi? Daha önce hiç görmemişti. Eşkalini tarif edip, bazı kimselere böyle bir zatı tanıyıp tanımadıklarını soruyor, ama bir türlü istediği cevabı alamıyordu.

Tevfik Hoca her cuma olduğu gibi yine imamı olduğu caminin kürsüsüne çıktı ve va'zına başladı. Konuşmasını yarılamıştı ki birden ses kesildi. Cümlesi bile yarım kalmıştı. Gözlerini bir noktaya dikmiş öyle bakıyordu.

Cemaat şaşırmıştı. Hoca Efendi'ye bir haller olmuştu. Cemaat hoca efendinin baktığı tarafa bakışlarını çevirince, yeşil cübbeli, beyaz sarıklı bir zatın, cami cemaatinden Hacı Ömer Efendi'yle beraber camiden içeriye girdiklerini gördüler. O zat gelip minberin önüne oturdu. Tevfik Hoca yıllar önce rüyasında gördüğü o mübarek zatı bulmuştu. Minberden inip o zatın eline kapandı, boynuna sarıldı, ağladı, ağladı. Sonra kendini toparlayıp "Efendi Hazretleri rüyadaki ikramınızı n'olur şimdi de lutfedin." diyebildi. Efe Hazretleri, onun sırtını sıvazladı ve vazifesine devam etmesini emretti.

Tevfik Hoca'nın vazife yapacak hali kalmamıştı. Bu haliyle nasıl va'zedebilirdi? Ezanlar da okunmaya başlamıştı. Sünneti kıldılar. Neyse ki kendini biraz da olsa toparlamıştı. Kısa bir hutbe okuduktan sonra cuma namazını kıldırdı. Namazdan sonra Efe Hazretleri'ni caminin yanındaki medreseye davet etti. İşte orada Efe Hazretleri ona rüyada ikram ettiğini lutfetti. Tevfik Efendi de muradına erdi.

O günden sonra Efe Hazretleri'nin sevdiği müridlerinden olan Hacı Ömer Efendi ile aralarından su sızmazdı. Onun için Ömer Efendi Erzurum'dan aldığı haberi ilk önce Tevfik Hoca'ya ulaştırmıştı. Efe Hazretleri'nin vefatından Ali Haydar Efendi'yi haberdar etmek ve taziyede bulunmak için ikisi beraber İsmet Efendi Tekkesine gitti ler. Kaba kuşluk vakti idi. Ali Haydar Efendi Kur'an okuyordu, beklediler. Kıraatını bitirip Mushaf-ı şerifin kapağını kapattı. Hacı Ömer Efendi, Haydar Efendi'nin önünden rahleyi alıp yerine koydu. Onlar daha bir şey söylemeden "Biz hocazadem Efe Hazretleri'yle sözleşmiştik. Hangimiz önce vefat ederse diğeri ona hatim okuyacaktı. Bu gece ma'na aleminde benimle vedalaştı. Bu okuduğum onun hatmi" buyurdu.

Yıllar sonra Hacı Tevfik Efendi'ye Ali Haydar Efendi'nin mektuplarla ilgili vasiyetini bilip bilmediğini sormuştum. Bilmez olur muyum? dedi. Efendi Hazretleri'ni kendisinin gaslettiğini ve Efe Hazretleri'nin mektuplarını da kendi eliyle kefeninin arasına koyduğunu söyledi. Rahmetullahi aleyhim ecmain.

CÜBBELİ AHMET HOCA EFENDİ'NİN ERZURUM ZİYARETLERİ

Cübbeli Ahmet Hoca Efendi Memleketimizin, Özellikle Erzurum'un Meşhur Alimlerinden Olan MEHMET KIRKINCI Hoca Efendi'yi Medresesinde Ziyaret Etti.

Cübbeli Ahmet Hoca Efendi Birçok Kıymetli Talebe Yetiştirerek Ehl-i Sünnet'e Hizmet Etmiş Olan Üstad Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri ve Alvarlı Efe Hazretleri ile Hacı Salih Efendi Hazretleri Gibi Bir Çok Meşayıhtan İstifade Etmiş Bulunan Büyük Alim ve Salih Zat Mehmet Kırkıncı Hocayı Ziyaret Etti. Kırkıncı Hoca Efendi Mahmud Efendi Hazretleri ile Evvelce Çok Hukuku Bulunduğunu Zikredip Hizmetlerini Methettikten Sonra Cübbeli Hocamıza: "Bu Cübbeli Lakabı Çok Büyük Şeref ve İtibardır. Televizyonlardan Duyuyorum. Sen Allah'ın Kılıcısın; Ehl-i Sünnet Muhaliflerini Susturuyorsun" deyip methiyede bulundu.

Cübbeli Ahmet Hoca Efendi Alvarlı Muhammed Lutfi Efe Hazretlerinin Oğlu ve Halifesi Seyfettin Efendi Hazretlerinin Mahdumu Nakib Efendi'yi ve Ailesini Evlerinde Ziyaret Etti. Sohbet Esnasında Nakib Efendi Hoca Efendi'nin Sohbetlerini Televizyondan Takip Ettiğini ve Kendisine Dua Ettiğini Söyledi.

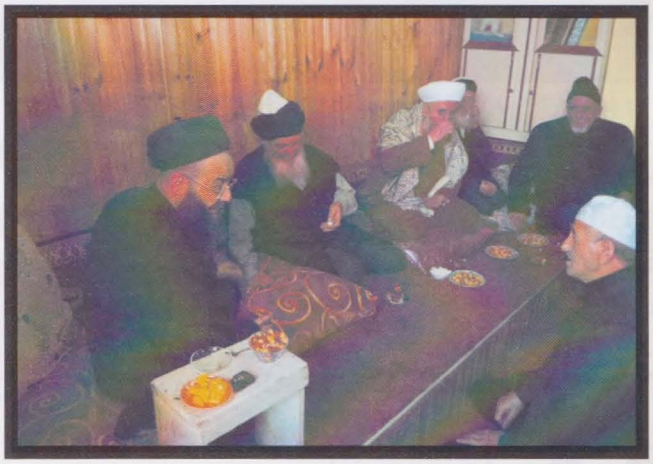

Cübbeli Ahmet Hoca Efendi Hacı Salih Efendi Hazretlerinin Çöğender Köyündeki Eski Camiisinde Vaaz Ettikten Sonra Hacı Efendinin Camii Şerif'in Yanında Bulunan Medresesinde Oğulları İsmail Fakirullah ve Nurullah Efendilerle, Suriyeli Alim Cemal Hut ve Diğer Bazı Muhibban ile Sohbet Ettiler.

İstanbul Merkez Vaizlerinden Olan, Hacı Salih Efendi Hazretleri'nin Büyük Mahdumu İsmail Fakirullah Hoca Efendi İle Sohbet Öncesi Mülakat. Alvarlı Muhammed Lütfi Efendi Bu Zatı "karanfilim" diye severdi. Kendisi Alvarlı Efe'ye Müntesipti. İlmî İcazetini İse Çaykaralı Hacı Hasan Efendi'den Almıştır.

54 FARZIN DÖRDÜNCÜSÜ

NAMAZ KILMAK -3-

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

NAMAZIN ŞARTLARI

Şartlar iki çeşittir:

1) Namazın farz olmasının şartları.

2) Namazın sıhhatinin (geçerli olmasının) şartları.

NAMAZIN FARZ OLMASININ ŞARTLARI

1) Müslüman olmak.

Erkek olsun kadın olsun her Müslüman üzerine namaz farzdır. Hanefîlere göre kâfire namaz kılmak farz değildir. Bu Hanefîlerin: "Kâfirler ne dünyada ne de âhirette şerîatın furûundan sorumlu değillerdir" kaidesine mebnîdir.

2) Bülûğa ermiş olmak.

Bu yüzden çocuğa namaz kılmak farz değildir. Çünkü **Ali** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllah** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلاَثَةٍ؛ عَنِ الصَّبِيِّ حَتَّى يَبْلُغَ وَعَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنِ الْمَعْتُوهِ حَتَّى يَبْرَأَ.»

"Üç kişiden kalem (teklif) **kaldırılmıştır; bülûğa erinceye kadar çocuktan, uyanıncaya kadar uykuda bulunandan ve iyileşinceye kadar aklını kaybetmişten."** *(Ebû Dâvûd, Hudûd:16, no:4402, 2/545)*

Fakat erkek olsun, kız olsun, alıştırmak için yedi yaşına ulaştığı zaman küçük çocuk namaz kılmakla

emrolunur. Şayet namaz kılmazsa eğer fayda sağlarsa üç vuruşu geçmemek üzere sopa ile değil de, el ile hafifçe dövülür. Dövme fayda sağlamayacaksa on yaşına kadar kendi haline bırakılır.

Çünkü **Amr ibni Şu'ayb**'ın, babası vasıtasıyla dedesinden *(Radıyallâhu Anhüm)* rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllah** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ، وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرِ سِنِينَ وَفَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ.»

"Kendileri yedi yaşında olan çocuklarınıza namaz kılmayı emrdin. Kendileri on yaşındayken ise namaz kılmamaktan ötürü onları (hafifçe) **dövün ve yataklarda aralarını ayırın."** *(Ebû Dâvûd, Salât:26, no:494, 1/187; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:6701, 2/599)*

Bu hadîs-i şerifteki emir, çocuğa değil çocuğun velisine yöneliktir. Çünkü **Allâh-u Te'âlâ** şöyle buyuruyor:

﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا﴾

"Ailene namazı emret, sen de ona devam et." *(Tâhâ Sûresi:132'den)*

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا﴾

"Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi (cehennem) **ateş**(in)**den koruyun."** *(Tahrîm Sûresi:6)*

3) Akıllı olmak.

Bu nedenle deliye namaz farz değildir. Geride zikredilen hadîs-i şerîf bunun da delilidir.

NAMAZIN FARZLARI

Namazın farzları on ikidir. Bunlardan altısı namaza başlamadan önce bulunması gerekir:

1) Hadesten tahâret (temizlik).

2) Necâsetten tahâret.

3) Setr-i avret (avret yerlerini gizlemek).

4) İstikbâl-i kıble (kıbleye yönelmek).

5) Vakit.

6) Niyet.

Diğer altısı da namaza başlamayla gerekir.

1) İftitâh tekbîri (başlama tekbiri).

2) Kıyam (ayakta durmak).

3) Kıraat (okumak).

4) Rukû.

5) Sücûd (secde yapmak).

6) Ka'de-i âhire (son oturuş).

NAMAZA BAŞLAMADAN ÖNCE GEREKEN ŞARTLAR
HADESTEN TAHÂRET

Hades: cünüplük ve abdestsizlik halidir. Namaz kılacak olan bir kimse şayet cünüp ise gusletmesi, abdestsiz ise abdest alması, su bulamazsa teyemmüm etmesi gerekir. Çünkü **Allâh-u Te'âlâ** şöyle buyuruyor:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا﴾

"Ey iman edenler! Namaza kalkacağınız vakit yüzlerinizi ve dirsekler(iniz)**e kadar ellerinizi yıkayın, başınıza meshedin, ayaklarınızı da topuklar**(ınız)**a kadar yıkayın. Eğer cünüp iseniz iyice temizlenin** (boy abdesti alın)**."** *(Mâide Sûresi:6'dan)*

KADINLARIN NAMAZLARINA MÂNİ OLAN HAYIZ VE NİFAS HALLERİ DE HADESTEN TAHÂRETE DAHİLDİR

Kadın hayız ve nifas halindeyken cünüp sayıldığından namaz kılabilmesi için o halin bitmesi ve sonra gusletmesi gerekir. Nitekim **Âişe** *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllah** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ona hitaben şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةُ فَدَعِي الصَّلَاةَ وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاغْسِلِي عَنْكِ الدَّمَ وَصَلِّي.»

"Hayız hali yöneldiği zaman namazı bırak, bu hal üzerinden gittiğinde kendinden kanı temizle ve namaz kıl." *(Buhârî, Hayz:28, no:324, 1/125; Müslim, Hayz:15, no:335, 1/265)*

Ebû Sa'îd el-Hudrî *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَلَيْسَ إِذَا حَاضَتْ لَمْ تُصَلِّ وَلَمْ تَصُمْ.»

"Kadın hayız olunca namaz kılmaz, oruç tutmaz, öyle değil mi?!" *(Buhârî, Hayz:6, no:298, 1/116; Savm:41, no:1951, sh:342; Müslim, Îmân:34, no:79, 1/86)*

Kâsım ibni Muhammed *(Radıyallâhu Anhümâ)* **Âişe** *(Radıyallâhu Anhâ)*nın şöyle anlattığını nakletmiştir:

عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نَذْكُرُ إِلَّا الْحَجَّ فَلَمَّا جِئْنَا سَرِفَ طَمِثْتُ فَدَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَبْكِي، فَقَالَ: «مَا يُبْكِيكِ؟» قُلْتُ: لَوَدِدْتُ وَاللهِ أَنِّي لَمْ أَحُجَّ الْعَامَ، قَالَ: «لَعَلَّكِ نُفِسْتِ» قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: «فَإِنَّ ذٰلِكَ شَيْءٌ كَتَبَهُ اللهُ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ فَافْعَلِي مَا يَفْعَلُ الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ حَتَّى تَطْهُرِي.»

"**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ile birlikte hactan başka bir şeye niyetlenmeyerek yola çıkmıştık. (Mekke'ye yakın bir yer olan) Serif'e geldiğimizde ben hayız oldum.

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* yanıma girdiğinde beni ağlar vaziyette bulunca: **'Seni ağlatan nedir?'** diye sordu. Ben: 'Vallahi bu sene hac yapmamış olmayı isterdim' deyince, o: **'Herhalde sen hayız oldun'** buyurdu.

Ben: 'Evet' deyince **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **'Şüphesiz ki bu** (hal)**, Allâh-u Te'âlâ'nın Âdem'in kızlarına yazmış olduğu bir şeydir. Artık hac yapan kişinin yapacağı herşeyi yap, ancak temizleninceye kadar Beytullâh'ı tavaf etme'** buyurdu." *(Buhârî, Hayz:7, no:299, 1/117)*

Adiyy ibni Sâbit'in, babası vasıtasıyla dedesi **Dînar** *(Radıyallâhu Anhüm)*dan rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ دِينَارٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ فِي الْمُسْتَحَاضَةِ: «تَدَعُ الصَّلَاةَ أَيَّامَ أَقْرَائِهَا الَّتِي كَانَتْ تَحِيضُ فِيهَا ثُمَّ تَغْتَسِلُ وَتَتَوَضَّأُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ وَتَصُومُ وَتُصَلِّي.»

"(Kanaması on günü aşan) **özürlü kadın, hayız gördüğü âdet günleri süresince namazı bırakır,** (o günlerin bitiminden) **sonra gusleder ve her namaz vaktinde abdest alarak namazını kılar ve orucunu tutar."** *(Tirmizî, no:126, 127, Ebû Dâvûd, Tahâret:112, no:297, 298, sh:54; İbni Mâce, Teyemmüm:115, no:625, sh:93; Dârimî, 1/202; Tebrîzî, Mişkâtü'l-mesâbîh, no:560, 1/248)*

Bütün bu sahih rivayetlerden açıkça anlaşıldığı üzere; kadınların her ay karşılaştıkları hayız ve doğum sonrası yaşadıkları nifas halleri, bir nevi hastalık hükmünde olduğundan, namaz, oruç ve Kâbe'yi tavaf gibi bir takım ibadetleri yapmalarına mânidir.

Bazı yanlış fikirlere sahip ilahiyatçıların iddia ettikleri gibi, temiz olmayan kadınların namaz ve oruçları mecbur olmaktan öte sahih bile değildir. Aksine büyük bir günahı ve azabı mûciptir.

Nitekim **Huzeyfe** *(Radıyallâhu Anh)*ın şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «وَلَتُنْقَضَنَّ عُرَى الْإِسْلَامِ عُرْوَةً عُرْوَةً وَلَيُصَلِّيَنَّ النِّسَاءُ وَهُنَّ حُيَّضٌ حَقٌّ عَلَى اللهِ أَنْ يَحْشُرَهُمَا مَعَ الدَّجَّالِ.»

"Andolsun ki elbette İslam'ın kulpları birer birer bozulacaktır. Yine yemin olsun ki elbette kadınlar hayız hallerinde namaz kıl(maları haramken bunu bile yap)**acaklardır. Ama Allâh-u Te'âlâ'nın bu fırkaları Deccal ile birlikte haşretmesi haktır."** *(İbni Ebî Şeybe, el-Musannef, 13/381, 382; Ahmed ibni Hanbel, ez-Zühd, sh:179; Hâkim, el- Müstedrek, 4/469; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 10/563)*

Artık hanım kardeşlerimiz bir takım etiketlere aldanarak: "Felan Doçent yahut felan Profesör veya **Mustafa İslamoğlu** gibi hoca namıyla anılan bazı bidatçiler hayızlı kadınların namaz kılmasına

müsaade etti" deyip de mahşere **Deccal**'la birlikte çıkmayı mucip böyle bir günahı irtikâb etmesinler ve **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in ve ashâbının yolundan ayrılmayan Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat âlimlerinin icmâından ayrılarak cehennem yolunu seçmesinler.

Asr-ı saadetten günümüze kadar geçen on dört asır boyunca, bırakın Ehl-i Sünnet ulemâsını, dalâletteki yetmiş iki fırkanın mensuplarından dahi hiç kimsenin ileri sürmediği bu gibi yanlış fetvalar, maalesef günümüzdeki bazı ilâhiyatçılar tarafından ortaya atılmıştır.

Halbuki birçok sahîh hadîs-i şerifte, hayız ve nifas hallerindeki kadınların namaz kılamayacakları ve oruç tutamayacakları açıkça bildirilmiştir. Sadece şu fark vardır ki namaz, günde beş kere olup, hayız hali de her ay en az üç gün olarak tekrarlandığından, kazası zor olacağı için **Allâh-u Te'âlâ**'nın bir lütfu olarak kadınlara bağışlanmıştır. Bu yüzden kazasıyla da mükellef değildirler.

Nitekim **Mu'âze** *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edildiği üzere bir kadın **Âişe** *(Radıyallâhu Anhâ)*ya: "Bizden biri temizlenince namazını kaza edecek mi?" diye sorduğunda o:

عَنْ مُعَاذَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا أَنَّ امْرَأَةً قَالَتْ لِعَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا: «أَتَجْزِي إِحْدَانَا صَلَاتَهَا إِذَا طَهُرَتْ؟ فَقَالَتْ: أَحَرُورِيَّةٌ أَنْتِ؟ كُنَّا نَحِيضُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَا يَأْمُرُنَا بِهِ.»

"Sen Harûriyye (Hâricî mezhebine mensup biri) misin (ki böyle bir soru soruyorsun)? Biz **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in yanındayken hayız oluyorduk, ama o bize (temizlendiğimizde) bunu (hayız süresince kılamadığımız namazları kaza etmemizi) emretmiyordu" *(Buhârî, Hayz:20, no:3158, 1/122)* diye cevap vermiştir.

Ama oruç senede bir ay olup, hayız hali de en çok on gün süreceğinden, bir sene içerisinde bunun kaza edilmesi kolayca mümkün olacağı için, oruç borcu hanım kardeşlerimizin üzerinde kalmaktadır.

Şu sıralar tesettüre riayet eden bazı hanımların Ehl-i Sünnet dışı akımlardan etkilenen bazı hocaların sohbetlerinden etkilenerek hayız hallerinde namaz kıldıklarını işitmem son derece üzülmeme sebep oldu.

Ama **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in kıyamet alemetlerinden biri olarak bahsetmiş olduğu bu tahrifat tabi ki şu âhir zamanda mutlaka gerçekleşecekti.

Nitekim **Huzeyfe** *(Radıyallâhu Anh)*dan gelen şu rivayet, gayptan haber verebilen tek mercî olan vahiy kaynağından alınma bir duyuma dayalı olmaksızın asla söylenecek bir söz değildir:

عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «وَلَتُنْقَضَنَّ عُرَى الْإِسْلَامِ عُرْوَةً عُرْوَةً وَلَيُصَلِّيَنَّ النِّسَاءُ وَهُنَّ حُيَّضٌ وَلَتَسْلُكُنَّ طَرِيقَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حَذْوَ الْقُذَّةِ بِالْقُذَّةِ وَحَذْوَ النَّعْلِ بِالنَّعْلِ لَا تُخْطِؤُونَ طَرِيقَتَهُمْ وَلَا تُخْطِئُكُمْ ... حَقٌّ عَلَى اللهِ أَنْ يَحْشُرَهُمَا مَعَ الدَّجَّالِ.»

"Andolsun ki elbette İslam'ın kulpları birer birer bozulacaktır. Yine yemin olsun ki elbette kadınlar hayız hallerinde namaz kıl(maları haramken bunu bile yap)**acaklardır.**

Kasem olsun ki mutlaka siz, sizden önce geçmiş olan (Yahudi ve Hıristiyan)**ların yoluna, bir okun tüylerinin birbirine göre ayarlanıp kesilmesi gibi ve takunyanın eşi olan diğer takunyaya göre ölçülüp kesildiği gibi tıpa tıp gireceksiniz. O derece ki, siz onların yolunu şaşmayacaksınız, o yol da sizi şaşmayacaktır. Ama Allâh-u Te'âlâ'nın bu fırkaları Deccâl ile birlikte haşretmesi haktır."** *(Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 10/563; İbni Ebî Şeybe, el-Musannef, 13/381, 382; Ahmed ibni Hanbel, ez-Zühd, sh:179; Hâkim, el-Müstedrek, 4/469)*

Gayptan haber vermesi münasebetiyle mucize olma vasfını taşıyan bu rivayet, bu ümmet içerisinde de bazı âlimlerin, Ehl-i Kitab'ın kendi kitaplarına yaptığı gibi İslam'ın hükümlerini tahrife yelteneceklerini ve hayızlı kadınlara namaz kılma ve tavaf yapma müsaadesi vereceklerini, ama sonunda kendilerinin de, tâbilerinin de **Deccal**'la birlikte cehenneme haşredileceklerini açıkça ortaya koymaktadır.

Allâh-u Te'âlâ'dan niyazımız bizleri ve kıyamete kadar gelecek nesillerimizi Ehl-i Sünnet çizgisinden kıl kadar dahi ayrılmaktan muhafaza buyurması ve saptırıcı akımlara kapılmaktan korumasıdır.

Bu bahsi bitirirken İslâm fıkhına göre temiz sayılmayan kimselere haram olan bazı ibadetleri özel bir başlık altında sizlere nakledelim.

CÜNÜP KİMSELERE HAYIZLI VE LOHUSA KADINLARA HARAM OLAN ŞEYLER

1) Farz veya nafile herhangi bir namaz kılması.

2) Tilâvet secdesi yapması.

3) Nafile dahi olsa Kâbe'yi tavaf etmesi.

4) Kur'ân-ı Kerîm'e dokunması.

5) Kendisinde Kur'ân-ı Kerîm'den bir sûre, bir âyet veya bir âyetten daha az bir şey yazılı olan kâğıt veya levha gibi şeylere dokunması. Nitekim **Abdullâh ibni Ebî Bekr ibni Hazm** *(Radıyallâhu Anhüm)* dan şöyle rivayet edilmiştir:

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَزْمٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَنَّ فِي الْكِتَابِ الَّذِي كَتَبَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَمْرِو بْنِ حَزْمٍ: «أَنْ لَا يَمَسَّ الْقُرْآنَ إِلَّا طَاهِرٌ.»

"**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in, **Amr ibni Hazm** *(Radıyallâhu Anh)*a yazdığı mektupta: **'Temiz** (abdestli) **olandan başkası Kur'ân'ı tutmasın'** yazılıydı." *(İmâm-ı Mâlik, el-Muvatta, Kur'ân:1, no:468, sh:223; Dârimî, Talâk:3, no:2183, 2/602; Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, no:3135, 3/205; Beyhakî, es-Sünenü'l-Kübrâ, no:409, 1/141; Dârekutnî, es-Sünen, 1/121; Hâkim el-Müstedrek, no:6051, 3/552)*

Ancak Kur'ân-ı Kerîm'e yapıştırılmamış bir kılıfla tutulması veya sandık içinde taşınması caizdir.

6) Geçip gitme kasdıyla da olsa, camiye girmesi.

Nitekim **Âişe** *(Radıyallahu Anha)* şöyle buyurmuştur: "Bir kere **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* mescide geldiğinde, ashâbının evlerinin yüzlerinin camiye baktığını görünce:

«وَجِّهُوا هٰذِهِ الْبُيُوتَ عَنِ الْمَسْجِدِ فَإِنِّي لَا أُحِلُّ الْمَسْجِدَ لِحَائِضٍ وَلَا جُنُبٍ.»

"Bu evlerin yüzünü mescitten çevirin, çünkü ben ne hayızlı, ne de cünüp için mescidi helal etmiyorum." buyurdu. *(Ebû Dâvûd, Tahâret:93, no:232, 1/109)*

7) Kur'ân-ı Kerîm okumak kasdıyla Kur'an okuması.

Nitekim **İbni Ömer** *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا يَقْرَأُ الْجُنُبُ وَلَا الْحَائِضُ وَلَا النُّفَسَاءُ الْقُرْآنَ.»

"Cünüp olan kimse ile hayızlı ve nifaslı olan kadın Kur'ân okuyamaz." *(Dârekutnî, es-Sünen, 1/121; Tirmizî, Tahâret:98, no:131, 1/236; İbni Mâce, Tahâret:9105, no:595-596, 1/195)*

NECÂSETTEN TAHÂRET

Necâset (pislik) iki kısımdır.

1) Necâset-i ğalîza (ağır pislik).

2) Necâset-i hafîfe (hafif pislik).

Necâset-i galîza: Pis oluşu kat'î delille sabit olan şeylerdir. İnsanın idrarı, akan kan ve tavuk, kaz ve benzeri havada pislemeyen kuş cinsinin pisliği.

Necâset-i ğalîzanın katı olanından bir dirhemden (2.17 gramdan) az olan, af dahilindedir. Sıvı olmayandan ise avuç içinden daha az bir alanı kaplayan miktar af kapsamındadır. Bu miktarlar bağışlanmış olmakla birlikte, az necâset (pislik)le kılınan namaz meşhur görüşe göre tahrîmen mekruhtur.

Necâset-i hafîfe: Pis oluşu kat'î olmayan delille sâbit olan şeylerdir. Eti yenen hayvanların idrarı gibi.

Necâseti hafîfeden affedilen miktar, bulaştığı bedenin veya elbisenin dörtte bir kısmından az olan miktardır. Bu miktar, namaza mâni değildir. Ancak bu miktar necâset, üzerinde veya elbisesindeyken onu temizlemeden kılması tahrîmen mekruhtur.

Namazın sahih (geçerli) olması için elbisede ve kılınan yerde ayak, el ve dizler ile alnın konulacağı yerlerde affedilmeyecek kadar çok necaset (pislik) bulunmamalıdır. Çünkü **Allâh-u Te'âlâ** şöyle buyuruyor:

﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾

"Elbiseni temizle." *(Müddessir Sûresi:4)*

Üzerinde veya elbisesindeki pisliği giderecek şeyi bulamayan kimse, pislikle beraber namazını kılar. Namazdan sonra onu giderecek şeyi bulursa namazı iade etmesi gerekmez.

SETR-İ AVRET

Avret yerini örtmek anlamına gelen bu şartta geçen avretin şer'î ıstılahta (din dilinde)ki manası; bakılması haram, örtülmesi farz olan uzuvlardır. Erkeğin de kadının da, birazdan ifade edeceğimiz avret yerlerini örtmeleri farzdır.

Avret yerini örtmenin farz olması umumîdir. Sahih olan görüşe göre kişi tenha bir yerde bulunsa da avret yerini örtmesi farzdır. Bir kimse karanlık bir yerde üzerine giyeceği temiz bir elbise varken çıplak namaz kılsa, ittifakla namazı olmaz. Tenha yerde çıplak kılması da böyledir.

Şüphesiz **Allâh-u Te'âlâ** örtünen ve örtünmeyen her şeyi görür. Örtünenin edebini, örtünmeyenin edepsizliğini de görür. İşte imkan bulunduğunda bu edebe riayet etmek farzdır.

Kişi sahih bir maksada binaen avret yerini açabilir. Örneğin def-i hâcet, tahâretlenme ve tek başına yıkanmak için soyunması hususunda ***"Kınye"*** isimli eserde bazı görüşler nakledilmiştir.

Bazılarına göre yıkanmak için çıplak kalmak mekruh, bazılarına göre inşâallâh ma'zûr, bir görüşe göre ise bunda bir beis yoktur. Başka bir görüşte az bir süre içerisinde olursa caizdir. Diğer bir görüşte de (ellerini açtığında etrafına değecek kadar) küçük hamam odasında caizdir.

İfade edildiği gibi tenha bir yerde olsa da namazda ve namaz dışında avret yerinin örtülmesi farzdır.

KADININ BAŞ AÇIK KILDIĞI NAMAZ KABUL OLMAZ

Allâh-u Te'âlâ şöyle buyuruyor:

﴿خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾

"Her secde anında zînetinizi alın." *(E'râf Sûresi:31)*

Bu emirden maksat; her namaz veya tavaf anında avret yerlerinizi örten şeyleri giyinin demektir. **Âişe** *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyuruyor:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لاَ يَقْبَلُ اللهُ صَلاَةَ حَائِضٍ إِلاَّ بِخِمَارٍ.»

"Allâh-u Te'âlâ buluğa ermiş olan bir kadının namazını başörtüsüz kabul etmez." *(Ebû Dâvûd, Salât:85, no:641, 1/229; İbni Mâce, Tahâret:132, 1/214)*

Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllah** *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَا أَسْمَاءُ! إِنَّ الْمَرْأَةَ إِذَا بَلَغَتِ الْمَحِيضَ لَمْ يَصْلُحْ أَنْ يُرَى مِنْهَا إِلاَّ هٰذَا وَهٰذَا وَأَشَارَ إِلَى وَجْهِهِ وَكَفَّيْهِ.»

"Ey Esmâ! Kadın büluğ çağına ulaştığı zaman ondan şu ve şu uzuvlardan başkasının görünmesi caiz olmaz" buyurmuş ve yüzüyle ellerine işaret buyurmuştur. *(Ebû Dâvûd, Libâs:34, no:4104, 2/460)*

Erkeğin avret yerleri; göbeğinin altından diz kapağının altına kadar olan yerdir. En sahih görüşe göre; diz kapağı da avrettir. **Amr ibni Şu'ayb**'ın, babası vasıtasıyla, dedesinden *(Radıyallâhu Anhüm)* rivayet edilen bir hadîs-i şerifte:

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا تَحْتَ السُّرَّةِ إِلَى الرُّكْبَةِ مِنَ الْعَوْرَةِ.»

"Göbekten aşağısı dize kadar avrettendir." *(Dârekutnî, es-Sünen, no:2, 1/230)* buyurulmuşsa da, **Ali** *(Radıyallâhu Anh)*ın rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllah** *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اَلرُّكْبَةُ مِنَ الْعَوْرَةِ.»

"Diz avrettendir." *(Dârekutnî, es-Sünen, no:4, 1/230)* buyurduğundan, ihtiyatlı olan görüş, dizin avret mahalline dahil olmasıdır.

Hür kadınların yüzleri ve elleri dışında bütün bedenleri avrettir. Yüzleriyle elleri ise namazda ve bir fitne korkusu bulunmadıkça, namaz dışında da avret değildir.

Ayaklar hakkında üç sahih görüş vardır. Bunlardan mûtemed olanına göre ayaklar da avret olmaktan istisna edilmiştir. İkinci görüşe göre mutlak olarak (namazda ve namaz dışında) avrettir.

Üçüncü görüşe göre ise namaz dışında avrettir, namazda ise avret değildir. Farklı görüşlerin ortaya koyduğu bu ihtilaftan kurtulmak için, hanım kardeşlerimizin ayaklarını örtmeleri evlâdır.

"el-Mi'râc" isimli eserde *"el-Mebsût"*tan naklen "Kadınların kolları hakkında iki rivayet vardır" denilmiştir. Bunlardan en sahih olanına göre kollar avrettir. Kadının başından sarkan saçları yani kulaklarını aşan saçları da avrettir.

ERKEĞİN AVRET OLAN UZUVLARI

1) Tenasül uzvu ve etrafı.

2) Hayaları ve etrafı.

3) Dübür (makat) ve etrafı.

4- 5- İki kalça.

6-7- Dizlerle beraber baldırlar.

8- Göbekten kasığa kadar olan yer ve iki tara bunun hizası.

HÜR KADININ AVRET OLAN UZUVLARI

Hür kadının avret olan uzuvları, erkeğin avret uzuvları olarak zikrettiğimiz sekiz uzuvdan başka on altı uzuvdur. Bunlar:

1- 2- İncikler (diz ile ayak arası olan kısım).

3- 4- Memeler.

5-6- Kulaklar.

7-8- Dirseklerle beraber pazular.

9-10- Bileklerle beraber kollar.

11- Göğüs.

12- Baş.

13- Saç.

14- Boğaz.

15-16- Avuçların sırtı.

Bunlara sırttan ayrı olarak omuzları da bir uzuv olarak eklemek gerekir. Elbisesini bulacağını ümit eden kimse, vaktin çıkmasından korkmadığı sürece bekler. Avret mahallini örtecek bir şey bulamayan kişi oturarak ve ayaklarını kıble tarafına uzatarak îma (baş hareketi) ile kılar.

İşte avret olarak sayılan bu uzuvların namaz içinde ve dışında örtülmesi şeytanın insandan elde etmek istediği en büyük gayesi olan çıplak gezme ve açılma kabahatini ortadan kaldıracaktır.

İSTİKBÂL-İ KIBLE (KIBLEYE YÖNELMEK)

Namazın sahih olması için kıbleye yönelmenin şart olduğu hususunda fukahâ ittifak etmiştir. Çünkü **Allâh-u Te'âlâ** şöyle buyuruyor:

﴿وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾

"Nereden (yola) **çıkarsan hemen** (namazda) **yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir. Şüphesiz ki bu** (emir) **elbette Rabbinden gelen bir gerçektir. Allâh sizin yaptıklarınızdan asla gâfil** (ve habersiz) **değildir."** *(Bakara Sûresi:149)*

Mekke'de bulunan kimselerin kıblesi Ka'be'nin kendisidir. Hatta Mekke'de evinde namaz kılanın evi ile Ka'be arasındaki duvarlar kaldırılacak olsa yönünün Ka'be'ye doğru olması gerekir. Mekke'den uzakta bulunanların kıblesi ise Ka'be cihetidir.

Yatalak hastanın yüzünü kıbleye çevirmesi mümkün olmuyor ve yanında onu kıbleye çevirecek kimse de bulunmuyorsa veya bulunup da kıbleye doğru çevirmek hastaya zarar veriyorsa, gücünün yettiği tarafa doğru namazını kılar. Çünkü teklif kudrete göredir (sorumluluk güç nispetindedir).

Bir kimse kıblenin hangi taraf olduğu hususunda şüphe eder ve yanında soracağı bir kimse de bulunmazsa araştırır ve namazını araştırma neticesinde tayin ettiği (belirlediği) tarafa doğru kılar.

Namazı kıldıktan sonra kıble cihetinde hata ettiğini anlarsa namazını iade etmez. Fakat namaz kılarken kıblenin hangi taraf olduğunu bilecek olursa o tarafa döner ve namazını tamamlar.

Kıblenin hangi cihet olduğu hususunda ihtilaf eden kimseler, namazlarını tek başlarına kılarlar. Cemaat yapacak olsalar, imamla aynı kanaatta olanların namazları olur. Diğerlerinin namazı olmaz.

VAKİT

Namazın şartlarından biri de vakittir. Nitekim:

﴿إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾

"Şüphesiz namaz müminler üzerine vakitle belirlenmiş olarak farz kılınmıştır" *(Nisâ Sûresi:103)* kavl-i şerîfinden anlaşıldığı üzere vakte riayet farzdır. Kur'ân-ı Kerîm'in bir çok âyetlerinde bu vakitler sarâhaten ya da işâreten zikredilmişlerdir.

NİYET

Namazın şartlarından biri de niyettir. Niyet; bir şeye azmetmek ve bir şeyi kesin olarak istemektir. Namaz niyeti **Allâh-u Te'âlâ** için namaz kılmayı istemektir.

Bütün âlimlerin ittifakıyla namazda niyet farzdır. Çünkü ibadeti âdetten ayıran şey ancak niyettir. Namaz da bir ibadettir. İbadet ise yapılan işin bütünüyle **Allâh-u Te'âlâ**'ya tahsis edilmesidir. Nitekim **Allâh-u Te'âlâ** şöyle buyuruyor:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾

"Oysa onlar dini yalnız Kendisine tahsis edenler olarak Allâh'a ibadet etmeleriyle emrolundular." *(Beyyine Sûresi:5)*

İhlas yani ibadeti yalnız **Allâh-u Te'âlâ** için yapmak ise niyetsiz meydana gelmez. Nitekim **Enes ibni Mâlik** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllah** *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لاَ عَمَلَ لِمَنْ لَا نِيَّةَ لَهُ.»

"Niyeti olmayanın ameli yoktur." *(Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, no:179, 1/67)*

Ömer ibni Hattâb *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllah** *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى.»

"Ameller niyetlere göredir. Herkes için ancak niyet ettiği şey vardır." *(Buhârî, Bed'ü'l-vahy:1, no:1, 1/3; Müslim, 'Imâre:45, no:1907, 3/1515)*

Niyetin mahalli kalptir. Esas olan da niyetin kalp ile yapılmasıdır. Bununla beraber ayrıca dil ile söylenmesi daha iyi olur. Mesela "Öğle namazının farzını kılmaya kalbiyle niyet edip, diliyle de öğle namazının farzını kılmaya niyet ettim" demesi müstehaptır. Sadece kalp ile niyet edip dil ile bir şey söylemezse, o namazı yine caiz olur. *(İmâm-ı Kâsânî, Bedâyi'u's-sanâyi', cilt:1 sh:127)*

Fıkıhlarımızda böylece zikredilmekteyse de **İmâm-ı Rabbânî** *(Kuddise Sirruhû)* ***"el-Mektûbât"*** isimli eserinde buna şiddetle itiraz etmektedir. Nitekim 1. cildin 186. mektubundaki ifadeleri meâlen şöyledir:

"Âlimlerden bazısı namazın niyetinde kalbin iradesiyle beraber, dilin de katılmasını güzel gördüler, halbuki ne **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*den ne ashâb-ı kirâmdan ve ne de tâbiîn-i izâmdan sahih veya zayıf hiç bir rivayette dilin söylemesi sabit olmamıştır. Bilakis onlar, namaza kalktıkları gibi vakit geçirmeden iftitah tekbiri alırlardı.

O halde dilin söylemesi bidat olmuş olur. Âlimler bunun bidat-ı hasene (güzel bir bidat) olduğunu söylemişlerse de bu fakir, bu bidatin sünnetten öte farzı da kaldırdığını söylemektedir.

Çünkü bu taktirde insanların çoğu niyetlerini kalplerinde hazırlamadan ve kalplerinin, niyetten gâfil olduğuna hiç aldırmadan sadece dilin söylemesiyle yetinmektedirler. O zaman da namazın farzlarından biri olan kalbin niyet etmesi tamamen terkedilmiş olur ki, bu, namazın bozulmasına sebep olmuş olur.

Bütün bidatler böylece anlaşılmalıdır. Çünkü onların hepsi velev bir yönden de olsa, sünnete ziyade (ekleme)dir. Ziyade ise nesh (giderme) demek olup, nesh de sünneti kaldırmanın ta kendisidir. O halde siz **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in ve ashâb-ı kirâmının sünnetine uymakla yetinin. Zira onlar yıldızlar gibidir, hangisine uysanız doğru yolu bulursunuz." *(İmâm-ı Rabbânî, el-Mektûbât, no:186, 1/159-160)*

Gerçekten **İmâm-ı Rabbânî** *(Kuddise Sirruhû)*nun görüşü çok yerindedir. Bazıları bunu fıkha muhalif gibi zannetse de **İmâm-ı Zebîdî** *(Rahimehullâh)*ın ***"el-İhyâ"*** üzerine yaptığı ***"el-İthâf"*** isimli şerhinin namaz bahsini gözden geçirirken orada **İbni Hümâm**

(Rahimehullâh) tarafından aynı görüşün nakledildiğini görünce **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin görüşünün ne kadar isabetli olduğunu daha iyi anladım. *(Zebîdî, İthâfu's-sâde, 3/58)*

Zaten kalple niyet herkese göre farzdır, bu durumda insanlar, kalplerinin hangi namaza niyet ettiğinden gâfil bir halde, dil alışkanlığı ile niyet ederlerse, bu namazın caiz olmayacağı da herkes tarafından kabul görmektedir.

O halde kişi her işte olduğu gibi bu konuda da sünnete uymalı ve kalbin niyetiyle yetinmelidir, dili bu işe karıştırarak ve kendini buna alıştırarak namazını tehlikeye sokmamalıdır.

Bu konuda "Niyette tâyin, nafile namazlarda niyet, niyetin vakti, imama uyma niyetinin vakti" gibi mevzuların izâhı 22 nolu ***"Namaz İlmihali"*** risalemizin 43-48.ci sayfaları arasında yapılmıştır.

NAMAZA BAŞLAMAYLA GEREKEN ŞARTLAR

1) İFTİTÂH TEKBÎRİ (İLK TEKBİR)

Adına "Tahrîme" de denen iftitâh tekbiri, namaza başlarken alınan tekbîr olup «اَللّٰهُ أَكْبَرُ» "Allâh-ü Ekber" diye söylenir.

İftitâh tekbiri **Allâh-u Te'âlâ**'ya sırf tâzim ifade eden bir tabirle yapılır. Kişi bu tekbiri getirince namaza girmiş olur. Namaza başlarken iftitâh tekbirinin hangi lafızla olabileceği hususunda **Ebû Hanîfe** *(Rahimehullâh)*ın kuralı şudur; tahrîme, **Allâh-u Te'âlâ**'nın isimlerinden sırf tâzim ifade eden lafızlarla yapılır.

Bununla birlikte namazın vacipleri bahsinde zikredeceğimiz üzere namaza «اَللّٰهُ أَكْبَرُ» "Allâh-ü Ekber" sözüyle başlamak vâciptir. Bu lafızdan başkasıyla başlamak tahrîmen mekruhtur.

2) KIYAM (AYAKTA DURMAK)

Namazın rukünlerinden biri de kıyam (ayakta durmak)dır. Farz ve vâcip namazlarda kıyam (ayakta durmak) rukün olarak bir farzdır. Kıyâma gücü yetenlerin bu namazları oturarak kılmaları caiz değildir. Çünkü **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿وَقُومُوا لِلّٰهِ قَانِتِينَ﴾

"Allâh için itaat edenler halinde ayakta durun" *(Bakara Sûresi:236'dan)* buyurmaktadır.

Ayakta durmaya gücü yeten bir kişi, çekiliverse düşeceği bir şekilde duvara veya bastona yaslanarak namaz kılacak olsa, namazı geçersiz olur.

Hasta olan kişi ayakta durmaktan aciz olursa kıyam vecibesi ondan düşer. Hastanın ayakta durmaktan âciz olması ya hiç ayakta duramama sebebiyle hakikaten, ya da ayakta durması durumunda hastalığının artması veya uzaması veya şiddetli ağrılar duyacak olması sebebiyle hükmen olur. Bu durumdaki hastanın eğer rukû ve secdeye gücü yetmezse, yahut sadece secde yapmaya gücü yetmezse başı ile îmâda bulunur.

Hasta olan bir kişinin ayakta durmaya veya ayakta durmakla beraber rukû etmeye gücü yeter de, secde etmeye gücü yetmezse, kıyam ona lazım gelmez. Bu kişi namazlarını oturarak îmâ (baş işareti) ile kılar. Bu kişinin namazını ayakta îmâ ile kılması da caizdir. Ancak evlâ (daha iyi) olan oturarak îmâ ile kılmasıdır. Çünkü bu durumda o, secde haline daha yakındır.

Ayrıca kıyam (ayakta durmak) secdeye inmek için bir vesiledir, secde ise asıldır. Zira secde kıyamsız da meşrû bir ibadettir, nitekim tilâvet secdesi böyledir. Kıyam (ayakta durmak) ise yalnız başına meşru bir ibadet değildir.

Hatta bir kimse **Allâh-u Te'âlâ**'dan başkasına secde etse kâfir olur, ama kıyam (ayakta) dursa böyle değildir. Dolayısıyla asıl olan secdeyi yapmaktan aciz kalan kimseden vesile olan kıyam da düşer.

Hasta olan bir kimsenin bir yere yaslanarak ayakta durmaya gücü yeterse, oturarak namaz kılması caiz olmaz. Hasta olan bir kimse, ayakta durmaya gücü ne kadar yetiyorsa, o kadar durur, sonra namazına oturarak devam eder. Hatta sadece "Allâh-ü Ekber" diyecek kadar ayakta durmaya gücü yeterse, o kadar durur, sonra namazına oturarak devam eder.

Yatarak dahi başı ile îmâya güç getiremeyen bir hasta, namazını sonraya bırakır. Gözleri, kalbi veya kaşları ile îmâda bulunmaz.

Bir özür sebebiyle oturarak namaz kılanın oturma şekline gelince; bu haldeki bir kimsenin sıhhat halinde teşehhüdde oturduğu gibi oturmaya gücü yetiyorsa öyle oturur. Yetmiyorsa haline uygun bir vaziyette oturur ve öyle kılar.

Îmâ (baş işareti) ile namaz kılan bir kimse, üzerine secde etmek için önüne yastık ve benzeri bir şey koymaz. Çünkü **Rasûlüllâh** *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)* bunu yasaklamıştır. Nitekim **Câbir** *(Radıyallâhu Anh)* şöyle anlatmıştır:

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَادَ مَرِيضًا فَرَآهُ يُصَلِّي عَلَى وِسَادَةٍ فَرَمَى بِهَا فَأَخَذَ عُودًا لِيُصَلِّيَ عَلَيْهِ فَأَخَذَهُ فَرَمَى بِهِ وَقَالَ لَهُ: «صَلِّ عَلَى الْأَرْضِ إِنِ اسْتَطَعْتَ وَإِلاَّ فَأَوْمِئْ إِيمَاءً وَاجْعَلْ سُجُودَكَ أَخْفَضَ مِنْ رُكُوعِكَ.»

"**Rasûlüllâh** *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)* bir hastayı ziyaret ettiğinde onu bir yastığın üzerine secde ederken görünce yastığı (alıp) attı. Bunun üzerine o hasta, üzerine secde etmek için bir odun parçası aldı. **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* onu da alıp attı ve: **'Eğer gücün yeterse yer üzerinde namaz kıl** (yere secde yap)**, değilse îmâ ile namaz kıl ve secdeni rukûundan daha alçak yap'** buyurdu." *(Zeyla'i, Nasbu'r-râye, 2/175)*

Nafile namazlarda kıyam (ayakta durmak) vâcip değildir. Bir özür bulunmasa da oturarak kılınabilirler. Fakat en faziletli olan ayakta kılmaktır. Konunun başında da ifade ettiğimiz gibi sabah namazının sünnetinde kıyam (ayakta durmak) şarttır (farzdır).

İbni Âbidîn *(Rahimehullâh)*: "Sabah namazının sünnetini vâcip kabul edenlere göre bu açıktır. Sünnet olduğunu benimseyenlere göre ise vâcip olma görüşüne riayet etmek içindir" diyerek konuya açıklık getirmiştir. Ama ***"Merâkı'l-felâh"*** isimli eserde: "Sabah namazının sünnetinde en sahih olan görüş, oturarak kılınmasının caiz olduğudur" fetvasına yer verilmiştir.

Terâvîh Namazında Kıyam

Terâvîh namazını bir özür olmaksızın oturarak kılmak hususunda iki görüş vardır:

a) Bazıları sabah namazının sünnetine kıyasla terâvîh namazını özürsüz olarak oturarak kılmanın caiz olmadığını söylemişlerdir.

b) Bazıları caiz olduğunu söylemişlerdir. Bir kısım fukahâ ise caiz olduğunu söylemişlerdir. Onlara göre terâvîh namazını sabah namazının sünnetine kıyas etmek doğru değildir. Çünkü terâvîh namazı tekit yönünden sabah namazının sünneti derecesinde değildir.

Kâdîhân *(Rahimehullah)*: "Sahih olan görüş budur" demiştir. *(İbni 'Âbidîn, Reddü'l-muhtâr, 1/445-446; el-Meydanî, el-Lübâb fî şerhi'l-kitâb, 1/101, 105-106-107)*

3) KIRAAT (OKUMAK)

Kıraat; Kur'ân okumak demektir. Namaz kılanın, kendisine işittirecek derecede diliyle harfleri tashih ederek, **İmâm-ı Âzam** *(Rahimehullâh)*a göre çok kısa da olsa bir âyet, diğer iki imamımıza ve **İmâm-ı Âzam** *(Rahimehullâh)*dan nakledilen başka bir rivayete göre üç kısa âyet okuması namazın bir ruknü olarak farzdır. **Allâh-u Te'âlâ** şöyle buyuruyor:

﴿فَاقْرَؤُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ﴾

"O halde Kur'ân'dan kolaya geleni okuyun." *(Müzzemmil Sûresi:20)*

Ebû Hureyre *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لاَ صَلاَةَ إِلاَّ بِقِرَائَةٍ.»

"Kıraatsız namaz yoktur." *(Müslim, Salât:11, no:396, 1/297)*

Kendine işittirmediği kıraat, kıraat değildir. Meşâyihın geneli bu görüşle amel etmiştir. *(Şeyh Nizâmüddîn ve heyet, el-Fetâve'l-Hindiyye, 1/69; el-Mevsılî, el-İhtiyâr, 1/56)*

İki rekatlı farz namazlar, vitir namazı ve nafile namazların her bir rekatında kıraat etmek imam ve yalnız kılanlar için farzdır. Dört veya üç rekatlı farz namazların tâyin edilmeksizin (herhangi) iki rekatında farzdır.

4) RUKÛ

Namazın rukünlerinden biri de rukûdur. Rukû eller dizlere ulaşacak şekilde öne doğru eğilmektir. Baş ve sırt düz bir satıh oluşturacak şekilde eğilmek, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in uygulamasına en uygun olan rukû şeklidir.

Namaz kılan kişi kıyamdan rukûa giderken tekbîr getirir, ellerini parmaklar açık olarak dizleri üzerine, onları kavrayarak koyar. Çünkü **Kāsım ibni Ebî Bezze**'nin başka bir zattan *(Radıyallâhu Anhümâ)* rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bir adama şöyle demiştir:

عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ أَبِي بَزَّةَ عَنْ رَجُلٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لِرَجُلٍ: «إِذَا رَكَعْتَ فَضَعْ يَدَيْكَ عَلَى رُكْبَتَيْكَ وَفَرِّقْ بَيْنَ أَصَابِعِكَ.»

"Rukû ettiğin zaman, ellerini dizlerinin üzerine koy ve parmaklarının arasını aç." *(Abdürrezzâk, el-Musannef, no:2860, 2/151; Ali el-Müttakî, Kenzü'l-'ummâl, no:19740, 7/451)*

Rukû yapan kişi başını ne yükseltir, ne de alçaltır. Rukûda rukû tesbihleri miktarınca azaları istikrar bulacak şekilde durarak mutmain olur.

5) SECDE

Namazın rukünlerinden biri de secdedir. Secde rukûdan sonra tekbir alarak yapılır. Namaz kılan kişi önce dizlerini sonra ellerini sonra da parmaklarını birleştirerek iki eli arasında yüzünü yere koyar, pazularını yanlarına doğru açar, karnını uyluklarından uzaklaştırır, ayaklarının parmaklarını kıble tarafına doğru çevirir.

Kadın pazularını yanlarına doğru açmaz. Bilakis yanlarına yanaştırır. Karnını da uyluklarına yapıştırır. Bu, secdenin en kâmil manada yapılışıdır.

Üzerinde alnın yerleşip karar kılabileceği derecede sert olan her şey üzerine secde caizdir. Ama üzerinde alnın karar kılamayacağı atılmış pamuk ve saman gibi şeyler üzerine secde caiz olmaz.

Elbisenin fazlası üzerine ve sarığın dolamı üzerine secde etmesi caizdir. Yeter ki elbisesinin fazlası temiz bir yer üzerinde olsun, sarığın dolamı da alna bitişik bulunsun. Şayet alnını küçük bir taş üzerine koyarsa, bakılır; eğer alnının çoğunu yer üzerine koyarsa caiz olur. Yoksa olmaz.

Mâlum olduğu üzere rukû ve secde namazın rukünlerinden olduğu için farzdır. Bu farzların yerine getirilmesi için rukû ve secde tesbihlerinin asgarisi olan üç tesbih miktarı beklemek şart değildir.

Rukû ve secde denilecek miktar beklemek, farzın yerine getirilmesi için yeterlidir. Ancak rukû ve secdenin sünnet vechi üzere yerine getirilmesi rukû ve secde tesbihlerini en az üç defa okumakla olur. *(Şeyh Nizâmüddîn ve heyet, el-Fetâve'l-Hindiyye, 1/70; Kemal ibni Hümâm, Fethu'l-Kadîr, 1/263-267; Mevsılî, el-İhtiyâr, 1/52)*

6) KA'DE-İ AHÎRE (SON OTURUŞ)

Namazın sonunda teşehhüd miktarı oturmak da namazın rukünlerinden biridir. Teşehhüd miktarı Ettehiyyatü'yü okuyacak miktardır.

Namaz kılan, ikinci rekatın ikinci secdesinden başını kaldırdığı zaman, sol ayağını yayar ve üzerine oturur. Sağ ayağını ise parmakları kıbleye gelecek şekilde diker. Ellerini uylukları üzerine koyar ve parmaklarını kıble tarafına çevirir. Sonra **İbni Mes'ûd** *(Radıyallâhu Anh)*ın teşehhüdünü okur.

İbni Mes'ûd *(Radıyallâhu Anh)*ın teşehhüdü de şudur:

«اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، اَلسَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.»

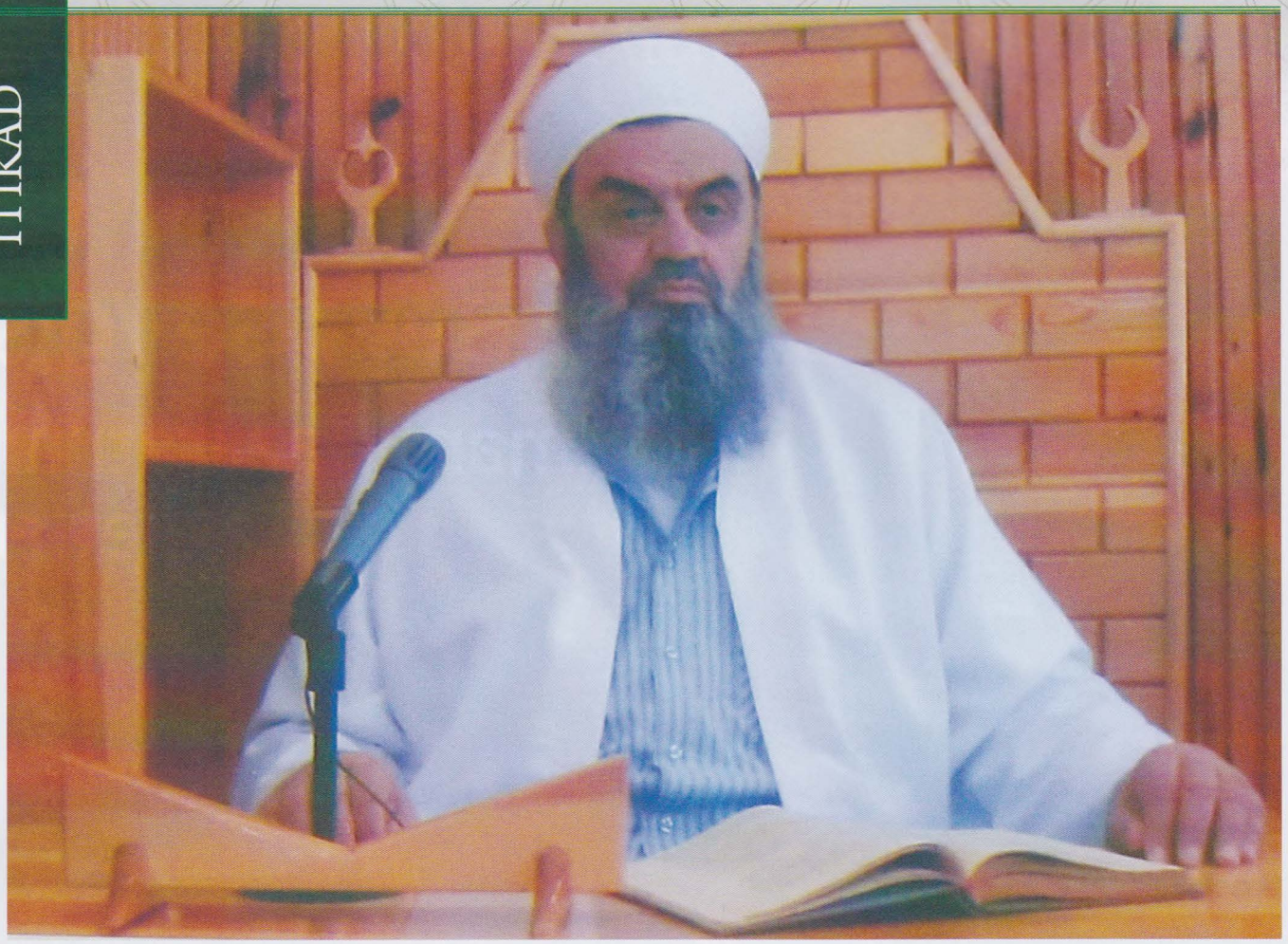

İSLAMA "EVET" AMA İSLAMİ KURALLARA "HAYIR" DİYENLERİN ÇELİŞKİSİ

RESÜL BÖLÜKBAŞ

Rahman ve Rahim Olan Allahın Adıyla ...

Daha önceki yazılarımızda belirttiğimiz gibi istilâhî manada din, İslam ve şeriat aynı

şeylerden ibarettir. Hal böyleyken birileri çıkıp Kur'anı Azimüşşan'ı tasnif ederek, bir kısmını alıp diğer bir kısmını reddetmek sureti ile kendinin mü'min olduğunu görenler vardır ki, bunlar büyük bir yanılgı içindedirler. Zira Kur'an-ı Kerim ayetleri ve bu ayetlerle sabit olan ahkâm ve kuralların tamamı, yüce ALLAH (Celle Celalühu) tarafından habibi ekremine indirilmiş olup tamamı Cenab-ı Hakkın İlim ve Kelam sıfatına dayanmaktadır.

Yüce Rabbimizin tüm Sıfatlarında olduğu gibi İlim ve Kelam sıfatında da kemalât ile muttasıf olup noksanlıklardan münezzeh olduğunda asla şek ve şüphe yoktur. Ahkâm-ı ilâhiyenin bir kısmını isabetsiz, hikmetsiz veya beşeriyete ters olduğunu düşünmek Cenab-ı Hakkın Hakîm Sıfatını inkar veya İlim sıfatında noksanlık iddia edip yüce Allah'a zulüm veya cehalet nisbet etmek anlamına gelir. Bu ise; "sübhanallah" deyip tesbih ettiğimiz yüce Allah'ımızı tenzih etmemiş anlamına gelir ki, buda küfür ve şirk ile eş durumdadır. Bu durum ise Yüce Peygamberimizin: "Sübhanallah cümlesinin, mizanın sağ kefesini doldurur" ifadesinde yatan gerçeğe ters düşmektedir.

Yüce peygamberimizin bu buyruğunda yatan gerçek, tehvid gerçeğidir.

Zira bu cümle ile şu ifade edilmektedir: "Ben yüce Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih, kemal sıfatlardan tavsif ederim." Bu tesbihe itikad edip söyleyen herkes küfür ve şirkten uzak olup tevhidi ve imanı elde etmiş olur. Ancak daha sonra Cenab-ı Hakkın kelamı olan hazreti Kur'anın ahkâm ve kurallarının bir kısmına karşı çıkmakla daha önce yaptığı bu tesbih ile çelişir hale gelmektir.

Bu tesbihin gereği, Kur'an ahkâmının tamamını tasdik edip İslami kuralların her biri hikmet ve sonsuz ilim sahibi olan yüce Allah tarafından olması hasebi ile, asla noksanlık veya isabetsizlik düşünmemektir.

Kur'an-ı Kerim'i açıp okuduğumuz zaman içindeki ahkâmın bir çoğunun muamelat ve ukubet ile alakalı, diğer bir kısmı da itikad, ibadet ve ahlak ile alakalı olduğunu görürüz. Şimdi bir Müslüman bunlara bakacak ve; " ibadet ve ahlak ile alakalı ayetleri ve bu ayetlerle sabit olan ahkamı kabul ediyorum ama muamelat ve ukûbat ile alakalı ayetleri ve bu ayetlerle sabit olan ahkâm ve kuralları asla kabul etmiyorum" diyecek, bunu diyen kimsenin daha önce söylediği "sübhanallah" sözü ile ve daha önce getirdiği kelime-i tehvid ve kelime-i şehadet ile ne büyük çelişkide ve ne büyük hezeyanda olduğu aşikardır.

Sormak lazım, ibadet ve ahlâk ile alakalı ayetleri inzâl eden Allah-u Teâlâ da, ahkâm, muamelat ve ukûbatla ilgili ayetleri inzal eden Allah-u Teâlâ'dan başkası mı?.. Elbette tüm ayetlerin münzili (indireni) kemâl sıfatlarla muttasıf olan Allah'dır.

Geçen yazımızda özet olarak Yüce Rabbimizin indirdiklerinin tümünün kabul edilmesi, mümin olmanın şartı olduğunu arz etmiştik. Şimdi ise bir kaç ayet ile bu hususu tafsilatı ile anlatmaya çalışalım.

Kur'an-ı kerim'in Nisâ Sûresi'nde 11, 12, 13, 14. ayetlerini okuyalım bakalım Yüce Rabbimiz ne emrediyor

يُوصِيكُمُ اللّهُ فِي أَوْلاَدِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الأُنثَيَيْنِ فَإِن كُنَّ نِسَاء فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِن كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِن لَّمْ يَكُن لَّهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلأُمِّهِ الثُّلُثُ فَإِن كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلأُمِّهِ السُّدُسُ مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ آبَآؤُكُمْ وَأَبناؤُكُمْ لاَ تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعاً فَرِيضَةً مِّنَ اللّهِ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلِيما حَكِيمًا

"Allah size, çocuklarınızın (mirası) **hakkında şöyle tavsiye ediyor. Erkeğe, kadının payının iki katı, fakat, eğer kadınlar ikiden fazla iseler, o zaman terekenin** (mirasın) **üçte ikisi onlarındır ve eğer o** (kadın) **bir tek ise, o zaman yarısı onundur. Eğer ölenin çocuğu varsa, onun anne ve babasının herbiri için, bıraktığı mirasın altıda biri pay vardır.**

Fakat onun çocuğu yoksa ve yalnız ana-baba mirasçı oluyorsa, o taktirde, üçte biri annesinindir (geriye kalan babanındır). **Fakat eğer ölenin kardeşleri de varsa, o zaman, altıda biri annesinindir. Bunlar, borcu ödenip ve de vasiyeti yerine getirildikten sonradır. Babalarınızdan ve oğullarınızdan hangisinin fayda bakımından size daha yakın olduğunu bilemezsiniz.** (Belirlenen bu paylar) **Allah'tan bir farzdır."**

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِن لَّمْ يَكُن لَّهُنَّ وَلَدٌ فَإِن كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ إِن لَّمْ يَكُن لَّكُمْ وَلَدٌ فَإِن كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْتُم مِّن بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَإِن كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلاَلَةً أَو امْرَأَةٌ وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ فَإِن كَانُواْ أَكْثَرَ مِن ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاء فِي الثُّلُثِ مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَآ أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَآرٍّ وَصِيَّةً مِّنَ اللّهِ وَاللّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ

"Ve eğer eşlerinizin (kadınlarınızın) **çocukları yoksa, onların bıraktıklarının yarısı sizindir. Fakat eğer onların** (kadınların) **çocukları varsa o zaman dörtte biri sizindir.**

(Bunlar) **yapılan vasiyet veya** (üzerindeki) **borç ödendikten sonradır. Ve eğer sizin çocuğunuz yoksa, bıraktığınızın dörtte biri onlarındır** (kadınlarındır).

Fakat eğer çocuğunuz varsa o taktirde bıraktığınızın sekizde biri onlarındır (kadınlarındır). **Bu da yaptığınız vasiyet veya borç** (ödendikten) **sonradır.**

Ve eğer miras bırakan erkek veya kadının evlâdı ve ana-babası olmayıp, erkek veya kız kardeşi varsa, bu taktirde ikisinden herbiri için altıda biridir.

Fakat eğer bundan daha fazla iseler, o zaman onlar üçte bire ortaktırlar. Bunlar (kimseyi) **darlığa düşürmeden yapılan vasiyet ve de borç ödendikten sonradır.** (İşte bunlar), (size) **Allah tarafından vasiyettir. Ve Allah Alîm'dir, Halîm'dir.**

تِلْكَ حُدُودُ اللهِ وَمَن يُطِعِ اللهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوزُ الْعَظِيمُ

"İşte bunlar, Allah'ın hudutlarıdır ve kim Allah'a ve O'nun Resûl'üne itaat ederse, (Allah) **onu altından nehirler akan, içinde ebedî kalacakları cennetlere koyar ve bu, "Fevzul Azîm"dir** (en büyük kurtuluştur).

وَمَن يَعْصِ اللهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ

"Ve kim Allah'a ve O'nun Resûlune isyan eder ve O'nun sınırlarını aşarsa, onu, içinde ebedî kalacakları ateşe koyar. Ve onun için alçaltıcı azap vardır."

Bu Ayetlerde görülüyor ki Cenab-ı Hakkın hükümleri kesin ve kat-i dir 11. Ayette görüldüğü gibi varislere Allah tarafından ayrıntılı bir şekilde taksim edilmektedir. 12. Ayette de keza bu taksimi devam ettirmektedir.

Daha sonra ise 13. Ayette bu taksimatın Allah tarafından yapılmış ve yüce Allah'ın koyduğu sınırlar olduğu, bu sınırlara dikkat eden ve buna göre Mevlâ Teâlâ'nın taksimine razı olanlar, Allah tarafından altından nehirler akan cennete idhal edilip Cenab-ı Hakkın sonsuz nimetlerine mazhar edileceklerinin müjdesi verilmektedir.

Daha sonra 14. Ayette ise bu ve diğer ahkâmı ilahiye hususunda Allah ve resulüne muhalefet etmek sureti ile isyan edip Allahın çizdiği hudûdu tecavüz edenler ise, cehennemine idhal edileceğinin ve eğer itikâden Allah'ın ahkâmını doğru bulmuyorsa da ebediyen orada kalacağını ferman etmektedir.

Öyleyse ahkâmı ilahiyenin tümünü itikâden kabul etmek ve buna asla karşı çıkmamak mümkünse, onu tatbik etmek aklıselim'in yapacağı hususdur.

Bunun aksine beyan ve itikat etmek çok büyük tehlikedir.

Cenab-ı Hak bizi gerçek iman ve gerçek tevhid den ayırmasın. Şirkten ve şirke düşürecek itikadlardan bizi beri eylesin. . . Âmin.

HADÎS-İ ŞERİFLER

Hazreti Enes (Radıyallahu Anh) anlatıyor:

"(Bir gün) Hazreti Peygamber *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bir mezarın yanı başında ağlayan bir kadın gördü. Ve:

— "Allah *(Celle Celalühu)*'tan kork ve sabret" buyurdu.

Kadın:

— "Git başımdan, sen benim musibetimle karşılaşmış değilsin" dedi. Kadın Resulullah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'i tanımamıştı. Kendisine:

— "O zat Peygamber *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* idi denilince derhal Hazreti Peygamber *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in kapısına geldi. Fakat kapı önünde (sandığı gibi) kapıcılara rastlamadı. Kadın:

— "Sizi tanımamıştım (özür dilerim) deyince resulullah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

— "Gerçek sabır müsibetin ilk derbesinde olur" buyurdu.

Müslim'in bir rivayetinde: "Kadın çocuğuna ağlıyordu" şeklinde gelmiştir. *Buhari (1283) Müslim (926)*

Ebu Hureyre (Radıyallahu Anh) anlatıyor:

Resulullah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki: "Allah-u Teâlâ buyurdu ki: "Dünya ehlinden sevdiği bir kimseyi aldığım zaman sevabını bekleyen mümin kulumun, katımdaki karşılığı ancak cennettir." *(Buhari (6424)*

Hazreti Aişe (Radıyallahu Anha) anlatıyor:

Kendileri Resulullah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e Taun (veba) hastalığından sormuş da Resulullah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: "Taun Allah-u Teâlâ'nın dilediği kimselere gönderdiği bir azaptı da Allah-u Teâlâ onu müminler için rahmet vesilesi kıldı.

Taun'a yakalanıp da Taun şehrinde sabrederek ve sevabını Allah *(Celle Celalühu)*'dan umarak bekleyen ve kendisine isabet eden müsibetin Allah-u Teâlâ'nın takdiri olduğunu bilen her kula şehit kadar ecir yazılır." *(Buhari (5734)*

Hazreti Enes (Radıyallahu Anh) anlatıyor:

Resulullah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'ı: "İzzet ve Celal sahibi olan Allah buyuruyor ki:

"İki değerli varlığını alarak kulumu imtihan ettiğim zaman sabrederse, onların yerine kendisine cenneti veririm" buyururken işittim.

"İki değerli varlık"tan maksat gözleridir. *(Buhari (5653)*

Ata b. Ebu Rebah (Radıyallahu Anh) Anlatıyor:

İbn-i Abbas *(Radıyallahu Anhuma)* bana:

— "Cennet ehlinden bir hanımı sana göstereyim mi?" dedi. Ben de::

— "Evet göster" dedim.

— "İşte şu siyah kadındır" dedi. O Hazreti Peygamber *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e geldi ve:

— "Bana sara nöbetim geliyor ve vücudumun(un bir kısmı istemeyerek) açılıyor. Allah Teala'ya benim için dua et (de hastalığımdan kurtulayım) dedi.

— "Dilersen sabrı tercih edersin ve cennet senin olur. Dilersen Allah-u Teâlâ'ya seni afi yetlendirmesi için dua ederim!"

— "Sabrederim" devamla: "(Fakat) vücudumun bir kısmı açılıyor (demiştim) Allah *(Celle Celahühu)*'a dua et de açılmayayım. Bunun üzerine (Hazreti Peygamber *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* onun için dua etti." *(Buhari (5652) Müslim (2576)*

MEVLİD GECESİ

MEHMET TALU

12 Ocak 2014 Pazar gününü, 13 Ocak 2014 Pazartesi gününe bağlayan gece Rebiulevvel ayının 12. Gecesi olup **Mevlid Gecesi**dir. İnsanlığa hem dünyasını hem de ahiretini anlatmak, onlara klavuzluk ve mihmandarlık yaparak yollarını aydınlatmak üzere bir şahit, müjdeleyici, uyarıcı ve ışıklar saçan bir kandil olarak seçilmiş ve vazifelendirilmiş olan sevgili Peygamberimiz, HazretiMuhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin dünyaya teşriflerinin, 1488. yıl dönümünü idrak etmenin sevincini, huzur ve mutluluğunu yaşıyoruz.

İnsanlığın dirilişinde, karanlıktan aydınlığa çıkışında ve katılaşmış kalplerin yumuşamasında çok önemli bir yere sahip olan, böyle şerefli ve mübarek bir gün vesilesiyle bütün Müslümanları tebrik ediyor, kalplerindeki mevcut Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin sevgisinin daha da çoğalmasını, Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin sevgisinin bütün gönüllere sirayet etmesini ve kök salmasını ALLAH Teâlâ'dan niyaz ediyorum.

Yüce Rabbimizin lütuf ve keremi ile pek şerefli ve mübarek olan bu geceyi idrak etmiş bulunuyoruz. Kudsiyetiyle gönüllerimize feyiz ve bereket bahşeden Mevlid kandilini tekrar idrak etmenin sevinç ve mutluluğunu yaşamaktayız. Yüce Rabbimize sonsuz şükürler ve hamd ü senalar olsun. Mevlid Kandili Müslümanların, sınırsız af ve merhamet sahibi olan ALLAH Teâlâ'ya sığınarak günahlardan arındıkları, ilahi lütuf ve bereketlere eriştikleri müstesna zaman dilimlerinden birisidir.

Mevlid Gecesi, bütün İslâm âleminin mukaddes kabul edip ihya ettiği en mübarek gecelerden biridir. Yüce Yaratıcının insanlığa gönderdiği en son rahmet elçisi, İlahi vahyin son ve tamamlayıcı halkası Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin ALLAH Teâlâ'dan getirdiği ilahi daveti, mesajları anlamak, sünnetini ve O'nun bu doğrultuda ortaya koyduğu örnek ahlâkı özümsemek, O'na duyulan derin sevgiyi gönüllerden sözlere ve toplumsal bilince aktarmak amacıyla asırlardır Müslümanlar O'nun dünyaya gelişini Mevlid Kandili olarak kutlamaktadır.

Her Peygamberin ümmeti, kendi Peygamberinin doğum gününü bayram yapmıştır. Hazreti Muhammed *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin doğum günü de, Müslümanların bayramıdır. Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz nübüvvetten sonra, her yıl, bu geceye önem verirdi. Bu gecede, Eshabı Kiram, bir yere toplanıp, Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin doğum öncesi ve sonrası mucizelerini okurlar, anlatırlardı. Bunun için dünyanın her tarafındaki Müslümanlar, her sene, bu geceyi, mevlid kandili olarak kutlayarak, her yerde "Mevlid kasideleri" okunarak Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* hatırlatılmaktadır.

Mevlid Gecesini yücelten husus

Hiç şüphe yok ki vakitler aslında birbirine eşittir. Bir vakit diğer bir vakitten kendiliğinden üstün olamaz. Öyleyse bir vaktin diğer vakitlerden daha şerefli ve faziletli olması mutlaka o vakitte meydana gelen bir yüce işten ve mübarek bir olaydan kaynaklanmaktadır. Zaman ve mekanlar kendilerinde meydana gelen büyük ve önemli olaylarla değer kazanırlar. **Mevlid Gecesi**ni, bu derece yücelten husus: Alemlere büyük bir rahmet, olarak gönderilen Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin doğduğu gecenin yıldönümü olmasıdır.

Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin Doğumu, İnsanlık Tarihinin En Önemli Olayıdır.

Hiç şüphe yok ki sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in doğumu, beşeriyetin saadeti açısından, insanlık

tarihinin en önemli olayıdır. İnsanı insana kul eden zincirleri kırmak, insanlar arasında adaletin gerçekleşmesi için konulan ilahi değerleri insanlığa ulaştırmak ve dünyayı barış, huzur ve esenlik yurdu haline getirmek için, ALLAH Teâlâ'nın gönderdiği peygamberler halkasının sonuncusu Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in doğumu, sıradan bir olay değildir.

Çünkü bu kutlu doğum, dünyada birçok değişim ve gelişmelerin yaşanmasına vesile olmuştur. İnsanlığı içine düştüğü sapıklık ve cehalet karanlığından aydınlığa çıkarmakla ve onlara hidayet ve gerçek saadet yolunu gösteren son ilahî kitap Kur'an-ı Kerîm'i tebliğ etmekle görevli, bütün alemlere rahmet olan son peygamber Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in doğumundan daha önemli bir olay düşünülebilir mi?

ALLAH Teâlâ'nın dünyayı esenlik ve barış yurdu haline getirmek ve insanlar arasında adaletin gerçekleşmesi için koyduğu ilahi değerleri, insanlığa ulaştırmak için görevlendirdiği peygamberler halkasının son zinciri Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in doğumu, bir çok değişim ve gelişmenin habercisi olmuştur. Bilindiği üzere insani değerler açısından trajedilerin yaşandığı bir zaman diliminde, Peygamber Efendimiz aracılığı ile bütün insanlığa sunulmuş olan ilahi hakikatler, Müslümanların tarihinde olduğu kadar insanlık tarihinin akışında da köklü değişikliklere vesile olmuştur.

Bu sebeple sevgili Peygamberimiz Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in doğum yıldönümü olan bu gecenin, Mü'minler açısından önemi çok büyüktür. Bu mübarek gece her yıl, İslâm dünyasının dört bir tarafında derin bir huşu ve hürmet ile karşılanır ve uğurlanır. İslâm aleminin saadet ve selâmeti, Mü'minlerin mağfiret-i ilâhiyyeye nail olmaları için bu mübarek gecede milyonlarca Müslümanın elleri semaya açılır. Mü'minler, içtenlikle ALLAH Teâlâ'ya yönelirler, affedilme ümitleri canlanır ve Cenab-ı Hak'tan feyizi, rahmeti ve affedilmeyi büyük bir heyecanla cân ü gönülden arzu ederler.

Camilerimiz, mescidlerimiz bu gece, sabaha kadar üstlerine gökten yağan nurlar ile, kendilerini dolduran Müslümanlardan taşan nurlar arasında parıldar durur. Bu gecede camilerimizi kubbelerine kadar dolduran dualar bütün bir yıl ümmet-i Muhammed üzerinde ilahî bir rahmet olur. Bu gece, camilerimizde, mescidlerimizde tan ağarıncaya kadar Kur'an-ı Kerîm okunur, dinlenir, namaz kılınmak ve dua-niyaz yapılmak suretiyle ihya edilir. Bu mübarek gecenin hepimiz ve bütün İslâm alemi için maddî ve manevî hayırlara bereketlere ve afv ü mağfirete nail olmamıza vesile olmasını Cenab-ı Hakk'dan duâ ve niyaz ederiz. Ve bilhassa idrak ettiğimiz bu mübarek gecenin; çağın getirdiği sıkıntılarla bunalan ruhlara, manevi hayatın ihmaliyle daralan kalplere, ümütsüz, karamsar, günleri gafletle geçen kimselere gerçek manada maddi ve manevi bir **kandil** olması için dua ve niyaz ediyoruz.

Büyük bir coşku ile manevi havasını teneffüs ettiğimiz bu mübarek gecede; ALLAH Teâlâ'ya açılan ellerin, bağlanan gönüllerin ve yalvaran dillerin boş dönmeyeceği, yapacağımız duaların Rabbimizce kabul edileceği inancı ve ümidini taşımaktayız. Bu inanç ve ümitle, kendimiz, anababamız, yakınlarımız, ülkemiz, milletimiz, bütün kardeşlerimiz ve tüm insanlığın mutluluk ve barışı için dua etmeyi unutmayalım. Gönüllerimizi saran bir huzurla ALLAH Teâlâ'ya karşı şükran borcumuzu; nefsimize, ailemize, komşularımıza karşı vazifelerimizi hatırlayalım. Müslüman olarak kendimizi nefis muhasebesine tabi tutalım. Eğer görev ve sorumluluklarımızda kusur ve ihmallerimiz varsa, bu gece yapacağımız değerlendirme ile bunları telafi yönüne gidelim. Bu mübarek geceyi imanlı şairimiz merhum M. Âkif Ersoy ne güzel dile getiriyor:

MEVLİD-İ NEBİ

Ne lâhûtî geceymişsin ki teksin sermediyyette;
Meşîmenden doğan ferdâya hayrânım, ne ferdâdır!
Işık nâmıyle vicdanlarda ondan başka bir şey yok;
O bir sönsün, hayât artık müebbed leyl-i yeldâdır.
Perîşan sözlerimden bıkma, hoş gör, yâ Resûlellah,
Kulun şeydâdır amma, açtığın, vâdîde şeydâdır![10]

10 Bak. Safahat, sayfa: 458. Kısaca sadeleştirilerek nesre çevrilmiş hali:

"Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* efendimizin doğumu"

Ne ilâhî geceymişsin ki sonsuzlukta eşin yoktur. Senin

İşte bu yüzden bu Mevlid gecesi, Müslümanların büyük bir heyecan ve sevinç içerisinde ihya ettikleri çok aziz bir gecedir. Evet on beş asır evvel böyle bir gecede kainatın en büyük hadisesi vukua gelmişti. Bu mübarek gecenin sabahında güneş ufuktan doğmadan, karanlıklar içinde bunalan beşerin hayat ufkunda ilahi bir nur doğdu.

Bu gecenin sabahı gerçekten feyizli bir sabahtı; insanlık için yepyeni bir gün doğmuş, nurlu bir devir açılmıştı. Gönülleri karartan küfür ve zulüm kalkacak, şirk sönecek ve Hazreti İbrahim *(Aleyhisselam)*'ın inandığı tevhid akidesi yeniden canlanacaktı. İnsanlar cehaletten ve esaretten kurtulacak, ilme ve hürriyete kavuşacaktı. Kadın bir ticaret metaı olmaktan çıkacak, cemiyet içindeki itibarlı yerini alacaktı.

Peygamber Efendimizin doğumu ile; insanlık ruhuna çöken kabus son bulmuş, insanoğlu, yaratılışındaki manayı anlamıştır. O'nun doğumu ile, çocuğunu diri diri toprağa gömen, karısını değersiz bir eşya gibi çarşı ve pazarlarda, kumar masalarında satan zihniyet yıkılmış, yerini insan hayatına, kadınlık şeref ve haysiyetine saygı almıştır. O'nun doğumu ile, yaptıkları putlara tapan ve şirkten doğan düşmanlıkla birbirini boğazlayan insanoğlunun ızdırabı dinmiş, ruhlara tevhid akidesi, İslâm kardeşliği yerleşmiştir. O'nun doğumu ile, şirk, zulüm, istibdat, keyfilik ve derebeylik namına dikilen kaleler, yıkılmış, yüzyıllar boyu hiç sönmeyen sapıklık ateşi sönmüştür. Tevhid akidesinin sembolü olan Kabe'yi dolduran yüzlerce put yerle bir olmuş, şirkin sultası kökünden sarsılmıştır.

Bütün dünya nizamının bozuk olduğu, en büyük puthanelerin yapıldığı, ALLAH Teâlâ'ya ibadet yerine putlara tapıldığı, yağmacılık âleminin baş döndürücü bir şekilde gelişip tezahür ettiği, kısa bir ifade ile insanlık şeref ve haysiyetinin katledildiği, koyu bir cehalet devrinde alemlerin medarı iftiharı, peygamberler kafilesinin serdarı Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in nuru, gün doğmadan bütün dünyayı aydınlığa kavuşturduğu gecedir. Bu muazzam meş'ale; ağaçları ve taşları secdeye getirdi, putları devirdi, küfür saraylarını yıktı, paslı sinelerin, puslu fikirlerin ilâcı, iman edenlerin baş tacı oldu. Binaenaleyh iyi düşünülürse, Mevlid gecesinin ne kadar büyük ve derin bir sevinç ve saadetle ihya edilmesinin gerektiği kolayca anlaşılacaktır. Çünkü böyle mukaddes bir peygambere nail olan Müslümanların, bunun minnet ve şükranını bütün varlıkları ile eda etmeleri ve bu nailiyetin şerefine yakışır bir idrak içinde peygamberlerinin doğuşunu ihya etmeleri icab eder.

O gece ki, cehalet ve zulmet bulutlarının, nur u Muhammediyle dağıldığı gecedir. O gece ki; körü körüne, cehalet, sefalet, vahşet ve atalet girdaplarında boğulan insanların hürriyet ve ebedî saadete ermeye başladığı gecedir. O gece ki; yırtıcı hayvanlara dahi, rahmet okutacak kadar, merhametsizlikte ileri gitmiş olan insanların kalplerine, şefkat ve merhamet hislerinin dolduğu, ALLAH Teâlâ'nın, insanoğluna bahşettiği büyük nimetlerden biri olan, kız çocuklarının, diri diri toprağa gömülmekten kurtulduğu gecedir.

O gece ki; zirveye ulaşmış her türlü vahşet ve dalâletin, sapıklığın sona erdiği gecedir. Peygamber Efendimizin hayatını ve insanlık tarihinde yaptığı büyük inkılabı daha iyi kavrayabilmek için, o zamanki Arabistan'ın durumunu ve Araplar'ın yaşayış biçimlerini bilmekte fayda vardır.

O doğmadan önce Araplar, kabileler halinde yaşıyorlardı. Her kabile, diğerlerinden ayrı bir devlet gibiydi. Genellikle çöllerde yaşayan Araplar, çadır ve göçebe hayatı sürüyorlardı. Şehir hayatı yok gibiydi. En önemli şehirleri Mekke, Yesrib (Medine) ve Taif'ti. Mekke-i Mükerreme'de Kureyş, Taif'te Sakif, Yesrib'te ise Kaynuka Oğuları, Nadir Oğulları ve Kurayza Oğulları olmak üzere üç Yahudi kabilesi oturuyordu. Kabileler savaşılması, kan dökülmesi haram olan Muharrem, Receb, Zilkade ve Zilhicce ayları hariç devamlı birbirleriyle savaş halinde idiler. Arapların çoğu putperestti. Yaptıkları heykellere tapıyorlardı. Mekke-i Mükerreme'de Kabe ve civarına 360 kadar put yerleştirmişlerdi. Her kabilenin kendine özel bir putu, bu putların her birinin özel bir ziyaret günü

---

rahminden doğan yarınlar ne müthiş yarınlardır, hayranım ona! İç dünyamızı ondan başkası aydınlatamıyor. O bir sönecek olsa, hayat uzun bir geceden ibaret kalır. Ey ALLAH'ın Resûlü, perişan sözlerimden bıkma, hoş gör beni. Senin açtığın nurlu yola olan sevgisi, bu köleni deli divane edip kendini bilmez hale getirdi!

vardı. Yılın her gününde putlarını ziyaret etmeye gelenlerle dolup taşan Mekke, hem putperestliğin merkezi, hem de ticaret merkezi haline gelmişti. Putperestlerden başka Arabistan'da Musevi, Hristiyan, Mecusi, ve Sâbiî dinlerine mensup insanlar da yaşamaktaydı. Çok az sayıda, Hazreti İbrahim *(Aleyhisselam)*'ın tebliğinden o devre ulaşan dinî esasları benimsemiş tek tanrı inancında olan "hanif"ler vardı. İçki, kumar, vurgunculuk, hırsızlık önlenemez bir hale gelmişti. Yetimlerin, dulların, acizlerin hakları gasp edilmekteydi. Geçindirememe bahanesiyle çocukları öldürmek adet gibiydi. Kız çocuğu doğurmak, yüz karası sayılır, kız çocukları diri diri toprağa gömülür veya ellerinden tutulup su kuyularına atılırdı. Kadınlar ise bir eşya gibi muamele görürdü. Dinî buhran, içtimaî, ahlakî buhranlardan daha az ve önemsiz değildi. Herşeyi inkar eden itikatsızlıklar, tuhaf tuhaf akideler, hurafeler, putperestlikler almış yürümüştü. İslâmiyetin doğuşu sırasında yalnızca Arabistan değil, bütün dünya insanları zulüm, sefâlet ve cehâlet içindeydi. Binbir türlü sıkıntılarla bunalmış olan insanlık artık bir kurtarıcı beklemekteydi. Kur'an-ı Kerîm bu dönemi şöyle anlatmaktadır:

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ

"İnsanların kendi elleriyle kazandığı şeyler, kendi elleriyle işledikleri kötülükler yüzünden fitne-fesat karada ve denizde yayıldı, her tarafı kapladı."[11]

İşte yeryüzünde önemli gelişmelere sebep olan bu kutlu doğum, insanlık tarihinin en önemli olaylarından birisidir. Çünkü O'nun dünyaya geldiği dönemde, insanlar her türlü değer ölçülerini yitirmiş, yollarını şaşırmışlardı. Küfür ve haksızlık gönülleri karartmış, ALLAH Teâlâ'ya giden yoldan uzaklaştırmıştı. Sosyal hayat bozulmuş, ahlak tamamen kokuşmuştu. Dünyada insanın en çok ihtiyaç duyduğu şey olan huzur, can ve mal güvenliği kalkmış gibiydi. Dünyanın bir çok köşesi kanlı boğuşmalara sahne oluyordu. Cihanın ıslâhı, bir peygamberin gönderilmesine muhtaçtı. Bütün ümitler, âhir zaman peygamberine yönelmişti. Bütün dünya karanlıklar içinde, bu kurtarıcının gelmesini dört gözle bekliyordu.

11 Rum sûresi:41

Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in dünyaya teşrif ettikleri zamanın halini, büyük bir vecd ve heyecan içinde bize tasvir eden imanlı büyük şairimiz Mehmet Âkif Ersoy'un "Bir gece" adlı emsalsiz şiirini buraya aynen alıyoruz:

BİR GECE

On dört asır evvel, yine bir böyle geceydi,
Kumdan, ayın ondördü, bir öksüz çıkıverdi!
Lâkin, o ne hüsrandı ki: Hissetmedi gözler;
Kaç bin senedir, halbuki, bekleşmedelerdi!
Nerden görecekler? Göremezlerdi tabiî:

Bir kere, zuhur ettiği çöl en sapa yerdi;
Bir kerre de, ma'mûre-i dünya, o zamanlar,
Buhranlar içindeydi, bugünden de beterdi.
Sırtlanları geçmişti beşer yırtıcılıkta;

Dişsiz mi bir insan, onu kardeşleri yerdi!
Fevza bütün afakını sarmıştı zeminin,
Salgındı, bugün Şark'ı yıkan, tefrika derdi.
Derken, büyümüş, kırkına gelmişti ki öksüz,

Başlarda gezen kanlı ayaklar suya erdi!
Bir nefhada insanlığı kurtardı o ma'sum,
Bir hamlede kayserleri, kisraları serdi!
Aczin ki, ezilmekti bütün hakkı, dirildi;
Zulmün ki, zeval aklına gelmezdi, geberdi!

Alemlere, rahmetti, evet, Şer'-i mübini,
Şehbalini adl isteyenin yurduna gerdi.
Dünya neye sahipse, O'nun vergisidir hep;
Medyun ona cem'iyyeti, medyun ona ferdi.
Medyundur o ma'suma bütün bir beşerriyet...

Ya Rab, bizi mahşerde bu ikrar ile haşret.[12]

12 Safahat, sayfa: 461.Kısaca, sadeleştirilmiş nesir hâli:

"Bir Gece"

On dört asır evvel, yine böyle bir geceydi. Rebîülevvel Ayı'nın on ikinci gecesi çölde, Mekke şehrinde dolunayın kumdan çıkışı gibi bir öksüz doğuverdi! Fakat, o ne acı bir hüsrandı ki, kaç bin yıldır bekleşmede olan gözler, O'nun doğuşunu hissedemediler! Elbette ki göremeyeceklerdi. Nasıl görebilsinler? Bir kere bu yüce insan, Hazreti Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Efendimizin teşrif ettiği çöl, dünyanın en ücra yeriydi. Ayrıca o zamanlar uygar sayılan ülkeler bile bunalımlar içindeydi, durum bugünkünden

İşte Peygamber Efendimiz, böyle bir zamanda dünyaya gelmişti. Bu gecenin sabahı gerçekten de nurlu, feyizli bir sabahtı. İnsanlık için yepyeni bir gün doğmuş, aydınlık bir devir açılmıştı. Hazreti Adem *(Aleyhisselam)* ile başlayan tevhid inancı yeniden canlanmış, cehalet ve sapık inançlarla kararan ruhlar, bu doğuşla aydınlığa kavuşmuştu.

Bir fazilet güneşi ve hidâyet meş'alesi olan sevgili Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin gönderilişi, ALLAH Teâlâ'nın bütün insanlara bahşettiği en büyük nimetlerinden birisidir. Bu hususta Kur'an-ı Kerîm'de şöyle buyrulmuştur:

لَقَدْ مَنَّ اللهُ عَلَى الْمُؤمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولاً مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلالٍ مُبِينٍ

"Andolsun ki içlerinden, kendilerine ALLAH Teâlâ'nın ayetlerini okuyan, kötülüklerden ve inkârdan kendilerini temizleyen, kendilerine kitap ve hikmeti öğreten bir Peygamber göndermekle ALLAH, Mü'minlere büyük bir lütufta bulunmuştur. Halbuki daha önce onlar apaçık bir sapıklık içinde idiler."[13]

ALLAH Teâlâ'nın insanlık tarihi boyunca onların içinden peygamber seçip göndermesi, insanlara lütfetmiş olduğu en büyük nimetlerinden biridir. Çünkü peygamberler insanlığa daima yol gösterici olmuşlar, onların maddî ve daha ziyade mânevi alanlarda kalkınmalarım ve ilerlemelerini sağlamışlardır. Her peygamber insanlığa yeni ufuklar açmış, yenilikler getirmiş ve kendisine inananların İnsanca yasamaları için onlara doğru yolu göstermiştir. Bunların sonuncusu, bütün insanlık için bir müjdeci, bir uyarıcı ve âlemlere rahmet olarak gönderilmiş olan Hazreti Muhammed *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizdir. O'nu peygamber, resul olarak göndermesi, ALLAH Teâlâ'nın tarihî olarak ilk Müslümanlara, evrensel olarak da bütün insanlara verdiği nimetlerin en büyüğüdür.

İslâm'dan önce araplar "Câhiliye dönemi" denilen karanlık bir dönem yaşadılar. Bu dönemde insanlar maddî bakımdan geri kaldıktan gibi bilgi ve ahlâk bakımından da geri idiler; Câhiliye geleneklerine uyarak ALLAH Teâlâ'ya ortak koşuyor, putlara tapıyorlar, birbirlerini öldürüyorlardı. Ümmî idiler yani okuma yazma bilmiyorlardı. Âyet-i kerimenin: **"Halbuki daha önce onlar, apaçık bir dalalet içinde bulunuyorlardı."** bölümü onların İslâm'dan önceki durumlarını tasvir etmektedir. Onları bu gerilikten kurtaran hiç şüphesiz Peygamber Efendimiz olmuştur. Zira O, insanlara bir yandan kitabı yani Kur'an-ı Kerîm'i, diğer yandan da "hikmet"i yani dinî konularla ilgili en doğru bilgileri ve genellikle sünnet diye ifade edilen en güzel davranış biçimlerini öğretti. ALLAH Teâlâ'nın gerek kendisine vahyettiği gerekse evrende yerleştirdiği âyetlerini okuyup açıklayarak insanları bilmedikleri konularda aydınlattı ve aydınlanmanın yollarını açtı. Böylece müslümanları, bilgi ve erdemlerle donatarak onların başarıdan başarıya koşmalarını sağladı; Müslümanlar Peygamber Efendimizin açtığı bu aydınlık yolda ilerleyerek sonraki yüzyıllarda dinî ve dünyevî ilimlerde ve bunların uygulamaya geçirilmesinde İnsanlığa örnek ve önder olacak bir konuma yükseldiler. Kısaca Peygamber Efendimiz, getirdiği kitap ve hikmet sayesinde geri kalmış bir toplumu eğiterek kısa bir sürede lider ve örnek durumuna getirdi. Müslümanların bugünkü geri kalmışlıktan hiç şüphesiz kitap ve hikmeti ihmalleri yüzündendir.

Âyet-i kerîmede ifade buyurulduğu üzere, gerçekten insanlar Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'den önce her türlü değer ölçülerini yitirmiş, yollarını şaşırmışlardı. Küfür ve zulüm, gönülleri karartmış, ALLAH Teâlâ'ya giden yoldan uzaklaştırmıştı.

de beterdi. İnsanlar yırtıcılıkta sırtlanları bile geçmişti. Bir kimse dişsizse, kardeşleri başına çullanıp onu yerlerdi! Yeryüzünün bütün ufuklarını anarşi sarmıştı. Bugün Doğu'yu yıkan tefrika hastalığı, o gün de salgın halindeydi. Derken öksüz büyüyüp kırk yaşına bastığında, ALLAH tarafından peygamberlikle görevlendirilince, başlarda gezen kanlı ayaklar suya erdi! O ma'sum, o büyük insan, bir nefeste insanlığın kaderini değiştirdi; bir hamlede despotlukları, imparatorlukları dize getirdi! Toplum içindeki hakkı sadece ezilmek olan zayıflar, o günden sonra yeni bir hayata kavuştular. Yıkılmayı aklına getirmeyen zulüm, geberip gitti! Evet, onun getirdiği yüce şeriat, alemlere rahmet oldu. Adaletin hasretini çeken ülkelere kanatlarını gerip onları koruma altına aldı. Dünya sahip olduğu şeylere O'nun açtığı yolda sahip olmuştur. Fertler de, toplumlar da O'na çok şey borçludur. Evet, O ma'sum insana bütün, beşeriyet minnettardır... Ey ALLAH'ım! Bizleri kıyamet günü, Senin huzuruna bu ikrarlarımızla çıkart. Amin.

13 Âl-i İmran Sûresi:164

Hayır ve fazilet namına hiçbir şey kalmamıştı. Sosyal hayat bozulmuş, ahlâk bağları tamamen çözülmüştü. Hak, kuvvete boyun eğmiş, merhamet ve şefkat kalplerden silinmişti. Kadın esir muamelesi görmüş, bir eşya gibi alınıp satılmıştı. Kız çocukları acımasızca diri diri toprağa gömülmüştü. Evet, bunları kim söylüyor? Bunları, bu toplumun içinde yaşayan insanlar söylüyor, nitekim Mekke-i Mükerreme'de gördükleri zulüm ve işkence yüzünden Habeşistan'a göç etmek zorunda kalan ilk Müslümanlar Habeş kralına hicrete mecbur olduklarının sebeplerini anlatırken bakınız neler söylüyorlar:

- Ey hükümdar! Biz cehalet içinde yaşayan bir millet idik, putlara tapıyor, lâşe yiyor, fuhuş yapıyorduk. Akraba ile münasebeti kesiyor, komşularımıza kötülük yapıyorduk. Kuvvetli olanımız zayıf olanı eziyordu. Biz toplum olarak bu halde yaşarken ALLAH Teâlâ bize acıdı, lütfederek içimizden birini Peygamber gönderdi. Soyu, iffeti ve dürüstlüğü hepimizce bilinen birisi. O, bizi yalnız ALLAH Teâlâ'ya ibadet etmeye çağırdı. Atalarımızın tapınageldikleri ağaç ve taş parçalarını terk etmemizi söyledi. Bize doğru söylemeyi, emanete ve akrabalık bağlarına riayet etmeyi, komşularla güzel geçinmeyi, kan dökmekten ve haram olan şeylerden sakınmayı öğütledi. Bizi fuhuştan, yalandan, yetim malı yemekten, namuslu kadınlara iffetsizlik iftirasında bulunmaktan uzak durmayı emretti. ALLAH Teâlâ'ya ibadet edip O'na hiçbir sûretle ortak koşmamayı emretti. Namaz kılmaya, sadaka vermeye ve iyilik yapmaya bizi çağırdı. Biz de O'na inandık, getirdiği dini kabul ettik. O'nun haram dediğini haram bildik, helâl dediğini helâl tanıdık. Bundan dolayı içinde yaşadığımız her yönü ile kokuşmuş toplum bize düşman kesildi, eziyet ve işkence yapmaya başladı. Bu sebeple biz de hicret ederek ülkenize geldik.[14]

İşte bu sözler o toplumda yaşamış olan insanların sözleridir. Demek ki, o toplum içine düştüğü bu bunalımdan büyük ölçüde rahatsızlanmış, beklediği kurtarıcıyı bulunca O'na sımsıkı sarılmıştı. O'nun getirdiği esasları benimsemiş ve onları hayata geçirmek için hicret etmeyi ve hiç tanımadığı bir ülkeye gitmeyi göze almıştı.

Bu sebeble yüce Rabbimiz, kendimizden, bize bizden daha çok acıyan, saadetimize çalışan Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizi göndermekle, bize en büyük lütufda bulunmuştur.

O Peygamber ki, bize doğru yolu gösterdi. Putlara tapmanın, ALLAH Teâlâ'ya şirk koşmanın, ALLAH Teâlâ'ya yapılacak ta'zîmi yaratıklara, canlı ve cansız varlıklara tapmanın sapıklık olduğunu bildirdi.

O Peygamber ki, bize, hidayet rehberi olan, bizi karanlıktan aydınlığa, hurafattan hakikate, vahşetten medeniyyete, esaretten hürriyete, cehaletten ilme kavuşturan Kur'an-ı Kerîm'i öğretti.

O Peygamber ki, bize, ahlâkî faziletleri bizzat örnek olmakla, talim etti. Tereddütsüz söyleyebiliriz ki, bugün insanlık namına, hak, adalet ve ahlâk adına her neye sahib isek hepsi O fazilet güneşinin eseridir. Nitekim merhum Mehmed Âkif:

"Dünya neye sâhibse O'nun vergisidir hep,
Medyûn O'na cem'iyyeti, medyûn O'na ferdi,
Medyûndur o ma'sûma bütün bir beşeriyyet,
Yâ Rab, bizi mahşerde bu ikrâr ile haşret."[15]
demiştir.

Çünkü O, Kur'an-ı Kerîm'in ifadesiyle âlemlerin Rabbinden, alemlere rahmet olarak gönderildi. Asırlara sığmayacak inkılapları birkaç sene içerisinde gerçekleştirdi. Arabistan yarımadasında âbideleşen zulûm çok kısa sürede yıkıldı. Evlâtlarını diri diri toprağa gömen babalar O'na ve getirdiği prensiplere iman ettikten sonra mükemmelleştiler, dünyaya insanlık, adalet ve medeniyet rehberi olacak hale geldiler. Ünlü şâirler, O'nun getirdiği Kur'an-ı Kerîm'in önünde ihtiram durdu. Hükümdarlar O'na hizmetkâr olmak istediler.

İnsanlar O'nun tek emriyle, kökü yüzlerce yıl derinde olan alışkanlıklarını bıraktı. Bir zamanlar üç kuruş menfaati uğruna cinâyet işleyenler O'nun talimatıyla mallarını fakire sadaka verdiler.

O, zengini fakirin yardımına koşturdu. O, ruhları coşturdu. Düşman toplulukları, kan kardeşliğinden daha güçlü, daha sıcak duygularla birleştirdi. Ve O, yirminci asır insanının yüzyılda yerleştiremediği hakkı, hukuku, adâleti, hürriyeti, demokrasiyi ve insan haklarını bir solukta yerleştirdi. Böylece cehâlet asrı bir saâdet asrı olup, çıktı. Nihayet asır, asırlara taştı. Ve O, çağlar ötesiyle kucaklaştı.

14 İbn-i Hişam, es-Sîretün-Nebeviyye, 1/336

15 Safahat, 461

Tarık bin Ziyad'lar, Selahaddin Eyyûbiler, Celaleddin Harzemşahlar, Alparslanlar, Gazî Osmanlar, Fatihler, Selimler, Süleymanlar, Akşemseddinler, Güranîler, Geylâniler, Gazâlîler, Mevlânalar, Yunuslar, Uluğ Beyler O'nun sevdâsıyla yanıp, sevdâ yolunda ebedîleştiler. Yol üstündeki bağlardan kopardıkları üzüm salkımlarının yerine altın bağlayan ordunun ilham kaynağı oydu. Fatih'e, İstanbul'u fethettiren cehdi aşılayan O'ydu. Adetlerini ve alışkanlıklarını muhafaza etmekte son derece tutucu, son derece fanatik, son derece egoist ve menfaatperest bir toplumdu. Atalarından tevârüs ettiklerini amansız bir katılıkta sürdüren, çocuklarını canlı canlı gömerken bile ruhunda küçücük bir rikkat titreşimi meydana gelmeyen insanları gergef gibi işledi ve kısa zamanda vahşetten medeniyete ulaştırıp, Endülüs yoluyla Avrupa'ya muallim eyledi.

Katı kalpli insanlar, O'nunla ve getirdikleriyle tanışınca, karıncayı incitmekten dahi çekinir oldular. Geleneklerinden ve putlarından bir sözle koptular. Şahsî çıkarı için başkalarının hukukunu çiğnemekte bir beis görmeyenler, O nura muhatap olduktan sonra yalnız insanların değil, hayvanların hakkını-hukukunu bile gözettiler. Bütün servetlerini ALLAH yolunda sebil ettiler.

Zengin fakirin, hür kölenin, güçlü zayıfın, erkek kadının, çocuğun himayecisi oldu. Zulmün yerini hak, hukuk, adâlet; istibdâdın yerini hürriyet, yalanın yerini doğruluk, ahlâksızlığın yerini iffet, menfaatin yerini yardımlaşma aldı. Böylece hayat, mücadeleden ibâret sayılmaktan kurtulup bir muâvenet haline geldi. Kadının insandan sayılmadığı bir toplumda kadın hakları doğdu. O kadına nasıl davranılması gerektiğini bütün hayatıyla örnekledi. O, her devrin insanına hem önder hem de örnek oldu.

İnsanlığın her zaman ve mekânda Peygamber Efendimizin tebliğ ettiği ilâhî mesaja ve bu mesajın hayata geçirilmiş şekli olan O'nun sünnetine ihtiyacı vardır.

Duygularında sevgi, şefkat, merhamet ve hoşgörüyü; ilişkilerinde hakkı, doğruyu, güzeli ve vefayı; ibadetlerinde ihlas ve samimiyeti öne çıkararak gönülleri fetheden, güzellik ve ümit dolu bu seçkin insan; sözlerinde ve bu sözlerin ifade ettiği anlamlarda, bütün varlıklara karşı sergilediği tutum ve davranışlarda bize örnek olmakta, yaşamakta olduğumuz hayata ve geleceğimize ışık tutmaktadır. O'nun aracılığı ile insanlığa gönderilen İslam dini de tebliğin başlangıcından zamanımıza kadar uzanan süreçte; rahmet, adalet, paylaşım, barış ve güvenlik gibi önemli ilkeleri her zaman önde tutarak umutsuz ve çaresiz insanların ümit ve ışık kaynağı olmaktadır.

Ülkemizde ve dünyada her geçen gün dünyevileşme yoğunlaşmak-ta, ilişkilerde çıkar ve menfaatler yaygınlaşmakta, niyetlerde negatif düşünceler çoğalmakta; söz, davranış ve vaatlerde aldatıcılık egemen olmakta ve harcamalarda tüketim çılgınlığı yaşanmaktadır.

İnsanların manevi duygularında oluşan boşluk, kaos, amaçsızlık ve acımasızlık gibi olumsuz haller, insanın manevi dokusunun bozulmasına sebeb olmaktadır. Bu durum, insanların kendileri ve hem cinsleri ile olduğu kadar doğa ile ilişkilerini de temelden sarsmaktadır. Yoksulluk içinde kıvranan toplum ve ülkeler bir yana, maddi kalkınmasını tamamlamış toplum ve ülkelerin içerisinde dahi manevi buhran içinde olanların ve bunalımlar geçirenlerin sayısının arttığı bir gerçektir. İnsanlığın böyle bir zamanda tebessümü sadaka olarak gören anlayışın sahibini daha iyi tanıması önem arz etmektedir. Abdullah b. Amr b. Âs *(Radıyallahü Anh)*'dan rivayete göre Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*:

الراحمون يرحمهم الرحمن إرحموا من في الأرض
يرحمكم من في السماء

"Merhamet edenlere Rahmân olan ALLAH da merhamet eder. Yerdekilere merhamet edin ki, göktekilerde size merhamet etsin"[16] buyurarak varlıklarla ilişkilerin merkezine; rahmet ve merhameti yerleştiren, hayatı edep, nezaket, iyilik, samimiyet, vefa ve doğruluk ile dopdolu olan, çok güçlü olduğu halde güce ehemmiyet vermeden insanın hak ve halk katındaki değerini ahlaki durumuna bağlayan ve bütün çağların en güzel örneği Peygamber Efendimizi insanlık örnek almalıdır.

Günümüz Müslümanlarına düşen görev: Kendisine indirilen vahiy çerçevesinde, her sözü ve davranışı insanlığın ufkunu açan Peygamber Efendimizi, içimizde ve çevremizde yeniden anlamak

16 Beyhakî, Şuabül-İman, 7/476, No:11048

ve O'nun bize kazandırdığı, kardeşlik, sevgi, dostluk, güven, samimiyet, tevazu, hoşgörü, sadakat, vefa, haklının yanında yer alma, hak ve doğru olanı temsil etme gibi değerlere hayatımızda işlerlik kazandırmaktır.

Bir de merhum Âkif'in: **"Pek Hazin Bir Mevlid Gecesi"** isimli na'tını okuyalım... Hem de ibretle... Şöyle ki: Osmanlı Devleti çatır çatır çökmektedir; önceleri kendi hakimiyeti altında olan, Yunanistan, Bulgaristan, Karadağ gibi küçücük devletlere yenilmiştir. Her gelen, İmparatorluktan bir parça koparıp gitmektedir. Artık devletin kurtulması için tek ümit kalmamıştır. Büyük Şair Mehmet Âkif Ersoy bu günleri yaşamakta, için için ağlamaktadır. Âkif'e göre yalnızca bir kurtuluş yolu vardır; tarihimizin unutulmaz zaferlerini oluşturan iman ruhuyla yeniden canlanmak, modern tekniğin buluşlarından yararlanarak bütün bu karanlıkları yarıp geçmek... İşte, o günlerin acılarında aranan umutları, önümüze seren na'at... İbretle okuyalım!

PEK HAZİN BİR MEVLİD GECESİ

Yıllar geçiyor ki, yâ Muhammed,
Aylar bize hep Muharrem oldu!
Akşam ne güneşli bir geceydi...
Eyvah, o da leyl-i matem oldu!
Âlem bugün üç yüz elli milyon
Mazluma yaman bir âlem oldu:
Çiğnendi harîm-i pâki Şer'in;
Nâmûsa yabancı mahrem oldu!
Beyninde öten çanın sesinden
Binlerce minâre ebkem oldu.
ALLAH için, ey Nebiyy-i ma'sûm,
İslâm'ı bırakma böyle bîkes,
İslâm'ı bırakma böyle mazlûm.

Mevlid gecesini yine, merhum Âkif'ten okuyalım:

LEYLE-İ MEVLİDİ'N-NEBİ ALEYHİSSELAM

Zulmette kalan zemîn-i Şark'a
Saçtın yeniden semâ semâ nûr;
Bir feyz-i azîm var ki sende
Hayran ona bir sabâh-ı mahmûr!
Ey leyl devâm edip gideydin:
Ferdâyı da nûra kalbedeydin!

LEYLE-İ MEVLİD'İN-NEBÎ *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*

On dört asır evvelki meşîmen senin ey leyl,
Bir nûr-i semâ-pâre doğurmuştu, değil mi?
Âğûşunu bir aç: Görelim tayfını olsun...
Sînende nihandır, sanırım, yâd-ı yetîmi.
Yâ Râb, o harîminde yüzen dürr-i yetîmin
Tâ haşre kadar şer'i yetîm olmasın... Âmin!

Daha geniş bilgi için: **"Üç Aylar, Mübarek Gün ve Geceler"** isimli eserimizin **"Mevlid Gecesi"** konu başlığına bakınız.

Bu duygu ve düşüncelerle bütün Mü'minlerin **Mevlid Gecelerini** tebrik ediyor, Mevlid Kandilinin insanlığın Sevgili Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*i daha iyi tanımalarına vesile olmasını, daha nice Mevlid gecelerine sıhhat ve afiyetle erişmemizi ve bu mübarek gecenin Rabbimizin istediği manada ihya edilmesini, değerlendirilmesini ve bu mübarek gecenin Mü'minlerin mağfiret-i ilâhiyyeye nail olmalarına, cennet vatanımızın huzur ve mutluluğuna, aziz milletimizin birlik ve beraberliğine, bütün insanlığın kurtuluşuna tüm İslâm aleminin birlik ve dirliğine, dünyanın pek çok yerinde haksızlığa ve saldırıya uğramış Müslüman kardeşlerimizin kurtuluşlarına, insanlığın hidayet ve barışına, huzur ve saadetine; dünyanın değişik bölgelerinde akan kan ve gözyaşının durmasına, maddî ve manevî hayırlara bereketlere vesile olmasını Cenab-ı Hakk'tan dilerim. ALLAH Teâlâ cümlemizi, bu mübarek gecede afv ü mağfirete nail olan kullarından eylesin. Amin.

Geleceğimizin aydınlık, huzurlu ve mutlu olması temennisiyle hepinizin Mevlid Kandilini tekrar tebrik ediyorum.

Evet Salât Ona, selâm Ona,

Olanca ta'zîm ve ihtirâm Ona...
Muhammed'im benim, Muhammed'im;
Gözümün nûru, gözbebeğim Ahmedim benim.
Selâm sana, salât sana;
Olanca ihtiram, tahiyyat sana!..

ŞİİRLERDEN SEÇMELER

EVLAT TERBİYESİ
Mikdat BAL

Göz kulak ol evladına
Her an yetiş imdadına
Sıkı sarıl halatına
Boş bırakma bebe diye
Kulağına küpe diye
İncil değil inciler tak.

Burda okursa mektebi
Sen öğret âr-ı edebi
Eline yüce kitabı
Ona en büyük hediye
Kulağına küpe diye
İncil değil inciler tak.

Biraz varsa dirayetin
Olsun biraz da gayretin
Öğret dinin diyanetin
Beytullahı Kabe diye
Kulağına küpe diye
İncil değil inciler tak.

Öğret kanın öğret şanın
Öğret gayesin insanın
Öğret dinini imanın
Senden ona hibbe diye
Kulağına küpe diye
İncil değil inciler tak.

Yavrun ister sıcak kucak
Gezme kahve bucak bucak
Sen yol göster okuyacak
Elif öğret A-B diye
Kulağına küpe diye
İncil değil inciler tak.

Bilsin haddin mevkisini
Öğret vatan sevgisini
Her an eyle övgüsünü
Anlat bir menkıbe diye
Kulağına küpe diye
İncil değil inciler tak.

Bakmazsan elinden çıkar
Gayri muslim beyin yıkar
Bir gün boğazını sıkar
Dövünürsün zübbe diye
Kulağına küpe diye
İncil değil inciler tak.

Mikdat uyarıyor seni
Bilse dahi türlü feni
Sanma yaptın vazifeni
Gidiyor mektebe diye
Kulağına küpe diye
İncil değil inciler tak.

ALPEREN OL
Gültekin TOGA

Öz sevdanın bülbülü ol,
Gülü hisset gülü yaşa.
Duygularla dopdolu ol,
Gözleri hep sulu yaşa.

Kalma keşke eğerlerle,
Tefekkür et meğerlerle,
Bezen ulvi değerlerle,
Yavrum dolu dolu yaşa.

Ümitten hiç ayrı kalma,
Yeis batağına dalma,
Haksızlıktan saray alma,
Haktan yana çölü yaşa.

Can emanet üzerinde,
İy(i) sat Hakk'ın pazarında,
Çoğunluğun nazarında,
Bir divane deli yaşa.

Zalime gök gürler gibi,
Mazluma gün parlar gibi,
Hakikate yarlar gibi
Alperen ol, Veli yaşa...

Niçin yaratmış var eden,
Cevap bulunmaz sormadan,
Ezel den ebed'e giden;
Yolu anla, yolu yaşa

Zaman kuş değil uçurma,
Nefse göre hoş geçirme,
Bir anını boş geçirme,
Gün, hafta, ay, yılı yaşa.

AĞAÇ MEYVESİYLE, HOCA TALEBESİYLE ANLAŞILIR...

ALİ EREN

İstanbul'da; 15, 16, 17 Kasım 2013 tarihlerinde, **Uluslararası İmam-ı Rabbânî Sempozyumu** yapıldı. Toplantı 1. gün Haliç Kongre Merkezi'nde, 2. ve 3. gün de Bağlarbaşı Kültür Merkezi'nde icrâ edildi.

Sempozyum'un ilk gününde bir tersliğe şahit olduk. Hazreti Muâviye'ye toz kondurmayan İmam-ı Rabbânî Hazretleri'yle ilgili bu sempozyumun açılış konuşmasında, İmam-ı Rabbânî Hazretleri'ne nispet yaparcasına amansız bir Hazreti Muâviye muarızı olan Hayrettin Karaman'a konuşma yaptırıldı.

Ashab-ı kiram hakkında, İmam-ı Rabbânî Hazretleri'yle taban tabana zıt bir i'tikada sahip olan bu zatın, böyle bir toplantıda konuşmasını kim veya kimler ayarlamıştı?

Acaba Karaman'ı, İmam-ı Rabbânî Hazretleri'yle ashab-ı kiram hakkında itikaden ters düşen birisi olduğunu bile bile mi konuşturdular, yoksa bilmeden mi?

Bilerek de olsa bilmeden de olsa neticede İmam-ı Rabbânî Hazretleri'nin ruhu muazzep edilmiş oldu.

Bilmeden konuşturulduysa, önceden araştırma yapılmadığı için ortada bir hassâsiyetsizlik var demektir.

Bile bile konuşturdularsa o daha kötü. Çünkü bu durumda iş İmam-ı Rabbânî Hazretleri'nin hassasiyetlerini mühimsememeye kadar gider.

İmam-ı Rabbânî (Kuddise Sirruhu) Hazretleri, Hazreti Muâviye'ye toz kondurmayan bir zattır. Hayrettin Karaman ise Hazreti Muâviye'ye ateş püsküren ve onu en ağır bir şeklide suçlayan birisidir. Böyle olunca, **İmam-ı Rabbânî Sempozyumu**'nda Karaman'ı konuşturmak, İmam-ı Rabbânî Hazretleri'nin rûhâniyetini incitmemiş midir?

O gün bendeniz de oradaydım. Hayrettin Karaman konuşma kürsüsüne, **"Hocaların hocası Hayrettin Karaman hocam"** diye davet edildi.

"Hocaların hocası" denilen Hayrettin Karaman acaba kimlerin ve hangi hocaların hocasıydı?

Bunu biz biliyoruz da, arzu ederiz ki siz okuyucularımız da bilesiniz. Hayrettin Karaman, 1998'den beri bildiğimize göre, Yaşar Nuri Öztürk gibi ilâhiyat hocalarının hocası.

Öyleyse, Sayın Karaman hakkında hiç bir değerlendirme zorluğu yok. Çünkü **ağaç meyvesiyle, hoca talebesiyle anlaşılır...**

Atalarımız boşuna **"Kenarına bak bezini al, anasına bak kızını al"** dememişler.

Çünkü kızını yetiştiren anasıdır, talebesini yetiştiren de hocası...

Bana talebeni söyle, senin kim olduğunu söyleyeyim.

Öyleyse, Yaşar Nuri'ye bak Hayrettin Karaman'ı anla...

Sayın Karaman, Yaşar Nuri gibileri yetiştirip bu millete kazandırmakla övünebilir diyelim mi?

Diyelim de, acaba Yaşar Nuri Öztürk gerçekten Hayrettin Karaman'ın talebesi midir?

Talebesi ise ona ne kadar bilgi vermiş ve ne derece yetiştirmiştir?

Bunun cevabını 1998'de Yaşar Nuri Öztürk kendisi vermişti. Hayrettin Karaman'ın o günden bu güne buna bir itirazı olmadı.

O günden bu güne dediğimiz ne zaman mı?

Anlatayım:

Sene 1998...

Prof. Muhammed Nur Doğan, Yaşar Nuri Öztürk ile **Kitap Dergisi** adına bir röportaj yapıyor. Röportaj, derginin Haziran 1998 tarihli 92. sayısında yayınlanıyor.

Derginin o sayısı "**Yaşar Nuri Öztürk Özel Sayısı**" olarak çıkmıştı.

Yaşar Nuri Öztürk'ün dergiye söyledikleri şöyle:

"Trabzon'da imam hatip okulunu bitirip İstanbul'a ilahiyat tahsiline geleceğim zaman... yaşlı amcalar... hüzünlenerek, ah çekerek bize diyorlardı ki; **"İstanbul'a tahsile gidiyorsunuz. Ordaki İslam Enstitüsü'ne üç tane dinsiz musallat olmuş: Hayrettin Karaman, Bekir Topaloğlu, Sayım Yeprem... Bu üç dinsiz bütün ümidimizi bağladığımız siz gençleri saptırmasın. Aman dininizi, imanınızı bunlardan koruyun."**

"Biz bunları dinleyerek geldik. Geldik bu insanlar bizim hocamız oldu. Sonra bir baktık ki dinsiz minsiz değil... Dinsiz diyeni vardı; mezhepsiz demeyeni yoktu. Geldik bir baktık ki, ne dinsiz, ne mezhepsiz; İslam adına bizim göğsümüzü kabartan, bize bir şey veren, **ne öğrendiysek bu insanlardan öğrendik."**

Evet, Yaşar Nuri Öztürk, **"...ne öğrendiysek bu insanlardan öğrendik"** diyor.

Muhammed Nur Doğan, Yaşar Nuri'ye soruyor:

"Meselâ hatırlıyorum, yıllar önce belki bugün sizin dile getirdiğiniz yahutta yeni gibi gelen fikirleri, düşünceleri aynı şekilde dile getiren bir Hayrettin Karaman bir Bekir Topaloğlu gibi hocalarımızın da, zamanında çok yoğun eleştirilere ve hatta hakarete varacak derecede eleştirilere tabi tutulduklarını gördük. "

Bu cümleler çok mühim, lütfen kaçırmayalım değerli okuyucular.

Ne diyor Muhammed Nur Doğan?

Yaşar Nuri'nin dile getirdiği fikirleri, daha önce Hayrettin Karamanların dile getirdiklerini söylüyor.

Muhammed Nur Doğan'ın söyledikleri acaba doğru mu?

Bunun doğru veya yanlış olduğunu anlamanın yolu şu:

Hayrettin Karaman, herhangi bir zaman Yaşar Nuri'ye itirazda bulunmuş mudur? Böyle bir itirazı görülmüş duyulmuş mudur?

Yoook!

Öyleyse bu tavır kabul mânâsına gelir mi gelmez mi?

Takdir siz okuyucuların...

Bahse konu röportajda Yaşar Nuri Öztürk, özellikle Bekir Topaloğlu hakkında övücü sözler söyledikten sonra, yukarıdaki cümlesini tekrarlıyor:

"Tabir câizse, ne öğrendiysek onlardan öğrendik. Yani, mevcuda zıt ne öğrendikse onlardan öğrendik."

Ne öğrendiysek onlardan öğrendik diyen Yaşar Nuri Öztürk, "Neler öğrendiğimizi görün" dercesine şu cümleleri söylemekten çekinmiyor:

"...hâşâ! Peygamberin halefi de olmaz. Ben halife tabirinin bile **şirk olduğu** kanaatindeyim. ""

"...Allah asıl bulmakta zorluk mu çekiyor da, peygamberin halifesi olacak?"

Görüldüğü gibi, bu sözleri söylerken hiç irkildiği de halife falan tanıdığı da yok. Hem dört büyük halife olan Hazreti Ebûbekir, Hazreti Ömer, Hazreti Osman ve Hazreti Ali Efendilerimiz'in halifeliklerine, hem de topyekün halifelik/hilafet makamına itiraz ediyor...

Yaşar Nuri'nin kendi anlattığına göre, hocaları sadece **Hayrettin Karaman, Bekir Topaloğlu ve Sayım Yeprem**'den ibaret değilmiş.

Meselâ Tayyar Altıkulaç da onlara Kur'an dersine gelirmiş.

Merhum Ahmed Davudoğlu da onun hocaları arasındaymış. Bunu öğrenince, "Acaba Davudoğlu Merhum, Yaşar Nuri'ye niçin bazı şeyler empoze etmedi veya edemedi?" diye içimden geçirdim. Çünkü Merhum Davudoğlu eh-i sünnet bir âlimdi.

Meğer Yaşar Nuri'nin ondan niçin istifade edemediğinin cevabı alt satırdaymış. Yaşar Nuri meğer onun dersinde hep uyurmuş.

Yaşar Nuri Öztürk, kendilerinden ders almasa da şu kimseleri de övmeden geçmiyor:

Abdüh, Efgânî, Merâğî, Reşid Rıza.

Yerlilerden de Hüseyin Atay, Süleyman Ateş, Mehmet Aydın.

Bu cümlelerinden de anlaşılıyor ki, gerçekten hocasının talebesiymiş. Çünkü Hayrettin Karaman da Hazreti Muâviye'ye, pardon Abdüh, Efgânî ve Reşid Rıza'ya toz kondurmaz. "Hıristiyan ve Yahudiler de cennete girer" diyen Süleyman Ateş'i de İslam âlimi sayar.

Yaşar Nuri, Ebucehili ismiyle andığı gibi, ashabı kiramı da aynen onun gibi **"Ömer, Ali"** diyerek yalın isimleriyle anıyor. Yani "Hazret" demiyor.

Hayrettin Karamanların talebesi olduğunu söyleyen ve **"ne öğrendiysek onlardan öğrendik"** diyen Yaşar Nuri Öztürk, tasavvuf hakkında da kendisine yakışanı söylüyor:

"Tasavvuf...

Yani korkunç bir put üreten kurum..."

Tasavvuf put üreten kurum olunca tabii ki tasavvufçular da putperest oluyorlar...

İftiranın ve hırsın bu kadarı...

***

Hayrettin Karaman'ın meşhur talebesini bu kadar dinlemek yeter. Şimdi de Karaman'ın kaleme aldığı, İmam-ı Rabbânî Sempozyumu'ndan bahseden 22/12/2013 tarihli, **DEDİKODUCU** başlıklı yazısına bakalım.

Karaman'ın **"DEDİKODUCU"** dediği ve bu yazıyla muhatap aldığı kişi Cübbeli Hoca...

Karaman, Cübbeli Hoca'yı kendisine iftira etmekle suçluyor ve kendince ona cevap vermeye çalışıyor.

Cevap, ama ne cevap... Lâf ola beri gele...

Ben Cebbeli Hoca'yı müdafaa edecek değilim. Zaten ihtiyacı da olmaz.

Ama Hayrettin Bey'in yazısındaki tutarsızlıkları ortaya koyacağım.

Sayın Karaman, Cübbeli Hoca'yı muhatap alan yazısında şöyle diyor:

"...Kendisini İmam-ı Rabbânî sempozyumuna davet etmişler, benim konuşmacı olduğumu duyunca davete icabet etmediği gibi bir de mazeretini açıklayan konuşma yapmış; mazereti **'şunları bunları yapan benim konuşmacı olmam'** imiş.

...Tazelediği iddia ve iftirasına göre ben **'1.Yahudi olup da kafir olmayan ve cennete girecek olanlar var, 2. Muaviye'yi sevemem,'** demişim.

...'Muaviyeyi sevemem' dediğim doğrudur.

...onu sevmiyorum; ama Efendimiz 'sövmeyin' dediği için de sövmüyorum.

...Ümmetin de Muaviye'yi sevdiğini sanmıyorum; eğer sevselerdi çocuklarına onun adını da koyarlardı, ben bu isme hiç rastlamadım.

Diğer iki konu yalandır, iftiradır.

Ona ve onun gibi atıp tutanlara cevap olarak 210 sayfalık bir kitap yazdım; kitabın adı **'Diyalog ve Kurtuluş Tartışmaları'**dır (Ufuk yayınları, 2011). Bu kitapta **'Ben öyle demedim, nakil yaptığınız kitap benim kalemimden çıkan bir kitap değildir, bir konuşmamı çözüp basmışlardır, böyle yayınlarda yanlış anlamaya müsait cümleler, kopuklullar, eksiklikler olur...'** dedim.

Buna rağmen 'cevap vermedi' demek, hala o kitabı kaynak göstermek iyi niyetle telif edilebilir mi?

Türkiye'de ve dışarıda benim tanıdığım ve bu konudaki tartışmalarda adı geçen hiçbir Müslüman kimse, **'Bir kişi hem Yahudi ve Hristiyan olur, hem de kafir olmaz ve cennete girer'** demiyor, dememiştir. Bu cümleyi ikide birde tekrar edenler iftira ediyorlar.

Benim 'katılmadan sözlerini naklettiğim' bazı alimlerin ayetlere dayanarak, ayetleri kendi anlayışlarınca yorumlayarak dedikleri şudur: **'Bir Yahudi veya Hristiyan Allah'ın bir, âhiretin hak olduğuna iman eder, amel-i salih işler ve son peygamber Muhammed Mustafa'dan haberdar oldukları takdirde onun da peygamber olduğuna iman ederlerse âhirette kurtuluşa erebilirler. Böyle iman eden ve diyen kimseler resmi Yahudilik ve Hristiyanlığı terk etmiş ve 'Hanîf' olmuşlardır.'**

Bu anlayışa katılmamak, tenkit etmek bilenlerin hakkıdır; ama sözü eksik nakletmek, insanları töhmet altında bırakmak Müslümanın ve ahlâk sahibi kimselerin yapabileceği bir şey değildir."

***

Karaman yazısında böyle diyor. Demesine diyor da kazın ayağı hiç de öyle değil...

Öyleyse biz de kendisine bir şeyler söyleyelim.

1- Sayın Karaman! Kendinize iftira edildiğini söylüyorsunuz, **"Yalandır, iftiradır"** diyorsunuz. Keşke bunları yazmasaydınız. Çünkü âcizâneme karşı mahcup olacaksınız. Bakın, elimde, sizin sözlerinizin yazılı olduğu **Polemik Değil Diyalog** isimli kitap var. Oradaki Dinlerarası Diyalog ile alâkalı şu sözler sizin sözleriniz:

"Diyaloğun hedefi tek bir dine varmak, dinleri teke indirmek olmamalı. Böyle bir hedef olamaz zaten. Bu eşyanın tabiatına aykırıdır." (Polemik Değil Diyalog, sa: 36)

Hedef niçin dinleri teke indirmek olmamalı Sayın Profesörüm?

Kur'an, **"Sizin ilâhınız tek ilahtır"** buyurmuyor mu?

Allah tek, onun dini de tek değil midir?

Din tek olmamalı da dünyada dinler çorbası mı olmalı?

Cenab-ı Hak, Tevbe sûresi 33. âyette ve Fetih sûresi 28. âyette, **"Bütün dinlerin üzerine çıkarmak ve bütün dinlere galip getirmek için, Peygamberimiz'i hak din İslam ile gönderdiğini"** ferman buyurmuyor mu? Hem de, **"Müşrikler istemese de"** buyurarak.

Eğer mesele sizin zu'munuz/yanlış kanaatınız gibi olsaydı, Cenab-ı Hak -hâşâ- böyle değil şöyle buyururdu:

"Ey Habibim! Hedefin, bâtıl ve hükmü geçmiş olan diğer dinleri ortadan kaldırıp da, dinleri teke indirmek de olmasın. Çünkü bu eşyanın tabiatına aykırıdır."

Var mı böyle şey? Yok. Tarih boyunca, âlimler şöyle dursun ilim sahibi olmayan hiçbir Müslüman bile sizin söylediğiniz bu sözleri söylememiştir.

İslamın ve Müslümanların hedefi, bâtıl dinleri ortadan kaldırıp tek hak din olan İslamı dünyaya hâkim kılmak değildi de, asırlar boyunca Müslümanlar cepheden cepheye koşarak boşuna mı cihat ettiler?

Öyleyse siz, **"Diyaloğun hedefi tek bir dine varmak, dinleri teke indirmek olmamalı. Böyle bir hedef olamaz zaten. Bu eşyanın tabiatına aykırıdır"** diyerek neye engel olmak istiyorsunuz?

2- Ehl-i kitap yani Hıristiyan ve Yahudiler hakkında kendinize iftira edildiğini söylüyorsunuz ama ortada iftira diye bir şey yok. Çünkü üzüntü veren şu sözler size ait:

"Kur'an-ı Kerim'de ehl-i kitapla ilgili devamlı vurgulanan şey; Allah'a iman, âhirete iman ve amel-i sâlihtir. Kur'an birçok âyette bunu söylüyor. Yani "Peygambere iman edin" demiyor." (Polemik Değil Diyalog, sa: 37)

Şimdi bunlar iftira mı, bu sözler size ait değil mi Sayın Karaman?

Bakın bakın! Açık açık **"Kur'an Peygambere iman edin" demiyor"** diyorsunuz.

Siz, kendinize iftira edildiğini söylüyorsunuz ama ben aksine bu sözünüzle sizin Kur'an'a iftira ettiğinizi söylüyorum.

Eğer, **"Kur'an Peygambere iman edin demiyor"**sa, Hıristiyan ve Yahudilere İslamı tebliğ etmeye lüzum yok demektir.

Yok mu?

Yani siz, onlara İslamın tebliğ edilmesinin lüzumsuz olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?

Sayın fıkıh profesörü!

İmanın şartı 6 değil mi?

Bu 6 şarttan biri de peygamberlere iman değil mi?

Peygamberlerden birine inanmamak, hepsini inkâr demek değil mi?

Böyle bir inanç taşıyan kimse kâfir değil mi?

Kâfirler de cehennemde ebedî değil mi?

Öyleyse, **"Kur'an, ehl-i kitaba, Peygambere iman edin demiyor"** demek, onların içinden Müslüman olmak isteyenlerin iman etmelerine engel olmaya çalışmak değil mi?

Müslümanın vazifesi, Peygamberimiz'e iman etmeyenleri ona imana davet etmek iken, "Yok

canım, lüzum yok! **"Çünkü Kur'an, ehl-i kitaba, Peygambere iman edin demiyor"** diyerek, onları imandan alıkoymak mıdır?

Böyle söylemekle gayeniz, varmak istediğiniz hedef ne?

Temmuz 2013'de **"Ağzındaki Baklayı Çıkardı"** başlığı altındaki yazınızda, bir gazeteciye verdiğiniz cevapta şu cümleler yer alıyordu:

a- "Hangi Müslüman, toplumu İslamlaştırmayı hedeflemez?"

b- "Toplumu kendine kazanmak istemeyen bir din var mıdır?"

c- "İslam dini, Müslümanlara 'İnsanları dine davet' vazifesini vermiştir."

Bu cümlelerinizin üçü de doğru. Peki yukarıdaki **"Kur'an, ehl-i kitaba, Peygambere iman edin demiyor"** sözünüz nerede kaldı?

Şimdi bir Müslüman çıkar da, bu üç cümlenizi ele alarak şöyle derse ne diyeceksiniz.

a- Meselâ dese ki:

"Hangi Müslüman, toplumu İslamlaştırmayı hedeflemez?" diyorsunuz.

Ben hedeflemiyorum. Çünkü bulunduğum yerde hep Hıristiyanlar var. Sizin söylediğinize göre Kur'an da onlara zaten peygambere iman edin demiyormuş.

Böyle söyleyen kimseye ne dersiniz?

b- Veya meselâ dese ki:

"Toplumu kendine kazanmak istemeyen bir din var mıdır?" diyorsunuz.

Evet, vardır: Müslümanlık. İslam dini kazanmak istemiyor. **Polemik Değil Diyalog** isimli kitabınızda söylediğinize göre, Hıristiyan ve Yahudiler Allah'a ve âhiret gününe inanır, amel-i salih işlerlerse Müslüman olmaları şart değilmiş. Öyleyse başkalarını İslama kazandırmaya lüzum yok.

c- Veya dese ki:

"İslam dini, Müslümanlara 'İnsanları dine davet' vazifesini vermiştir" diyorsunuz.

Ama hangi insanları dine davet? Sizin söylediğinize göre, üç şartı (Allah'a, âhiret gününe iman ve amel-i salih) yerine getiren Hıristiyan ve Yahudilerin dine davet edilmelerine zaten lüzum yok. Çünkü onlar kurtuluyorlarmış. Geriye kaldı ateistler/inançsızlar. Öyleyse dine sadece onları mı davet etmeliyiz?

Dine davet derken, sizin söylediğinize göre üç şartı yerine getiren Hıristiyan ve Yahudiler kurtulacaklarına göre, ateistleri İslama değil de, o dinlerden birine davet etsek de olur mu?

Bunların cevabı sizi bekliyor Sayın Karaman.

3- Sayın Profesör!

Şimdi ben, **"Siz Hıristiyan ve Yahudilerin Müslüman olmalarına engel koyuyorsunuz"** desem size iftira mı etmiş olurum?

"Tabii ki iftira etmiş olursunuz" dediğinizi duyar gibi oluyorum.

Öyleyse şu sözlerinizi nereye koyacağız?

"Ben diyorum ki, İslam, ehl-i kitabı tek seçenek olarak –son dinin mensubu olmak manasında- Müslüman olmaya çağırmıyor." (Polemik Değil Diyalog, sa: 37)

Müslüman olmaya çağırmıyor da ya ne yapıyor Sayın Profesör?

Son dine ve son peygambere iman etmeye çağırmıyor da **"İman etmenize lüzum yok, imansız kalın,"** mı diyor?

Sayın Profesör!

Yoksa Kur'an-ı Kerim'in açık beyanını yok mu sayıyorsunuz? Gerçi başka âyetler de var da, Araf sûresi 157. ve 158. âyet-i kerimelerde, Cenab-ı Hak, "Kurtulacak olanların kimler olduğu?" sorusuna cevap olarak, **"Kurtuluşa erenlerin ümmî peygambere iman edenler olduğunu"** bildiriyor.

Doğru yolda olmayanların cennete girmeleri mümkün değil ya, **"Ona** (ümmî peygambere) **uyun ki hidâyete/doğru yola eresiniz"** buyuruyor.

Cenab-ı Hak, ümmî peygamber olan Resûlüllah Efendimiz'in, ehl-i kitap da dâhil, **"Bütün insanlara peygamber olarak gönderildiğini"** bildiriyor.

Hal böyle iken, siz hangi salahiyetle **"Ben diyorum ki"** diye söze başlayarak, **"İslam, ehl-i kitabı tek seçenek olarak –son dinin mensubu olmak manasında- Müslüman olmaya çağırmıyor"** diyebiliyorsunuz?

"Ben diyorum ki" diye başladığınıza göre, siz kimsiniz Sayın Profesör?

Bilmelisiniz ki, kimin neye, nasıl iman etmesi gerektiğine dair karar ve hüküm sadece Allah'a aittir.

Bu mesele kimseye ihale ve havale edilen bir mesele de değildir.

İmanın şartları Âdem (Aleyhisselam) zamanından beri bellidir ve 6 tanedir.

Bu 6 şart hiçbir zaman Allah tarafından eksiltilmemiş ve bir kulda biri veya birkaçı eksikse diğerleri de yok sayılmıştır.

Allah'ın bu hükmü kesin olduğuna göre; Allah'ın kitabına, Peygamberimiz'e ve dinine inanmayanların imanlı sayılamayacakları açıktır.

***

Ele aldığınız mesele, bir kelâm/i'tikad meselesidir. Siz ise kelam değil fıkıh profesörüsünüz.

Kaldı ki, fıkhî meseleleri bile doğru dürüst bilemiyor yanlış üzerine yanlış yapıyorsunuz.

Öyleyse hepimiz haddimizi bilmeliyiz. Tabii ki siz de. Kendinizi mânen mahvetmemek için evet siz de haddinizi biliniz ve çizmeyi aşmayınız.

Fıkhî meseleri bile bilemediğiniz töhmeti ağrınıza gidebilir, hatırlatayım.

Bir televizyon programında seferîlikten bahsediyordunuz. "Seferîlik üç günlük yoldur. Ama artık zamanımızda dünyanın bir yerinden bir yerine üç günden az bir zamanda gidilebiliyor. Dolayısıyla artık seferilik olmaz" demiştiniz.

Gülmüştüm... **"Bu fıkıh profesörü(!) seferiliğe tesir eden illetin zaman değil mesafe olduğunu bilmiyor"** demiştim. Çünkü taa ilk asırlarda seferilik hakkında tespit edilen üç günlük mesafe, ne kadar kısa zamanda kat edilirse edilsin, seferî olunurdu.

İşte siz bunu bilmiyordunuz.

Evet, bilmiyor ve milyonların önünde sınıfta kalıyordunuz.

Demek ki fıkıh profesörlüğünüz bile bu kadarmış.

Allah bilir ya, cinnîlerin seferîliğin kendileriyle ilgili meselesini İmam Şa'rânî Hazretleri'ne sorduğunu, onun da sizin bildiğinizin aksine cevap verdiğini de bilmiyorsunuz. Veya bilseniz de kabul edemezsiniz.

Cinnîler, İmam Şa'rânî Hazretleri'ne soruyorlar:

"Yâ imam! Biz bir yerden bir yere kısa zamanda gidebiliyoruz. Bulunduğumuz yerden seferîlik mesafesi kadar ayrıldığımızda biz de seferî oluyor muyuz?"

İmam Şâ'rânî kuddise sirruh cevap veriyor:

"Evet, siz de seferî olursunuz."

***

Değerli okuyucular!

Hayrettin Karaman, kendisine iftira edildiğinden şikâyetçi. Bu makalemizde ona sadece iftira meselesinde cevap verebildik. Hazreti Muâviye meselesi gelecek sayıya kaldı.

Hayrettin Karaman'ın, Hazreti Muâviye hakkında verdiği yanlış bilgiler ve ona verilen cevapların bir kısmı **"Dinde Deformistler"** isimli kitabımızın 2. cildinde mevcut. Oradan okuyabilirsiniz. (Yasin Yayınevi tel: 0212- 6353055)

HAZRET-İ ÖMER-EL-FÂRUK (3)

(Radıyallahu Anh)

TÜRKİYE GAZETESİ YAYINLARI
İSLAM ALİMLERİ ANSİKLOPEDİSİ GİBİ BAZI
MUTEBER ESERLERDEN ALINTIDIR.

HAZRETİ ÖMER (Radıyallahu Anh) DEVLETİ TEŞKİLATLANDIRIRKEN ÇOK TİTİZ DAVRANIRDI

Sevâd arazisi feth edilince Eshâb-ı kirâm'la istişare etti. Eshâb-ı kirâm'ın bazıları arazinin 1/5'i Beyt-ül-mâle ayrıldıktan sonra, geri kalanın gazilere taksim edilmesini istiyorlardı. Hazreti Ömer ise, Haşr sûresi 7, 8, 9, 10. âyetlerini delil getirerek, "Eğer araziyi taksim edersem, sizden sonra geleceklere bir şey kalmaz. Servet ve mal bir kaç kişinin arasında kalır." dedi. Bundan sonra araziyi eski sahiplerine bıraktı ve haraç vergisi koydu. Bu haraç vergisinin miktarlarını tesbit etti.

Yine O'nun zamanında zımmîlerden alınan Cizye vergisinin miktarı daha sonraki asırlarda aynen tatbik edilmiştir.

Yine Eshâb-ı kirâma maaş verilmesi için bir dereceleme yapıp her birinin derecesi divan denilen defterde tesbit edilmişti. Bunların saklandığı yere de divan adı verilmiştir.

Ayrıca miskinlere, fakir olanlara Beyt-ül-maldan un ve yiyecek verilmesi şeklinde nafaka bağlanmıştır.

Mısır valisi Âmr İbn-ül-As, Akdeniz'i Kızıldeniz'e bağlayacak bir kanal açmak için teşebbüse geçmek üzere izin istediğinde, Hazreti Ömer ona gerekli izni vermiştir.

İslâm'ın adaletini bütün dünyâya tanıtan Hazreti Ömer, ilmin yayılmasına, insanların eğitilmesine de büyük önem verir ve feth edilen yerlerde İslâmiyet'in yayılması, yeni kitlelere anlatılması için çok gayret sarf ederdi. Kur'ân-ı kerîm ve Hadîs-i şerîflerin öğretilmesi için her tarafta medreseler açılmış ve buralarda ders vermek üzere maaşlı muallimler tayin edilmişti.

Hazret-i Ömer, insanların bilmedikleri meseleler, hükümler hakkında, malûmat elde edebilmeleri için müftüler tayin etmişti. Herkes, muhtaç olduğu dînî, hukukî bilgileri müftülerden sorup Öğrenerek, ona göre hareketini tanzim edebilirdi. Fetva ve insanları irşâd vazifesi, pek mühim olup, bunun ehli olmayan kimseler tarafından yapılması, fâide yerine zarar vereceğinden, Hazreti Ömer müftüleri tayin eder, kendisinin müsaadesini kazanamayanları fetvadan men' ederdi.

Zamanında fetva verme vazifesini gören zâtlar, Hazreti Ali, Hazreti Osman, Muâz bin Cebel, Abdurrahman bin Avf, Übey İbni Ka'b, Zeyd bin Sâbit, Abdullah İbn-i Mes'ûd, Abdullah İbn-i Abbas, Cabir bin Abdullah, Ebû Hüreyre, Ebüdderda *(Radıyallahu Anhum)* gibi Eshâb-ı kirâmın büyükleri bulunuyordu. Hazreti Ömer adli teşkilatın temellerini kurdu. Mahkeme usulünü tesbit etti. Ebû Musa Eş'ârîye yazdığı aşağıdaki mektûb hukuk usûlü bakımından şaheserdir.

HAZRETİ ÖMER (Radıyallahu Anh) ADÂLET TEMİNİNİ ESAS ALAN MEKTUPLARI

"Kaza Da'vâları değiştirmesi ve bozulması caiz olmıyan bir farizadır ve uyulması icâb eden bir sünnettir. Bir hâdise (olay, vak'a) **hakkında sana baş vurulunca, iki tarafın sözlerini güzelce dinle, anla; bir hak ikrar ve itiraf edilince, hükme rabet** (bağla) **tenfiz eyle,** (hükmü yerine getir)**. Çünkü infaz edilmiyecek olan hak bir sözün sadece söylenmesi fayda vermez. Karşında, meclisinde, adalet huzurunda insanları eşit tut Tâ ki, mevki' sahipleri senden tarafgirlik ümidine düşmesinler, zaif olanlar da adaletinden me'yûs, kalben kırık olmasınlar.**

Beyyine (delil) **ve şahit getirme da'vâcıya yemin etmek de da'vâyı inkâr edene âittir. Yâni**

da'vâcı şahid bulamazsa, isteği üzere da'vâlıya yemin tevcih edilir. Müslümanların arasında sulh yapılması caizdir. Ancak harâmı helâl, helâli harâm kılacak bir sulh caiz değildir.

Dünkü gün vermiş olduğun bir hüküm, nefsine müracaatla, haklılığa, doğruluğa, yol bulduğun takdirde, seni hakka dönmekten men etmesin. Yâ'ni ictihâdın değişerek evvelce vermiş olduğun bir hükümde isabetsizliğine kani' olursan, o hükmün, benzeri bir hâdise hakkında yeni ictihâdına göre hüküm vermekliğine mâni' olmasın. Çünkü hak kadimdir. Hakka dönmek, bâtılda sebat etmekten hayırlıdır.

Kalbini çalıştırıp hükümlerini Kur'ân'da, Sünnette bulamadığın mes'eleler hakkında güzelce imâl-i fikr et (düşün)**, sonra bu gibi şeylerin benzerini bul, bunları birbiriyle kıyâs et Bunlardan Hak teâlâya daha sevimli, daha yakın ve hakka, doğruya daha benzer olanı ihtiyar eyle** (seç)**. Da'vâcıya,** (beyyinesini ikâme edecek kadar) **bir müddet ver. Bu müddet içinde beyyinesini izhar ederse, hakkını alır; edemezse aleyhine hüküm verilmesi icâb eder. Böyle bir müddet verilmesi, mazeret hususunda pek beliğ ve şübhenin izâlesi, için de pek açık bir esastır.**

Bütün müslümanlar, bir biri hakkında, âdildirler. Kazfden (Bir müslüman'a iftiradan dolayı) **hakkında had cezası tatbik edilmiş olan, yahud velâ ve karabet sebebiyle** (velilik veya akrabalık) **kendisinde menfeati celb,** (çekme) **mazarratı** (zararları) **def töhmeti bulunan veyahud yalan yere şâhidlikte bulundukları tecribe île anlaşılan kimseler müstesna, bunlardan başkasının şehâdetleri kabul olunur. Çünkü Hak Teâlâ, sizin gizli işlerinizden** (çıkarılan) **beyyineler sebebi ile sizden mes'uliyeti kaldırmışdır. Ya'nî insanların gizli şeylerini araştırıp ona göre hüküm vermekle mükellef değilsiniz. Sizin yapacağınız şey, beyyinelere göre hüküm yermektir.**

Dünyevi hükümler, zahire, görünene göredir. Bunlarda gizlilik açık olanlara tâbidir. Uhrevî hükümlerde ise, gizliler asıldır, zevahir, serâire tâbidir. Görünen ameller gizli niyetlere göre muamele görecektir.

Muhakeme esnasında, Hak teâlâ ve tekaddes hazretlerinin, kendisine sevâb vereceği ve ebedi mükâfat ihsan buyuracağı hak mevkilerinde kızmaktan, sabırsızlıktan, kalb ızdırabından ve müteezzî olmaktan (sıkıntı çekmekten) **hazer et** (kaçın) **Ya'nî muhakemeyi sabır ile, teenni ile yürüt.**

Her kim niyyetini kendisi ile Allahü Teâlâ arasında hâlis kılarsa, hak uğrunda kendi aleyhine de olsa, Hak teâlâ onun, kendisiyle insanlar arasında işlerine kifâyet eder, ya'nî onu korur, vereceği hükümden dolayı bir tehlûkeye ma'rûz kalmaz. Herhangi bir kimse, meselâ hâkim, hilafını Allahü Teâlânın bildiği bir sıfatla; ya'nî kendisinde gerçekten bulunmıyan bir faziletle, bir husus ve samimiyetle insanlara karşı süslenip görünecek olursa, Allahü Teâlâ onu, insanlar arasında rüsvâ eder. Çünkü Allahü Teâlâ, ibâdetlerden, ancak halisane olanları kabul eder. Diğerlerini etmez.

"Hak teâlânın dünyâda vereceği rızık ve rahmetinden, hazînelerinden ihsan buyuracağı mükâfat hakkında ne düşünüyorsun? (Ya'nî bunun derecesi sonsuzdur. Ona göre hareket et. Hükmünde hak'dan ayrılma, mükâfatını Cenâb-ı Hak'dan bekle."

Yine Kadı Şüreyh'e yazdığı mektubda da şöyle buyurdu: **"Hükümlerini Kur'ân-ı kerîm'e istinad ettir. Şayet orada istediğini bulamazsan hadîs-i şerîflere müracaat et. Orada da istediğini bulamazsan icma-i ümmet'e göre hüküm ver. Bu da seni tatmin etmezse ictihâd et."** Bu sözüyle ehl-i sünnetin temel delillerini ortaya koymuş oluyordu.

KISSADAN HİSSELER

ŞEYTANDAN BETER

Bir gün şeytan üzgün ve ümitsiz bir halde giderken bir kocakarı onu bu halde gördü ve sordu: "Ne oldu sana, neden böyle mahzunsun?" Şeytan:

"Şuradaki mabette Barsisa isminde bir adam var. 40 yıldır ibadet edip duruyor. Ne yaptıysam ona tesir edemedim. Sonunda ümidimi kestim, mağlup oldu mve gidiyorum" dedi.

Kocakarı, yırtık-pırtık ayakkabılarını gösterip, **"Bana yeni bir ayakkabı vaad edersen, ben senin yapamadığını yapar, onu azdırıp yoldan çıkarırım"** dedi.

Şeytan **"Peki"**, dedi. Kocakarı birisinin süt emen çocuğunu çaldı, yanına da bir şişe şarapla bıçak aldı ve Barsisa'nın ibadet ettiği mabede gitti. Bir tarafa gizlendi. İbadet bitince mabedin hizmetçisi, her zaman yaptığı gibi ortalığı temizledi ve anahtarı Barsisa'nın yanına bırakıp gitti.

Gece yarısına doğru Barsisa ibadete devam ederken kadın gizlendiği yerden fırlayıp anahtarı kaptı ve elinde bıçak karşısına geçerek Barsisa'ya şöyle dedi:

"Ya şu şişedeki şarabı içersin, ya çocuğu öldürüsün ya da benimle zina edersin. Kararı sen ver.

Bu üç işten şarap içmeyi diğerlerine göre daha az günah olarak düşündü ve şarabı içti.

Sarhoş olduğunu gören kadın bütün cazibesini kullanarak onu tahrik etmeye başladı. Barsisa baştan çıktı ve kadınla ilişkiye girmek istedi.

Kadın, **"Ancak çocuğu öldürürsen kendimi sana teslim ederim"** dedi

Barsisa, çocuğu öldürdü ve kadına saldırdı. Kadın bütün bunlardan sonra pencereyi açıp, **"İmdat, yetişin, beni bu adamdan kurtarın!"** diye feryat etmeye başladı.

Duyanlar koşup geldi ve kapıyı kırarak içeri girdiler. Kanlı bıçağı ve kanlar içinde yerde yatan çocuğu, şarap şişesini ve üstü başı perişan kadını gördüler. Sarhoş Barsisa'yı tutup suç delilleriyle hakime götürdüler. Herşey açık bir şekilde aleyhinde olduğundan ve inkara mecali olmadığından hakim,

Barsisa'yı idama mahkum etti. Barsisa asılacağı sırada şeytan ona görünüp, **"Bana imanını verirsen seni kurtarırım!"** dedi. Artık kimin suretinde görünmüse Barsisa, onu uyup imanından da oldu. Şeytan istediğini elde edince, **"Ben senden uzağım!"** diyerek gitti. Kocakarıya vaad ettiği ayakkabılarını alan şeyatn onları epeyce uzun bir sopaya takarak kadına uzattı. Kadın, **"Niçin elinle vermiyorsun?"** diye sorunca, Şeytan,

"Ne olur ne olmaz, bana da bir iş edersin, senden korkulur" diyerek hızla oradan uzaklaştı. **(Mesneviden)**

HACI FERŞAD EFENDİ'NİN HALİFESİ, ALVARLI EFE HAZRETLERİYLE MAHMUT EFENDİ HAZRETLERİ'NİN YAKIN DOSTU, HACI HASAN RAMİ EFENDİ VE FETHULLAH HOCAEFENDİ GİBİ BİRÇOK ULEMANIN ÜSTADI, CÜBBELİ AHMET HOCAEFENDİ'NİN AHİRET KARDEŞİ ERZURUM'UN SON DEVİRDE YETİŞTİRDİĞİ BÜYÜK VELİ

HACI SÂLİH EFENDİ (5)

SELMAN DEMİR

(Kuddise Sirruhû) 1898- 2.2.1991

MESCİTLER

"Cami yaptıranlar İbrahim Aleyhisselâm'ın varisleridir, onların yardımcıları da İsmâil Aleyhisselâm'ın..." derdi. Kendisi de bu mevzûda onlara vâris olmaya özen gösteriyordu. Birçok caminin inşaatına madden mânen destek olmuştu. 1939'da yapılan Çöğender Camii'nin inşaatında kendisi de çalışmıştı. Yeniköy'de imâmette bulunduğu yıllarda minarenin inşaatı için taş taşımıştı. Küçükköy Merkez Camii'nin inşaatı başlamadan önce arsa tahsisi için Belediye Başkanı ile o görüşmüştü.

Mescidlerin temizliğine gösterdiği ihtimam had safhadaydı. Çöğender'de camiye gelenler, onu zaman zaman elinde mendiliyle toz alırken görürlerdi. Sadece kendi camisini değil, misafir olarak gittiği camileri de temizliyordu. Bu haliyle insanlara, mescidden bir çöpü alıp atanın, cehennemden bir ateş parçasını atmış gibi olacağını ifade eden hadîs-i şerîfi telkin ediyordu...

İlerleyen yaşına rağmen camiye girince süpürgeyi eline aldığını görenler zahmet etmemesini söylediklerinde, "Adamın biri varmış, camiye girince mescidlerin temiz tutulmasının istendiği âyet-i kerhime dolanırmış diline... Hemen süpürgeyi eline alırmış..." derdi.

Bir gün Adapazarı'na gitmişti. Vaaz u nasihatte bulunmak üzere davet edilmişti. Henüz vaaz vaktine çok vardı, eline geçirdiği bir süpürgeyle etrafı süpürmeye başlamıştı. C emaatten ihtiyar bir adam onu bu halde görünce "Sen bu camiye hep gel." demiş, "Sâlih Efendi de "İhtiyaç olunca sen haber et, ben gelirim." diye cevap vermişti. Vaaz vakti gelip de kürsüye çıkan hocaefendinin, camiyi süpüren kişi olduğunu gören ihtiyar, şaşırmıştı.

VEFÂ

Sâlih Efendi, dost ve yakınlarıyla olan münâsebetlerinde son derece hassastı. Onların hukûkunu gözetir, dertleriyle alâkadar olurdu. "Fazla dostunuz olmasın; Alâkadar olamaz, hakkını veremezseniz vebâl altında kalırsınız." derdi. Onlardan maddî-mânevî hiçbir desteği esirgemezdi.

Tanıdıklarının cenaze namazında bulunmaya özen gösterir, kabir ziyareti husûsunda da ihmalkâr davranmazdı. Çok sevdiği Korucuklu Münir Efendi yatağa düştüğünde, onu ziyarete gitmiş ve kendi hazırladığı yemeklerden götürmüştü.

Dostlarıyla mektuplaşmayı hiç ihmâl etmezdi. Sevenleri, bugün dahi ondan gelen mektupları aziz birer hâtırâ olarak saklıyorlar.

Çok vefâlı idi. Gençliğinde Samsun Bafra'da imamlık yaparken hastalanmış, orada ikâmet eden bir âile kendisine 40 gün baktılar. Ben onları 40 senedir duâlarıma dâhil etmiştim." diyecekti.

Dostlarını duâlarında eksik etmezdi. Kimilerinin ismini cevşeninin bir kenarına yazmıştı. Onlara sürekli duâ ederdi.

Efe Hazretleri'ni ömrünün sonuna kadar hayırla yâd etmiş, her fırsatta o zâtın sözlerinden nakiller yapmıştı. Zaman zaman Çöğenderliler'i toplar, Alvar'a götürerek orada Mevlid-i Şerîf okuturdu. Hasankale'ye kadar gelip de Vehbî Efendi Hazretleri'nin kabrine gitmeyen, kendine gadretmiş olur." derdi.

Vefâtından birgün önce söylediği sözlerden birisi de "Çöğenderliler'e sahip çıkıp, perişan olmasınlar." dı.

SAKIN İNCİTME BİR CÂNI YIKARSIN ARŞ-I RAHMÂN'I

Sâlih Efendi hoş görmediği haller karşısında genellikle sessiz kalırdı ama etrafındakiler haline bakarak onun hoşnutsuzluğunu fark ederlerdi. İnsanların kusurlarını mümkünmertebe kalp kırmadan telâfî yoluna giderdi. Tabi ıslâhı icâb eden haller karşısında kalp kırmayacağım diyerek hepten de sessiz kalmıyordu. İnsanları uygun bir üslûpla uyarıyordu. İnsanları îmâ ve ince nüktelerle ikâz etme, ortaya atılan sözlerden hisse alarak kendilerine çeki düzen vermelerini sağlama niyetiyle irşâdına devam ederdi. Hacı Tayyar Efendi anlatıyor: "Bir hatam varmış. Efendi bana direk olarak bir şey söylemedi. Bir mecliste Fakîrullah Efendi'den bir mesele hakkında izahta bulunmasını istirhâm etti. Ben o izahat esnâsında hatamı anladım, Efendi Hazretleri bu hareketiyle beni ikaz ediyor." dedim.

Yeniköy'de bulunduğu sıralarda bir mecliste misafirleriyle birlikte oturmuş, sohbet ediyordu. Meclistekilerden biri edebe münâfı vaziyette oturmuştu. Durumu gören Sâlih Efendi, yanında bulunan Sarı Bey de gerekli izahta bulunmuştu. Meclistekilerden biri o adamın kulağına eğildi ve "Sâlih Efendi oturma âdâbını bilmiyor mu ki Sarı Bey'e anlattırıyor. Baksana seni ikâz ettiriyor..." dedi.

Her haliyle gönül kırmaktan son derece çekiniyordu. İnsanlara karşı müsâmahalıydı. Kendi fikrini paylaşmasalar da onlara karşı kapısı her zaman açıktı. Bir defasında Kars'a gitmiş, dönüşte eski bir tanıdığının evine misafir olmuştu. Yanında bulunan refâkatçisi, ev sahibinin eski Halk Partili'lerden olduğunu öğrenince bu durumdan rahatsız olmuştu. Tek Parti döneminde yapılan bazı keyfi ve menfi icraatlar, Hasankale ve köylerinde tepkilere sebep olmuştu. Adam Halk Partili olduğu için "Bunun yemeği de yenmez." diye içinden geçirmiş, sofradakilerden hiçbirine dokunmamıştı. O sırada yemeğe başlayan Sâlih Efendi, birdenbire "Cahilin sofusu, şeytanın maskarası." deyince yaptığına pişman oldu. Bu lafın kendisine geldiğini alayıp hemen yemeye başladı.

Başkalarının kalbini kırmak istemezdi ama irşadın bir buudu olan ikazı da terk edemezdi. Bazı kusurlarından kurtulamayan bir yakını kırkına gelmişti. Bir gün ona "Kırk yaş sana neyi hatırlatıyor?" demişti. Bu sözden etkilenen muhatap kırk yaşına varan insanın günahının sevabına galip gelmesiyle ilgili hadîs-i şerîfi hatırlamış, Sâlih Efendi'nin bu hususta kendisi ikaz ettiğini anlamıştı. Ondan sonra kendine çeki düzen verdi, hatasını bertaraf etti.

Bir gün Çöğender Camii'nde iken Hacı Seyfeddin Efendi (Çöğenderli) ve bir arkadaşını yanına çağırmış, mihrâbın önünde onları oturtarak kendilerine şu gazeli ezberletmişti:

Dil nazargâh-ı Hudâ'dır yıkma gönlün kimsenin
Ka'be vü Merve Safâ'dır yıkma gönlün kimsenin

Mü'minin kalbidir allah'ın evi sen bilmedin
İnkisâr etme hatadır yıkma gönlün kimsenin

Şol kişi kim dâimâ gönlün yıkar mü'minlerin
Dâveti zühdü hebhadır yıkma gönlün kimsenin

Mü'min isen al edebin mü'minin gönlün çahş
Zirâ kavl-i Mustafâ'dır yıkma gönlün kimsenin

Ey birâder sen gönül yap kim bilir mide ne var
Hakk iledir âşinâdır yıkma gönlün kimsenin

ULEMÂ İLE MÜNÂSEBETLERİ

Sâlih Efendi ilme ve âlime hürmet eder, tavırlarıyla etrâfına da bunu telkîn ederdi. Hazreti Peygamber'in (s.a.v.) "Ne vakit müslümanlar ulemâya buğzeder." hadîs-i şerîfini naklettiği bir sohbetinde hâl-i hazırdaki vaziyetten şikâyeti olmuş, hadîsin alâmeti zuhûr etti demişti. Âlime hürmet etmeyenlerin halinden şikâyetçiydi.

Sâlih Efendi'nin, ömrü boyunca muhâbereyi kesmediği âlimler vardı. Yurdun dört bir yanındaki bu şikayetçi insanlarla yüzyüze görüşerek ya da mektuplaşarak haberleşirdi. Kendisinden çok daha küçük yaştaki hâfız ve âlimlere hürmet eder, bu hâli garipseyenlere onların ilmine hürmet ettiğini söylerdi.

Kendisi de ilimle iştigâl eden bir muhitte doğup büyümüştü. Karadenizde birlikte tahsil gördüğü kıymetli dostları Kondu'lu Ali Efendi ve Pekerişli Sofu Hoca ile irtibatını ömrünün sonuna dek sürdürmüştü. O, Ali Efendi'nin elini öperdi; Ali Efendi de ona "Bizi unutma, ötede bize de şefaat et..." derdi.

Taşkesenli şeyhlerinden Muhammed Sıddık Efendi ve Sırrı Efendi Çöğender'e geldikçe kendisiyle görüşürlerdi.

En çok sevdiği ve hürmet ettiği âlimlerden biri, 40 seneyi aşkın bir süre Erzurum mütfülüğü yapmış olan Solakzâde Sâdık Efendi idi, yöre insanının deyişiyle Hacı Müftü Efendi... Onun hakkında, "Yeryüzünden ilim kalksa, ilmi yeniden ihyâya muktedir bir âlimdir." derdi. Çırçır'daki kulübenin duvarına Solakzâde Hazretleri'nin bir resmini astırmıştı. Bu hâli görüp de taaccüb edenlere "Resmini astım ki gördükçe hatırlayıp Fâtihâ okuyayım. Buyurun bir Fatihâ okuyalım." derdi.

Irak Süleymaniye'den Erzurum'a gelip burada münzevî olarak yaşayan Muhammed Baba'ya çok hürmet ederdi. Vaktin kutbu Hacı İbrâhim Efendi ile de bu gençlik yıllarında tanışmıştı.

Erzurum'un eski müftüsü, fıkıh üstâdı Osman Bektaş Efendi ile görüşürlerdi. Bir gün Osman Efendi'yi ziyaret etmek istemiş, Tahsin Sâdetürk kendisine "Rahatsızsınız. Gitmeseniz de biz Osman Efendi'yi taksiyle alıp gelsek..." deyince "Hayır olmaz! İlmine hürmeten bizim gitmemiz gerekir." buyurmuştu.

Babadereli Ahmet Efendi ile aralarında sıkı muhabbet bağları olan Sâlih Efendi, Ahmed Efendi'nin muhteren mahdûmu Abdulgafur Efendi'yi de çok severdi. Birbirlerine hürmet eder, iâde-i ziyarette kusur etmezlerdi. Abdulgafur Efendi, Sâlih Efendi rahatsızlandığında gelir, ona duâ ederdi. Sâlih Efendi bir gün Tahsin Bey'i Abdulgafur Efendi'nin ziyaretine yollamıştı. Abdulgafur Efendi rahatsızdı ve yatıyordu. Sâlih Efendi'nin selamını yatağından doğrulup almıştı.

İlimle iştigal eden gençleri sever, onları teşvik ederdi. Osman Demirci ve Mehmed Kırkıncı Hocaefendiler kendisine çok hürmet ederlerdi, o da bu iki değerli âlimi severdi. Her ikisi de zaman zaman Sâlih Efendi'yi ziyaret ederlerdi. Hatta bir defasında tipiden gözgözü görmediği bir günde Çöğender'e gitmeye karar vermişler, o gün yanlışlıkla Çöğender'e değil de Sos köyüne gitmişlerdi.

İsmâilağa Camii imamı Hacı Mahmud Efendi'yle sık sık görüşürlerdi. Kendisine intisâb etmek isteyenleri: "Mahmud Efendi Mürşidi Kamildir" diyerek Mahmud Efendi'ye gönderdiği de olurdu.

Hacı Cemal Efendi şunları anlatmıştı: "Meşâyıhı çok severdi, bazen kendisini Mahmud Efendi'nin yanına götürmemizi isterdi. Biz de onu İsmailağâ'ya götürürdük. Mahmud Efendi, onun, o da Mahmud Efendi'nin elini öpmeye çalışırlardı. Olmayınca sarılır, kucaklaşırlardı. İâde-i ziyârette kusûr etmezlerdi.

Bir gün câmimize Şeyh Nâzım (Kıbrısî) Efendi geldi Seksen öncesiydi. "Ben dostumu ziyaret edeceğim." dedi. Dostunun kim olduğunu sorunca "Sâlih Efendi" dedi. Onu eve çıkardık, bir araba gönderip Sâlih Efendi'yi aldırdık. Bir saat kadar sohbet ettiler. Nâzım Efendi İskenderpaşa Camii'ne gideceğini söyledi. Mehmed Zâhid Efendi o sıralar bu camide idi. Sâlih Efendi ile biz de gittik.

Bizi hemen içeri aldılar. Mehmed Zâhid Efendi onlara, kendi sedirine oturmalarını teklif etti. Çok ısrar etti ama ne Sâlih Efendi ne de Nâzım Efendi oraya oturmadı. Nâzım Efendi ısrar karşısında sıkıştırınca Zâhid Efendi'nin başucunda asılı duran levhayı işaret etti Beraberce o yana baktık. Levhada "Edeb yâ Hû" yazılıydı. Baktılar bu işin olacağı yok, üçü de dizüstü yere oturdular. Bir süre oturdular. Dizde oturduğumuz için yoruldukça oturuşumu değiştirdim, bunu 5-6 kere yaptım ama Sâlih Efendi o yaşına rağmen hiç kıpırdamadan durdu, o iki zâtı dinledi.

Bir âlimin tavırlarından hoşlanmadığı için ona karşı soğuk davranan Sâdi Bey'e bir gün celâlli bir edâ ile bakmış "Sâdi Bey! Âlimi ilmî için seveceksin..." demişti.

Mekke, Medine ve Şam'da muârefesi olan âlimler vardı. Erzurum Araştırma Hastanesi'nde yattığı sıralarda ziyaretine Kırkıncı Hocaefendi gelmişti. O müsade isteyip ayrıldıktan sonra Sâdi Bey'e

"bunlara iyi bakın. Bir Kırkıncı Hoca, bir daha gelmez..." demişti.

Gönenli Mehmed Efendi, Sâlih Efendi'den kısa süre önce vefât etmişti. O sene içerisinde İstanbul'da, Sultanahmet Câmii'nin minarelerinden birine yıldırım isabet etmişti. Bu hali gören Sâlih Efendi, "Bu camiye yıldırım isabet etmezdi. Orada vazife yapan zâtın vefâtına işarettir." buyurmuştu. Zâten çok kısa bir süre sonra da Mehmed Efendi Hazretleri hakk'a yürümüştü.

Gördük ki isimler saymala bitecek gibi değil Ufak tefek anlaşmazlıkları, küçücük görüş farklılıklarını büyütüp de âlimler ayrılık içinde diyenlerin bu sözlerinde haksız oldukları âşikhar. Âlimler hep dost. Düşmanlık, kin ve hasetler ise cahillerin sermâyesi...

İMÂMET

Sâlih Efendi, ömrü boyunca yurdun muhtelif yerlerinde imamlık vazifesinde bulundu. Bunlardan ilki, kendi doğduğu köy olan Akdoğan'da başladığı imâmetidir.

Dedesinin müderrislik yaptığı rize4ye bağlı Varangoz'da da bulunmuştu. Varangoz'daki imamlığı evliliğinden sonraki senelere rastlar.

Bafra'da imamlık yaptığı sıralarda ağır bir hastalığa yakalanmış, burada kendisine bir aile40 gün boyunca bakmıştı. Sâlih Efendi onları hiç unutmamıştı. Seneler sonra, "Onlar bana 40 gün baktılar, ben onlara 40 yıldır dua ediyorum." diyecekti.

Erzincan'a bağlı Toloslar köyünde vazife yaptığı sırada Aşağı Toloslar ve Yukarı Toloslar köyleri arasındaki kavgaları dindirmiş, sükûnetin te'mininde mühim bir vazife görmüştü. Bundan sonra her iki köy de kan davası denen illetten kurtuldu.

İmâmette bulunduğu köylerden birinde garip ve ibretli bir hadise vukû buldu. Sâlih Efendi, köyün kabristanındaki mezarlardan birinden iniltiler işitildiğini müşâhede etmiş, köylüyü oraya toplamıştı. Oradakilerden, bu kabirde yatanın, köyün eski muhtarı olduğunu öğrendi. Bu adamın kimseye borcu olup olmadığını sorunca topluluktan biri "Bana beş kuruş borcu vardı. Ödeyemeden öldü." demişti Sâlih Efendi, hakkını helal etmesini istedi. Bir daha o inilti işitilmedi.

İstanbul'a yeni gittiği sıralarda, 1973 haccından önce Gazi Osman Paşa Poligon Camii'nde bir süre vekil imam olarak kaldı.

Çöğender, Kevank ve Kurnuc'un ardından Sarıkamış'a bağlı Yeniköy'e yerleşen Sâlih Efendi, burada da beş sene imamlık yaptı.

Yeniköy'de kaldığı sıralarda da kendisine gelen hediyeleri ihtiyaç sahiplerine dağıtıyor, evinin ihtiyacını karşılayacak derecede bir şeyler ekiyordu.

Buradayken üç dört günde bir cübbesini ardına dolar, yollardaki taşları toplardı. Herkese aynı muâmeleyi yapıyor, iyi kötü ayrımı yapmıyordu. Onunla araları iyi olmayanların başlarına türlü türlü musîbetler gelmişti.

Birgün bazıları hoş olmayan şeyler yapmışlar, onu kızdırmışlardı. O günlerde çok şiddetli bir dolu yağdı. Ekinlerin hepsi yere serilmişti. Herkes "Mahsül daha ifâh olmaz" diyordu. Bu musîbete, Hacı Efe'nin bedduâsının sebep olduğuna inanıyorlardı. Sâlih Efendi camide cemaate hitaben "Efe bedduâ etti diyorsunuz. Ben bedduâ etmedim. Ama Allah*(Celle Celaluhu)* bu yaptığınıza râzı olmadı. Üzülmeyin, size daha fazla mahsül verecektir." dedi. Gerçekten de o sene köylü ürünlerden memnun kallmıştı.

Yine bugünlerde Hacı Efe'yi karşıdaki Kurbançayır Köyü'ne davet ettiler. Yağmur duâsı yapılacaktı. Hacı Efe yanındakilerle birlikte oraya gitti, duâdan sonra Yeniköy'e dönmek üzere yola koyuldu. Daha köye dönmeden yağmura tutuldular.

Sâlih Efendi yemeğe götürüldüğü evlerde sofraya oturmadan önce sokakta dolaşıp da karnı aç olan varmı diye bakılmasını isterdi.

Kendisinden önce burada Mahmud Caymaz Efendi imammış. Sâlih Efendi'nin de akrabası olan Mahmud Efendi'ye "Caymaz" lâkâbı, verdiği bir fetvâdan caymadığı için verilmiş.

Sâlih Efendi birgün Terâvih namazı için camiye gelmişti. Tekbir alacağı sırada cemaate dönmüş, "Dağda adam kaldı. Bir lüks yakın da gidip kurtaralım." demişti. Topluca adamları aramaya gittiler ve o gece donmaktan kurtulmalarına vesile oldular.

HİKMETLİ SÖZLER

Mevlâ Teala; İmâm-ı Âzam, İmâm-ı Şâfiî, İmâm-ı Mâlik ve İmâm-ı Ahmed ibni Hanbel gibi dostlarına söz atanların tarafına bakar mı?!
(Mahmud Efendi Hazretleri)

Bu zamanın hocaları şaşırdı, keçileri dağdan aşırdı. "Bu milleti hocalar yoldan çıkardı" desek yerindedir.
(Mahmud Efendi Hazretleri)

Her Şey Üstüne Gelip, Seni Dayanamayacağın Bir Noktaya Getirdiğinde, Sakın Vazgeçme! Çünkü; Orası Gidişatın Değişeceği Yerdir...!
(Hazreti Mevlâna)

İmâm-ı Ebû Yûsuf (r.a.) eline kitabı aldı mı, üç gün yemek yemeyi unuturdu.
(Mahmud Efendi Hazretleri)

Geminin Tek Kaptanı Olur, Gerisi Mürettebattır...; Kalbin De TekSahibi Olur, Gerisi Teferruattır...
(Necip Fazıl KISAKÜREK)

Yalnız mısın, Koy Başını Secde'ye,
Hiç Olmadığın Kadar, Yakınsın Sevgili'ye..
(Şems-i Tebrizi Hazretleri)

Benim İstemediğimi Allah İstemiyorsa Konu Kapanmıştır.

***

Dağı tanıyan, nasıl tanımaz uçurumu?

***

Madem ki yükseliş var, iniş olmaz olur mu?

***

Akıldan büyük nimet, zekâdan da ağır yük tanımıyorum.
(Necip Fazıl KISAKÜREK

Kapımıza değil; Kalbimize vuran buyursun!

***

Ey İnsan Kaf Dağı Kadar Yüksekte Olsan da Kefene Sığacak Kadar Küçüksün.

***

Unutma, Herşeyin Bir Hesabı Var.
Üzdüğün Kadar Üzülürsün.
(Şems-i Tebrizi Hazretleri)

Gerek yok her sözü laf ile beyana.
Bir bakış bin söz eder bakıştan anlayana.

***

Düşüncen konuşman, konuşman hareketine, hareketin kaderine yansır, güzel düşün, güzel yaşa..!
(Hazreti Mevlâna)

Bozuk olunca maya; ne ar tanır ne de haya.

***

Dost ise düşünme, ver ömrünü gitsin.
Dost değilse, hiç bekletme yol ver gitsin.
(Hazreti Mevlâna)

EHL-İ SÜNNET'E GÖRE MÜTEŞABİH AYET VE HADÎS-İ ŞERÎFLER

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKIH KURULU

Bizi yoktan var eden Allah Teâlâ'ya sonsuz hamt eder, onu tanımamak ve ona karşı nankörlük etmekten ona sığınırız. Hakla batılı, helal ile haramı ayırmak için gönderilen Hazreti Muhammed *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e, âl ve ashabına selam ederiz.

İmanın temel rüknü kalp ile tasdiktir. Tasdik ise kişinin, içeriğini tam anlamıyla idrak etmese de doğru olduğuna inanmasıdır. Bu yüzden kelam âlimleri imanın rüknünü tasdik olarak açıklamışlardır. Söz gelimi; Allah Teâlâ'nın mahiyetine dair bilgi sahibi olmasak da varlığına iman etmekle yükümlüyüz. Keza sıfatları için de aynı durum söz konusudur. Bu yüzden, İmam Ebu Hanife (Allah ona rahmet etsin) Ehl-i Sünnet itikat prensiplerini açıkladığı kitabında şöyle der: Kişi, doğrusunun ne olduğunu bilmediği bir meselede "Yarabbi! Ben doğru hangisi bilemiyorum, senin katında hangisi doğru ise ben ona inandım" şeklinde bir iman ve tavır içerisinde olması gerektiğini söylemiştir. İmamın bu açıklamalarından da anlıyoruz ki, imanın şartı iman edilecek şeyin anlaşılabilir olması değil, belki teslimiyettir. İşte Kur'ân-ı Kerîm ve hadîs-i şerîflerde nazil ve varit olan müteşabihler de âlimlerin çoğuna göre manalarının tam olarak anlaşılamayacağı şeylerdendir. Özellikle Kur'ân-ı Kerîmle sabit olanlarının inkâr edilmesi, kişiyi İslam dairesinden çıkarır.

Müteşabih ayet veya hadisler, âlimler için bir imtihan vesilesi olmuş, her bilenin üstünde daha fazla âlim olan birinin olduğuna işaret etmişlerdir. Adeta ilimde yükselen şahıslara bir kırmızı hat gibi kul, ne kadar âlim olursa olsun ulaşamayacağı, bilemeyeceği şeyler vardır der. Kalplerinde maraz bulunanların dışındakiler "bunlara iman ettik hepsi Allah Teâlâ katındandır. Manasını da ancak o bilir. Neyi kast ettiyse haktır" derler. Kalplerinde maraz olanlar ise acaba bunda ne vardır deyip olmadık manaları aramaya çıkarmaya yeltenerek sapmaya başlarlar. Allah Teâlâ hepimizi korusun.

- Malumdur ki; Ehl-i Sünnet âlimleri Allah Teâlâ'nın cisim ve cisme ait tüm sıfatlardan münezzeh olduğunda ittifak etmişlerdir.

- Buna göre; mutlak olarak "Allah Teâlâ cisimdir" denilemeyeceği gibi, "O, diğer cisimler gibi olmayan başka bir cisimdir" de denilmesi caiz değildir. Zira bu, gerek aklen, gerekse de naklen muhaldir. Böyle bir itikatta olanın küfrüne hükmedilmiştir. Allah Teâlâ'nın bir mekâna yerleşmediğinde, üzerinden zaman geçemeyeceğinde, manasında mekân ve cihet mülahaza edilerek yüksek veya alçaklıkla, yakın veya uzaklıkla nitelenemeyeceğinde ittifak etmişlerdir. Allah Teâlâ için "şu mekândadır" veya "şu yöndedir" denilemez. Allah Teâlâ mekân veya altı yönden biriyle nitelenemez. Yine Ehl-i Sünnet âlimlerine göre, "Allah Teâlâ fiziki (hissi) olarak arşın üstündedir" denilemez. Ancak, istiva ayetini Kur'ân-ı Kerîm'de geldiği gibi okumak ve Kur'an-ı Kerimin kast ettiği ne ise ona iman ettim demek caiz ve gereklidir. Yani kendisinin kastettiği ve haber verdiği gibi; hulul, istikrar, hareket ve intikal olmaksızın zatına layık bir istiva ile arşı istiva etmiştir. Zira bunlar cisimlerin özellikleridir. Hâlbuki noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah Teâlâ'nın cisim olması ve cisim özellikleriyle nitelenmiş olması kesinlikle mümkün değildir.

Kur'an-ı Kerimin genel ayetleri muhkemdir. Yani manaları lügat bakımından anlaşıldığı gibi kast edilen maksut manalar da anlaşılır. Müteşabih ayetler ise; maksat ve gayeye bakmadan sırf lügat açısından muhkem ayetlerden anlaşılan genel söyleme ters anlaşılabilirler. Yani müteşabih ayet, sırf lügat yönüyle anlaşılmaya çalışıldığında yukarda anlattığımız manalara aykırı olarak anlaşılırlar. Bu yüzden Allah Teâlâ, müteşabih ayetler vasıtasıyla âlim kullarını sınava tabi tutar ve şöyle der:

"O, sana Kitab'ı indirendir. Onun (Kur'an'ın) bazı âyetleri muhkemdir, onlar kitabın anasıdır. Diğerleri de müteşabihtir. Kalplerinde bir eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onun olmadık yorumlarını yapmak için müteşabih âyetlerinin ardına düşerler. Oysa onun gerçek manasını ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar, "Ona inandık, hepsi Rabbimiz katındandır" derler. (Bu inceliği) **ancak akıl sahipleri düşünüp anlar"** *Al-i İmran/7*

Bu yüzden müteşabih ayetlere olduğu gibi inanıp Allah Teâlâ bunlarla neyi kast ettiyse ona inanmak ve bunların hepsi Allah Teâlâ katındandır deyip iman etmek inanç esasıdır. Bu müteşabih ayetlerden bazıları şunlardır:

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ

"Onlar, üstlerindeki Rablerinden korkarlar" *(Nahl/50)*

أَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ

"Gökte olanın sizi yerin dibine geçirmesinden güvende misiniz?" *(Mülk/16)*

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى

"Rahmân, Arş>a istivâ etmiştir" *(Tâhâ/5)*

إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ

"O>na ancak güzel sözler yükselir" *(Fatır/10)*

تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ

"Melekler ve Ruh (Cibril) O'na yükselir" *(Meâric/4)*

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ

"Onlar, ille de buluttan gölgeler içinde Allah'ın ve meleklerinin gelmesini mi beklerler?" *(Bakara/210)*

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا

"Melekler sıra sıra dizilip, Rabbin gelince" *(Fecr/22)*

وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ

"Yüce ve iyilik sahibi Rabbinin yüzü bakidir" *(Rahman/27)*

وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي

"Gözümün önünde yetişesin diye seni sevimli kıldım" *(Tâhâ/39)*

تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا

"Gözlerimizin önünde akıp gidiyordu" *(Kamer/14)*

يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ

"Allah>ın eli onların ellerinin üstündedir" *(Fetih/10)*

Müslim, et-Tirmizi, Ebû Dâvud ve diğer kaynakların rivayet ettiği bir hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

يَنْزِلُ رَبُّنَا كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الآخِيرُ

"Rabbiniz son üçte ikisi kalınca her gece yeryüzü semasına iner[10]"

Yine Müslim'in rivayet ettiği başka bir hadîs-i şerîfte de Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

إِنَّ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلَّهَا بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمَنِ كَقَلْبٍ وَاحِدٍ يُصَرِّفُهُ كَيْفَ يَشَاءُ

"Âdemoğlunun kalpleri Rahman'ın parmaklarından ikisi arasında tek bir kalp gibidir; dilediği gibi onu çevirir"

- Ayrıca bu ve benzeri nasların zahirlerinden anlaşılan manaların aklen ve naklen Allah Teâlâ hakkında muhal olduğuna ve Allah Teâlâ'nın onlardan münezzeh olduğuna itikat etmek vaciptir. Zira Kur'an-ı Kerîm ve hadis-i şerifler vasıtasıyla bize ulaşan bu haberlerden maksut olanı ya sadece Allah Teâlâ bilir ya da yarattıkları arasından dilediği bazı özel kimseler de bilir. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

"O, sana Kitab'ı indirendir. Onun (Kur'an'ın) bazı ayetleri muhkemdir, onlar kitabın anasıdır. Diğerleri de müteşabihtir.

Kalplerinde bir eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onun olmadık yorumlarını yapmak için müteşabih ayetlerinin ardına düşerler. Oysa onun gerçek manasını ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar, "Ona inandık, hepsi Rabbimiz katındandır" derler. (Bu inceliği) ancak akıl sahipleri düşünüp anlar. *(Âli İmran/7)*

- Ehl-i Sünnet'tin Selef ve Halef'inden olan âlimler (Allah onlara rahmet etsin) bunların Allah Teâlâ'dan olduğuna ve Peygamber *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in getirdiğine dair ittifak etmişlerdir. Ayrıca bu nasların zahirlerinden anlaşılan manaları icmali bir teville yani "zahirlerinden anlaşılan ve Allah Teâlâ hakkında muhal olan bu manalardan Allah Teâlâ münezzehtir" diye tevil edilmeli mi yoksa tafsili bir şekilde mi tevil edilmeli hususunda ihtilaf etmişlerdir. Selef birinci görüşü benimsemiştir. En salim yolu seçtikleri için onlara "işi kurcalamayıp hakikatini Allah Teâlâ'ya ısmarlayan ve teslim edenler" anlamında mufavviza denilmiştir.

10 *Müslim, Namaz 6, bab: duaya rağbet ettirmek*

• Halef de ikinci görüşü benimsemiştir. En kuvvetli, savunmacı yani akideden şüpheyi def etmekte daha kuvvetli yolu tuttukları için onlara da "tevilciler" denilmiştir. Onlar bu nasların zahirlerinden anlaşılan muhal manalardan Allah Teâlâ'nın münezzeh olduğuna ittifak etmişlerdir. İhtilaf ettikleri temel konu; bu ayetlerin sahih bir manaya hamledilmeleri gerekir mi gerekmez mi? Bu ihtilafın kaynağı Allah Teâlâ'nın şu ayetidir:

وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ

"Oysa onun gerçek manasını ancak Allah bilir ((İlimde derinleşmiş olanlar))" *(Âli İmran/7)*

Selef âlimleri "اللَّهُ" lafzı celali üzerinde vakfetmişler yani **"Oysa onun gerçek manasını ancak Allah bilir"** cümlesini nokta koyarak bitirmişler. Sonra gelen **"İlimde derinleşmiş olanlar"** cümlesini öncekinin devamı olmayan yeni bir cümle saymışlardır. Bu, sahabe ve ondan sonra gelenlerin çoğunun görüşüdür. İbn Abbas'tan *(Radıyallahu Anh)* gelen en sahih rivayet budur.

Halef âlimlerinden bazıları "والراسخون في العلم" cümlesini önceki cümleye bağlıyorlar. Yani **"Bu ayetlerin gerçek manasını ancak Allah ve ilimde derinleşmiş olanlar bilir"** şeklinde "والراسخون في العلم" cümlesi üzerinde vakfetmişlerdir. Sonra gelen "يقولون آمنا به" cümlesini başlangıç cümlesi yani önceki cümleden bağımsız bir cümle yapmışlardır. Seleften bu görüş üzere olanlar azınlıktadır. Mücahit ve ed-Dahhak onlardandır. Bu aynı zamanda görüş İbn Abbas'tan da rivayet edilmiştir.

İmam en-Nevevî şöyle der: İlimde derinleşmiş olanlara bu ayetlerin tevillerinin bildirilmiş olabileceği görüşü daha doğrudur. Zira mahlûkattan hiç kimsenin bilemeyeceği bir takım ayetlerle insanları muhatap tutmak doğru olmasa gerektir. İbnu'l-Hacib de bu görüşü tercih etmiştir.

Müteşabih naslardan kastedileni araştırmaya yönelmeksizin işi Aziz ve Celil olan Allah Teâlâ'ya ısmarlamak ubudiyyet/kulluk yani Allah Teâlâ'dan geleni geldiği gibi kabullenme özelliğinin kâmil noktasıdır. Zaten Selef, bu görüşü bu yüzden tercih etmiştir. Halefin tercih ettiği gibi bu ayet-i kerime ve hadis-i şerifleri tevil etmek ve tefsirine girişmek ise kul adına bir ibadettir. Ancak kulluğu izhar etmek, ibadet etmekten daha kuvvetlidir. Aynı şekilde bu ayet-i kerime ve hadis-i şeriflerden lügat yönünden anlaşılan uygun olmayacak muhal manalardan Allah Teâlâ'yı tenzih etmek ve "bunların manasını ancak Allah Teâlâ bilir" diyerek manalarını kurcalamamak itikadî bir takım tehlikelerden uzak ve itikat için daha sağlam ve risk taşımayan bir yoldur ki selefin yoludur.

Şu noktada selef-halef bilumum İslam uleması hem fikirdir: bu ayet-i kerime ve hadis-i şeriflerin lügat manalarından anlaşılacak bir takım uygunsuz şeylerin kast edilmediğini söylemek vaciptir. Mesela; istiva ayetinde; "Allah Teâlâ arşın üzerine yerleşip oturdu" şeklinde bir anlam kesinlikte yoktur. Böyle bir anlamı taşıdığına inanmak itikat bozukluğudur. Bu yüzden Allah Teâlâ'nın hiçbir şeye benzemediğine ve müteşabih ayet-i kerime ve hadis-i şeriflerin zahirlerinden anlaşılan manalarının kast edilmediğine inanmak gerekir. Kendi içimizde selefin görüşünü benimsemeliyiz. Halef dahi kendi içinde selefin yolunu benimser ve tevile kalkışmazdı. Fakat İslam'a saldıranlara karşı halefin yolunu tutmak kaçınılmazdır.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ

"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur" (Şura/11)

Hidayet yoluna sülük etmek kendisine bahşedilmiş olan için bu ayetin içerdiği mana ile yetinmek yeterlidir.

• Hulasa; itimat edilmesi ve bizim gibilerin kesinlikle itikat etmesi gereken şudur: Cisimlerin başka cisimleri istiva etmesinde olduğu gibi yerleşme, değme ve hizalanma olmaksızın Allah Teâlâ'nın arşı istiva ettiğine iman etmek vaciptir. Bilakis bu istiva O'na layık olan bir manayladır. Sadece noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah Teâlâ istivanın keyfiyetini bilir. Keza her ne zaman parmak, ayak, el, yüz ve geride geçenler gibi zahirinden cisim manası anlaşılan bir ayet-i kerime veya hadis-i şerif görürsek, hepsinin Allah Teâlâ'nın sıfatları olduklarına inanmamız vaciptir. Bununla beraber organ manasında olmadıklarına bilakis O'na layık bir manada olduklarına ve noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah Teâlâ'nın da o manayı tek bilen olduğuna iman etmek ve selefinin (Allah Teâlâ hepsinden razı olsun) temelini attığı bu yolda yürümek vaciptir. Ancak halkın bu incelikleri âlimler gibi kavrayıp kalplerini teşbih ve tecsimden korumaları kolay hatta mümkün olmadığından tevil şartları gözetilerek yapılan ve Allah Teâlâ hakkında düşünülebilmesi uygun olan manalara tevil etmek de caiz olup halkın bu hususdaki müşküllerini onların anlayacağı şekilde tevil yoluyla açıklamak da bazen vacip olur ki bu da halefin yoludur. Allah Teâlâ en doğruyu bilendir.

ALLAH'IN İLK YARATTIĞI ŞEY O'NUN NÛR'UDUR.

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

İki cihanın güneşi, Nebîlerin hatemi (sonuncusu), tüm insanlığın hidâyet ve fazilet rehberi olan Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in doğumunun sene-i devriyesini bir kere daha idrak edeceğiz.

Mevlid Gece'lerinde ve Kutlu Doğum haftalarında genellikle Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in bedeni şeriflerinin dünyayı teşrifleri konu edilerek O'nun şerefli doğumu anlatılır. Ama şunu unutmayalım ki, her ne kadar Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* dünyaya gelmek bakımından Peygamberlerin sonuncusu olsa da, yaratılış bakımından ilktir. En önce yaratılan Nûr'u Muhammedî'dir. Nitekim Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* için **"Nûr'u evvel, Ba's-i âhir"** denmiştir. Yani Nûr'u önceden yaratılmış fakat gönderilişi sonra olmuştur.

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in peygamberlik görevi her ne kadar diğer peygamberlerden sonra olmuş ise de, hakikatte onlardan önce peygamberdi. **"Âlem-i şehadet"**te son, **"Âlem-i misal"**de ise ilk peygamberdi. Nitekim Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* bir Hadis-i şerif'lerinde bu hakikati şöyle beyan ediyor:

"Âdem ruh ile ceset arasında iken ben peygamberdim."

Yani Nûr'unun yaratılışı ve Ona risâlet izafe edilmesi bakımından Adem *(Aleyhisselam)*'dan öncedir. Lakin cismaniyet kazanıp dünyaya zuhur etmesi bakımından ise Nübüvvet silsilesinin son halkasıdır. Risâlet, Nûr'u Muhammedî ile başlamış ve Cismâniyet-i Muhammedî ile nihayete ermiştir.

Bir ayet-i kerime'de Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Hani Biz peygamberlerden misak (kesin söz) **almıştık. Senden de, Nûh'dan da, İbrahim'den de, Musa'dan da, Meryem oğlu İsa'dan da** *(Aleyhimüsselam)*. **Onlardan sapasağlam bir misak aldık."** *(Ahzâb: 7)*

Allah-u Teâlâ bu ayet-i kerimede peygamberlerden misak aldığını beyan ederken, Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'i diğer peygamberlerden önce zikrederek işte bu hakikate işaret etmiştir.

Bir ağacın tohumu/çekirdeği önceden yaratılır. O tohum büyür ve ağaç olur, en son ise meyve verir ve çekirdeğini oluşturur. İşte **Peygamber Efendimiz'in Nûr'u da, bir nevi kâinat ağacının rûhu ve çekirdeği mesabesindedir. En son gönderilmesi de o ağacın meyve verip çekirdeğini oluşturması kabilindendir.**

Her Şey Onun Nûr'undan Yaratıldı

Allah-ü Teâlâ hiçbir şeyi yaratmazdan evvel ilk olarak lütuf ve ihsanıyla Peygamber Efendimiz'in mübarek Nûr'unu yarattı. Nitekim Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* bir hadisi şerifte:

"Allah-u Teâlâ'nın ilk yarattığı şey Benim Nûr'umdur." buyurmuştur.

Allah-u Teâlâ sonra da her şeyi O'nun Nûr'undan halketmiştir. Yani Peygamber Efendimiz'in manevi şahsiyetini ifade eden Hakikat-î Muhammedî, yaratılışın başlangıcıdır. Dolayısıyla Kâinat'ın ana maddesi (künh'ü), çekirdeği, Hakikat-i Muhammedî ile müsemma olan işte bu cevherdir.

Tabi her şeyin Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in Nûr'undan yaratılması, Onun nûrundan hiçbir şey eksiltmedi. Nasıl ki bir kandilden bin tane kandil yakılsa da onun ziyası azalmazsa, Peygamber Efendimiz'in Nûr'u da böyledir.

Bir Hadis-i Kudsî'de şöyle buyuruluyor:

"Ben gizli bir hazine idim, bilinmekliği sevdim. Beni bilsinler için mahlûkâtı yarattım."

Allah-u Teâlâ gizli bir hazine iken; Rahmetinin Cemâlini, Kudretinin Kemâlini, Azamet ve Celâlini, sanatının inceliğini ve hikmetinin sırlarını duyurmayı irâde buyurdu.

Bir hadisi şerifte:

"Allah var idi ve Allah'tan başka hiç bir şey yok idi." buyuruluyor. **Yerler, gökler, melekler, cinler, insanlar hiçbir şey yoktu. Sadece Mevlâ vardı. Ve Mevlâ bilinmeyi murad etti.**

Görünmek istedi ol Zât-ı Yezdan,
Zuhûra geldi ol Sultan-ı ekvan,

Hani bazen aynanın karşısına geçip kaşımıza, gözümüze, endamımıza bakarak Allah'ın bize lütfettiği güzelliğe bakarız. Teşbihte hata olmaz, sanki Mevla Teâlâ'da Zâtına, Azametine, İzzetine, Celâline ve bütün noksanlıklardan münezzeh olan sıfatlarına şöyle bir nazar etti. O kadar eksiksiz o kadar noksansız ve yüceydi ki... **"Fe Ehbebtü/Sevdim"** buyurdu. O anda bir sevgi ve muhabbet hasıl oldu. İşte o muhabbetten Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* yaratıldı ve Allah'ın habibi-sevgilisi oldu.

Muhabbetten Muhammed oldu hasıl,
Muhammed'siz muhabbetten ne hasıl.

Mevla Teâlâ bu hazinenin gizli kalmamasını ve bilinmesini istedi. Ve: **"Beni bilsinler için mahlûkatı yarattım" buyurdu.**

Mevla Teâlâ Cemâl Nûr'undan ilk evvela Efendimizin Nûr'unu yarattı. Daha sonra o Nur'dan âlemleri yarattı, bütün mükevvenâtı da o Nur'la donattı.

Muhammet aleme rahmettir ey can,
Onun nurundan oldu cümle imkan.

Nitekim bir rivayette Hazreti Cabir *(Radıyallahü Anh)* şöyle anlatıyor:

- Ey Allah'ın Resulü! Anam babam sana feda olsun. Allah'ın her şeyden önce ilk yarattığı şeyi bana söyler misiniz, diye sordum. Şöyle buyurdular:

- Ey Cabir! Her şeyden önce Allah'ın ilk yarattığı şey senin peygamberinin nûrudur. O nur, Allah'ın kudretiyle O'nun dilediği yerlerde dolaşıp duruyordu. O vakit daha hiçbir şey yoktu. Ne Levh, ne Kalem, ne Cennet, ne Cehennem vardı. Ne melek, ne gök, ne yer, ne güneş, ne ay, ne cin ve ne de insan vardı?..

Allah-u Teâlâ mahlûkâtı yaratmak istediği vakit, bu nûru dört parçaya ayırdı. Birinci parçasından Kalem'i, ikinci parçasından Levh'i (Levh-i Mahfuz'u), **üçüncü parçasından Arş'ı yarattı.**

Dördüncü parçayı ayrıca dört parçaya böldü. Birinci parçadan Hamele-i Arşı (Arşın taşıyıcılarını), **ikinci parçadan Kürsi'yi, üçüncü parçadan diğer Melek'leri yarattı.**

Dördüncü kısmı tekrar dört parçaya böldü. Birinci parçadan gökleri, ikinci parçadan yerleri, üçüncü parçadan Cennet ve Cehennemi yarattı.

Sonra dördüncü parçayı yine dörde böldü. Birinci parçadan müminlerin basiret nûr'unu, ikinci parçadan ilâhi marifet yuvası olan kalplerinin nûr'unu, üçüncü parçadan ise dillerindeki nuru yarattı ki, bu da 'Lâ ilâhe illallâh Muhammed'ür-resûlullah' tevhid nûrudur."

Bu Hadis-i şerif'te; en son nur parçasının da dörde bölündüğü haber verilip üç tanesi zikredilmiş, fakat dördüncü parça nurdan bahsedilmemiştir. Rivayet edilir ki işte bu nur; Âdem (Aleyhisselâm)'ın sulbüne konulup daha sonra ise gelecek bütün peygamberlerin alnında Zühre Yıldızı gibi parlayacak olan, böylece temiz sulplerden temiz rahimlere intikal ede ede nihayet asıl sahibine, yani âhir zaman Nebisi Muhammed Mustafa'ya kadar gelecek olan Nur'dur.

Nitekim Mevla Teâlâ, Adem *(Aleyhisselam)*'ı yaratınca işte bu Nûr'u O'nun sulbüne koydu. Melekler bu nurdan istifade etmek için Adem *(Aleyhisselam)*'ın ardında saf tuttular. Tabi Adem *(Aleyhisselam)* melekleri göremediği için onların, ardında değil de önünde olmasını istedi ve bu Nûr'u alnına koymasını Rabbinden niyaz etti. Bu Nur alnına nakledilince, orada parlamaya başladı. Bir zaman sonra Adem *(Aleyhisselam)*:

"Ya Rabbi! Melekler o Nûr'u görüyor ama Ben göremiyorum" diyerek, Mevla Teala'dan o Nûr'u görebileceği bir uzvuna nakletmesini istedi. Böylece o Nur şehâdet parmağına kondu. Cennette olduğu sürece o Nûr'u gözlerine sürerdi. Dünyaya indirildiğinde ise bu Nur sulbüne iade edildi.

Bu Nur daha sonra Adem *(Aleyhisselam)*'dan Havva anamıza, Ondan Şit *(Aleyhisselam)*'a, dünyayı sulara ğarkeden tufan esnasında gemideki Nûh *(Aleyhisselam)*'dan, Nemrud'un ateşindeki İbrahim *(Aleyhisselam)*'a ve Ondan da oğlu İsmail *(Aleyhisselam)*'a intikal etti. Böylece bu mübarek Nur, asıl sahibine tevdi edilmek üzere temiz erkeklerden temiz kadınlara ve temiz sulplerden temiz rahimlere intikal ede ede, nihayet Peygamber Efendimiz'in dedesi Abdülmuttalib'e kadar geldi. Sonra da bu Nur Efendimizin babası Abdullah'ın alnında parıldamaya başladı. Ondan da, bu Nûr'un son emanetçisi Amine Hatun'a intikal etti.

En Şerefli Soy

Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in dedelerinden birinin iki oğlu olsa, yahut bir kabile iki kola ayrılsa, Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in Nûr'u, en şerefli ve hayırlı olan tarafta bulunurdu. Her asırda O'nun dedesi olan zat yüzündeki nurdan belli olurdu. O'nun Nûr'unu taşıyan seçilmiş bir soy vardı ki, her asırda bu soydan olan zatın yüzü pek güzel ve çok nurlu olurdu. Bu nur ile kardeşleri arasında seçilir, içinde bulunduğu kabile başka kabilelerden daha üstün, daha şerefli olurdu. Nitekim Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* bunu şöyle beyan buyuruyor:

"Benim dedelerimin hiç biri zina yapmadı. Allah-ü Teâlâ Beni en iyi babalardan, temiz analardan getirdi. Dedelerimden birinin iki oğlu olsaydı, Ben bunların en hayırlısında, en iyisinde bulunurdum."

Bir başka hadisi şerifte ise:

"Mensup olduğum topluluk ne zaman ikiye ayrılsa, Allah-ü Teâlâ Beni muhakkak onların en hayırlı olan tarafında bulundurmuştur." buyurdu.

Cenab-ı Hak Peygamber Efendimiz'i kabilelerin en temizinden, batınların en faziletlisinden, sulplerin en pâkından getirdiğinde ihtilaf yoktur. Peygamber Efendimiz'in soyuna cahiliyye kirlerinden hiçbir şey bulaşmamıştır. Nitekim Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*:

"Ben nikahtan doğdum. Adem *(Aleyhisselam)*'dan babama kadar, Bana cehalet devrinin zina çamurundan zerre sıçramadı." buyurmuştur.

Bu görüşü teyid eden bir âyet-i kerimede ise:

"Senin (Nûr'un) **hep secde edenlerden dolaştırılıp Sana ulaşmıştır."** (Şuârâ: 219) buyrularak, bu Nûr'un; Âdem *(Aleyhisselâm)*'dan itibâren temiz birer mümin ve mümine olan anne ve babalardan geçerek Efendimize ulaştığına işaret edilmiştir.

Efendimizin Babası Abdullah'ın Alnında Parlayan Nur

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in babası Abdullah, iki kaşı arasında peygamberlik Nûr'unu taşıyordu. Güzellikte zamanın Yusuf'uydu. Mekke'nin bütün genç kızları onunla evlenmek için can atarlardı. Uzaktan yakından herkes ona kızlarını vermek için adeta yarışa girdiler. Öyle ki Efendimizin babası Abdullah'ın güzelliği ve şöhreti, Mısır'a kadar yayılmıştı. Hatta denilir ki; Mısırdan iki yüz civarında genç kız, sırf onunla evlenebilmek için Mekke'ye gelmişlerdi.

Rivayet edilir ki:

Semâvî kitapları müte'âlâ eden Varaka b. Nevfel'in, Kuteyle adında bir kız kardeşi vardı. Kuteyle, abisinden; "bu ümmet içinde İsmailoğulları'ndan bir peygamberin zuhur edeceğini" işitmişti.

Bir keresinde Efendimizin babası Abdullah bir yere giderken yolda Varaka b. Nevfel'in kız kardeşi Kuteyle'ye rastladı. O, Abdullah'ın yüzünde parlayan müstesna parlaklığı görünce, bu nûrun ahir zaman Nebisi'ne ait olan nûr olduğunu anladı. Kitaplarda sıfatları zikredilen o beklenen peygambere anne olmağa heveslendi. Bu şerefi başkasına kaptırmamak için adeta güzelliğini, iffetini bir anda unutarak hayranlık dolu bakışlarla Abdullah'ın yanına sokuldu ve fısıldadı:

Ey Abdullah! Gel beni nikahına al ve benimle evlen. Eğer beni alırsan sana, yerine

kurban edilen develer kadar (100) deve veririm.

Abdullah bu cazip teklife iltifat etmedi ve dedi ki:

Ben babamın isteğinin dışına çıkmam ve ondan habersiz böyle bir şey yapamam!..

Abdülmuttalib elbette oğlunu evlendirecekti. Ama bu konuda çok hassas davranıyor, ince eleyip sık dokuyordu. Oğlu Abdullah'a eş olarak her hangi birini değil, zamanın en asil, en soylu, en güzel ve putlara hiç tapmamış Hanîf olan bir kız arıyordu. Bu şartlara da Vehb b. Abd-i Menaf'ın kızı Hazreti Âmine'den başkası uymuyordu. Gerçekten de O, soy ve şerefçe Kureyşli kızlar içinde en üstünü idi. Abdulmuttalib Onun faziletini, kusursuz güzelliğini, yüksek ahlak ve iffetini, başta kendi hanımı olmak üzere birçok kimseden işitmişti. Neticede, bu konuyu hanımı ile istişare edip oğluyla da görüştükten sonra Âmine Hatun'u babasından isteyip oğlu Abdullah'a nikâhladı.

Abdullah evlendikten bir süre sonra yolda giderken yine Varaka b. Nevfel'in kız kardeşi Kuteyle'ye rastladı. Ama Kuteyle bu sefer hiç oralı bile olmamıştı. Halbuki kısa bir zaman önce kadınlık gururunu bir kenara bırakıp evlenme teklif etmişken, şimdi son derece hissiz ve ilgisiz bir tavrı vardı. Bunun üzerine Abdullah bu değişikliğin sebebini sordu:

Geçen gün bana karşı çok yakınlık ve ilgi göstermiş, hatta evlenme teklif etmiştin. Ne

oldu da, şimdi tarafıma bile dönüp bakmıyorsun?

Kuteyle cevap verdi:

Benim sana ilgi göstermeme sebep olan, yüzünde parıldayan nurdu. Şimdi maalesef o

nûru göremiyorum.

Evet o nur artık yoktu. Çünkü, bu izdivaçtan sonra Peygamber Efendimize ait olan bu Nur, babası Abdullah'dan artık Âmine Hatun'a intikal etmişti. Ve bu ilâhi Nûr'u en son taşımak şerefi Âmine Hatun'a nasip olmuştu.

Rebiulevvel Ayı'nın on ikinci Pazartesi Gecesi seher vaktinde karanlıklar aydınlandı. Âlem nûra gark oldu.

Doğdu ol saatte ol Sultan-ı din
Nura gark oldu semâvât-ı zemin.

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* dünyayı teşrifiyle, bu dünyanın bâtınını aydınlattığı gibi zâhirini de aydınlattı. Efendimiz'in annesi Âmine Hatun diyor ki:

"Onun doğumundan dolayı hiç sancı görmedim. O doğduğunda bir nur çıktı ki, ta Busra mevkiindeki develerin boyunlarını gördüm".

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in ebelerinden olan Osman b. As'ı Sakafî'nin annesi Fatıma binti Abdullah ise şöyle diyor:

"Resûlüllah'ın doğumunda ben oradaydım. O gece evde neye baksam onun nurlandığını, evin adeta nurla dolduğunu gördüm. Yıldızlar da öylesine sarkmış ve yaklaşmışlardı ki neredeyse yere düşeceklerdi"

Efendimiz Nur'dur

Mevla Teâlâ bir âyet-i kerimede:

"Size Allâh'tan bir Nur, bir de Kitâb-ı Mübîn geldi" *(Mâide Sûresi, 15)* buyurmaktadır.

Müfessirler, bu ayet-i kerîmede geçen Nûr'u; Rasûlüllâh *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*, Kitabı da "Kur'ân" olarak tefsir etmişlerdir

Bir başka ayeti kerimede ise şöyle buyrulmuştur:

Allâh-u Te⊠âlâ: "Ey Nebî! Gerçekten biz seni bir şâhid, bir müjdeleyeci, bir uyarıcı, Allâh'ın izniyle Allâh'a çağırıcı ve Nur saçan bir kandil olarak gönderdik." *(Ahzab: 45-46)* burada da Mevla Teâla, Peygamber Efendimiz'in ne büyük bir Nur olduğunu beyân etmiştir.

Evet Efendimiz Nur gibiydi, pırl pırıldı. Nasıl ki insan güneşe gözünü doldura doldura bakamazsa, Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'e bakan kimse de, Nûr'unun parlaklığından gözünü doldurarak O'na bakması mümkün olmazdı.

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)* şöyle buyuruyor:

"**Rasûlüllâh** *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'**in gölgesi yoktu. O güneşe karşı duracak olsa O'nun nûru mutlakâ zıyâsına gâlip gelirdi. Bir kandilin yanında durduğunda da mutlaka O'nun ziyâsı kandilin ışığına galebe çalardı.**"

Yani Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* sadece mânevî bir Nur değil, aynı zamanda zâhiren de Nur'du.

Nitekim Cabir b. Semure *(Radıyallahü Anh)* şöyle anlatıyor:

"Bir gece dışarı çıkmış yürüyordum. Ayın tam on dördüydü. Tepemizde Ay ışıl ışıl parlıyordu. O sırada baktım ki Resûlüllah karşıdan geliyor. Ben bir aya bir de Resûlülah'a baktım, vallâhi Rasûlüllah'ın yüzü aydan daha parlaktı."

Âişe annemiz *(Radıyallahü Anhâ)* anlatıyor:

"Resûlüllah'ın nöbet sırası Bende iken, Hücre-i saadete teşrif buyurunca etraf öyle aydınlanırdı ki, kandil yakmadan ipliği iğneye rahatlıkla geçirebilirdim."

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* adeta bir Güneş gibiydi. Yıldızlar nasıl ki güneşin nûrundan faydalanır ve ışığını ondan alırlarsa, diğer peygamberler de birer yıldız misali nûrunu bir Güneş olan Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in nûrundan alırlar.

Ay ve Yıldızlar Güneşten aldıkları ışığı, nasıl ki Güneş olmadığı zaman, yani gece izhar ediyorlarsa, diğer peygamberler de Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in henüz dünyayı teşrif etmediği dönemlerde, dalâlet karanlıklarını birer yıldız misali aydınlatmışlar ve hidayet nurlarını izhar etmişlerdir.

Fakat Güneş çıktığı zaman nasıl ki yıldızlar kayboluyorsa, Güneş misali olan Efendimiz zuhûr ettiği zaman diğer peygamberler de gizlenmişlerdir.

Mevla Teâlâ cümlemizi Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in şefaatine nail eylesin. Onun nurlu yolundan ayırmasın. Amin!

Fi Emanillah...

SAĞLIKLI HAYAT

BİLİYOR MUSUNUZ?

— Yemeğe tuz ile başlanırsa beyin tarafından gönderilen bir uyarı sayesinde, midede mukus denilen sindirimi kolaylaştırıcı bir tabaka oluşturduğunu ve midenin sindirime hazırlıksız yakalanmasını önlediğini...

— Yemek yerken yerde oturarak sol ayağı katlayıp sağ ayağı karna çekerek oturulup yenildiğinde, su ile doldurulmuş balon şeklinde olan midenin çıkış kısmını kapatarak yenilen gıdanın tam sindirilmeden bağırsaklara kaçmasını önleyeceğini ve mide dolunca da doygunluk hissi vererek çok fazla yemeden kalkılacağını...

— Yemek yerken su içildiğinde içilen suyun yenilen gıdaların sindirilmesine, gerekli vitaminlerin emilmesine yardım ettiğini ve mideye doygunluk hissi vererek az yemeye vesile olduğunu...

— Oturularak ve en az 3 yudumda içilen su, dil ve ağız bölgesinde daha fazla durduğundan tükürük bezleri için lazım olan suyun emilimini artırıp antibakteriyel ve antioksidan etkiye sahip tükürüğün salgılanmasını artırarak ağız ve diş sağlığına katkıda bulunduğunu...

— Uyurken sağ yana dönüp yatıldığında solda olan kalbimizin daha rahat çalışmasına sebep olarak, kalbi yormadan dinlenmiş bir vaziyette kalkılabileceğini...

— Tuvalete girerken sol ayakla ilk adım atıldığında kaygan olan zeminde ayağın kayması durumunda sola göre daha güçlü olan sağ ayağın düşmeyi engelleyerek vücudu dengelediğini...

— Banyodan sonra ayaklara soğuk su dökmenin kan dolaşımını hızlandırıp, genleşmiş olan damarlarını içindeki kanın aktivasyonunu artırarak tansiyon düşüklüğüne ve romatizmaya iyi geldiğini...

— Kesintisiz uyunan uzun gece uykularının, damarlarda vazodilatasyona sebep olduğunu, uyku ortalarında kalkıp el yüz yıkamak (Mesela: Abdest almak) az yorucu egzersizler yapmanın Mesela: Teheccüd namazı) vazodilatasyonu engellidğini ve daha zinde kalkılabileceğini...

— Bütün bunların, 1400 sene evvel, Peygamber Efendimizin yaptığı ve ümmeti için de tavsiye ettiği sünnet,i seniyleler olduğunu... biliyor muydunuz?

DÜZENLİ SPOR

— Güç ve kuvvet artar.
— Solunum verimliliği artar.
— Zindelik ve kendine güven artar.
— Kandaki kolesterol seviyesi azalır.
— Genç görünmeye yardımcı olur.
— Sırt ağrıları azalır.
— Tansiyon azalır.
— Stres, gerginlik ve depresyon azalır.
— Kalbin verimliliği artar.
— Dinlenirken kalp atışı azalır.
— Kalp krizi ihtimali azalır.
— Vücuttaki yağ azalır.
— Daha ince olmayı sağlar.
— Yıllarınıza sağlıklı, tatlı bir hayat katar.
— İş ve diğer faaliyetlerdeki verimlilik artar.
— Daha olumlu bir kişilik kazandırır.
— Hayatınızdan daha çok zevk almanızı sağlar.
— Sürekli ve sağlıklı yaşamanızda önemli rol oynar.

YENİ EĞİTİM SİSTEMİNE TAVSİYELER

ALİ ULVİ UZUNLAR

NAMAZIN ÖĞRETİLMESİ

Ebu sureyya ibni ma'bet el-Cüheni (Radıyallahu anh)'dan rivayet edildiğine göre:

"Çocuğa yedi yaşındayken namaz kılmayı öğretiniz on yaşına bastığı halde namaz kılmazsa cezalandırınız."[10]

Yüce dinimiz yedi yaşına basan çocuğa namaz kılma alışkanlığının kazandırılması gerektiğini bizlere ifade etmektedir. Atalarımızın deyimi ile: "bir insan yedisinde ne ise, yetmiş inde de o dur. Huy çıkar can çıkmaz." Gibi atasözleri ile bu yaşın önemine dikkat çekmişlerdir.

Dinimizde çocuklara güzel ahlakın huyun ve davranışların kalıplaşmasını ve çocuk için bu olumlu davranışların bir ihtiyaç olmasını, bu yaşlarda öğretilmesi gerektiğini her anne ve babaya tavsiye etmiştir. Dinimiz tavsiyeden çok öğretilecek güzel şeylerin, öğreten tarafından da bizzat pratikte uygulanarak öğretilmesi gerektiğini ifade eder. Bir baba yada anne evinde namaz kılmıyorsa, çocuklarının da namaz kılma konusunda bir alışkanlığa sahip olması beklenemez.

Anne-baba bildiklerini uygulamalı olarak çocuğuna aktarması gerekmektedir ki aktarılan bilgilerin uygulamasını da çocuk bizzat yapabilsin. Hz peygamber (Aleyhisselam), çocukları günlük beş vakit namazda camiye teşvik ettiği gibi Cuma ve bayram namazlarında da katılmalarını teşvik ettirmiştir.

Rivayetler, Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in omzunda torunu varken namaz kıldığını, Cuma hutbesi sırasında camiye giren torunlarını minbere çıkarıp yanında oturttuğunu belirtirler.

Namaz konusunda ve diğer iyi huyların çocuğa kazandırılmasında on yaşın, alışkanlıkların uygulanması noktasında bir zafiyet olmaması gerektiğini ve gencin ergenlik gibi sıkı bir süreçten geçmeden önce bu döneme hazırlıklı olarak girmesini anne –babanın sağlaması gerekir.

Dayak atmak konusunda on yaşına gelen bir gence eğitim amaçlı atılabileceği ama atılan dayak aşırı ve iz bırakıcı bir şekilde olmayacağı, ayrıca dayak atmanın son çare olarak uygulanması gerektiği ifade edilmiştir.

MESLEK SEÇİMİ

Çocuğumuz yeteneğini göz önüne alarak meslek tercihi yapılmalıdır. Gençlerin motivasyonunu yüksek tutulmalıdır; çünkü motivasyon gençlerde başarıyı ortaya çıkartır. Bir işte başarının artması motivasyonun iyi olmasından kaynaklanır.

Büyükler gençleri yönlendirirken, gençlerin yetenek ve becerileri konusunda hareket etmelidirler. Ergenlik döneminde gençler kararsızdır meslek seçiminde, elbise seçiminde bir yere gidip gitmememe konusunda kararsız kalır.

Ergenlik döneminde gençler aşırı ilgi ve alaka bekler. Bütün dikkatlerin kendi üzerinde olmasını ister. Başkaların davranışlarını olumlu yada olumsuz algılarlar. Bu durum onlar içe kapanık bir hal almasını sağlar. Şayet bir genç, arkadaş ortamından uzaklaşıyor içe kapanık bir hal alıyorsa, aile bu olumsuzluğu ortadan kaldırmanın yolunu bulmalı ve engelleri ortadan kaldırmalıdırlar. Gençlere arkadaş seçiminde yardımcı olmalıdırlar.

10 *Ebu Davut,salat (26)*

Çünkü arkadaş edinme, bir gurup içine girme gencin kimlik kazanmasına neden olur.

Bir genç okul ve aile dışı arayış ve yeniliklere göre bilmektedir, işte böyle durumlarda guruplar sığınma ihtiyacını karşılarlar. Gençliğe sundukları " dava" inanç ve hayat görüşü "lider" birde tabi olunacak ve benimsenecek otoriteyi sağlamaktır. Gurup içinde görev alma kendini ifade ispat işe yarama isteklerini karşılıktır. Baba çocuğun dini ve ahlakı yönde gelişiminin sağlam bir karakterde olmasını istiyorsa bu dönemde baba çocukları ile birlikte camiye gitmeli daha sonra da bizzat kendisinin gidip gelmesi alıştırılmalıdır. Gençte cemaat şuurunun oluşmasını sağlayan kişilik sahibi olmasını bu dönemde daha çok ağır basmaktadır.

Camiye giden genç bir cemaate bağlı olmakla, hem cemaatin özelliklerini öğrenir hem de cemaatin kalıp yapılarını kazanır. Toplu hareket edildiğinden toplumsal bilinci oluşur, toplumun içinde bir birey olma alışkanlığı ve şuurunu kazanır. Sosyal birey olma kişiliği ön palana çıkar. Dayanışma yardımlaşma ve bunun gibi insani değerlerin yaygınlaşmasına neden olur. Cemaat içinde ferdi hareket edilmediğinden olumsuz istek ve arzuları olmaz. Günümüz gençlerinin ahlaki yönden sapmalar göstermesinin en önemli edenlerinden biri de, muhakkak ki yanlış cemaate mensup olmaları yada cemaatsiz kalmalarıdır.

ERGENLİK DÖNEMİ

Ergenlik dönemi gençlerde sıkıntılı bir dönemdir. Mü'min ebeveyn bu dönem hakkında hazırlık yapmalıdır. Bu dönem fizyolojik-biyolojik ve psikolojik gelişim hızla gerçekleşir. Psikolojik olarak çok dikkat edilmesi gereken bir dönemdir. Çocukların ergenlik dönemine girmesi ile birlikte vücutta fizyolojik ve biyolojik değişimler meydana gelir. Vücut kasları gelişir. Ses tonunda artış kabalaşma başlar. Vücudun bazı yerlerinde tüylerin belirginliği artar.

Vücutta, bilhassa sivilceler çıkmaya başlar, aşırı kilo alma ya da kilo kaybetme gözlenebilir. Psikolojik olarak içe kapanma ya da dışa açılma başlar. Duygular zapt edilemez, kan kaynar, patlamaya hazır bir volkan gibidir. Yerinde davranılmazsa duygusallık ön plana çıkar. Karşı cinse aşırı ilgi duyar anne-babanın sevgisi dışında başka sevgiye inanır. İçe kapalılık daha çok bu süreçte yaşanır. Hayaller bu dönemde çok olur.

Dışarıdan gelen bütün olumsuz şeylere açıktırlar. Olayları yanlış anlayabilirler. Anne-baba bu durumda sakin olmalı ve sabırlı davranarak olaylara mütevazi yaklaşmalıdır. Kırıcı olmaktan sakınılmalı istek ve arzularını yargılamamalı ve küçümsememeliler.

Her şeyden önce ergenlik çağının çalkantılı ve çetin bir dönem olduğunu göz önünde bulundurmakta fayda vardır. Ergenlik çağını bilinçle karşılayan anne-baba önemli yanlışlar yapmaktan sakınabilir.

İlk kural ergenin tepkileri ve çelişkili davranışı karşısında soğukkanlı kalabilmektir. Ergenin duygusal iniş çıkışlarına göre tutum takınan anne baba, ergenin bocalamasını büsbütün artırır, ilişkiler gerginleşir. Anne babalar günlük ilişkilerde ergenlerin tedirginlik, kızgınlık ve öfkeye neden olacak tutum ve davranışları olacağını önceden bilmeli ve mümkün olduğunca ona göre davranmaya çalışmalıdırlar. Çünkü çoğu zaman ergen sizin göstereceğiniz tepkiyi önceden bilir ve kimi zaman da sırf kendisini kabul ettirmek adına sizinle mücadele eder. Bu durumları göz önünde bulundurmakta ve tepkilerimiz mümkün olduğunca kontrol etmekte fayda vardır.

Bu dönemde anne baba ile ergen arasındaki çatışma genellikle anne babanın, ergenin kişiliğini hiçe sayarak ona kişisel konularda seçme ve karar verme özgürlüğü tanımamasından kaynaklanmaktadır. Oysa ergenin bağımsızlığını elde etmesinde en önemli faktör, aile içinde oluşturulan etkileşim ortamıdır.

Kademeli olarak arttırılan sorumluluk, kendi kendine karar verme ve bağımsızlık imkanları, gencin sorunlarıyla daha kolay başa çıkmasına ve yetişkinliğe daha rahat geçmesine fırsat verir.

Ergen karşısında anne baba her zaman tarafsız ve güçlü olmaya çalışmalı, ergenin haklarıyla sorumlulukları arasındaki dengeyi iyi kurmaya çalışmalıdır. Bir yandan "Sen daha küçüksün yapamazsın" derken, bir yandan da "Kocaman delikanlı oldun, hala bunu becermiyorsun" tarzı yaklaşımlar doğru değildir. Bu ergenin bocalamasına ve nasıl hareket edeceğini şaşırmasına neden olur.

Anne babanın aynı tutum ve davranışları sergilemesi de önemlidir. Anne baba tutarsız olmamalıdır. Annenin "evet" dediğine baba "hayır"; babanın "hayır" dediği şeye anne asla ve asla "evet" demelidir. Böyle durumları herkes gibi ergenler de kullanmayı çok iyi bilirler.

Kimi anne babalar ergende daha önce görmedikleri sert tepkiler ve başkaldırma karşısında şaşırırlar. Anne babaların bu durumdaki ilk tepkileri genellikle seslerini yükseltmek, ergeni azarlamak, utandırmak, dayağa ve aşağılamaya başvurmak olur. Böyle durumlarda ergen ya siner hiç konuşmaz, kendisini odasına kapatır, adeta size küser ya da karşı saldırıya geçerek size karşılık verir, kendini savunur, size ağır gelebilecek sözler sarf eder.

Haksız yere atılan bir tokat, onur kırıcı bir söz ergenin kapıyı çarpıp çıkmasına, vurup kırmasına ya da anne babaya daha ağır gelen saygısız bir davranışa neden olabilir. Ergeni ne pahasına olursa olsun sindirmeye kalkan anne babalar, beklenmedik çıkmazlara düşebilirler.

Ergenlik çağında dayak tehlikeli ve geri tepen bir silahtır; aile ilişkilerinde onarılması zor yaralar açar. Çünkü artık çocukluğunda dayak yedikçe susan, bir süre sonra da kendini bağışlatmak için anne baba çevresinde dolanan çocuk yoktur.

Bu çağda babasının aşağılayıcı sözlerine ya da saldırısına aynı biçimde karşılık veren gençler vardır. Bu durumda bir baba yenik düşer, saygınlığını yitirir. Bu nedenle dengeyi sağlayabilmek çok önemlidir.

Ergenlik döneminde anne baba kontrolüne karşı gelişen tepkiye karşıt olarak, otorite desteğine olan gereksinim, ergende duygusal gerginliğe neden olabilir. Başka bir deyişle, ergen isyankar tavır alışının yanında, anne ve babasının desteğine de gereksinim duyar.

Bu iki zıt durum, ergenin çatışmasını artıran bir nedendir. Bunun için anne baba bu dönemde ergen çocuğuna destek vermelidir. Unutmamak gerekir ki, ergen bu dönemde hem bağımsız olmak ister, hem de anne babasının onu bir şekilde koruyup gözetlemesine ihtiyaç duyar.

Ergene karşı anne babanın baskı ve yasaklara dayanan disiplin anlayışı, olumlu ve yapıcı olması gereken, bu evreyi çatışmalarla dolu, olumsuz bir döneme dönüştürebilir. Tabii ki kurallar olmalıdır, ancak bunu çocuğunuzun kabul edebileceği, kaldırabileceği şekilde ayarlamaya çalışmalısınız.

Zor yoluyla veya sevgiyi esirgeyerek denetlemeye çalışmak, ergenleri anne babalarının isteklerine uygun davranışlara yöneltmede kısa vadede geçerli gibi görünebilir. Ancak bu tip bir denetim, ergenlerin anne baba ile özdeşleşmelerini ve anne babanın değerlerini kabul etmelerini sağlamaz.

Denetci kişinin yokluğunda ve cezadan kurtulma olasılığı yüksek durumlarda, ergenler kendi istekleri doğrultusunda davranacaklardır. Yani anne babanın denetiminden uzakta bulundukları zaman kendi istedikleri gibi davranacaklardır; anne babalarının istediği gibi değil...

DEVAM EDECEK

ÖLDÜKTEN SONRA DİRİLMEK

PROF. DR. VOLKAN TUZCU

Tabiatta öyle yaratılış örnekleri vardır ki, öldükten sonra dirilmenin nasıl olabileceğini bizlere adeta göstermek ister. Sonbaharda kupkuru bir hal alan, sadece birer odun parçasına dönen ağaçların ilkbaharda yeşillenmesi ve türlü türlü meyveler vermesi buna çok güzel bir örnektir. Geriye sadece küçücük tohumu kalan bitkilerin toprağa ekildikten sonra filiz vermesi ve yeniden çok farklı özelliklere sahip bitkilerin ortaya çıkması da ölümden sonra dirilmenin bu dünyadaki bir provasıdır.

Normalde hayvanların ve bitkilerin yaşaması belli ısı aralıklarında mümkündür. Son yıllarda bazı böcek türlerinin ezber bozan bir tarzda varlıklarını sürdürdüklerini öğrenen bilim adamları hayret verici ve hayranlık uyandırıcı verilere ulaşmıştır. Soğuğa dayanıklı böcekler olarak da adlandırılan bazı böcek türlerinin -270 derece gibi inanılması güç derecede soğuk şartlarda bile yaşamlarını sürdürdükleri anlaşılmıştır. Diptera adlı sineğin larvaları -270 ile 102 derece arasındaki ısılarda varlıklarını devam ettirebilir. Bazı böcekler ise çok uzun süreler -80 derece gibi aşırı soğuk ortamlarda aylarca canlı kalabilir.

Soğuğa dayanıklı böcekler iki farklı mekanizma ile bu dayanıklılıklarını sürdürürler. Bir kısmında hücreler kısmen donma göstermesine rağmen ölmez, bir kısmı ise donmayı engelleyici mekanizmalarla donatılmıştır. Donmayı önleme özelliği olan antifriz hücre sıvıları oluşturan bu tür böcekler, tıpkı arabaların motorlarının donmasını engellemek için kullanılan antifriz sıvılarına benzer yapıda sıvı üretebilirler. Gliserol adlı soğuğa dayanıklı sıvı molekül, arabalarda kullanılan etilen glikola çok benzerdir. Donmayı engellemenin başka bir yolu da donmayı engelleyen özel proteinlerin üretilmesi ile gerçekleşir. Antifriz proteinler mikroskobik buz kristallerine bağlanarak buzun büyümesini engeller. Bu mekanizmalar sayesinde hücrelerin çevresindeki ve içindeki sıvı donmaz.

Kısmen donduğu halde ölmeyen böceklere güzel bir örnek ise Rana sylvitica adlı bir kurbağa türüdür. Bu kurbağa vücudunun %65 i donmuş olduğu halde en az 2 hafta canlı kalabilir.

Arktik bölgede yaşayan Onychiurus articus adlı hayvan ise yukarıda bahsedilenlerden çok daha farklı bir mekanizma ile soğuğa rağmen yaşamını sürdürür. Bu hayvan donma olayı öncesi vücudundaki suyu tamamen dışarı atar ve böyle dondurucu soğuğa rağmen donmadığından hayatta kalabilir.

Donmaya bu kadar dayanıklı böceklerin yanında kış uykusuna yatarak ve bu yolla vücut fonksiyonlarını durdurarak soğuk ortamlarda varlığını sürdüren birçok hayvan türü de vardır. Ayılar bu konuda güzel bir örnektir. Aylar boyu beslenmeden ve kalp hızını çok düşürerek kış uykusunu geçiren ayıların bunu nasıl yapabildiği henüz tam olarak anlaşılamamıştır. Aylarca hareketsiz yatmalarına rağmen kemik yapılarının zayıflamaması özellikle tıp araştırmacılarının dikkatini çekmektedir. Çünkü hareketsiz kalan insanlarda gelişen kemik erimesinin bu hayvanlarda hiç görülmemesi ilginç bulunmaktadır ve bu konuyu inceleyen bilim adamları, insanlardaki kemik erimesini engelleyebilecek muhtemel çareleri ayıların bu özelliklerini inceleyerek bulabileceklerini ummaktadır.

Bugünlerde yaşadığımız kış günlerinde tabiattaki çetin kış şartlarına dayanıklı yaratıkların ibretlik durumlarını tefekkür ederken, Rabbimizin birbirinden harika yaratılış örneklerine şahit olmaktayız. Öldükten sonra dirilişin nasıl olabileceğini merak edenlerin de bu ibretlik örneklerden alması gereken birçok ibret mevcuttur. Bu ibretlik manzaralara bakarak hepimiz öldükten sonra bizi bekleyen sonsuz hayata göre hazırlık yapmak durumundayız. Daha sıcak günlerde buluşmak üzere, hepiniz Allah'a emanet olun...

FİTNEDEN KORUNMAK

ADEM ŞENER

Fitne lügatta; İnsanın akıl ve kalbini doğrudan, hak ve hakikatten saptıracak şey. Sözlükte; Birini başkasına karşı kışkırtma. Bir kimseye karşı kışkırtmak için söylenen söz, fesat, kötülüğe yöneltme, dürtme, ara bozma, ifsat, iğfal gibi... Anlamlara gelir.

Kur'an-ı Kerim'de bu kelime, türemiş şekilleriyle birlikte 60 yerde geçmektedir. Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*, İslam toplumu içinde zamanla ortaya çıkacak, birlik ve düzeni bozacak birtakım fitnelerden çeşitli vesilelerle bahsetmiştir. Söz konusu fitnelerin bir kısmı, kendisinden sonra ortaya çıkacak önemli olaylar, diğer bir kısmı da kıyamet ve ahir zaman ile ilgili haberler şeklinde bir özellik taşır.

Peygamber devri, asr-ı saadet diye anılır. Herkesin huzurlu ve mutlu olduğu, kimsenin kimseden zarar görmediği bir devir olarak görülür.

Sonraki devirler, o parlaklığı yavaş yavaş kaybederken olaylar hadiseler her geçen gün o devri daha çok aratmıştır.

Gelecek günleri, olacak hadiseleri zaten peygamberimiz haber vermiş ve işaret etmişti. Öyle fitne devirlerinde nasıl hareket edileceğini de bildirmişti.

Husayn oğlu İmran *(Radıyallahü Anh)*'dan Resulullah'ın şöyle buyurduğu rivayet edildi:

" En hayırlı çağ benim çağımdır. Sonra onu takip eden çağ (tabiin devri), daha sonra onları takip eden çağ (tebe-i tabiîn devri)'dir. Daha sonra öyle bir nesil gelir onlar şahitlik ederler fakat şahitlik etmeleri istenilmez. Emanete hıyanetlik yaparlar, kendilerine güvenilmez. Adak adarlar, yerine getirmezler. Yemekten başka düşünceleri olmaz. Karınlarını küp gibi şişirirler." *(Buhârî)*

Ebu Hüreyre *(Radıyallahü Anh)*'dan rivayet edildiğine göre; Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*, şöyle buyurdu, demiştir:

"İnsanlar üzerine yağmurunun bolluğu, fakat veriminin azlığıyla aldatıcı yıllar gelecektir. O dönemde yalancı adam doğrulanacak, doğru adam yalanlanacak, hain adama güvenilecek, güvenilir adam hainlikle itham edilecek ve kamu işinde rüveybıda adam söz sahibi olacaktır. "Rüveybıda nedir?" Sorusunu: "önemsiz, bilgisi kıt adam, diye cevapladı." (Sünen-i ibniMace, No: 4036)

"İnsanlar üzerine bir zaman gelecek, uleması da, hukeması da fitne olacak. Mescidler ve kur'a çoğalacak ama hiç âlim bulunmayacak, tek tük ulema kalacak."(Ramuzül-Ehadis, 504)

"Nefsim (kudret) elinde bulunan (Allah)'a yemin ederim ki adam kabrin yanına uğrayıp da dinden dolayı değil, sırf uğradığı bela bunaltısından dolayı kabir üzerine bürülüp: "Ah keşke bu mezar sahibinin yerinde ben olsaydım" diye temennide bulunmadıkça dünyanın sonu gelmeyecektir." *(Sünen-i IbniMace, Ho: 4037)*

Fitne devirleri, insanları öylesine bezdirmiş olacak ki insan ölümü tercih edecektir. Hayatın çekilmez çilelerini, dünyanın fitnelerini gördükçe ve yaşadıkça mezar içinde olmayı temenni edecektir.

Peki, niçin bu kadar fitneler çoğalır?

Dünya bir imtihan sahnesidir, insanlar her devirde imtihana tabi tutulur. Bunun neticesinde de lâyık oldukları mükâfata kavuşacaklardır.

Mü'minler, bu imtihanda çetin şartlar yaşarlar. Çok büyük felaketler ve fitnelerle karşı karşıya

bulunurlar. Ama sağlam inançları sayesinde bu imtihanı başarırlar, iman gücü ile dimdik ayakta dururlar.

Peygamberimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* müminleri ağaca benzetir.

"Müminden (Allah'ın imtihan için gönderdiği) **musibetler eksik olmaz. Münafık ise kökünden kesilinceye kadar kımıldamayan çam ağacına benzer."**

Fitneye karşı mü'min tedbirlidir. Musibet ve felaketlere karşı da sabırlıdır. Her şeyden önce mü'mini, Peygamberi Hazreti Muhammed *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* uyarmıştır.

"Kıyamete yakın dönemde karanlık gecenin (zifiri) **karanlık bölükleri gibi** (karanlık) **müthiş fitneler olacaktır. O fitnelerde adam mü'min olarak sabahlayıp kâfir olarak akşamlayacak ve mü'min olarak akşamlayıp kâfir olarak sabahlayacaktır. O fitneler** (dönemin) **de** (bir şeye karışmayıp) **oturan kişi, ayakta durandan hayırlıdır. Fitnelerde ayakta duran da yürüyenden hayırlıdır ve fitnelerde yürüyen kişi de hızlı gidenden hayırlıdır. Bu itibarla (o döneme yetişirseniz) ok yaylarınızı kırınız, yay kirişlerinizi paramparça ediniz ve kılıçlarınızı taşa vurunuz** (ki kırılsın veya körelsin)**. Eğer biriniz** (in bulunduğu yer)**'e girilir** (ve öldürülmek istenir) **ise o, Âdem (Aleyhisselam)'ın** (Hâbil ve Kâbil isimli) **iki oğlunun hayırlısı** (olan Hâbil) **gibi olsun** (yani kâtil değil de maktul olmayı tercih etsin)."

Zünnûn el-Mısri'ye sordular:

— Kötülüklerden, belalardan kendini en çok koruyan kimdir?

Şöyle cevap verdi:

— Diline en çok hakim olandır.

İşte fitne devrinde en önemli davranış diline sahip olmaktır, böyle devirlerde âh ve figan etmeyi dahi gereksiz gören şair Eşref şöyle demektedir:

Her biri haince icrâyı mezalim etmede
Görse bir memuru insan bir şâki zanneyliyor.
Eyleme beyhude ey biçare feryad-u figan
Âh-ı mazlumu, hükümet musikî zanneyliyor.

Fitneden kurtulmak için ortalıkta görünmemek, olaylara karışmamak gerekir ve çok tedbirli olmalıdır.

Tilkinin biri düşe kalka kaçıyordu. Onu görenlerden biri sordu:

— Ne oluyor? Ne kaçıyorsun? Büyük bir tehlike mi var?.."

Tilki zor durdu ve cevap verdi:

— Haber aldım, develeri tutup tutup işe sürüyorlarmış. Hem de on para vermeden!.."

Soran güldü:

— Sen, budala! Senin neren deveye benzer ki seni tutsunlar deve yerine?"

Tilki başını salladı:

— Deme kardeş, öyle deme!.. İftiracının biri kalkar: "işte bu da bir devedir!' diye beni gösterirse ve ben de yakayı ele verirsem... Deve değil de tilki olduğumu anlatıncaya kadar postumun elden gitmeyeceği ne malum? Onun için haydi Allaha ısmarladık!..

Fitne devrinde insanlar kolayca iftiraya uğrayabilirler. Bunun için Peygamberimizin ifade buyurduğu gibi hareket etmek gerekir.

Ebu Ümeyye eş-Şabani der ki:

— Ebu Salabe el-Huşeni'ye **"Kendi nefsinizi kurtarın"** âyeti hakkında ne dersin diye sordum, o da:

— Tam yerinde sordun. Ben de o âyeti Resulullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* 'e sordum. Şöyle bu yurdu:

"Birbirinize iyilikleri ve hayır işleri tavsiye edin.

Kötülükten ve zararlı şeylerden birbirinizi sakındırın. Cimriliğin çoğaldığı, süfli arzulara uyulduğu, ahiretin unutulup da hep dünya için çalışıldığı, herkesin kendi kendini beğendiği zamana ulaştığında kendi kendini düzeltmeye, kötülüklerden kendini korumaya çalış. İnsanları bırak, onlara uyma. İleride zor günler yaşayacaksınız, (kötülükler çoğalacak)**, o zamanlarda kötülüklerden kaçınmak, elde ateş tutmak kadar zor olacak. O günlerde faydalı işler yapan, müslümanca yaşayan, aynı işleri yapan elli kişinin kazandığı ecir sevabı kazanacak."**

Ashap:

Ya Resulallah! Bizden mi yahut o zaman yaşayan insandan mı elli kişinin sevabını kazanacaklar?" dediklerinde:

"Hayır, sizden elli kişinin ecir ve sevabını kazanacaklar" buyurdu.

Bu kadar sevabı almak, fedakârlığı gerektirir. Zor işlerin mükâfatı da zorlukları nisbetinde büyüktür.

Resul-ü Ekrem Efendimiz haber verdi:

— Muhakkak ki benden sonra insan kayırmalar ve yadırgadığınız bir takım işler olacaktır, buyurdu. Ashab:

— Ya Resulallah, o zaman ne yapmamızı emredersiniz? Dediler. Peygamberimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

"— Üzerinize borç olan hakları eda eder, kendi hakkınızı Allah'tan dilersiniz. ***(Riyazii's-Salihin, Ko: 51)***

İnsan kayırmaları olduğu, hoşlanılmayan davranışların bulunduğu zamanlarda insana düşen görev ne ise onu yerine getirmelidir.

Herkes kendisinden sorumludur. Kendi ödevlerinden hesaba çekilecektir. Bunun için görev ne ise onu yerine getirmelidir. Kendi hakkımızı da Allah'tan istemelidir. Fitneden ve insanlardan Allah'a sığınmalıdır. Rabbimiz öğretiyor:

"De ki: Yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman. Gecenin şerrinden, düğümlere üfürüp büyü yapanların şerrinden, kıskanç kişinin kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden sabahın Rabbine sığınırım." (FelâkSûresi)

"De ki: İnsanların kalplerine vesvese sokan, (insan Allah'ı andığında pusuya çekilen) **cin ve insan şeytanının şerrinden insanların Rabbine, insanların Melikine** (mutlak sahip ve hâkimine) **insanların ilâhına sığınırım!"**(NâsSûresi)

Fitne, her devirde bulunur. Resul-ü Ekrem *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin devrinden sonra fitne daha da çoğalıştır.

Fitnelere karşı peygamberimiz, ümmetini uyarmak için, sahabilere, istikbalden haber verirdi.

Enes *(Radıyallahü Anh)*'dan mervidir ki, ashab tarafından Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'e şöyle dendi:

"Kadınlarınızın azıttığı, gençlerinizin sapıttığı ve sizin de onlarla mücadeleyi terk ettiğiniz zaman nasıl yapacağınızı bir düşününüz, ne olur o zaman haliniz?"

Ashab: "Ya Resulallah böyle bir hal muhakkak olacak mı?" Dediler.

Resulullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*: **"Evet nefsim kabza-i kudretinde olan yüce Allah'a andolsun ki, ondan daha beteri de elbette olacaktır"** diye buyurdu.

Ashab: Ondan daha (şiddetlisi) beteri nedir ya Resulellah diye söylediler. Reslullah buna şöyle cevap verdi:

"Siz marufu emr ve münkeri nehyetmediğiniz anda ne olur haliniz (bir düşünün!)**?** diye buyurdu.

Ashab: Böyle bir zaman olacak mı ya Resulellah? Diye sordular.

Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*: **"Evet nefsim kabza-i kudretinde olan yüce Allah)'a yemin olsun ki ondan daha beteri de olacaktır"** diye buyurdu.

Ashab yine "ya Resulellah ondan beteri de nedir?" Dediler.

Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* de: **"Ondan beteri de olacaktır. Marufu emir ve münkeri nehyetmeniz şöyle dursun, tam bunun zıddı olan marufu münker ve münkeri de maruf göreceğinizi bir düşünün?** Diye buyurdu.

Ashab yine: "Ya Resulellah! Böyle (bir hal ve zaman olacak mı?" diye sorunca, Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*: **"Evet nefsim kudret elinde bulunana andolsun ki ondan daha beteri de olacatır."** dedi.

Ashab yine: Ondan beteri de nedir ya Resulellah? Diye hayretle sordular." **Resulullah** *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'**de** (ondan beteri de şöyle olur;)**Bir zaman gelecek siz münkeri emreder ve marufun yapılmasını nehyedersiniz"** diye karşılık verdi.

Fitne çıkaranları, yeryüzünü fesada götürenleri benimsemek şöyle dursun, onlara yüz ekşitmemek bile büyük bir suçtur.

Allah'ın Resulü *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* buyurmuştur:

"Allah Teâlâ, meleklerinden birisine: Git, falan ve filan şehirleri halkının üzerine yıkıver" diye emretti. Melek:

"Allahım o beldede senin şu Salih kulun da vardır. Sana bir an bile isyan etmemiştir" dedi. Allah yine:

"Git beldeyi üzerlerine yık. O kulum bir an bile benim rızam için onların kötülüklerine yüz ekşitmedi."

Fitnenin baş gösterdiği yerlerde doğru insana rastlamak çok zordur. Zaten meydanda hep sahtekârlar dolaştığı için dürüst insanlar kenara çekilmek zorunda kalırlar. Ölçüler değişir. Hükümler şaşırır.

Bütün bunlara rağmen Müslüman, kendine düşen görevi yerine getirecektir.

Çünkü her insan kendisinden sorumludur.

Herkes görevini yapacak. Böylece fitneden uzaklaşmış olacaktır. Fitne zamanındaki dürüst davranışların kıymeti de o derece fazladır.

İnsanların bozulduğu bir ortamda kendini muhafaza edebilmek en büyük fedakârlıktır.

Peygamber efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

"Siz öyle bir zamandasınız ki; sizden kendisine emredilenlerin onda birini terk eden kimse helak olur. Sonra bir zaman gelecek ki; kendisine emredilenlerden onda birini yapan kimse kurtulacaktır." (TirmiziTerc. C.4, Hadis No:2369)

Görüldüğü gibi fitne olayının başta gelen sebepleri arasında "cehalet" ve "dini hayatın zayıflaması" gelmektedir.

Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in mübarek hadislerinde konunun nasıl ele alındığını, birlik ve düzeni bozan fitne hadiselerinin ortaya nasıl çıktığı ve gelişme seyrini nasıl tamamladığını, genel esasları içinde gördük. İçinde yaşadığımız İslam topluluğunun bir ferdi olarak, etrafımızda oluşup gelişen hadiselere gözü kapalı olarak bakıp geçmekten ziyade, zaman zaman durum değerlendirmesi yapmak, hadislerde ifade edilen hakikatlere göre kendimizi ölçmek ve neler yapmamız gerektiğini tesbit ederek hayatımıza yön vermek zorundayız.

Ey Allah'ım! İçinde günahlarından sakınılan, emrine boyun eğilip amel edilen ve içinde düşmanlarını zelil, dostlarını aziz ettiğin, bu dünyamızda tüm Müslümanları her türlü fitneden muhafaza eyle. (Âmin)

İBN TEYMİYYE'NİN İTİKADİ GÖRÜŞLERİ

AHMET AÇIKGÖZ

İslam düşünce tarihinde leh ve aleyhinde en fazla konuşulan isimlerin başında Takiyyuddin İbn Teymiyye (v. 728/1328) gelmektedir. 661/1263 yılında Harran'da doğan İbn Teymiyye, Hanbeli mezhebinin güçlü alimlerini içerisinde barındıran bir aileye mensuptur. Dedesi Mecdüddin İbn Teymiyye pek çok alanda eser veren bir alimdir. Babası Abdulhalim'de, Harran yöresinde etkin olan bir Hanbeli fakihidir.

Moğolların Bağdat'ı işgal etmeleri ve Bağdat merkezli saldırılarını Harran'a kadar genişletmeleri üzerine İbn Teymiyye ailesi 667/1269 yılında Dımaşk'a göç eder. Babası başta olmak üzere bir çok hocadan ders okuyan İbn Teymiyye, 683'te Sükkeriyye Darulhadisine hoca olarak atanır. Bir yıl sonra da Emeviyye Camii'nde tefsir dersleri vermeye başlar.

Kısa zamanda şöhreti Dımaşk başta olmak üzere mücavir şehirlere de yayılan İbn Teymiyye VIII/XIV. yüzyılın başlarından itibaren kendisini ilmi ve fikri tartışmaların içerisinde bulur. Ehl-i Sünnet'in itikadi mezheplerine özellikle de Eş'ariliğe sert tenkitler yöneltir. Sıfatlar ve müteşabihat meselesinde selef-i salihinin usulünü benimsediğini iddia ederek ayet ve hadisleri zahiri anlamlarında anlar. Verdiği fetvalarla da bir çok konuda mezhepler arası icmaya muhalefet eder.

Mevcut İslami disiplinlerin hemen tamamına itirazları olan İbn Teymiyye en sert eleştirilerini tasavvufa yöneltir. İbn Arabi'yi ve onun görüşlerini benimseyen mutasavvıfları açıkça tekfir eder.

Çeşitli devlet adamları ve kadıların katıldığı meclislerde çok defa muhakeme edilen İbn Teymiyye Kahire'de dört kâdi'l-kudât'ın katıldığı bir mahkemede Allah Teala'yı insan suretinde algılama cürmünden dolayı Kahire kalesine hapsedilir. Ehl-i Sünnet akidesine muhalif görüşlerinden ve icmaya aykırı fetvalarından dolayı farklı zamanlarda defaatle yargılanıp hapisle cezalandırılır.

İbn Battuta, İbn Hacer el-Heytemi, Takiyyuddin es-Sübki, Tacüddin es-Sübki, Kemaleddin İbnü'z-Zemlekâni, Şihabuddin İbn Cehbel ve Ebu Hayyan gibi muasırı olan alimler tarafından görüşleri tenkit edilen İbn Teymiyye, hakkında yazılan reddiyelerin de etkisiyle –zamanla- ilk yıllardaki itibarını kaybeder. Osmanlı'nın son dönemlerinde Hicaz'da ortaya çıkan Muhammed b. Abdulvahhab'ın başlattığı hareket, İbn Teymiyye'nin fikirlerinin yeniden canlanmasına zemin hazırlar. İbn Abdulvahhab'a nisbetle Vehhabilik olarak tanınan ve zamanla siyasi bir boyut kazanan hareket Suudi Arabistan Krallığı'nın kurulmasında da etkili olur.

Kendisini selefiyye olarak tanımlayan "vehhabilik" hareketi zamanla Suudi Arabistan başta olmak üzere İslam coğrafyasının önemli bir bölümünde nüfuz elde eder.

Selefilere/vahhabilere göre içtihatlarıyla İslami ilimlerin gelişmesine katkıda bulunan bir müçtehit olan İbn Teymiyye, İmam Subki başta olmak üzere Ehl-i Sünnet hassasiyetine sahip bir çok alime göre ise asırlar sonra teşbih ve tecsim akidesini canlandıran bir Haşevi'dir.

İslam düşünce tarihinde derin izler bırakan, günümüz İslami anlayışları üzerinde de belirgin etkinliği olan İbn Teymiyye'nin itikadi görüşleri sürekli tartışılır olmuştur. İslami anlayış ve yaşayışlarını onun belirlediği esas ve verdiği fetvalar üzerine bina edenler, Ona dayanarak Maturidi ve Eşari mezhebine müntesib Müslümanları "ehl-i zeyğ" olarak nitelemekten çekinmemişlerdir. Bu durum, İbn Teymiyye'nin itikadi görüşlerini ve tevhit anlayışını tahlil etmeyi gerekli kılmıştır.

İslam'da Tevhit Tasavvuru

Bölünmeyi kabul etmeyen varlıklara "tek" denir. Allah Teala da zât, sıfat ve fiillerinde "tek"tir. İslam dini, O'nun bir olduğunu kabul etme esası üzerine ibtina etmiştir.

Mümini, kafir ya da müşrikten ayran temel özellik O'nun birliğini kabul etmesi yani muvahhit olmasıdır.

Müminler yalnız Allah Teala'ya ibadet ederek ubudiyette, eşi ve benzeri olmadığını ikrar ederek de zatında O'nun tek olduğuna iman ederler. Rabb'ı, Rabb, insanı da insan olarak algılarlar.

Cenab-ı Hakkı'ın eşi ve benzerinin olmaması, yaratılmışlar gibi belli bir mekanda bulunmaması, yönlerle ifade edilmemesi gibi hassasiyetler zâtındaki vahdaniyetin esasını teşkil eder.

Ehl-i Kıblenin Kırılma Noktası: Sıfatlar

İslam'ın temelini oluşturan ibadetleri kabul etme noktasında birbirlerine yakın duran "ehl-i kıble", Allah Teala'nın zatı ile alakalı meselelerde aynı yakın duruşu gösterememiştir.

İslam'ın erken asırlarında başlayan müteşabihat ve Allah Teala'nın sıfatları ile alakalı tartışmalar kısa zamanda mezhepleşerek kurumsal bir statü kazanmış ve günümüze kadar devam etmiştir.

Zaman zaman "tekfir" ifadelerinin de duyulduğu tartışma sürecinde genellikle taraflar birbirlerini dalalet ve bidat ehli olmakla itham etmişlerdir.

İbn Teymiyye'nin Mezhebi

Ehl-i Sünnet akidesini benimseyen kelam alimlerinin üstün gayretleri sonucu canlılığını yitiren kelami münakaşalar, İbn Teymiyye'nin Allah Teala'nın zatıyla alakalı serdettiği görüşlerin etkisiyle yeniden alevlenmiştir.

Kendisi gibi inanmayan/düşünmeyen fırka mensuplarını "ehl-i zeyğ" olarak isimlendiren İbn Teymiyye, Allah Teala'nın zatı ile alakalı meselelerde batini, sufi (İbn Arabi çevresi), mu'tezili, eşari kelamcıları ve filozofları sert ifadelerle tenkit etmiştir.

İbn Teymiyye'ye göre, tevhit akidesini Kur'an ve Sünnet'te var olduğu şekilde anlayanlar yalnız selef alimleridir. Bu yüzden imani meselelerde de onların görüşleri benimsenmelidir. "Selefin, Cenab-ı Hakk'a, Onun kendisini tavsif ettiği şekilde iman ettiğini" söyleyen İbn Teymiyye, isim ve sıfatlar noktasında şu ayetlerin selefi akidenin temelini oluşturduğunu ifade eder: "Allah kendisinden başka ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur."[1], "De ki: 'O, Allah'tır, bir tektir. Allah Samet'tir (her şey O'na muhtaçtır, O hiçbir şeye muhtaç değildir.). Ondan çocuk olmamıştır. Kendisi de doğmamıştır. Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir."[2]" [3]

Ayet ve hadislerin Allah Teala'nın zât ve sıfatları ile alakalı ayrıntılı bilgiler verdiklerini, ayrıca temsili/teşbihi de reddettiklerini söyleyen İbn Teymiyye, savunduğu akidenin Peygamberlerden tevarüs ettiğini belirtir.[4]

Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarını reddeden mu'tezile ile, Ona cismiyet isnat eden mücessime arasında orta yolu benimsediğini iddia eden İbn Teymiyye, mezhebini "münezzihe/tenzih eden" olarak isimlendirir. Seleften tevarüs ettiğini iddia ettiği "Münezzihe" meşrebinin çerçevesini çizerken de şunları söyler: "Selefin itikatta mezhebi, sıfatları reddetme ile Allah Teala'yı insanlara benzetme arasındaki orta yoldur. Onlar, Cenab-ı Hakk'ın zatını yaratılmışlara benzetmedikleri gibi, sıfatlarını da onların sıfatlarına benzetmemişlerdir.[5]

Cenab-ı Hakk'ın isim ve sıfatlarını inkar edenlerle, onları yaratılmışların sıfatlarına benzeten mücessime ve müşebbihe meşrebi müntesiplerini "Allah'ın ayetlerini tahrif etmekle" itham eden İbn Teymiyye, eserlerinde Cenab-ı Hakk'a mekan isnat ederek inkar ettiği tecsim akidesini savunmuştur.

İbn Teymiyye'nin Uç Görüşleri

Eserlerinde açık bir şekilde müşebbihenin etkisi hissedilen İbn Teymiyye'ye göre Allah'ın kitabı, Resulü'nün sünneti, sahabe, tabiun ve müçtehit imamların eserleri direkt ya da dolaylı olarak Cenab-ı Hakk'ın her şeyin üstünde olduğunu anlatmaktadır. Şu ayetler O'nun (celle celaluhu) mekansal olarak arş ve semanın üzerinde olduğunu göstermektedirler: "Güzel sözler ancak O'na yükselir."[6], "Ey İsa! Şüphesiz seni kabz edecek ve kendime yükselteceğim."[7], "Göktekinin sizi yere geçirivermeyeceğinden emin mi oldunuz?"[8], "Fakat Allah Onu (İsa'yı) kendisine yükseltmiştir."[9], "Rahman, Arş'a istiva etmiştir."[10]

İbn Teymiyye, "Rabbimiz, gecenin üçte biri kaldığında (keyfiyeti bize meçhul bir halde) her gece dünya semasına inerek buyurur ki 'Bana kim dua eder ki, duasına icabet edeyim. Kim bir şey ister ki, ona dilediğini vereyim. Kim de affını talep eder ki, onu mağfiret edeyim."[11] mealindeki hadisin de açık bir şekilde Cenab-ı Hakk'ın semada bulunduğunu ifade ettiğini söyler.[12]

Selefi salihinden hiç kimsenin Allah Teala'nın semada olduğuna itiraz etmediğini, ne Kur'an-ı Kerim, ne Sünnet, ne sahabe, ne tabiun ve ne de sonraki dönemlerde yaşayan müçtehit imamların bu gerçeğe aykırı direkt ya da dolaylı tek bir ifadelerinin olmadığını söyleyen İbn Teymiyye, onların Allah Teala'nın (mekansal olarak) semada, arşta ve her yerde olduğunu kabul ettiklerini iddia eder.[13]

Selefin Allah Teala'yı Kur'an ve Sünnet'in ifade ettiği şekilde vasıflandırdığını, bu noktada bir değişiklik ya da inkar içerisinde olmadıklarını, sıfatların keyfiyetini açıklama ya da onları insanların sıfatlarına benzetme yoluna da sapmadıklarını söyleyen İbn Teymiyye (te'vil yoluyla) sıfatların bir kısmını inkar edenlerin Allah Teala'yı hakkıyla bilemediklerini dolayısıyla da şu ayetin muhatabı olduklarını iddia eder[14]: "Allah'ın kadrini gereği gibi bilemediler."[15]

Allah Teala'nın yüzü, eli ve gözü olduğunu iddia eden İbn Teymiyye[16] bu anlayışı, O'nun insana benzetilmesi (teşbih) şeklinde telakki eden Ehl-i Sünnet kelamcılarını Cenab-ı Hakk'ın ezeli sıfatlarını reddeden "muattıla" ile aynı görüşü benimsemekle itham eder.[17]

Allah Teala'yı yaratılmışlara benzetmekten tenzih edebilmek için müteşabih ayetleri te'vil eden kelamcıları Yahudilerden daha tehlikeli gören İbn Teymiyye[18] savunduğu fikirlerin sahabe, tabiun, hadis hafızları ve Ahmed b. Hanbel'e ait olduğunu söyler.[19]

Müşebbihe ve mücessimeyi "ehl-i zeyğ" olmakla itham eden İbn Teymiyye, Allah Teala'nın semada arş üzerinde oturduğunu söyleyerek Ehl-i Sünnet kelamcılarından ayrılır ve tenkit ettiği mücessime ile aynı akideyi paylaşır.

İbn Teymiyye'nin Allah Teala'ya isnat ettiği el ve yüz gibi uzuvların keyfiyetlerinin insanlar tarafından bilinmediklerini söylemesi, kendisini teşbihten kurtarmaz. Zira müşebbihe ekolüne müntesip olanlar da Cenab-ı Hakk'a isnat ettikleri uzuvların keyfiyetlerini bilmediklerini söylemektedirler.

Müteşabih ayetleri zahiri anlamlarında tefsir eden İbn Teymiyye'nin benimsediği tefsir usulünün seleften tevarüs ettiğini söylemesi de iddiadan öte bir anlam ifade etmemektedir. Zira Malik b. Enes, Mukatil b. Süleyman, Davud b. Ali el-Isfehani ve Ahmed b. Hanbel'in de aralarında yer aldığı selef alimleri Allah Teala'nın yaratılmışlardan hiçbir şeye benzemediğini söylemektedirler. Aşağıdaki açıklama İbn Teymiyye'nin görüşlerine ittiba ettiğini söylediği selef alimlerinin teşbih noktasında ne derece tavizsiz olduklarını göstermektedir: "Bir kişi 'Ey İblis! Ellerimle (kudretimle) yarattığıma saygı ile eğilmekten seni ne alıkoyuyordu?"[20] ayetini okurken elini hareket ettirse ve bu hareketiyle Allah Teala'nın elinin olduğunu ima etse, o adamın elini kesmek gerekir."[21]

Selef, Allah Teala'nın kudretine işaret eden "el" kelimesinin okunduğu sırada karinin parmaklarını oynatmasını dahi doğru kabul etmezken, Cenab-ı Hak'a el, ayak gibi uzuvlar isnat eden İbn Teymiyye'nin Onlarla aynı esasları kabul ettiğini söylemesi güvenilirliğini yaralamaktadır.

Müfessirler ve İbn Teymiyye

Müteşabihat ve sıfatlarla alakalı görüşünün selefe ait olduğunda ısrar eden İbn Teymiyye, okuduğu yüzden fazla tefsirin hiçbirisinde sahabenin sıfatlarla ilgili ayet ve hadisleri zahiri anlamlarının dışında bir mana ile te'vil ettiklerini görmediğini söyler.[22]

İbn Teymiyye'nin bu beyanı selefe ait tefsirler içerisinde en güvenilir olduğunu söylediği Taberi'nin nakilleri ile çelişmektedir.[23] Nitekim Taberi, -İbn Teymiyye'nin sıfatlarla alakalı ayetlerin en önemlisi olarak gördüğü- "ayetü'l-kürsi"deki "O'nun -celle celalühü- kürsüsü (ilmi) bütün yerleri ve gökleri kaplayıp kuşatmıştır."[24] kısmını tefsir ederken İbn Abbas'a -radiyallahu anhuma- isnat ettiği bir rivayette kürsü kelimesinin "ilim"

olarak te'vil edildiğini nakletmektedir.[25] Halbuki İbn Teymiyye "kürsü" kelimesini –haşa- Allah Teala'nın üzerinde oturduğu bir mekan olarak anlamaktadır.

"Tercümanü'l-Kur'an" diye şöhret bulan İbn Abbas'ın müteşabihattan olan "kürsü" kelimesini, "ilim" olarak te'vil etmesi, İbn Teymiyye'nin ilk dönem müfessirleri ile alakalı genellemesinin gerçeğe aykırı olduğunu göstermektedir.

Firavun Örneği

Allah Tela'nın "yüce/el-Aliyy"[26] olmasını mekansal olarak semada bulunmak şeklinde anlayan İbn Teymiyye, Kur'an-ı Kerim'de zikredilen Firavun'a ait şu sözü iddiasına delil olarak kullanır: "Firavun dedi ki: 'Ey Haman! Bana yüksek bir kule yap, belki yollara, göklerin yollarına erişirim de Musa'nın ilahını görürüm(!) Çünkü ben, Onun yalancı olduğuna inanıyorum.' Böylece Firavun'a yaptığı iş kötü gösterildi ve doğru yoldan saptırıldı."[27]

İbn Teymiyye'nin ayetten Firavun'un Allah Teala'nın –haşa- göklerde olduğunu Musa –aleyhisselam-dan öğrendiği sonucunu çıkarması gerçeklerle bağdaşmamaktadır. Çünkü ne ayet ne de hadislerde buna işaret eden bir kanıt vardır. Muhal farz, Musa -aleyhisselam- böyle bir şey söylemiş olsa dahi Onu yalancı olarak gören[28] Firavun'un, Hazreti Musa'nın sözüne itimat etmesi düşünülemez. Ayrıca Firavun Musa –aleyhisselamın sözüne göre amel etseydi öncelikli olarak Allah Teala'ya iman etmiş olurdu.

Nüzul Hadisi

Allah Teala'nın semada karar kıldığını savunan İbn Teymiyye'nin delil olarak kullandığı "nüzul hadisi" hakkında Buhari Şarihi Ayni şunları söylemektedir: "Bu hadis ile alakalı dört farklı kanaat oluşmuştur. Bir grup, bu hadise dayanarak Allah Teala'ya yön isnat etmiş, Mu'tezile bu bapta rivayet edilen hadisleri inkar etmiş, başka bir grup tahrif sayılabilecek ölçüde te'villerde bulunmuş, meşhur dört mezhep imamının da aralarında yer aldığı cumhur ise hadisi kabul etmekle beraber şerh ederken Cenab-ı Hakk'ı kullara benzemekten tenzih etmiştir.

Ehl-i Sünnet kelamcıları Allah Teala'yı, "yüksek bir yerden daha alçak bir yere intikal etmek"[29] anlamına gelen "nüzul" kelimesinin zahiri anlamıyla ilişkilendirmekten sakınmışlardır. Zira hareket, durmak ve intikal gibi fiiller bir yerden ayrılıp başka bir yerde bulunmak anlamına gelir.[30] İnsanlarda görülen ve bir yerde olunduğu bir anda başka bir yerde olamamayı gerektiren bu durumların Cenab-ı Hakk'a isnat edilmesi Kur'an ve Sünnet'e aykırıdır. Zira ayetler Onun insanlara benzemesini açıkça nefyetmiştir: "Onun benzeri hiçbir şey yoktur."[31], "Allah Samed'dir. (Her şey Ona muhtaçtır, O hiçbir şeye muhtaç değildir.)"[32] Buna göre "nüzul" kelimesine zahir anlamı verildiğinde hadis, Kur'an-ı Kerim'le çelişecektir. Sahih bir hadis için böyle bir durum söz konusu olmayacağına göre "nüzul" kelimesi mecaz anlam çerçevesinde anlaşılmalıdır.

Şarih Ayni, "nüzul" kelimesinin zahir ve mecaz olarak 5 farklı anlamının olduğunu, Kur'an-ı Kerim ve Arap dilinde hepsinin de kullanıldığını ancak hadis bağlamında düşünüldüğünde en uygun anlamın "Allah Teala'nın rahmetini kullarına yöneltmesi"[33] şeklinde olacağını söylemektedir.[34]

Ayrıca hadisin zahir anlamda anlaşılması coğrafi gerçeklerle de çelişmektedir. Çünkü bir bölgede zaman, gecenin son üçte birine ulaştığında başka bir yerde gündüz vaktidir. Bütün yeryüzü için düşünüldüğünde "gecenin son üçte birleri" 24 saati kaplamaktadır. Bu durumda, "istiva" ve "semada bulunma" kelimelerini zahir anlamlarında kabul eden İbn Teymiyye'nin, Allah Teala'ya hangi zamanı tahsis ettiği problemi ortaya çıkmaktadır. Ayet ve hadislerde bir tahsis söz konusu olmadığına göre, bunu yapacak kişi İbn Teymiyye olacaktır. Sınırlı kudrete sahip olan insanın, Allah Teala'yı belli bir zamanla sınırlaması, sınırsız gücün üzerinde tasarruf iddia etmesi anlamına gelecektir. Bu ise, tevhit akidesi açısından bakıldığında tehlikeli bir durumdur.

Mecaz ve Hakikat Telakkisi

İbn Teymiyye, müteşabihatı mecazi anlamlarıyla tefsir eden Ehl-i Sünnet kelamcılarını sert bir üslupla tenkit etmesine rağmen, Kur'an-ı Kerim ve hadislerde adı geçen cennet nimetlerinin tamamını "mecazi" kabul eder.

"Sadece ben yaparsam olur." anlayışının hakim olduğu bu yaklaşımı daha yakın bir planda anlayabilmek için İbn Teymiyye'nin "mecaz" ile alakalı ifadelerine göz gezdirmek gerekir: "İbn Abbas radiyallahu anhuma 'Cennette olan nimetlerin dünyada sadece adlarının olduğunu' söylemektedir. Allah Teala cennette şarap, süt, su, ipek, altın, gümüş ve diğer nimetlerin olacağını haber vermektedir. Bunların, dünyadaki karşılıkları ile bir takım benzerlikleri olmakla beraber büyük farklılıkları da vardır." Nitekim cennette kendilerine nimet verilenler "Bu tıpkı daha önce dünyada iken bize verilen rızık gibidir" dediklerinde "Bu rızık onlara dünyadakine benzer olarak verilmiştir."[35] denilecektir. Cennet nimetleri dünyadakilere benzeseler de onların aynıları değillerdir. Tıpkı belli açılardan bazı unsurlar birbirlerini çağrıştırdıkları gibi bazı nimetlerin isimleri de birbirlerine benzemektedir ler."[36]

Sonraki dönem alimleri tarafından kaleme alınan tefsirlere bakıldığında Cenab-ı Hakk'ın zat ve sıfatlarından bahseden ayetlerin mecazi anlamları çerçevesinde anlaşıldıkları görülmektedir. Buna göre "istiva" kelimesine kurulmak, galebe çalmak, güç sahibi olmak, "vech"e zat, "el"e güç, kuvvet, "gelmeye" Allah Teala'nın emrinin gelmesi, "semada/üstte olmaya" derece ve mekan itibariyle yüksekte bulunmak gibi anlamlar verilmiştir.

Mecaz, Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında o derece önemsenmiştir ki ulema, "Eğer mecaz, Kur'an-ı Kerimden gitmiş olsaydı, Onun güzellik ve i'cazının yarısı da kaybolurdu." demiştir.[37]

Sıfatlar ve müteşabihatın, zahiri anlamları çerçevesinde anlaşılmalarında ısrar eden İbn Teymiyye, aksi bir anlama usulüne (mecazi) dair ne sahabe ne de tabiundan nakledilen bir rivayet olmadığını, akılla bu işi yapmaya kalkışmanın ise onu, nasslar üzerinde bir otorite olarak kabul etmek anlamına geleceğini söyler.[38]

Müteşabihatı mecazi manada anlamayı aklın nasslar üzerinde hakimiyet kurması olarak algılayan İbn Teymiyye, cennet nimetlerini kıymetlendirme babında İbn Abbas'tan yaptığı rivayeti ise aklıyla Ahiret Hayatı'nın belli bir konusuna tahsis etmekten geri durmaz. Halbuki Allah Teala'nın sıfatları, cennet nimetleri gibi "semiyyat" bahsine dahildirler, dolayısıyla her ikisi de aynı usul çerçevesinde anlaşılmalıdırlar. Ayrıca sahabe, sıfatlar hususunda sessiz kalmış, müteşabihata mecazi mana verilmeyeceğine dair de bir kanaat belirtmemiştir. Onlar müteşabih ayetlerin anlamlarını Allah Teala'ya havale etmişlerdir. İbn Teymiyye gibi müteşabihatı zahir anlamlarında alıp Cenab-ı Hakk'a cihet isnat etme yoluna sapmamışlardır.

Tefvîz Ve Te'vil Sistemi

Selef, "Şari'nin kelamından neyi kastettiğinin kullara gizli olması" anlamına gelen "müteşabihat"ı anlarken iman ve tasdikle yetinmeyi yeterli görmüş, keyfiyeti beyan etmekten uzak durmuştur.[39] Nitekim İmam Malik kendisine "Rahman, Arş'a istiva etmiştir."[40] ayetindeki "isteva" kelimesinin tefsirini soran kişiye, "İstiva malumdur. Keyfiyeti ise bilinmemektedir. Bu konuda soru sormak bidattır. Zannederim ki sen kötü niyetli bir adamsın." dedikten sonra çevresindekilere "Onu yanımdan çıkarın"[41] diye emretmiştir. İmam Malik, mücessime meşrebinden olduğunu düşündüğü kişiye "istiva" kelimesinin Arap dilinde hangi anlamlara geldiğinin bilindiğini, fakat Allah Teala'nın ayetten neyi kastettiğinin meçhul olduğunu, bu noktada sorular sormanın ise sapık akidelere bilgi toplama anlamına geleceğini ihsas etmiştir.

İmam Malik örneğinde de görüldüğü gibi selef, müteşabih ayetlerin manalarını Allah Teala'ya havale etmek anlamına gelen "tefvîz" usulünü kullanmıştır.[42] Bunu yaparken ayetlere, insanın uzuv ve hareketlerinin karşılığı olan zahir anlamları vermekten şiddetle kaçınmışlardır. Onlar, yaşadıkları dönemin fikri ve itikadi yapısı gereği müteşabih ayetlerle alakalı derin tefsirlere de girmemişlerdir.

Farklı ideoloji ve meşreplerin ortaya attığı şüpheler karşısında müslümanların müstakim kalabilmeleri için sonraki dönem alimleri sıfatlar ve müteşabihat ile alakalı rivayetleri Arap dili ve edebiyatının müsaade ettiği anlam ve kurallar çerçevesinde "te'vil" ederek murad-ı ilahiyi ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Onların yaşanan fikri tartışmalar ve İslam'a yöneltilen eleştiriler karşısında böyle bir yolu benimsemeleri zorunluluk arz etmiştir.

İmamu'l-Haremeyn, meslekleri her ne kadar farklı görünse de selef ve halef alimlerinin "tefvîz" ve "te'vil" sistemlerinin, Allah Teala'yı tenzih etmeleri ve yaratılmışlara benzetmemeleri itibariyle aynı olduklarını söylemektedir.[43]

"Tefvîz" ve "te'vil" mesleklerinin her ikisini de reddeden, buna mukabil müteşabihatı zahiri anlamları çerçevesinde anlayan İbn Teymiyye, sözde selefe hakikatte ise mücessimeye yakın durmaktadır. Onun, cennet nimetlerini "mecazi", müteşabihatı ise "zahiri" manalarıyla tefsir etmesi kendi anlayış usulü açısından bakıldığında çelişkilerle doludur. İddiasını desteklemek için kullandığı Kur'ani deliller ise selef tarafından "tefvîz" halef tarafından "te'vil" sistemiyle anlaşılmıştır.

Teşbihin Tanıkları

İbn Teymiyye'nin, tecsim akidesini zaman zaman konuşmalarına taşıdığı, minber ve kürsülerde savunduğu bilinmektedir. Çağının tanıklarından İbn Battuta, Ebu Hayyan ve İbn Cehbel'in şahadetleri bu noktada önem arz etmektedir.

İbn Battuta'nın seyahat ettiği ülkelerdeki gözlem ve hatıralarını anlattığı "Tuhfetu'n-nuzzar fî ğaraibi'l-emsar" adlı eseri, İbn Teymiyye ve Onun tecsim akidesi ile alakalı ilginç bilgiler vermektedir:

Dımaşk şehrinde çeşitli konularda konuşan fakat aklından zoru olduğu anlaşılan Hanbeli fakihlerinin ileri gelenlerinden Takıyyuddin İbn Teymiyye adında biri vardı. Halka vaaz verir, insanlarda Ona karşı ileri derecede saygı gösterirlerdi.

İbn Teymiyye, yaptığı bir konuşmadan dolayı fakihlerin tepkisini çekmişti. el-Meliku'n-Nasır'ın huzuruna çıkarılıp, kadılar tarafından sorgulandı ve hapse atıldı. Yıllarca hapiste kaldı. Bu müddet içerisinde 40 ciltten oluşan ve adını "el-Bahru'l-muhit" koyduğu bir tefsir kaleme aldı. Annesinin ricası üzerine sultan Onu serbest bıraktı.

İbn Teymiyye, Dımaşk de bulunduğum sırada –önceden- tutuklanmasına sebep olan ifadeleri tekrar etti: Cuma günü cemaat olarak hazır bulunduğum camide, insanlara vaaz ve nasihatta bulunurken minberin merdiveninden bir basamak aşağıya inerek "muhakkak ki Allah Teala benim buradan indiğim gibi dünya semasına inmektedir." şeklinde bir cümle sarfetti. Maliki fakihi İbn Zehra söylediklerine karşı çıktı. Cemaatte ayağa kalkıp sarığı başından düşünceye kadar ona dayak attı. Neticede bir daha tutuklandı ve hapsedildiği kalede ölünceye kadar tutuklu kaldı.[44]

İbn Teymiyye'yi ta'dil eden biyografi yazarlarının reddettiği bu ifadeyi, farklı vurgularla müfessir Ebu Hayyan "el-Bahru'l-Muhît" ve "en-Nehru'l-mâd" adlı tefsirlerinde nakletmektedir. Ebu Hayyan bir çok yerde Onun tecsimi çağrıştıran ifadelerini tenkit etmektedir. Ne var ki elimizdeki matbu nüshalarda bu tenkitlerin bir çoğundan tek bir harf bulmak mümkün değildir. Çünkü baskı sürecinde her iki eserden de İbn Teymiyye'nin tecsimle alakalı görüşleri çıkartılmıştır. İbn Teymiyye'nin açıkça Allah Tealaya cisim isnat ettiğini söyleyen Zahid Kevseri[45] bu noktada şunları söylemektedir: "Ebu Hayyan, 'O'nun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır.'[46] ayetini tefsir ederken muasırı olan İbn Teymiyye'nin "Kitabu'l-Arş" adlı -kendi el yazısıyla kaleme aldığı- eserinde şu ifadeleri okuduğunu nakletmektedir: 'Allah Teala kürsüde oturmaktadır. Yanı başında boşalttığı yerde ise Onunla birlikte Hazreti Peygamber oturmaktadır." Elyazması nüshalarda var olan bu ifadeler kitabın musahhihi tarafından matbu nüshalara alınmamıştır. Musahhih, Kevseri'ye, din düşmanlarının hadiseden nemalanmamaları için böyle bir tercihte bulunduğunu söylemiştir. [47]

Ebu Hayyan "el-Bahru'l-Muhît"in muhtasarı olan "en-Nehru'l-mâd" adlı tefsirinde de İbn Teymiyye'nin tecsimle alakalı görüşlerini tenkit etmektedir. Kitabı tahkik eden Bûran ed-Dannavî ve Hidyan ed-Dannâvî İbn Teymiyye'ye isnat edilen tecsimle alakalı bölümü tefsirden çıkartmışlardır. [48]

İmam es-Sübki (v. 756) "es-Seyfu's-sakîl fi'r-reddi alâ İbn-i zefîl" adlı eserinde, Ebû Hayyan'ın belli bir dönem kendisinden övgüyle bahsettiği İbn Teymiyye'yi "Kitabu'l-Arş" adlı eserini okuduktan sonra ölünceye kadar lanetlediğini yazmaktadır. [49]

Şafii ulemasından Şihabuddin İbn Cehbel de İbn Teymiyye'nin tecsimle alakalı görüşlerini reddeden bir risale kaleme almıştır.[50] İbn Cehbel eserinin sonunda "İbn Teymiyye'nin sapıklık

ve inadının derecelerini açıklamak için tahrif ve fesadından kaynaklanan açıklamalarını bekliyoruz."[51] demesine rağmen İbn Teymiyye Onun bu meydan okumasına cevap ver(e)memiştir.

Teşbihin Anlamı

Bir varlık için "oturdu-kalktı, indi-çıktı, geldi-gitti" gibi fiilleri kullanmak onu bir cisim olarak kabul etmek anlamına gelmektedir. Çünkü bu fiiller bir halden başka bir hale intikali gerektirmektedirler. Bu durum, varlıkların zât ve fiillerinin hâdis oldukları anlamında da gelir. Zira intikalden önce yoktu, sonra oldu. "Hâdis" olan varlıklar için söz konusu olan bu durumu "yaratılmışlara benzemeyen" Cenab-ı Hakk için geçerli kabul etmek açıkça Onu yarattıklarına benzetmek (teşbih) anlamına gelmektedir. "Vacibu'l-vucud" olan Cenab-ı Hakk, hâdis olan varlıklar için geçerli olan bu sıfatlardan münezzehtir. Çünkü varlık itibariyle farklılık arz eden şeylerin sıfatları da farklılık arz etmektedir. Nitekim "alim" ve "cahil" sıfatları insanlar için geçerli iken farklı bir varlık olan "taş" için geçerli değildir. Taş için "alim" ya da "cahil" denmez. Çünkü taşın kabiliyeti bu sıfatları kabul etmez. Aynı şekilde eve "işiten" ya da "sağır", yeryüzüne "konuşan" ya da "dilsiz", semaya da "evli" ya da "dul" denmez.

İbn Teymiyye'nin iddia ettiği gibi, Allah Teala "arş" ya da "sema" da gerçekten duruyorsa bu durumda, "bu ikisini yaratmadan önce nerede ikamet ediyordu?!" problemi ortaya çıkmaktadır. Bu problem ise beraberinde hâdis varlıkların özelliği olan "intikal" sorununu getirecektir.

Ayrıca Cenab-ı Hakk'ın sema ile münasebetinden bahseden ayetler, Onun mekansal olarak her şeyin üzerinde olduğu anlamında anlaşılırsa bu durumda verilen manalar, "Halbuki O Allah göklerde ve yerdedir."[52] ayeti ile çelişecektir. Çünkü yer, göklerin altındadır. Bu durumda mekansal üstünlük ortadan kalkacaktır. O'nun her iki yerde de bulunması kabul edilirse, "üst"e "üst" "alt"a da "alt" denmesinin bir anlamı kalmayacaktır. Çünkü üst, alta, altta üste nisbetle bu isimleri almıştır.

Sonuç

İslam düşünce tarihinde hakkında en çok söz söylenen isimlerden birisi olan Harranlı İbn Teymiyye, Eşariler başta olmak üzere Ehl-i Sünnet hassasiyetine sahip kelamcılara sert eleştireler de bulunmuş, ulemanın hazır bulunduğu muhakemelerde sorgulanıp teşbih akidesinden ve icmaya aykırı fetvalarından dolayı defaatle cezalandırılmıştır.

Müteşabihatı tefsir ederken ayetlere zahiri anlamlarını veren, semada yerleşme, bir yere oturma, hareket etme gibi insanlara ait fiilleri Allah Teala'ya isnat eden İbn Teymiyye, Sünnet ve Cemaat Akidesini benimseyen alimler tarafından tenkit edilmiş, görüşleri hakkında çok sayıda reddiye kaleme alınmıştır.

Geçmişte Takıyyudin es-Subki, İbn Cehbel, İbn Hacer el-Heytemi, İmam Şa'rani, yakın dönemde Zahid Kevseri, Yusuf en-Nebhani, günümüzde ise Muhammed Ebu Zehre ve Said Ramazan el-Buti gibi muhakkik alimler tarafından tenkit edilen İbn Teymiyye, uzun bir aradan sonra Muhammed b. Abdulvahhab'ın faliyetleri ile tekrar ön plana çıkmış, günümüzde ise selefiyye adı altında İslam coğrafyasında etkin bir konuma gelmiştir.

Muhakkak ki her şeyin en doğrusunu bilen Allah Teala'dır.

Dipnotlar:

[1] Kur'an, Bakara(2): 255.

[2] Kur'an, İhlas(112): 1-4.

[3] Ebu'l-Abbas Takiyyuddin b. Abdilhalim İbn Teymiyye, er-Risaletü't-Tedmüriyye, Kahire, 1954, s. 7.

[4] İbn Teymiyye, et-Tedmüriyye, s. 7.

[5] İbn Teymiyye, el-Akidetu'l-Hameviyyetü'l-Kübra, Kahire, 1952, s. 249.

[6] Kur'an, Fatır(35): 10.

[7] Kur'an, Al-i İmaran(3): 55.

[8] Kur'an, Mülk(67): 16.

[9] Kur'an, Nisa(4): 158.

[10] Kur'an, Taha(20): 5.

[11] Buhari, Teheccüd 14, 1145, Müslim, 1769, Ebu Davud, 4733; Tirmizi, 446.

[12] İbn Teymiyye, Mecmu'u'l-Fetava, Beyrut, ty., V, 416.

[13] İbn Teymiyye, el-Akidetu'l-Hameviyyetü'l-Kübra, 419.

[14] İbn Teymiyye, et-Tefsiru'l-Kebir, Beyrut, ty., I, 270.

[15] Kur'an, Zümer(39): 67.

[16] İbn Teymiyye, el-Fetava'l-Kübra, Beyrut, 2002, VI, 656.

[17] Saib Abdulhamid, İbn Teymiyye Hayatuhu ve Akaiduhu, Beyrut, ty., s. 120.

[18] İbn Teymiyye, el-Fetava'l-Kübra, VI, 647.

[19] İbn Teymiyye, el-Fetava'l-Kübra, VI, 655.

[20] Kur'an, Sad, (38): 75.

[21] Muhammed b. Abdilkerim eş-Şehristani, el-Milel ve'n-Nihal, Beyrut, 1992, I, 92.

[22] Abdulhamid, a.g.e., s. 121.

[23] İbn Teymiyye'ye Kur'an ve Sünnet'e uygun tefsirlerin hangileri olduğu sorulduğunda "sağlam rivayet zinciriyle selefin sözlerini nakleden, içerisinde bidat olmayan Mukatil b. Bekir ve Kelbi gibi itham edilen şahısların rivayetlerine de yer vermeyen, en sahih tefsir İbn Cerir et-Taberi'nin 'Camiu'l-Beyan fi Te'vili'l-Kur'an' adlı esiridir." Demektedir. Bkz. İbn Teymiyye, Mukaddime fi Usuli't-Tefsir, Beyrut, 1997, s. 110.

[24] Kur'an, Bakara(2): 255.

[25] Ebu Cafer Muhammed b. Cerir et-Taberi, Camiu'l-Beyan fi Te'vili'l-Kur'an, Beyrut, 2005, III, 11.

[26] Kur'an, Bakara(2): 255.

[27] Kur'an, Mü'min(40): 36-37.

[28] Kur'an, Mü'min(40): 37.

[29] Muhammed b. Ömer ez-Zemahşeri, Esasü'l-Belağa, Beyrut, 1998, s. 822.

[30] Bedruddin Ahmed el-Ayni, Umdetü'l-Kari, Beyrut, Beyrut, 2001, VII, 291.

[31] Kur'an, Şura(42): 11.

[32] Kur'an, İhlas(112): 2.

[33] Ayni, a.g.e., VII, 291.

[34] Nüzul kelimesinin anlamları: "Gökten tertemiz bir su indirdik." (Kur'an, Furkan(25): 48) ayetinde intikal, "Onu Cebrail indirmiştir." (Kur'an, Şuara(26): 193) ayetinde bildirmek, "Allah'ın indirdiğinin benzerini ben de indireceğim." (Kur'an, En'am(6): 93) ayetinde söz söylemek, "falanca üstün ahlakla dünyasına yöneldi." ifadesinde bir şeye yönelmek/yöneltmek, "falanca oğulları başımıza geçinceye kadar hayır ve adalet üzere idik." cümlesinde idare etmek anlamında kullanılmaktadır. Dilciler tarafında bilinen bu anlamlar içerisinde Cenab-ı Hakk'ın zat ve sıfatlarına en uygun olanı "rahmetini kullarına yöneltmesidir." Bkz. Ayni, a.g.e., VII, 291.

[35] Kur'an, Bakara(2): 25.

[36] İbn Teymiyye, el-İklil fi'l-Müteşabih ve't-Te'vil, Kahire, 1367, s. 12.

[37] Halit Abdurrahman el-Ak, Usulu't-tefsir ve Kavaiduhu, Beyrut, 2003, s. 287.

[38] Muhammed Ebu Zehre, İbn-u Teymiyye, Kahire, 2000, s. 218.

[39] İmam Malik'in sözü için bkz. Ebubekir Ahmed b. Huseyn el-Beyhaki, Kitabu'l-Esma-i ve's-Sıfat, (ta'lik. ve tahk. Muhammed Zahid Kevseri), Kahire, t.y., s. 298.

[40] Kur'an, Taha(20): 5.

[41] Muhammed Abdulazim ez-Zürkani, Menahilu'l-İrfan, Beyrut, 2001, II, 231.

[42] Bu yüzden onlara "mufevvida" denir.

[43] Kevseri, el-Esma ve's-Sıfat, (d. not: 1), s. 377.

[44] Muhammed b. Abdillah b. Muhammed İbn Battuta, Tuhfetu'n-Nuzzar fî Ğaraibi'l-Emsar (Rıhlet-u İbn Battuta), Beyrut, 2004, s. 88.

[45] Kevseri, el-Esma ve's-Sıfat, (d. not: 2), s. 286.

[46] Kur'an, Bakara(2): 255.

[47] Muhammed Zahid el-Kevseri, es-Seyfu's-Sakîl fi'r-Rreddi alâ İbn-i Zefîl, (el-Akidet-u ve ilm'l-kelam min a'mali'l-imam Muhammed Zahid el-Kevseri içerisinde), (d. not: 1), Beyrut, 2004.

[48] Bkz. Abdulhamid, a.g.e., (d. not: 1), s. 125.

[49] Takıyyuddin es-Sübki, a.g.e., s. 477-478.

[50] Bkz. Tacüddin Abdulvahhab b. Ali es-Subki, Tabakatu'ş-Şafiiyyeti'l-Kübra, t.y., IX, 35-91.

[51] Tacüddin es-Sübki, a.g.e., IX, 91.

[52] Kur'an, En'am(60): 3.

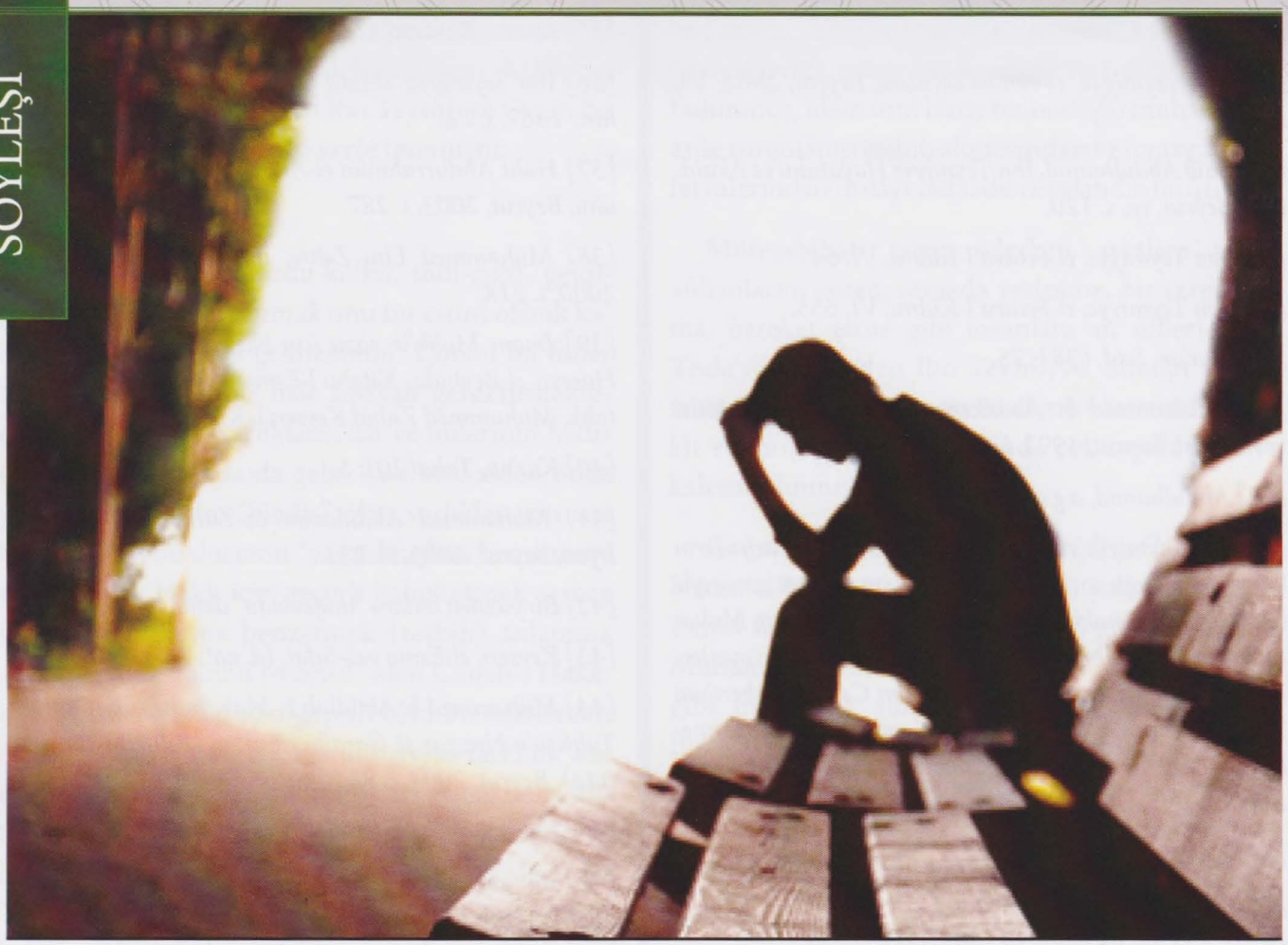

YORGUN MUSUN? YOKSA TÜKENMİŞ MİSİN?

MEHTAP KAYAOĞLU
(PSİKOLOJİK DANIŞMAN & PSİKOTERAPİST)

Gün içinde koşturup duruyoruz. Sabah yataktan kalktıktan sonra başlayan hengame, günün ilerleyen saatlerine kadar sürüyor.

Farkında olarak veya olmayarak kendimizi stres altına alabiliyoruz. Bedenimizin denge durumu değişiyor, sistemimiz alt üst olabiliyor. Gerçi kendimizi zorladığımız noktalar her anlamda bizi mutlak olarak stresle yüzyüze bırakmak zorunda değil biliyorsunuz. Örneğin spor yapmak için gereğinden fazla zorluyorsak bedenimizi, güzel bir vücut olarak bize geri dönüyor. Veya kendimizi geliştirmek için çalışıp çabaladığımızda, bizi zorluyormuş gibi görünen bu uğraşılar, ileriki hayatımızda mutluluk/başarı olarak iç huzurumuzda yerini alıyor.

Siz ne düşünüyorsunuz bilmiyorum ama ben ***iyi anlamda zorlandığımızda yorulduğumuzu; kötü anlamda zorlandığımızda tükenmişlik yaşadığımızı*** gözlemliyorum. Çevreden anlatılanlar, kıymetli deneyimlerle dolu hayatlardan dinlediğim, özetle sizlerin paylaşımlarınızdan anladığım bu!

Yorgunluk, baş edebileceğimiz kadar zorlanmamız sonucu ortaya çıkıyor. Tükenmişlik sendromu ise, baş edemeyeceğimiz zorlanmalar sonucu kendisini gösteriyor. Demek ki asıl ayrıştırıcı nokta burası.

Gün içinde yaptığımız işlerimizin çokluğu, yoğunluğu; bizim bu işlerle baş etme kapasitemize veya o dönemdeki kaldırma gücümüze göre sonuç ortaya çıkarıyor. Diyelim ki bir hanımefendi yıllar boyunca çoluğuyla çocuğuyla gayet güzel ilgileniyor, işini gücünü yeterince yapıyor. Kendi sorumluluğunda olduğuna inandığı bu işleri

senelerce idare ediyorsa, zaman içinde yoruluyor. Sadece yoruluyor... ama dinlendiğinde geçiyor tüm yorgunluğu.

Aynı bayan zaman içinde yaşadığı olumsuz olayların etkisiyle duygusal olarak çöküntü yaşamaya başlamışsa, gün içinde yaptığı işler onu gereğinden fazla zorlamaya başlayabiliyor. Yıllar boyu baş ettiği günlük işlerinin altından kalkmakta zorlanıyor. Derken yine yoruluyor... yoruluyor... uyuyor, dinlenmeye çalışıyor... nafile! Yorgunluk bir türlü geçmiyor...

Bir kendisine bakıyor... bir eskiden yaptığı işlere bakıyor... niçin eskisi gibi yetiştiremediğini anlamlandıramıyor... kafası karışıyor... üst üste yaşadığı olumsuz olayların etkisiyle zaten morali bozuktu... derken zamanla hiçbir şeye yetemediğini düşünmeye başlıyor. Tükenmişlik duyguları geliştiriyor.

Sıradan görünen, uzanıp dinlenince atlatılan günlük yorgunluk, tükenmişliğe dönüyor.

Tükenmişlik sendromu; sıklıkla yaşanılan iş veya ilişkilerden kaynaklanan **duygusal tükenme** durumudur. Sendromun birinci boyutu olan duygusal tükenme, bireylerin işlerinde yorulmalarını ve yıpranmalarını ifâde etmektedir. Bu durum, çalışanların yorgunluk ve duygusal yönden kendilerini aşırı yıpranmış hissetmelerindeki artış olarak târif edilmiştir. Tükenmişlik sendromunun başlangıç merkezi olan duygusal tükenme, duygusal yönden yoğun çalışma temposunda olan kişilerin kendisini zorlaması ve diğer insanların duygusal talepleri altında ezilmesi karşısında bir tepki olarak ortaya çıkmaktadır. **Duygusal tükenme yaşayan kişi, insanlara yardım ederken, kendisinden istenen psikolojik ve duygusal taleplerin aşırılığı yüzünden enerji eksikliği ve duygusal kaynakların bittiği duygusuna kapılmaktadır.**

Tükenmişlik sendromu yaşayan kişiler zaman içinde başkalarına karşı alaycı ve olumsuz tavırlar gösterirler. Duyarsızlaşma başlar. Yani kişi sorumlu olduğu eş, çocuk, aile ve iş arkadaşlarına karşı mesafeli/soğuk davranmaya başlar. Alaycı olunması ilginç bir nokta çünkü kendi içindeki yetememe/tükenmiş hissetme duygularıyla baş etmek için, başkalarına karşı alaycı davranır. Yetersizlik duyguları artmaya başladıkça suçluluk duygusu gelişir. Günlük iş motivasyonu düşer.

İster ev işi olsun ister çalışma hayatı, zamanla gerilemeye başlar.

Çarpıntı, ağız kuruluğu, ağlama nöbetleri, kaçma isteği, dikkat dağınıklığı, bitkinleşme halleri, gergin ruh hali, gerçekçi olmayan baş dönmesi halleri, duygusal tutarsızlık, adale ağrıları, ishal, kabız, uyku sorunları, mide şikayetleri...vb gibi pek çok olumsuzluk bu tükenmişlik duygusuna eşlik edebilir.

Tükenmişlik sendromuna yakalanmamanın en iyi yolu, günlük işlerimiz bizi zorlamaya başladığında ya iş yükümüzü azaltmak ya da işlerimizin yoğunluğuna ayak uydurabilecek ruhsal gücü bulmaya çalışmak.

Aslında prensip kolay;

İşleriniz fazlaysa, işlerinizin önemli olanlarını değil, acil olanlarını yapmaya çalışın. Biliyorum yaptığınız işlerin hepsi önemli! Onun için, önemli diye düşünmek yerine, en acilen halledilmesi gereken işlerinize öncelik vermeye gayret edin. Böylece günlük iş yükünüzü hafifletmiş olursunuz.

Ruhsal hayatınızın inişleri çıkışları olabilir. Duygusal olarak yoğunluk yaşayıp zayıf olduğunuzu düşündüğünüz zamanlara fazla iş yerleştirmeyin. Psikolojinizin kaldırabileceği kadar iş yapın. Hayatınızın her anını dolu dizgin çalışarak yaşamak zorunda değilsiniz. Zaman zaman herkesin rölantide kalması normaldir. Sorunlarınızı aştığınız, ruhsal olarak güçlü olduğunuz zamanlarda daha yoğun çalışma temposuna girebilirsiniz nasılsa.

Kendinizi yenilemekte zorlandığınızda mutlaka profesyonel yardım alın.

Hayat sizin... yol sizin yolunuz... bazen dikenli bazen taşlı... ama emin olun ki genellikle çiçek bahçesi manzaralı... önemli olan doğru izi takip edebilmek, doğru tabelaların gösterdiği yönde ilerlemek.

Gücümüz azalır gibi olduğunda hepimiz hissederiz. İşte o anlarda kendimize karşı insaflı olmayı unutmamalıyız...

Sevgiler...
Mehtap Kayaoğlu (Psikolojik Danışman&Psikoterapist)
Bana ulaşmak için: 0212 583 00 22
mehtapkayaoglu@gmail.com
http://www.facebook.com/psk.mehtapkayaoglu
htttp://www.twitter.com/mehtapkayaoglu

SÖYLEŞİ

AİLEDE MUTLULUK, TOPLUMDA HUZUR

M.ŞEVKET GÖKŞAN

İLK MEDRESE: AİLE

Başlarken

Bizleri Müslüman bir memlekette doğar doğmaz kulaklarımızı ezanla şereflendiren babalardan ve kelime-i tevhid ile beşiklerimizi sallayan annelerden dünyaya gelme nimetine erdiren Cenâb-ı Hakk'a nihayetsiz hamd ederiz.

Dünyanın cafcaflı nimetlerinden yoksun, yuvasında hayatımızın her sahasına dönük en güzel örnekleri ve önderliği bizlere gösteren ve öğreten Sevgililer Sultanı Efendimiz Hazreti Muhammed *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)*'e nihayetsiz salât ve selamlar olsun. Firavun *(Aleyhillâ'ne)*'nin şerrinin doruk noktaya ulaştığı ve Mûsâ *(Aleyhisselâm)*'ın bu halden bir nevi bîzâr düştüğü bir dönemde Cenâb-ı Hakk, Mûsâ *(Aleyhisselâm)* aracılığı ile biz müminlere bir öğütte bulunuyor ve وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّآ لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۗ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ **"Böylece Biz Musâ'ya ve kardeşine: "İkiniz de kavminiz(in namaz ve ibadeti) için Mısır'da birtakım evleri mesken edinin ve (mescitlerde topluca namaz kılma imkânı bulamadığınız için) evlerinizi birer namazgâh yapın / evlerinizi kıbleye yönelik yapın / evlerinizi (birbirine bakar şekilde) karşılıklı yapın / ve (o mescitlerde) namazı hakkıyla kılın! Bir de (ey Mûsâ!) o (emirlerimize riâyet eden) müminleri (dünyada dualarının kabulü, âhirette ise cennete girmeleriyle) müjdele!" diye vahiyde bulunduk. "** (Yunus-87) buyurarak sıkıntılardan çıkış yolunun, yaşadığımız evler olduğunu bizlere haber veriyor. Burada dikkat edilirse Cenâb-ı Hakk, evleri bir sığınma ve ibadet merkezi, Râbb'e kulluğun sergilendiği bir meydan ve Resûl'e teslimiyetin gösterildiği bir mekân olarak anlatmaktadır.

Evet, maddenin ve modernizmin şatafatları ile derbeder olmuş toplumumuzun en temel kurumu ailedir. Aile, vahy-i ilâhinin insanla ilk buluşma noktası ve vahy-i ilâhinin meşru nema bulduğu ilk medrese, rızâ-i Bâri'nin kazanılma pazarı ve cennet yolcularının seyahat edecekleri hedeflerine dönük en temel istasyonlarıdır. Bu nedenle camilerden önce evlerin camileşmesi, medreselerden önce evlerin medreseleşmesi, mekteplerden önce evlerin irfan mekteplerine dönüştürülmesi, seviyeli ticarethanelerden önce yuvaların seviye kazanması, ahlaklı toplum beklentilerinden önce yuvaların ahlak âbidesine dönüşmesi insanlık açısından bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

YUVALARDAKİ TAHRİBAT VE ÖZÜMÜZE DÖNME GEREKLİLİĞİ

Modernizmin, teknolojinin, tüketim felsefesinin yaprak gibi savurduğu toplumumuzda bu savrulmadan en önce etkilenen, toplumun çekirdeği olan ailedir. Huzurun, mutluluğun, sekînetin kaynağı olması gereken evler; maalesef gerilimin, gerginliğin ve huzursuzlukların mekânı haline gelmekte. Toplumsal anlamda kişilik ve kimliğimizin oluşumunda özne konumunda olması gereken yuvaların, tarafların menfaatlerinden dolayı birer nesne haline geldiği hakikati ise bir vakıa olarak karşımıza çıkmakta. Beraberce, bir ömür boyu, Allah (celle celâluhu)'nun rızasını kazanarak cennetlere sefer edecek aile bireylerinin, maalesef birbirleri için adeta bir imtihan vesilesi olduğunu müşâhede etmekteyiz.

Toplumsal ahlakın merkezi olan yuvaların, maalesef toplumun ahlaki erozyonunda öncü kuvvet rolünü üstlendiğini gözlemlemekteyiz.

Zamanın birinde Ali ile Ahmet iki kafadar arkadaş olarak çadırlarını alır ve pikniğe giderler. Gün boyu yiyip içip eğlendikten sonra akşamleyin çadırlarını kurup yatarlar. Gecenin bir vaktinde Ali uyanır ve bakar ki üstlerindeki çadır çalınmıştır. Ahmet'i dürterek "Ahmet kalk." der. Ahmet ilkin biraz uyku haliyle mızmızlansa da sonunda gözlerini açar. ve Ali'ye "Ne var, ne oldu?" der. Ali, "Gökyüzüne bak bakalım ne göreceksin?" Ahmet "Yıldız.." der. Ali "Bu gördüklerin hatırına ne getiriyor?" diye sorar. Ali'nin kendisiyle dalga geçtiğini düşünen Ahmet "Hangi açıdan soruyorsun; astronomik açıdan mı, sosyolojik açıdan mı?" diye sorunca, Ali "Ne astronomisi, ne sosyolojisi baksana çadırı çalmışlar çadırı..." diye cevap verir.

Evet, farkında mıyız bilmem ama ayaklarımızın altından bir nevi toprak kaymakta. Kulluk yarışımızın sergilendiği yuvalarımız bir bir yıkılmakta, yıkılmayanlar ise zoraki ayakta durmakta. Acaba neden? Evet, bir asra yakın bir zamandan beri bir nevi fetret dönemi yaşayan İslam toplumunda özellikle Türkiye'miz gibi laik-demokratik sistemlerde yaşayan Müslümanların adeta ayaklarının altından toprak kaymakta. Hedefler şaşırttırılmakta ve en temel kurumlarımız olan yuvalarımızın içi boşaltılmakta.

Aile nedir, niçin vardır, amacı ve hedefi nedir, kazanımı nelerdir, olması gereken seviye ve ilkeleri nelerdir??? Maalesef bunları kaybettik. "Kan ve irinle beslenen çıban olur, gül olmak için toprak ve suya ihtiyaç vardır." vecizesi gereği toplumumuzun, hedef ve rotası çevrilen batı ahlak ve kültürünün aile üzerinde doğurduğu olumsuz etkileri şu an itibari ile batı toplumları kadar olmasa da, hızla o noktaya doğru ilerlemekte olduğu bir realitedir. Hâlbuki bizlerin sahip olduğu medeniyet karşısında, dünya tarihinde batı toplumları son asra kadar hiçbir dönemde varlık gösterememişlerdir. Ve tarihte bu durumun en temel etkeni İslami esaslara göre inşa edilen yuvalar idi.

Su ve toprak gibi olan kendi medeniyetimizin değerleri ile bezenen yuvalar; fatihleri, yavuzları, kanunileri yetiştiren yuvalar... Eğer bugün içimizde çağ açıp çağ kapatan bir Fatih yoksa bunun en büyük sebebi, yuvalarımızın fatihlerin yetiştiği yuvalar halinde olmamasından dolayıdır desek pek abartmış olmayız. Aslında yuvalarımız, hayatımız, yaşadığımız mahallelerimizdir. Camilere, ticarethanelere, medreselere açılan yolların ucu, evlere dayanır. Yuvalarımız, bir nevi varlık gayemize ne denli uyumlu hayatımızı inşa ettiğimizin göstergeleridir. Yuvalarımız, şeytan ve şeytanilere karşı korunduğumuz kalelerimizdir. Yuvalarımız, hayatımıza mutluluğumuza kasteden fitnelere karşı kalkanımızdır. Yuvalarımız, rabbâni hayatın uygulandığı Rabb'e adanmış fertlerin ispat meydanıdır. Yuvalarımız, Allah *(Celle Celâluhu)*'ya elest bezminde verdiğimiz sözümüzü uygulamalı ikrar meydanlarıdır. Yuvalarımız, îlayîkelimetullah davasının bayraktarlarının yetiştiği emsalsiz medreselerdir. Ama şöyle bir dönüp de evlerimizin bugünki hallerine baktığımızda maalesef esef verici bir tabloyla karşı karşıya kalmaktayız.

Eğer evlerimiz bizi mutlu etmekten uzaksa, evimiz olduğu halde işimizin dışındaki vakitlerimizi geçirmek ve kafa dağıtmak için başka mekanlara gitme ihtiyacı hissediyorsak, evlenmenin ne anlamı var? Evlerimiz bir elbisenin bedenimizi örttüğü gibi mahremlerimizi örtmüyorsa, bizleri haramlardan, malayanilerden alıkoymuyorsa, birbirimizle kenetlenerek daha sağlam ve dinamik bir yapıya büründürmüyorsa, birazcık uzaklaşsam da kafayı dinlesem dedirtiyorsa, evlerimiz bizim için değil de bizler evler içinsek, evlerin kıymeti onlarda yaşayanlarla değil de, içindeki eşyalarla ölçülüyorsa, huzurumuzun menbaı olması gerekirken taksitlerinin huzur bırakmadığı evlere dönmüşse, Rabbimizin şeriatını tatbik ettiğimiz yerler olması gerekirken, çatır çatır şeriatin ihlal edildiği mekânlara dönüşmüşse, yuvamızdaki mutluluğun ince sanatını inşa eden mimarlar olması gereken eşlerimiz kadınlık sanatında kifayetsiz, yetersiz ise, evlerimizin çatısı olan erkeklerimiz yuvasını maddi ve manevi tehlikelerden koruması gerekliliğinin farkında değil veya bunun için yeterli seviyede değilse ve bunlardan dolayıda evlerimiz bir imtihan vesilesine dönüşmüşse burada durup bir düşünmek gerekir.

Biz nerede hata yaptık neyi kaçırdık da bu hale geldik? Nerede Muhammed *(Aleyhisselâm)*'ın Hatice'si, nerede Hatice'nin Muhammed*(Aleyhisselâm)*'ı? Çünkü

bir daha dünyaya gelecek değiliz. Kulluk sınavımız bir kereye mahsus; bunun ikincisi yok.

Bir yandan hayatımızı yaşarken, diğer bir yandan da vahye şahitlik yapma sorumluluğumuzun olduğunu unutmamamız gerekir. Öyleyse Cenâb-ı Hakk'ın " إِنَّ اللهَ لاَ يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُواْ مَا بِأَنْفُسِهِمْ **O (insa)nlar kendi nefislerinde bulunan (güzel vasıflar)ı (kötüleriyle) değiştirinceye kadar gerçekten de Allah bir toplumda olan (nimet, afiyet vesâir lütufların)ı (belâ ve azapla) değiştirmez.** " (Ra'd-11) ferman-ı ilâhisi gereği olarak bir karar vermeliyiz. Hayatımızda el atılması gereken temel nokta olan aileyi, tekrardan inşa etmeli veya ıslah etmeliyiz. Zira dünya ve ahiret hayatımızın felâhı için yapacağımız en büyük yatırım ailemize olan yatırımdır. Tam da bu noktada Efendimiz (Aleyhisselâm)'ın بِمَا صَلَحَ بِهِ اوَّ لُهَا هَذِهِ الأُمَّةِ الاَّ لاَيَصْلِحُ اٰخِرُ " Bu ümmetin evvelini ne doğrulttu ise sonunu da o doğrultacak" (بلخطا بن ا عمر عن روي) hakikatinden yola çıkarak Kur'an ve Sünnet ışığında kimliğimizi, kişiliğimizi ve yuvamızı yeniden inşa etmeye mecburuz. Ne zaman bizler bu öz değerlerimizden uzaklaştırıldık ise maalesef bu hazin hâle hak kazanır olduk.

KUR'AN VE SÜNNET IŞIĞINDA AİLE YAZILARI

Bu nedenle bu yazılarımızda Kur'an ve Sünnet ışığında aile ve ailevi sorunlara çözüm önerileri, Kur'an-ı yuvalar ve bu yuvaların özelliklerini ele almaya çalışacağız inşallah.

İki yılı aşkın bir süreden beri halkın birçok kesiminden kardeşlerimizin katılımı ile beraber yaptığımız aile mektebi eğitim seminerlerinden gelen müsbet tepkiler, bizlere yaptığımız bu çalışmanın ne kadar isabetli olduğunu göstermesi bakımından önemli olduğunu düşünmekteyiz. Bu nedenle de inşallah muhtevâsı itibari ile âdeta bir okul, medrese mahiyetinde olan lâlegül dergimizde aile merkezli yazılarla sizlerle bir araya gelmeye çalışacağız. Burada şunun altını çizmemizde fayda var.

Bu yazılarımız, mahza teorik bilgilerden öteye pratikte elde edilen tecrübe ve verilerle beraber âdeta aile hayatının inşası ve de ıslahı açısından bir serum görevi göreceğine kanaat etmekteyiz. Bu yazıların takibi ve gereğiyle amel, biiznillah serum gibi peyderpey bir ıslaha sebep olacağı ve yeni yuva kuran kardeşlerimiz açısından da âdeta bir kılavuz mahiyetinde olacağı hüsnü zannına sahibiz. Bu yazılarımızda takip edeceğimiz temel çizgiyi ifade sadedinde diyoruz ki, Hayat âdeta yemek gibidir.

Acının tatlıya, çirkinin güzele, yanlışın doğruya galebe çalmaması için öncelikle neyin yanlış neyin doğru olduğunu tesbit etmek zaruridir. Bu meyanda Mevlâna Hazretlerinin "Evlâdım! Ambara buğdayı koymadan farenin şerrinden emin ol..." vecizesi gereği doğruları ortaya koymak için, öncelikle yanlışların şerrinden emin olmak gerektir. Bizlerde bir yandan yanlışları ifade edip diğer bir yandan da doğrular üzerinde devam etmeye gayret edeceğiz inşallah.

Tabi ki doğru ve yanlış ifadeleri göreceli kavramlardır. Bu nedenle de neyin doğru neyin yanlış olduğunu tesbit eden evrensel bir mercînin olması kaçınılmazdır. Bu mercî de şüphesiz Kur'an ve sünnettir. Buradan yola çıkarak ele alacağımız konularda temel kaynak evvela Kur'an ve sünnettir ve bunun akabinde Kur'an ve sünnete uygunluluk çerçevesinde büyüklerin sözleri ve elde edilen tecrübeler ışığında, konuları ele almaya gayret edeceğiz. Bütün hayırların sahibi olan Cenâb-ı Hakk'tan bizleri hüsnü ifadeye, hepimizi beraberce hüsnü istifadeye muvaffak kılmasını niyaz ederim.

Selam ve dua ile.

DUALAR VE ZİKİRLER

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

SAFER AYININ VAZİFELERİ
SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GECESİ OKUNACAKLAR

Safer Ayının Son Çarşamba Gecesi (31 aralık salıyı 1 ocak çarşambaya bağlayan gece bir de rûmî takvime göre olan mart ayının ilk çarşamba gecesi yani salıyı çarşambaya bağlayan gece) akşam namazından sonra bir senelik belalardan korunmak için okunacak dualar:

On iki kere:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞ اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۞ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ + اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۞ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

"O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle! Bütün hamdler (ve övgüler) **tüm âlemlerin Rabbi** (yaratıcısı ve yöneticisi) **olan Allâh'a; O Rahmân'a; O Rahîm'e mahsustur. O dîn** (ceza) **gününün Mâlikine!**

(O yüce Allâh'a itaat eden kullar:) '(Ey Rabbimiz!) **Ancak Sana ibadet** (ve kulluk) **ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz!'** (derler.)

Bizi o dosdoğru yola hidâyet et! Kendilerine (ikrâm ve) **in'âm etmiş bulunduğun o** (peygamberlerin, sıddîkların, şehitlerin ve salih) **kimselerin yoluna!** (Senin tarafından) **kendilerine gazap edilen** (Yahudi)**lerin** (yo luna) **değil,** (doğru yoldan sapıtarak) **dalâlete düşen** (Hristiyan tâife)**lerin**(in izine) **de değil!"** *(Fâtiha Sûresi:1-7)*

Yüz kere:

﴿بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ﴾

"O Rahmân ve O Rahîm olan **Allâh**'ın ismiyle!"

Yüz kere:

«بِسْمِ اللهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.»

"O Allâh'ın ismiyle (akşamladım) **ki, O'nun ismiyle birlikte** (olana) **ne yerde, ne de gökte hiç bir şey zarar veremez. O, hakkıyla işiten, çok iyi bilendir."**

Yüz kere:

«لاَحَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

"Günahlardan dönüş ve ibadete kuvvet ancak yüce ve ulu olan **Allâh-u Te'âlâ**'nın yardımıyladır."

Yirmi yedi kere Kadr Sûresi:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۞ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۞ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۞ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۞ سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾

"O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle! Muhakkak Biz onu (o ebedî mucize olan Kur'ân-ı Kerîm'i) **Kadir Gecesi'nde** (Levh-i Mahfûz'dan, birinci kat semaya) **topluca indirdik! Kadir Gecesi'nin ne** (kadar büyük bir gece) **olduğunu sana bildirmiş olan şey de nedir?**

(Kimse bilemez ki bildirsin! İşte şimdi Ben sana bildiriyorum ki;) **Kadir Gecesi** (içerisinde Kadir Gecesi bulunmayan) **bin aydan daha hayırlıdır! Melekler de, Rûh** (diye adlandırılan Cebrâîl *(Aleyhisselâm)*) **da** (o geceden bir dahaki seneye kadar takdir edilmiş olan) **her önemli işten dolayı Rablerinin izniyle onda iner de iner.** (Başka zamanlarda Allâh-u Te'âlâ hem bela hem de selâmet takdir ederken,) **o** (geceki takdirler), **fecir doğuncaya kadar ancak bir selâmettir!"** *(Kadr Sûresi:1-5)*

Sonunda şu salevât-ı şerîfe okunur:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلٰى أٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا.»

"Ey Allâh! Nebiyy-i Ümmî olan Efendimiz Muhammed'e, âline (Ehl-i Beyt'ine) **ve sahâbesine çokça salât et ve çokça selâm et!"**

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GECESİ
(31 aralık salıyı 1 ocak çarşambaya bağlayan gece)
BİR KABA YAZILIP SUYU İÇİLECEK SELAM ÂYETLERİ

Ulemanın beyanı vechile; her ayın çarşambaları, özellikle de son çarşambası bir takım sıkıntılara mahal olabilir.

Ancak **İbrâhîm ibni Muhammed el-Ensârî el-Mâlikî** *(Rahimehullâh)* günlerin ve gecelerin faziletleri ile ilgili olan pek kıymetli eserinde; yine böylece **Şam** diyarının eski diyanet reislerinden olan **Şeyh Muhammed Ebu'l-Yüsr Âbidîn Hazretleri** bir takım evrâd ve ezkârı cemettiği eserinde; **Abdülhâdî Harse *"el-Edviyetü'l-ilâhiyye"*** isimli eserinde, ayrıca **Ali Haydar Efendi** *(Kuddise Sirruhû)*nun en çok sevdiği kişi olan **Mahmud Sami Ramazanoğlu** *(Kuddise Sirruhû)*, zikirlerle ilgili yazdığı bir eserinde şu beyanda bulunmuşlardır:

"Âd kavminin kısır rüzgârla azaba uğratılması safer ayının son çarşambasının sabahı başlamış ve diğer çarşamba güneş batana kadar devam ederek sekiz gün sürmüştür. O sene bu günler 'Kocakarı soğukları' diye anılan günlere denk gelmiştir.

O günlere 'Kocakarı soğukları' denmesi ise; Âd Kavmi'nden bir kocakarı o yedi gün zarfında yer altındaki bir odada saklanıp, sekizinci gün rüzgar onu saklandığı yerden çekip-çıkartarak helâk ettiği içindir." *(İsmâ'îl Hakkı Bursevî, Rûhu'l-beyan, 10/101)*

Bu yüzden **Allâme Şeyh Muhammed ibni Abdi'l-Hayy ed-Dâvûdî** *(Kuddise Sirruhû)*, kendi şeyhi **Şeyh İlyas** *(Rahimehullâh)*tan, o da Şâfi'î mezhebinde ictihad derecesine ulaşmış olan şeyhi, **İbrâhîm-i Kûrânî Hazretleri**'nden, o da **Şeyh Ferîdüddîn en-Nakşibendî** *(Kuddise Sirruhû)*dan naklen şöyle demiştir: "Her sene Levh-i Mahfuz'dan semâ-i dünyâya (dünya semasına) üç yüz yirmi bin bela iner ki bunlar, saferin son çarşamba gecesinde ve gününde nâzil olurlar, bu yüzden o gün sene günleri içerisinde en zor gün olur. İşte o gece yedi selâm âyetini bir kaba yazıp suyunu içen kimseye **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle o seneki belâlardan hiçbir şey isabet etmez.

Geçmiş büyükler o gece akşamla yatsı arası camide toplanıp bir kâtibe yedi peygambere selâm ihtiva eden âyetleri yazdırarak kaplar içine koyar ve suyundan içerlerdi. Daha sonra da evlere hediye olarak gönderirlerdi.

Burada şunu ifade edelim ki; bu yazının safran ve gül suyundan elde edilen mürekkeple yazılması gerekir, zira günümüzün mürekkepleri sağlığa zararlıdır. *(İbrâhîm el-Ensârî, Rave'z-zam'ân fî fedâili'l-eşhuri ve'l-eyyâm, sh:4, Muhammed Âbidîn, Tenbîhü'l-kulûbi'n-nâ'ime ale'l-evrâdi'd-dâime, sh:71-72, Mahmud Sâmi, el-Ed'iye ve'l-ezkâr, sh:123-127; Muhammed ibni Hatîruddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:52, Abdulhâdi Harse, el-Edviyetü'l-ilâhiyye, sh:48)*

O âyet-i kerîmeler de şunlardır:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ۞ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ۞ كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ ۞ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى إِلْيَاسِينَ ۞ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ﴾، ﴿سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾

Yazılacak Âyet-i Kerîmelerin Manaları

"(Cennetliklere şeref vermek için, melekler aracı yapılmaksızın bi'z-Zât) **O Rahîm olan Rab**(lerin)**den** ("Ey cennet ehli! Selâm olsun size!") **söz**(üy)**le bir selâm** (gelir)! *(Yâsîn Sûresi:58)*

"(Allâh'dan) **selâm olsun ona** (Yahya'ya); **doğduğu günde de, öleceği günde de, diri olarak** (kabrinden) **çıkarılacağı günde de!** (Ona şeytanın şerrinden, münker-nekîr suâlinden, kabir azâbından, mahşerin ve cehennemin dehşetlerinden kurtuluş müyesser olsun!)" *(Meryem Sûresi:15)*

"(Îsâ *(Aleyhisselâm)* beşikte şöyle konuştu:) **Doğduğum günde de, öleceğim günde de, diri olarak** (kabrimden) **çıkarılacağım günde de bana** (Allâh-u Te'âlâ'dan) **selâm olsun** (da, o vesîleyle şeytanın tasallutundan, kabir azâbından, kıyâmet gününün dehşetlerinden ve cehennemden kurtulabileyim)! *(Meryem Sûresi:33)*

"Âlemler içerisinde (tarafımızdan) **Nûh'a selâm** (ve esenlik) **olsun! İşte sana! Muhakkak ki Biz** (Nûh *(Aleyhisselâm)* gibi) **güzel amelde bulunanları** (iyiliklerine karşılık) **ancak böylece mükâfatlandırırız."** *(Sâffât Sûresi:79-80)*

"İbrâhîm'e (tarafımızdan) **selâm** (ve esenlik) **olsun! İşte sana!** (Onun gibi) **güzel amel işleyenleri ancak böyle mükâfatlandırırız."** *(Sâffât Sûresi:109-110)*

"Mûsâ ve Hârûn'a da (tarafımızdan) **selâm** (ve selâmet) **olsun!İşte sana! Şüphesiz Biz** (Mûsâ ve Hârûn *(Aleyhimesselâm)* gibi) **güzel amelde bulunanları ancak böyle mükâfatlandırırız."** *(Sâffât Sûresi:120-121)*

"İlyâs'a da (tarafımızdan) **selâm** (ve saâdet) **olsun! İşte sana! Şüphesiz Biz** (İlyâs *(Aleyhisselâm)* gibi) **güzel amelde bulunanları ancak böyle mükâfatlandırırız."** *(Sâffât Sûresi:130-131)*

"Selâm olsun o tüm gönderilen (peygamber)**lere!"** *(Sâffât Sûresi:181)*

"(Şirk ve günah kirlerinden) **tertemiz oldunuz! Öyleyse ebedî kalıcılar olarak buraya** (cennete) **girin!"** *(Zümer Sûresi:73'den)*

"(Başka zamanlarda Allâh-u Te'âlâ hem bela hem de selâmet takdir ederken,) **o** (geceki takdirler), **fecir doğuncaya kadar ancak bir selâmettir!"** *(Kadir Sûresi:5)*

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GÜNÜ NAMAZI

(1 ocak Çarşamba)

Şeyh-i Kâmil **Ferîdüddîn Şekergenç Hazretleri**'nin, **Hâce Mu'înüddîn** *(Kuddise Sirruhû)* nun evrâdından nakline göre; her sene üç yüz yirmi bin belâ gökten yere nâzil olur, bunların hepsi de safer ayının son çarşambasında vâki olur. Bu yüzden o gün senenin günlerinin en çetin geçen günü olur.

1) O gün her kim dört rekât namaz kılar da her bir rekâtında Fâtiha'dan sonra on yedi kere Kevser Sûresi, beş kere İhlâs Sûresi ve birer kere Felak-Nâs Sûrelerini okur, namaz bittikten sonra da yedi kere istiğfar edip, ellerini kaldırarak aşağıda zikredilen duâyı okursa **Allâh-u Te'âlâ** keremiyle onu o gün yağan bütün belâlardan muhafaza eder ve o günden itibaren bir dahaki senenin tamamına kadar çevresinde hiçbir belâ dolaşmaz. *(Muhammed ibnü Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave'z-zamân fî fedâili'l-eşhuri ve'l-eyyâm, sh:4; Muhammed Âbidîn, Tenbîhu'l-kulûbi'n-nâime ale'l-evrâdi'd-dâime, sh:71-72; Mahmud Sâmî, el-Ed'iye ve'l-ezkâr, sh:123-127)*

SON ÇARŞAMBA GÜNÜ NAMAZINDAN SONRA OKUNACAK ÂYET-İ KERÎMELER VE DUALAR

أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمُ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا﴾، ﴿وَالسَّلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى إِلْيَاسِينَ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾،

Peşine de geride zikredilen "Safer Ayının Her Günü Okunacak Dua" yapılır.

BU DUANIN AKABİNDE ON BİR DEFA OKUNACAK SALÂT-I MÜNCİYE

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً تُنْجِينَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَهْوَالِ وَالْآفَاتِ، وَتَقْضِي لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ، وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ، وَتَرْفَعُنَا بِهَا أَعْلَى الدَّرَجَاتِ، وَتُبَلِّغُنَا بِهَا أَقْصَى الْغَايَاتِ، مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

"Ey **Allâh**! Efendimiz **Muhammed**'e ve Ehl-i Beyt'ine öyle bir salât et ki; onun sebebiyle bizi bütün korkulardan ve âfetlerden kurtarasın, onun sebebiyle bütün ihtiyaçlarımızı göresin, onun sayesinde bizi bütün günahlardan temizleyesin, onun vesîlesiyle bizi derecelerin en yücesine yükseltesin, yine onun sayesinde bizi hayatta ve ölümden sonra bütün hayırların nihayetine ulaştırasın. Muhakkak Sen her şeye kādirsin."

2) Yine böylece safer ayının son çarşambasının gecesi veya gündüzü iki rekât namaz kılınıp birinci ve ikinci rekâtta Fâtiha'dan sonra on bir kere İhlâs-ı Şerîf okunur, namazdan sonra yedi defa istiğfar edilip el kaldırılarak on bir defa salât-ı münciye okunur, sonlarında ise:

«إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

"Muhakkak ki Sen her şeye kādirsin" zikri eklenir.

Bundan sonra, "Beni ve efrâd-ı ailemi ve bilcümle müminleri yer ve gök âfatlarından ve cemî belâlardan muhafaza buyur ya **Rabbi**!" diye dua edilir. *(Mahmud Sâmî, el-Ed'iye ve'l-ezkâr:123-127)*

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBASINDA (1 ocak Çarşamba) TEKRARLANMASINDA HAYIR OLAN BİR DUA

«يَا دَافِعَ الْبَلَايَا اِدْفَعْ عَنَّا الْبَلَايَا فَاللهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ،
إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

"Ey belâları defeden! Bizden belâları defet. Allâh koruyucu olarak (herkesten) **daha hayırlıdır. Zaten acıyanların en merhametlisi ancak O'dur! Ey Allâh! Şüphesiz Sen her şeye kādirsin."**

Bu dua 11, 100, 311 gibi mübarek sayılarda tekrarlanabilir.

REBÎULEVVEL AYININ NAMAZLARI

İlk Gece (1 ocak çarşambayı 2 ocak perşembeye bağlayan gece) **Namazı:** Akşam namazından sonra iki rekat kılınır, her rekatta Fâtiha'dan sonra üç kere İhlas Sûresi okunur. Selam verdikten sonra **Efendimiz** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e yüz kere:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى أٰلِ مُحَمَّدْ
وَبَارِكْ وَسَلِّمْ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»

diye salevât-ı şerîfe okunur.

Üçüncü Gün (4 ocak cumartesi günü) **Namazı:** Bu günde dört rekat namaz kılınır. Her rekatta Fâtiha'dan sonra bir kere Âyete'l-Kürsî okunur. Namazın ardından ise üçer kere Tâhâ ve Yâsîn sûreleri okunur.

Sonra kişi bu namazından hâsıl olan sevâbı **Efendimiz Hazreti Muhammed Mustafa** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in mutahhar ve mukaddes rûh-u şerîfine bağışlar.

Yirmi Birinci Gün (22 ocak çarşamba günü) **Namazı:** İki rekat kılınır. Her bir rekatta Fâtiha'dan sonra bir kere Müzzemmil Sûresi okunur. Kişi namazdan sonra secdeye kapanıp kalp huzuruyla:

«يَا غَفُورُ تَغَفَّرْتَ بِالْغُفْرَانِ وَالْغُفْرَانُ فِي غَفْرِ غُفْرِكَ يَا غَفُورُ.»

"Ey çok bağışlayan! Sen Ğufran sıfatıyla Ğaffâr oldun. Mağfiret Senin örtüp bağışlamanda gizlenmiştir. Ey Ğafûr!" diye zikreder ve ardından ne isteği varsa **Allâh-u Te'âlâ**'ya arzeder(se biiznillâhi Te'âlâ isteği kabul olur). *(Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:52-53)*

SABAH AKŞAM OKUYANI, KESİNLİKLE ŞEYTANDAN KORUYACAK OLAN SIRLI BİR DUA

Ebû Zür'a *(Radıyallâhu Anh)*dan nakledildiğine göre; **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)*ın kendisi ile yaptığım bir yazışmadaki kaydına ve daha sonra karşılaştığımızda bizzat bana anlattığına göre sabah akşam şu sığınma duasını üç kere okuyan kişinin etrafında şeytan dolaşamaz ve onu kuşatamaz. O dua şudur:

«اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِاسْمِكَ وَكَلِمَتِكَ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ السَّامَّةِ وَالْهَامَّةِ، وَأَعُوذُ بِاسْمِكَ وَكَلِمَتِكَ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ عَذَابِكَ وَشَرِّ عِبَادِكَ، وَأَعُوذُ بِاسْمِكَ وَكَلِمَتِكَ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ وَكَلِمَتِكَ التَّامَّةِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلٰى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تُعْطِي وَمَا تُسْأَلُ، وَخَيْرِ مَا تُخْفِي وَخَيْرِ مَا تُبْدِي، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِاسْمِكَ وَكَلِمَتِكَ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا يَجْرِي بِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، إِنَّ رَبِّيَ اللّٰهُ الَّذِي لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.»

"Ey **Allâh**! Ben öldüren ve öldürmeyen her türlü zehire sahip canlıların şerrinden Senin ismine ve tastamam olan kelimene sığınırım. Ben azabının şerrinden ve kullarının şerrinden Senin ismine ve tastamam kelimene sığınırım. Kovulmuş şeytanın şerrinden de tastamam kelimene sığınırım.

Ey **Allâh**! Senin isimlerin ve tastamam kelimen hürmetine Senden dilerim ki Peygamberin **Muhammed** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e ve Ehl-i Beyt'ine salât edesin. Ben Senden verdiğin ve istendiğin şeylerin hayırlarından istiyorum, gizlediğin ve âşikâr ettiğin şeylerin hayırlarından da istiyorum.

Ey **Allâh**! Gecenin ve gündüzün getirdiği şeylerin şerrinden Senin ismine ve tastamam kelimene sığınıyorum. Şüphesiz benim **Rabbim** Kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan O yüce **Allâh**'tır. Ben ancak O'na tevekkül ettim. O büyük Arş'ın **Rabb**i de ancak O'dur." *(Ebû Tâlib el-Mekkî, Kûtu'l-kulûb, sh:8; el-'Aynî, 'Umdetü'l-kārî, 31/413)*

ESMÂULLÂHİ'L-HÜSNÂ

Not: Esmâullâhi'l-Hüsnâ'dan sıramızdaki 52. ism-i şerîf olan «اَلْحَقُّ» ism-i şerîfi inşâallâh bir dahaki ay yazılacaktır.

ESMÂ-İ HÜSNÂ MANZÛMELERİ VE HAVÂSSI

AHMED ED-DERDÎR HAZRETLERİ'NE AİT ESMÂ-İ HÜSNÂ MANZÛMESİ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

12. Beyt-i Şerîf

وَبِالْغَفْرِ يَا غَفَّارُ مَحِّصْ ذُنُوبَنَا
وَبِالْقَهْرِ يَا قَهَّارُ اِقْهَرْ عَدُوَّنَا

"Ey Ğaffâr! Gafr (örtme) ***sıfatınla günahlarımızı mahvet.***
Ey Kahhâr! Kahr sıfatınla düşmanlarımızı kahret."

Bu Beyt-i Şerîfin Bazı Havâssı

Bu beyt-i şerîf, günahların affedilmesi ve düşmanların kahredilmesi için 1281 kere okunur. *(Ahmed es-Sâvî, Şerhu'l-Manzûmeti'd-Derdîriyye, sh:119)*

13. Beyt-i Şerîf

وَهَبْ لِي أَيَا وَهَّابُ عِلْمًا وَحِكْمَةً
وَلِلرِّزْقِ يَا رَزَّاقُ وَسِّعْ وَجُدْ لَنَا

"Ey Vehhâb! Sen bana ilim ve hikmet bahşet.
Ey Razzâk! Rızkımızı genişlet ve bize lutfet."

Bu Beyt-i Şerîfin Bazı Havâssı

Bu beyt-i şerîf, birçok ilim, hikmet ve bol rızık sahibi olmak için 380 kere okunur. *(Ahmed es-Sâvî, Şerhu'l-Manzûmeti'd-Derdîriyye, sh:119)*

ABDÜLKÂDİR EL-GEYLÂNÎ HAZRETLERİ'NİN ESMÂ-İ HÜSNÂ MANZÛMESİ

12. Beyt-i Şerîf

بِقَهْرِكَ يَا قَهَّارُ شَيْطَانِيَ اخْذُلاَ
بِحَقِّكَ يَا وَهَّابُ عِلْمًا وَحِكْمَةً

"Ey Kahhâr! Kahrınla şeytanımı rüsvâ et.
Ey Vehhâb! Zâtın hakkı için (bana) ***ilim ve hikmet bahşet."***

Bu Beyt-i Şerîfin Bazı Havâssı

1) Her kim bu beyt-i şerîfi 14 ya da 306 kere okursa, Allâh-u Te'âlâ'dan başkasını büyük görmez, düşmanlarına karşı yardıma nâil olur ve bol rızık sahibi olur.

2) Bu beyt-i şerîfin zikrine devam etmek nefsin kötü arzularını yenmek için fevkalâde faydalıdır.

3) Bu beyt-i şerîfi çokça zikreden kişi, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle zengin olur.

13. Beyt-i Şerîf

وَلِلرِّزْقِ يَا رزَّاقُ كُنْ لِي مُسَهِّلاَ
وَبِالفَتْحِ يَا فَتَّاحُ نَوِّرْ بَصِيرَتِي

"Ey Razzâk! Benim için rızkım*(a ulaşmay)****ı âsân et.***
Ey Fettâh! *(Mânevî)* ***fethinle basîretimi nûr et."***

Bu Beyt-i Şerîfin Bazı Havâssı

1) Bu beyt-i şerîfi 308 kere okumaya devam eden kişi rızık genişliğine kavuşur.

2) Bu beyt-i şerîfi 489 kere okuyan kişinin kalbi nurlanır.

3) Her kim bu beyt-i şerîfi sabah namazından sonra elini göğsüne koyarak 71 kere okursa kalbi mâsivâdan temizlenir, gönlü nurlanır, işi kolaylaşır ve rızkı bollaşır. *(Seyyid Muhammed Ali en-Nakşebendî el-Kādirî, et-Tâil mine'l-füyûzât ve'd-delâil, sh:210)*

ESMÂ-İ HÜSNÂ İÇERİSİNDEN SEÇİLMİŞ BAZI İSM-İ ŞERÎFLERDEN DERLENEN ON ADET ENMÂT-I ŞERÎFENİN İKİNCİSİ

İKİNCİ TERKÎB-İ ŞERÎF VE HAVÂSSI

«اَلْغَفَّارُ، اَلْغَفُورُ، اَلشَّكُورُ، اَلْغَافِرُ، اَلتَّوَّابُ، اَلْحَمِيدُ،
اَلسَّمِيعُ، اَلْبَصِيرُ، اَلْوَدُودُ، اَلشَّاكِرُ»

Mâü'l-'Ayneyn *(Kuddise Sirruhû)* bu terkîb-i şerîf hakkında şöyle demişlerdir: "Bu terkîb-i şerifte affetme, ceza vermekten vazgeçme, Allâh-u Te'âlâ'yı noksan sıfatlardan tenzih etme, güzelliği izhâr etme, kötü işleri düzeltme, ayıpları örtme, bütün zorlukları kolaylaştırma, kalpleri yumuşatma, akılları doğruya ulaştırma, şehvetlere müptelâ olmaktan kurtulma, Allâh-u Te'âlâ'ya karşı yapılan muhalefetlere ve gafletlere devam etmekten kurtularak (evvelce) işlenilen günahların sevaplara dönüşmesi, zellelere düşülen hususta Allâh-u Te'âlâ'nın rahmetiyle kuşatılma, işlenilen günahların Allâh-u Te'âlâ'nın fazl-u keremiyle affedilmesi, dinlenilen bütün vaazların kulaktan kalbe inmesi, ibretli olan bütün işlerden gereğince ibret alma ve ebdâl kulların makamına erişmenin sırrı vardır." *(Mâü'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât ve tavsîfü'n-nihâyât, sh:622)*

BU TERKÎB-İ ŞERİFTEKİ ESMÂ-İ HÜSNÂNIN HAVÂSSI

اَلْغَفَّارُ اَلْغَفُورُ اَلشَّكُورُ اَلْغَافِرُ

Bu ism-i şerîfleri zikretmek, günahlara ve kötü işlere düşen kişilerin bu hallerden kurtulmasına vesile olması için çok münasiptir. Her kim bu ism-i şerîfleri zikretmeye devam ederse, Allâh-u Te'âlâ onu çok hoş ve keremli bir kişiye dönüştürür.

اَلتَّوَّابُ اَلْحَمِيدُ

Bu ism-i şerîfleri zikretmeye devam eden kişinin işleri kolaylaşır ve Allâh-u Te'âlâ onun tevbesini kabul eder.

اَلسَّمِيعُ اَلْبَصِيرُ

Bu ism-i şerîfleri zikretmeye devam eden kişinin, Allâh-u Te'âlâ zihnini açar, anlayışını artırır, onu edep timsâli birisi haline getirir, ona sırların inceliğini işittirir ve gizli âşikâr bütün eşyânın hakikatını gösterir.

Kulağında ve gözünde zayıflık olan kişi bu ism-i şerîfleri zikretmeye devam ederse, bu hastalıkları geçer.

اَلْوَدُودُ اَلشَّاكِرُ

Allâh-u Te'âlâ bu ism-i şerîfleri zikretmeye devam eden kişinin sevgisini kulların kalplerine o kadar yerleştirir ki, onu gören herkes sever. Ayrıca o kişi başladığı bütün işlerde **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle muvaffak olur. *(Mâü'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât ve tavsîfü'n-nihâyât, sh:634)*

7 KERE OKUNDUĞUNDA RASÛLÜLLÂH *(SALLÂLLÂHU ALEYHI VE SELLEM)* VE DÖRT HALÎFENIN RÛHÂNİYETİNİN OKUYAN KİŞİNİN YANINDA HAZIR BULUNACAĞI CEVHERETÜ'L-KEMÂL SÎĞASI

Bu Salâtın Bazı Faziletleri ve Tilâvet Esnasında Riayet Edilmesi Gereken Şartlar:

1) "Cevheratü'l-kemâl fi medhi Seyyidi'r-ricâl (erlerin efendisinin methiyesi hakkında en mükemmel bir mücevher)" şeklinde adlandırılan bu salât-u selâmı **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* kendisiyle yakazaten (uyanıkken) görüşerek büyük kutup **Ebu'l-Abbâs Ahmed et-Ticânî** *(Kuddise Sirruhû)* ya yazdırmış ve bu salât-ü selâma ait bir takım fazilet ve hususiyetleri bizzat **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* mana âleminde kendisine açıklamıştır.

a) Bu salât-ü selâmı bir kere okumak bütün âlemde bulunan canlıların yaptıkları tüm tesbihlerin 3 katına denk gelecek kadar sevap ve hasene kazandırır.

b) Bu salât-ü selâmı 7 veya daha fazla okuyan kişi bunu zikre devam ettiği sürece **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in rûh-i şerîfi ve dört büyük halifenin ervâhı o kişinin yanında hazır bulunurlar. Bütün gün yahut tüm gece bu zikre devam etse de ondan ayrılmazlar.

Ticânî meşâyıhından bazılarının beyanı vechile; bir kişi bu vazifeyle meşgul olurken **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ile beraber oturduğuna dair yemin verse, yeminde sâdık olur.

"er-Rimâh" isimli eserde zikredildiğine göre; **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in ve hulefâ-i râşidînin teşrifleri hem cesed-i şerifleri, hem de rûh-u şerifleriyle meydana gelir. Bu teşrif her hayırlı mecliste meydana gelir, ya da bu salâtı okuduğu her hangi bir mekanda da olsa gerçekleşir.

Bu rivayetler gerçekten sahihtir. İsteyen inanır, isteyen inkar eder. Evliyâullâhın sevgisinde sâdık ve onların hallerini musaddık (doğrulayıcı) olan kişi onların bu hususdaki rivayetlerine itikad eder ve kazanır.

Bu salevât ile meşgul olanların gözlerinden perde kaldırılsa **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i ve dört büyük halifeyi alenen vefat ettikleri zamandaki son sûretleri üzere görür. Lakin genel manada Müslümanlar üst üste düştükleri zellelerden dolayı bu müşâhededen mahcubturlar (perdelenmiştirler).

Ahmed et-Ticânî *(Kuddise Sirruhû)*ya: "**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bu salâtın okunduğu yedinci kerede teşrif buyurur da, sonra bitene kadar mı durur?" diye sorulduğunda, kendisine bu suali yönelten büyük bir âlime: "Vallahi sen hiç ara vermeden hayatın boyunca bu zikre devam etsen, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*

ömrünün müddetinin tümünde senden ayrılmaz" diye yemin billah ederek cevap vermiştir.

Bazıları: "Birbirinden uzak bölgelerde, aynı anda bu salevâtı okuyanların yanında **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* nasıl hazır olur?" diye cahilce bir soru soracak olursa, **Ahmed et-Ticânî** *(Kuddise Sirruhû)* buna: "Bu gibi haller alışılagelen şeyleri delip geçen hârikulâde mucizeler kabilinden olduğu için bir yerde bulunması, diğer yerde bulunmasına mâni teşkil etmez" diye cevap vermiştir.

"el-Mevâhibu'l-ledûniyye" isimli eserde zikredildiğine göre; büyüklerden birine: "**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* kendisine selam veren herkese iade-i selamda bulunacağını bildiriyor. Peki **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* aynı anda yeryüzünün doğularında ve batılarında kendisine selam okuyan herkese nasıl cevap verebiliyor?" diye sorulduğunda hemen o anda:

كَالشَّمْسِ فِي وَسَطِ السَّمَاءِ وَنُورُهَا — يَغْشَى الْبِلَادَ مَشَارِقًا وَمَغَارِبَا

"Göğün ortasındaki güneş gibi ki, onun nuru, — Doğularda ve batılardaki tüm beldeleri kaplamaktadır." beytini inşad ederek cevap vermiştir.

c) Bu salât-ü selâmı okumaya 7 kereden daha ziyade devam edenleri **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* çok özel bir muhabbetle sever.

d) Bu salât-ü selâmı okumaya 7 kereden daha ziyade devam edenler **Allâh-u Te'âlâ**'nın veli kullarından olmadıkça ölmezler.

e) Ahmed-i Ticânî *(Kuddise Sirruhû)*nun beyanı vechile; tam bir taharet (guslü ve abdesti düzgün olmak şartı) üzere temiz bir yatak üstünde uyuyacağı zaman bu salât-u selâmı 7 kere okumaya devam eden kişi **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i sahih bir şekilde rüyasında görür.

Buna devam eden kişinin **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i görmesi hususunda bu salât-ı şerîfe kefildir. Ancak bu niyette olan kişi kendi kendine: "Eğer sen **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i görme iştiyâkı hususundaki iddianda sâdık biriysen, gücün nisbetinde sünnet-i seniyyeye ittiba'a devam et ve imkan ölçüsünde onun şeriatına muhalefetten tevbeni tecdid et" diye nasihatte bulunmalıdır. Takvaya riayeti ziyade olmayan kişilerin ise sair zamanlarda **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e çokça salât okumaktan başka çareleri yoktur.

f) Ahmed-i Ticânî *(Kuddise Sirruhû)* şöyle demiştir: "**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bana Cevheratü'l-kemâl adlı bu salâtı verdi, artık her kim bu salâtı 12 kere okur da sonra kalp huzuruyla ve mütevâzi bir edâ ile: "Yâ **Rasûlellâh**! Bu benden sana hediyedir" derse o kişi **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i kabrinde yani ravza-i şerîfesinde ziyaret etmiş gibi olur ve yine böylece varlık âleminin başlangıcından yani **Âdem** *(Aleyhisselâm)*dan itibaren kendi dönemine kadar yaşamış tüm velileri ve sâlih kimseleri ziyaret etmiş gibi mertebe kazanır.

g) İbni Ebî Zeyd *(Rahimehullâh)*ın yetiştiği büyüklerden nakline göre; her kim **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in kabr-i şerîfinin yanında özellikle müvâcehe-i şerîfede durup:

﴿إِنَّ اللهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾

Âyet-i kerîmesini bir kere okuduktan sonra, 70 kere:

«صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي يَا مُحَمَّدُ!»

Sîğasıyla **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e salât okursa, bir melek ona: "Ey felan kişi! **Allâh-u Te'âlâ** da sana salât (rahmet) etsin" diye dua eder ve o kişinin o huzurda istediği yahut kalbinde tuttuğu hiçbir hâcet yere düşmez (bütün isteklerine kavuşur).

h) ***"el-Medhal"*** isimli eserde zikredildiğine göre; **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* i ziyaret imkanı bulamayanlar her daim kalbiyle ziyaret niyeti yapabilirler ve kendilerini **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in huzurunda hazır olarak düşünüp kalplerini o huzurda hazır ederler.

Buna göre bir kişi temiz bir mekanda oturup Cevheratü'l-kemâl salâtını 7 kere okuduktan sonra Eûzü besmele çekerek geride zikredilen Ahzâb Sûresi'nin 56. âyet-i kerîmesini okuduktan sonra 70 kere:

«صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي يَا مُحَمَّدُ!»

Sîğasıyla **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e salât eder, peşi sıra da isteğini **Allâh-u Te'âlâ**'dan dilerse, **Allâh-u Te'âlâ**'nın fazl-ı keremiyle o dileği mutlaka yerine getirilir.

ı) Ebu'l-Mevâhib es-Sâyihî *(Kuddise Sirruhû)*dan nakledildiğine göre; her hangi bir hayrı celbetmek ve her türlü sıkıntı ve zararı defetmek niyetiyle farz namazların hemen akabinde bu salât bir kere okunursa, maksad hâsıl olur. Bu noktada kalp huzuru aranmaktaysa da, kalbini tam huzura kavuşturamasa da bu salâtın bereketiyle yine de mahrum olmaz.

i) Büyük bir sıkıntıya düşen kişi veya aile yahut belde halkı bu salâtı 65 kere okurlarsa, **Allâh-u Te'âlâ** hâlis fazl-I keremiyle o sıkıntıdan kurtuluş çaresi yaratır.

Muhammed el-Habîb *(Kuddise Sirruhû)* (yel, sel, zelzele, yangın gibi tüm halkı derde düşüren) büyük sıkıntıların isabeti anında hususi ashâbını toplayarak onlara: "Her gece bir Fâtiha, bir kere salâtü'l-fâtih sîğası ve peşi sıra:

«أَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لاَ إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيَّ الْقَيُّومَ.»

Sîğasıyla 70 kere istiğfarda bulundukan sonra cevhere salâtını 65 kere zikredin ve **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*den bu belde ehli hakkında şefaat talap edin" derdi.

2) Ticânî meşâyıhının beyanları vechile; bu salât-ü selâmı okurken riayet edi lecek bazı şartlar vardır:

a) Okunduğu zaman **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bizzat hazır bulunacağı için, bu salâtın kıraatı esnasında ancak su ile alınan abdest geçerli olur, teyemmüm ile taharet yeterli olmaz. Su bulamayıp teyemmüm etmek durumunda olan kişi bu salât-ü selâmı okumaz, yerine salâtü'l-fâtih sîğasını 20 kere okur ki o da şudur:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْفَاتِحِ لِمَا أُغْلِقَ وَالْخَاتِمِ لِمَا سَبَقَ نَاصِرِ الْحَقِّ بِالْحَقِّ وَالْهَادِي إِلٰى صِرَاطِكَ الْمُسْتَقِيمِ وَعَلٰى آلِهِ حَقَّ قَدْرِهِ وَمِقْدَارِهِ الْعَظِيمِ.»

b) Bu salât okunurken zikreden kişi oturur halde olmalıdır. Özellikle yedinci kereyi okurken daha fazla edebe riayet için o sırada hazır bulunacak **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in ve halifelerinin heybet ve azametinin şuuruna vararak oturma şeklini daha edepli bir heyete dönüştürmelidir.

Ancak seferde olup yürümek zorunda ise ayakta da okuyabilir lakin yedinci keresine geldiğinde oturmasında bir tehlike veya arkadaşlarını kaçırmak gibi meşekkat söz konusu değilse mutlaka oturur.

Büyüklerin bazı virdlerin okunuşunda beyan ettiği şartlar riayet edilmesi gere ken meselelerdir, bu hususta efdal olan illet ve sebep araştırmaksızın söz tutup amel etmektir. Diğer salât-ü selamlarda bu şartlar yokken sadece bu salâtta bazı şartlar öne sürülmesinin illeti öğrenilemeyebilir.

Nitekim fıkhın bazı meselelerinde de illet ve kıyas geçerli olmaz. Nasıl ki helal haram hususlarında hikmetini anlayamadığımız bazı meseleleri **Allâh-u Te'âlâ**'nın ilmine havale ederek tatbik ediyorsak, evliyâullahtan gelen vazifelerin tatbikinde de anlayamadığımız hikmetler olursa, onları o büyüklerin ilhamlarına olan itikatımıza havale ederiz.

c) Salevât okumanın fazileti hakkında vârid olan hadîs-i şerîf ve rivayetlerde geçen sevaplar herkes hakkında umumidir. Lakin **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in beden-i şerîfiyle teşrifi gibi geride zikredilen özel bazı faziletlere ermek için **Ahmed et-Ticânî** *(Kuddise Sirruhû)*dan izin (icazet) almak şarttır. Lakin bizzat kendisine yetişemeyenler ilerleyen dönemlerde birçok vasıtayla da olsa bu izni almaları halinde bu faziletlere erişirler. *(Ali Harâzim İbnü'l-'Arabî el-Fâsî, Cevâhiru'l-me'âni, sh:269, 288-292; Ömer ibni Sa'îd, Rimâhu hizbi'r-rahîm alâ nuhûri hizbi'r-racîm -Cevâhiru'l-me'ânî kitabının sonunda bulunan baskısına göre- sh:545; Muhammed Fethâ İbni Abdi'l-vâhid es-Sûsî, ed-Dürratü'l-harîde, 3/291-292, 4/86-98)*

Not: **Cübbeli Ahmed** diye bildiğiniz bu fakir kardeşiniz ticânî virdlerinin tamamı için İdris el-Irakî *(Kuddise Sirruhû)*dan mücâz olan Seyyid **el-Hasenî Hazretleri**'nden özellikle Cevheratü'l-kemâl sîğası hakkında almış olduğum izinle siz değerli okuyucularımıza Ehl-i Sünnet itikadını muahafaza ve en azından beş vakit namazın farzlarını vakti vaktinde edâ şartıyla izin vermiş bulunmaktayım.

Allâh-u Te'âlâ cümlemize bu salât-ı şerîfeyi şartlarına riayet ederek huzur üzere okumayı ve **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ile yakazaten (uyanık halde) oturmayı şu mübarek mevlid-i şerîf ayında nasip eylesin. Âmîn!

CEVHERATÜ'L-KEMÂL SÎĞASI

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى عَيْنِ الرَّحْمَةِ الرَّبَّانِيَّةِ وَالْيَاقُوتَةِ الْمُتَحَقِّقَةِ الْحَائِطَةِ بِمَرْكَزِ الْفُهُومِ والْمَعَانِي، وَنُورِ الْأَكْوَانِ الْمُتَكَوِّنَةِ الْآدَمِي، صَاحِبِ الْحَقِّ الرَّبَّانِي، اَلْبَرْقِ الْأَسْطَعِ بِمُزُونِ الْأَرْبَاحِ الْمَالِئَةِ لِكُلِّ مُتَعَرِّضٍ مِنَ الْبُحُورِ وَالْأَوَانِي، وَنُورِكَ الْلَّامِعِ الَّذِي مَلَأْتَ بِهِ كَوْنَكَ الْحَائِطَ بِأَمْكِنَةِ الْمَكَانِي، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى عَيْنِ الْحَقِّ الَّتِي تَتَجَلّٰى مِنْهَا عُرُوشُ الْحَقَائِقِ، عَيْنِ الْمَعَارِفِ الْأَقْوَمِ صِرَاطِكَ التَّامِّ الْأَسْقَمِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى طَلْعَةِ الْحَقِّ بِالْحَقِّ الْكَنْزِ الْأَعْظَمِ، إِفَاضَتِكَ مِنْكَ إِلَيْكَ إِحَاطَةِ النُّورِ الْمُطَلْسَمِ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَلٰى آلِهِ صَلاَةً تُعَرِّفُنَا بِهَا إِيَّاهُ.»

"Ey **Allâh**! (Yaratıkların yokluktan varlığa çıkmasına sebep oluşu ve Allâh-u Te'âlâ'nın rahmetinin kullara ulaşmasına vesile olması hasebiyle) Rabbânî rahmetin ta kendisi olan zâta, tüm anlayış ve manaların merkezini kuşatmış ve (Allâh-u Te'âlâ'nın tüm isim ve sıfatlarının) hakikat(in)e erişmiş o biricik yâkuta, insana ait (bugüne kadar meydana çıkmış ve bundan sonra çıkacak) tüm oluşumların (aydınlatıcısı olan) nuruna, o Rabbânî hakkın (ve dinde açıklanan hükümlerin) sahibine, denizler (gibi olan büyük âriflerin kalplerin)den ve kaplar (gibi olan umumî velilerin kalplerin)den (Allâh-u Te'âlâ'ya) yönelmiş olan herşeyi doldur(up rahmete kandır)acak (kadar) bol (feyiz ve) rahmet bulutlarıyla birlikte (görülen) o en parlak şimşeğe ve mekan âlemindeki tüm mekanları kuşatıcı olan bütün cihanı kendisiyle doldurduğun o parlak nuruna salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! Hakkın (hakikatin ve adaletin) ta kendisi olan zâta, (Allâh-u Te'âlâ'nın özel tasarımı olmaları hasebiyle çok yüksek konumda olan) tüm hakikatlerin (ilim ve marifetlerin, sırların ve feyizlerin) Arşlarının (en yüksek zirvelerinin) kendisinden tecelli ettiği (açığa çıkıp göründüğü) o zâta, tüm marifetlerin (peygamberler başta olmak üzere tüm kutuplara, sıddıklara ve velilere akıtılan mânevî ilimlerin kendisinden fışkırdığı) pınarına, o Senin (rızana ulaşmak için geçilmesi gereken) noksansız ve dosdoğru yoluna salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! Hakkın (sıfatlarıyla değil de) Hak (olan öz zatı) ile tecellisi (neticesinde var) olan zata, o (tüm sırları, ilim ve marifetleri, Allâh-u Te'âlâ'nın zâtına, sıfatlarına, isimlerine ve fiillerine ait olan tüm tecellileri, feyizleri ve fetihleri kendisine toplamış olması hasebiyle) en büyük hazineye, (onun Hakikat-i Muhammediye'sini yaratmak istediğin zaman) Senden yine Sana yönelen o tecelliye (mazhar olarak daha önce kimse tarafından bilinmeyen ve zikredilmeyen yüce zâtının bilinmeyi arzu etmesiyle meydana gelen o muhabbet nuruna), o (gizli uluhiyyet sırrının) tılsımlı nurunun kuşatmasın(ın maddî âlemdeki sureti ve zuhurun)a salât-ü selâm eyle.

Allâh-u Te'âlâ ona, Ehl-i Beyt'ine öyle bir salât ile salât eylesin ki, o salât vesilesiyle onu bize tarif eylesin (hakkıyla tanıtsın). Âmîn!"